

ՀՀ կենսրոնական բանկի սեղեկագիր

2015

Փ Ե Տ Ի Վ Լ Ի Ր
թիվ 2 (198)

Բովանդակություն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ
ԿԲՆԱԽԱԳԱՀԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

4	ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշումները մի շարք ՍՊԸ-ների գրավատների կազմակերպման և արտարժույթի առուվաճառքի լիցենզիաները ուժը կորցրած ճանաչելու և «ՎԻԱ-ԳՈՒՂ» ՍՊԸ-ին գրավատնային գործունեության իրականացման լիցենզիա տրամադրելու վերաբերյալ
4	ՀՀ ԿԲ նախագահի որոշումները «Եկլօֆ» ՈւՎԿ ՍՊԸ-ի «Էջմիածին» ներկայացուցչությունը և «Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ի «Կապան» մասնաճյուղը գրանցելու, ինչպես նաև 1 արտարժույթի փոխանակման կետի նկատմամբ տուգանք կիրառելու, 9 արտարժույթի փոխանակման կետերի նախազգուշացում հայտարարելու վերաբերյալ
4	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 8Ա որոշումը ֆինանսական շուկայում ՀՀ կենտրոնական բանկի գործառնությունների տոկոսադրույքների վերաբերյալ
5	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 312-Ն որոշումը «Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) կասեցման և թողարկման կասեցման հիմքերը» կանոնակարգ 10/27-ը հաստատելու մասին»
7	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 349-Ն որոշումը «Լազարյան Շենարանի հիմնադրման 200-ամյակ», «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելից», «Փանոս Թերլեմեզյան-150» և «Անդրանիկ Օզանյան-150» հուշադրամները շրջանառության մեջ դնելու և դրանց նկարագրությունը հաստատելու մասին»
11	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 350-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի փետրվարի 26-ի թիվ 50-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին»
18	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 351-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 145-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»
29	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 352-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 30-ի թիվ 344-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»
38	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 353-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 15-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին»
46	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 354-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի մայիսի 2-ի թիվ 115-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին»

54	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 355-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 25-ի թիվ 285-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին»
58	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 356-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի մայիսի 2-ի թիվ 116-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»
61	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 357-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 14-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»
64	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 358-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 17-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»
67	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 359-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 16-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»
70	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 361-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի մայիսի 4-ի թիվ 135-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին»
74	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 362-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի դեկտեմբերի 19-ի թիվ 738-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին»
75	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 363-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հուլիսի 1-ի թիվ 194-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին»
82	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 377-Ն որոշումը «Բանկերից համապարփակ տվյալների ստացման կարգը» հաստատելու մասին»
117	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 1-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2010 թվականի ապրիլի 13-ի թիվ 74-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին»
119	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 2-Ն որոշումը «Էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները, էլեկտրոնային փողով գործառնությունների իրականացմանը ներկայացվող պահանջները» կանոնակարգ 16.02-ը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2010 թվականի ապրիլի 13-ի թիվ 73-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»
134	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 3-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 269-Ն որոշման մեջ փոփոխություն և լրացումներ կատարելու մասին»
135	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 6-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի փետրվարի 9-ի թիվ 39-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին»
137	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 10-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի փետրվարի 26-ի թիվ 50-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»
142	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 11-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի սեպտեմբերի 12-ի թիվ 534-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին»
151	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 12-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի նոյեմբերի 16-ի թիվ 366-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին»
162	ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 17-Ն որոշումը «Սրբալույս Մյուռոնի կաթսա» հուշադրամը շրջանառության մեջ դնելու և դրա նկարագրությունը հաստատելու մասին»
164	ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱՍՓՈՓԱԳԻՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԲ ՆԱԽԱԳԱՅԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ
ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՎ**

- **Ուժը կորցրած են ծանաչվել** «Գառանտ Կրեդիտ», «Մ.Ս.ՆԻԿԱ», «Գրավ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների գրավատների կազմակերպման լիցենզիաները (որոշումներ թիվ 25Ա, 27Ա, 42Ա):
- **Ուժը կորցրած են ծանաչվել** «Ֆրեշ», «ՎԵԼԼԻ ԲԵՅ» և «Ֆելիքս-Սարգ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների արտարժույթի առուվաճառքի լիցենզիաները (որոշումներ թիվ 26Ա, 28Ա, 41Ա):
- **Գրավատնային գործունեության իրականացման լիցենզիա է տրամադրվել** «ՎԻԱ-ԳՈԼԴ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությանը (որոշում թիվ 29Ա):
- **Գրանցվել են** «ԷԼԼՕՖ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության «Էջմիածին» ներկայացուցչությունը և «Ամերիաբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության «Կապան» մասնաճյուղը (որոշումներ թիվ 1/71Ա, 1/123Ա):
- Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջները խախտելու համար 1 արտարժույթի փոխանակման կետի նկատմամբ **կիրառվել է տուգանք`** 2000000 դրամ գումարի չափով (որոշում թիվ 1/106Ա) և 9 արտարժույթի փոխանակման կետերի **հայտարարվել է նախազգուշացում`** հետագայում նման խախտումները բացառելու հանձնարարականով (որոշումներ թիվ 1/49Ա-1/53Ա, 1/86Ա, 1/91Ա, 1/92Ա, 1/107Ա):

**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԻ
ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «գ» ենթակետով` ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի թիվ 8Ա որոշմամբ 2015 թ. փետրվարի 11-ից **ՀՀ կենտրոնական բանկի վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը սահմանվել է 10.5%, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվող լոմբարդային ռեպոների տոկոսադրույքը` 14.5%, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից բանկերից ներգրավվող միջոցների տոկոսադրույքը` 9.0%:**

*«Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից փայերի (բաժնետոմսերի) հետզնման (մարման) կասեցման և թողարկման կասեցման հիմքերը»
կանոնակարգ 10/27-ը հաստատելու մասին*

Նպատակ ունենալով սահմանել կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի (բաժնետոմսերի) հետզնման (մարման) կասեցման և նոր փայերի (բաժնետոմսերի) թողարկման կասեցման հիմքեր, որոնք կարող են նախատեսվել կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների կողմից ֆոնդի կանոններով (կանոնադրությամբ),

հիմք ընդունելով «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 35-րդ հոդվածի 10-րդ մասի 2-րդ կետը, 64-րդ հոդվածի 5-րդ մասը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը **ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Է.**

1. Հաստատել «Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից փայերի (բաժնետոմսերի) հետզնման (մարման) կասեցման և թողարկման կասեցման հիմքերը» կանոնակարգ 10/27-ը՝ համաձայն սույն որոշման Հավելվածի (կցվում է):

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
20 նոյեմբերի 2014 թ., N 312-Ն

Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի
խորհրդի 2014 թվականի նոյեմբերի 18-ի
թիվ 312-Ն որոշմամբ
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի
նախագահ _____ Արթուր Զավադյան

Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների
նախարարի 2014 թվականի դեկտեմբերի 27-ի
թիվ 955-Ն հրամանով
_____ Գագիկ Խաչատրյան
27 դեկտեմբերի 2014 թ.

ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ 10/27

«ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ ԿՈՂՄԻՑ ՓԱՅԵՐԻ (ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ) ՀԵՏԳՆՄԱՆ (ՄԱՐՄԱՆ) ԿԱՍԵՑՄԱՆ ԵՎ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ԿԱՍԵՑՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ»

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կանոնակարգը կարգավորում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների կողմից պարտադիր և կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի (բաժնետոմսերի) հետզնման (մարման) կասեցման, ինչպես նաև պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի նոր փայերի թողարկման կասեցման այն հիմքերը, որոնք կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները կարող են նախատեսել ֆոնդի կանոններով (կանոնադրությամբ):

2. Սույն կանոնակարգում օգտագործվող հասկացություններն ունեն «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի իմաստով կիրառվող նշանակությունը:

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. նոյեմբերի 18-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 10.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

ԳԼՈՒԽ 2. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԵՎ ԿԱՄԱՎՈՐ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԵՐԻ ՓԱՅԵՐԻ (ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ) ԴԵՏԳՆՄԱՆ (ՄԱՐՄԱՆ) ԿԱՍԵՑՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

3. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը ֆոնդի կանոններով (կանոնադրությամբ) կարող է նախատեսել ֆոնդի մասնակիցների շահերը վտանգող ֆոնդի փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) կասեցման միայն հետևյալ հիմքերը.

- 1) **Կարգավորվող շուկաների բնականոն գործունեության դադարում կամ շուկայի ծախողումներ (այդ թվում՝ գործարքների կնքման սահմանափակումների կիրառում):** Փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) կասեցման այս հիմքն առկա է այն ժամանակ, երբ շուկայի վրա ազդում են այնպիսի անկանխատեսելի իրադարձություններ, որոնք խափանում են կարգավորվող շուկայի գործունեության բնականոն ընթացքը և (կամ) առաջացնում են շուկայի ծախողումներ (անկայունություն), որն էլ անհնար է դարձնում կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների արժեքի ճշգրիտ որոշումը կամ ֆոնդի ակտիվների վաճառքը՝ փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) գումարը փոխհատուցելու համար: Ընդ որում, եթե կարգավորվող շուկաների բնականոն գործունեության դադարեցումները, շուկայի ծախողումները չեն ազդում կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների էական մասի վրա, այս դեպքում փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) կասեցումը կարող է հիմնավորված չլինել:
- 2) **Գործառնական խնդիրների կամ տեխնիկական ծախողումների առաջացում:** Փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) կասեցման համար հիմք հանդիսացող իրավիճակներ կարող են համարվել գործառնական խնդիրները կամ տեխնիկական ծախողումները, որոնք կարող են ժամանակավորապես խոչընդոտել ֆինանսական շուկաներում գործառնությունների իրականացումը, ուստի՝ ազդել կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների շուկայական արժեքի վրա: Բացի այդ, երրորդ անձինք, որոնք գործում են կենսաթոշակային ֆոնդի անունից և հաշվին, նույնպես կարող են առաջացնել կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների շուկայական արժեքի վրա ազդող գործառնական խնդիրներ:
- 3) **Իրացվելիության խնդիրների առաջացում:** Փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) կասեցման հիմք կարող են հանդիսանալ այն դեպքերը, երբ կենսաթոշակային ֆոնդում առկա դրամական միջոցները բավարար չեն փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) համար, և կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կարող են վաճառվել զգալի կորուստներով:
- 4) **Փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) արդյունքում ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքը էապես կնվազի և (կամ) կնվազի օրենքով որոշված կարգով նախատեսված ֆոնդի զուտ ակտիվների նվազագույն մեծությունից:**
- 5) **Այլ գործոններ:** Փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման (մարման) կասեցման հիմք կարող են հանդիսանալ նաև բնական աղետները, ինչպես նաև այն գործոնները, որոնք անհնար են դարձնում կենսաթոշակային ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքի որոշումը, ֆոնդի ակտիվների գնահատումը, տնօրինումը և (կամ) դրանց գծով եկամուտների ստացումը:

ԳԼՈՒԽ 3. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ՓԱՅԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ԿԱՍԵՑՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

4. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը ֆոնդի կանոններով, որպես պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի թողարկման կասեցման հիմքեր, կարող է նախատեսել ֆոնդի մասնակիցների շահերը վտանգող՝ սույն կանոնակարգի 3-րդ կետի 1-ին, 2-րդ և 5-րդ ենթակետերով սահմանված հիմքերը:

«Լազարյան ճեմարանի հիմնադրման 200-ամյակ», «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելից», «Փանոս Թերլեմեզյան-150» և «Անդրանիկ Օզանյան-150» հուշադրամները շրջանառության մեջ դնելու և դրանց նկարագրությունը հաստատելու մասին*

Հիմք ընդունելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «է» կետը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. 2015 թվականի փետրվարի 27-ից շրջանառության մեջ դնել «Լազարյան ճեմարանի հիմնադրման 200-ամյակ», «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելից», «Փանոս Թերլեմեզյան-150» և «Անդրանիկ Օզանյան-150» հուշադրամները:

2. Հաստատել սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված հուշադրամների նկարագրությունը, որոնք հուշադրամների էսքիզների հետ մեկտեղ ներկայացված են Հավելվածում (կցվում է):

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
18 դեկտեմբերի 2014 թ., N 349-Ն

Հավելված
Հաստատված է
ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի
2014 թվականի դեկտեմբերի 16-ի
թիվ 349-Ն որոշմամբ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԼԱԶԱՐՅԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ 200-ԱՄՅԱԿ» ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը թողարկել է Լազարյան ճեմարանի հիմնադրման 200-ամյակին նվիրված հուշադրամ:

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված են Հովհաննես Լազարյանը, Լազարյան ճեմարանի շենքի աջ մասը և ճեմարանի շրջանավարտներին շնորհվող կրծքանշանը: Ներքևում՝ «2015» և «1000 դրամ», իսկ շրջագծով՝ «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ» մակագրություններն են:

Հուշադրամի դարձերեսին պատկերված են Հովակիմ Լազարյանը, Լազարյան ճեմարանի շենքի ձախ մասը և ճեմարանի հուշամեդալը: Շրջագծով՝ «200-ամյակ», «Լազարյան ճեմարանի հիմնադրում» մակագրություններն են:

Տեխնիկական չափանիշները

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Տրամագիծը	40,0 մմ
Քաշը	33,6 գ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրդիմյան:

Հուշադրամը հատվել է Լիտվայի դրամահատարանում:

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

**«ԼԱԶԱՐՅԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ 200-ԱՄՅԱԿ»
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ ԴԻՍԵՐԵՍԻ ԵՎ ԴԱՐՁԵՐԵՍԻ ԷՍՔԻԶՆԵՐԸ**

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑ» ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ

2. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը թողարկել է Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված հուշադրամ:

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված են Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշակոթողներ. սգվոր մոր հուշարձան (Իժնակ), Երզահան Կոմիտասին նվիրված հուշարձան (Փարիզ), խաչքար-հուշարձան (Էջմիածին), հուշասյուն-խաչքար (Գլենդել), Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր (Երևան): Մակագրություններն են՝ «Հայաստանի Հանրապետություն», «100 դրամ», «Republic of Armenia» և «Armenian Genocide»:

Հուշադրամի դարձերեսին պատկերված են Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշակոթողներ. հուշարձան հայ հայդուկներին (Ուջան), հուշակոթողի մի հատված արծվի տեսքով (Հալեպ), հուշատախտակի մի հատված՝ կնոջ քանդակ (Սան Պաուլու), խաչքար (Անտվերպեն): Մակագրություններն են՝ «Հայոց ցեղասպանություն», «1915-2015»:

Տեխնիկական չափանիշները

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Տրամագիծը	50,0 մմ
Քաշը	67,2 գ
Որակը	սովորական (հնաձև)
Դրամաշուրթը	հարթ
Տպաքանակը	1000 հատ

Էսքիզների հեղինակներ՝ Սուրեն Սիմոնյան և Արամ Ուռուտյան:
Հատվել է Լիտվայի դրամահատարանում:

**«ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑ»
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ ԴԻՍԵՐԵՍԻ ԵՎ ԴԱՐՁԵՐԵՍԻ ԷՍՔԻԶՆԵՐԸ**

ՆԿԱՐԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՓԱՆՈՍ ԹԵՐԼԵՄԵԶՅԱՆ-150» ՀՈՒՇԱԴԱՐԱՄԻ

3. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը թողարկել է Փանոս Թերլեմեզյանի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված հուշադրամ:

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված է Փ. Թերլեմեզյանի «Վանա լիճը և Սիփան սարը Կտուց կղզուց» կտավից դրվագ, ներքևում՝ «100 դրամ», «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ 2015» մակագրություններն են:

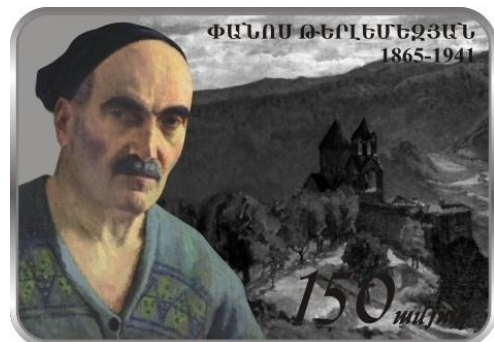
Հուշադրամի դարձերեսին պատկերված են դրվագներ Փ. Թերլեմեզյանի «Տաթևի վանքը» կտավից և ինքնադիմանկարից: Մակագրություններն են՝ «Փանոս Թերլեմեզյան 1865-1941», «150 ամյակ»:

Տեխնիկական չափանիշները

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0x40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրթը	հարթ
Տպաքանակը	500 հատ

Էսքիզների հեղինակներ՝ Լուսինե Լալայան
 Հուշադրամը հատվել է Լիտվայի դրամահատարանում:

«ՓԱՆՈՍ ԹԵՐԼԵՄԵԶՅԱՆ-150»
ՀՈՒՇԱՇԱԴՐԱՄԻ ԴԻՄԵՐԵՍԻ ԵՎ ԴԱՐՁԵՐԵՍԻ ԷՍԶԻՋՆԵՐԸ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՕԶԱՆՅԱՆ-150» ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ

4. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը թողարկել է Անդրանիկ Օզանյանի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված հուշադրամ:

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված է Հայաստանի Հանրապետության զինանշանը: Մակագրություններն են՝ «Հայաստանի Հանրապետություն», «Republic of Armenia», «1000 դրամ», «2015»:

Հուշադրամի դարձերեսին պատկերված է Փարիզի Պեր Լաշեզ գերեզմանատանը կանգնեցված Անդրանիկի հուշարձանը: Մակագրություններն են՝ «Անդրանիկ Օզանյան», «Ես պայքարել եմ մի բանի՝ իմ հարազատ ժողովրդի ազատության եւ բարեկեցության համար», «1865-1927», «150 ամյակ»:

Տեխնիկական չափանիշները

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Տրամագիծը	40,0 մմ
Քաշը	33,6 գ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Եսթիզների հեղինակ՝ Լուսինե Լալայան:
Հուշադրամը հատվել է Լիտվայի դրամահատարանում:

«ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՕԶԱՆՅԱՆ-150»

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ ԴԻՄԵՐԵՍԻ ԵՎ ԴԱՐՁԵՐԵՍԻ ԷՍՔԻԶՆԵՐԸ

*Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի
փետրվարի 26-ի թիվ 50-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին**

Նպատակ ունենալով հստակեցնել բանկերի կողմից ներկայացվող հաշվետվությունների լրացման կարգը,

հիմք ընդունելով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 55-րդ հոդվածը, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածը և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասը,

դեկլարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» և «իա» կետերով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ու ռ 2 ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի փետրվարի 26-ի ««Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ը հաստատելու մասին» թիվ 50-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 3) կատարել հետևյալ փոփոխությունները.

1) Կանոնակարգ 3-ի 30-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«30. Թիվ 31 հաշվետվությունը ներկայացվում է հետևյալ կերպ. «Վճարային քարտերի տեսակների, վճարային քարտ սպասարկող սարքավորումների, ինչպես նաև վճարային քարտերով կատարված գործառնությունների վերաբերյալ» հաշվետվությունը լրացվում և ներկայացվում է ամսական կտրվածքով և բաղկացած է չորս աղյուսակից: Հաշվետվության մեջ ընդգրկվում են տվյալներ՝ կապված հաշվետու բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտերի տեսակների, վճարային քարտ սպասարկող սարքավորումների տեղադրման վայրի, ինչպես նաև հայաստանյան և արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկված և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և արտասահմանում վճարային քարտերով կատարված գործառնությունների հետ:

1) Հաշվետվության առաջին՝ «ՀՀ բանկերի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտեր» աղյուսակում լրացվում է հաշվետու ամսվա վերջին օրվա դրությամբ հաշվետու բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտերի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ տարանջատված ըստ տեղեկատվության պահպանման (գրառման) տեսակի, քարտապանների, վճարման սխեմայի և վճարային համակարգի, գումարի և քանակի: Ընդ որում.

ա. «Տեղեկատվության պահպանման տեսակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման ընտրելով համապատասխան տողը.

աա. «մագնիսական ժապավենով», եթե վճարային քարտը թողարկվել է միայն մագնիսական ժապավենի առկայությամբ,

աբ. «հիբրիդ», եթե վճարային քարտը թողարկվել է մագնիսական ժապավենի և չիպի միաժամանակյա առկայությամբ,

ագ. «միկրոպրոցեսորային», եթե վճարային քարտը թողարկվել է չիպի առկայությամբ,

ադ. «միկրոպրոցեսորային (NFC)», եթե թողարկված վճարային քարտը սարքինացված է NFC ընթերցող տվիչով,

աե. «վիրտուալ», եթե վճարային քարտը թողարկվել է բացառապես վիրտուալ (ինտերնետ) միջավայրում օգտագործման համար:

բ. «Քարտապանների տեսակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման, ընտրելով համապատասխան տողը՝ «Ֆիզիկական անձ» կամ «իրավաբանական անձ/անհատ ձեռներեց», եթե վճարային քարտը թողարկվել է ֆիզիկական անձի կամ իրավաբանական անձի/անհատ ձեռնարկատիրոջ համար համապատասխանաբար:

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

գ. «Վճարային քարտի վճարման տեսակ/սխեմա» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտի սխեմայի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընտրելով համապատասխան տողը՝ «դեբետային», «հաշվարկային» և «վարկային», եթե վճարային քարտը թողարկվել է դեբետային, հաշվարկային կամ վարկային սխեմայով համապատասխանաբար:

դ. «Վճարային համակարգ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որտեղ նշվում է՝ «ԱրՔա», «Վիզա», «Մաստերքարտ» և այլ, ընտրելով համապատասխան տողը, եթե վճարային քարտը թողարկվել է «ԱրՔա», «Վիզա», «Մաստերքարտ» և այլ համակարգի ապրանքանիշի տակ: Ընդ որում՝ «բանկի ներքին» տողը նշվում է, եթե վճարային քարտը թողարկվել է բանկի ներքին համակարգի ապրանքանիշի տակ, և «համատեղված», եթե վճարային քարտը թողարկվել է մեկից ավելի վճարային համակարգերի համատեղ ապրանքանիշերի տակ:

ե. «Գումար» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից հաշվետու ամսվա վերջին օրվա դրությամբ թողարկված/տրամադրված վճարային քարտերին առկա և քարտապանին հասանելի միջոցների վերաբերյալ տեղեկատվություն (հազար ՀՀ դրամ): Ընդ որում՝ արտարժույթով թողարկված/տրամադրված քարտերի դեպքում գումարը լրացվում է հաշվետու ամսվա վերջին օրվա համար ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված փոխարժեքով հաշվարկված՝ արտահայտված ՀՀ դրամով:

զ. «Քանակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից հաշվետու ամսվա վերջին օրվա դրությամբ թողարկողի կողմից տրամադրված վճարային քարտերի փաստացի քանակը (բացարձակ արժեք):

- 2) Հաշվետվության երկրորդ՝ «2. Վճարային քարտի սպասարկման սարքավորումներ/միջոցներ» աղյուսակում լրացվում է հաշվետու ամսվա վերջին օրվա դրությամբ բանկի կողմից տեղադրված վճարային քարտեր սպասարկող սարքավորումների վերաբերյալ տեղեկատվություն, տարանջատված ըստ սպասարկման սարքավորման/միջոցի տեղադրման վայրի, սարքավորման տեսակի, սարքավորման/միջոցի օգտագործման ձևի և սարքավորման/միջոցի օգտագործման վայրի, քանակի: Ընդ որում.

ա. «Սպասարկման սարքավորման/միջոցի տեղադրման վայր» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից հաշվետու ամսվա վերջի դրությամբ տեղադրված վճարային քարտ սպասարկող սարքավորումների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման՝ ընտրելով համապատասխան տողը:

բ. «Սարքավորման տեսակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից տեղադրված վճարային քարտ սպասարկող սարքավորման տեսակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման՝ ընտրելով համապատասխան տողը: Ընդ որում՝ «վիրտուալ ՊՈՍ (POS)» տողը լրացվում է, եթե տվյալ սարքը նախատեսված/հաշվառված է վճարային քարտը վիրտուալ (ինտերնետ) միջավայրում սպասարկելու համար:

գ. «Սարքավորման/միջոցի օգտագործման ձև» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից վճարային քարտ սպասարկող սարքավորման օգտագործման ձևի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման՝ ընտրելով համապատասխան տողը: Ընդ որում՝ «համատեղ օգտագործվող» տողը լրացվում է, եթե տվյալ սարքն օգտագործվում և հաշվառված է հաշվետու բանկի և այլ բանկի հետ համատեղ:

դ. «Սարքավորման/միջոցի օգտագործման երկիր» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից վճարային քարտ սպասարկող սարքավորման օգտագործման երկրի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման՝ ընտրելով համապատասխան տողը: Ընդ որում՝ վճարային քարտ սպասարկող սարքավորման օգտագործման երկիր է համարվում տվյալ սարքավորման տեղադրման/ գտնվելու երկիրը, իսկ «վիրտուալ ՊՈՍ (POS)» տերմինալով գործարք կատարելու դեպքում նշվում է վիրտուալ (ինտերնետ) միջավայր:

ե. «Քանակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից հաշվետու ամսվա վերջի դրությամբ հաշվետու բանկի կողմից շահագործվող վճարային քարտ սպասարկող սարքավորումների փաստացի քանակը (բացարձակ արժեք):

- 3) Հաշվետվության երրորդ՝ «3. ՀՀ տարածքում գործող բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտերով կատարված գործառնություններ» աղյուսակում լրացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտերով հաշվետու ամսվա ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, վիրտուալ միջավայրում կամ/և արտասահմանում կատարված գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ տարանջատված ըստ վճարային քարտով կատարված գործառնության սպասարկման սարքավորման/միջոցի, վճարային քարտի վճարման տեսակի/սխեմայի, վճարային քարտով կատարված գործառնության տեսակի, գործառնության կա-

տարման երկրի, վճարման ենթակա ծառայության տեսակի և համապատասխան վճարային համակարգի, գումարի և քանակի: Ընդ որում.

ա. «Գործառնության սպասարկման սարքավորում/միջոց» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում գործառնության կատարման ժամանակ կիրառվող սարքավորման տեսակի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ընտրելով համապատասխան տողը: Ընդ որում՝ «վիրտուալ ՊՈՍ (POS)» տողը լրացվում է, եթե տվյալ գործառնությունը կատարվել է վիրտուալ (ինտերնետ) միջավայրում սպասարկման համար նախատեսված/հաշվառված սարքավորման միջոցով, իսկ «բանկի գործառնական օր/հաշվառման համակարգ» տողը լրացվում է, եթե տվյալ միջոցների ստացման աղբյուր է հանդիսացել բանկի գործառնական օր կամ հաշվառման համակարգում (ներքին համակարգ) միջոցների առկայությունը: Օրինակ՝ քարտապանին աշխատավարձի վճարումը կամ կրթաթոշակի, կենսաթոշակի, նպաստի և այլ տիպի սոցվճարների վճարումը կատարվել է բանկի ներքին համակարգում համապատասխան գործողությունների կատարման արդյունքում՝ քարտապանին միջոցները հասանելի դարձնելու միջոցով:

բ. «վճարային քարտի վճարման տեսակ/սխեմա» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտի սխեմայի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընտրելով համապատասխան տողը, եթե հաշվետու ամսվա ընթացքում գործառնությունը կատարվել է դեբետային, հաշվարկային կամ վարկային սխեմայով թողարկված վճարային քարտերով համապատասխանաբար:

գ. «Գործառնության եղանակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնության տեսակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընտրելով համապատասխան տողը, եթե վճարային քարտով կատարվել է կանխկացման, միջոցների կանխիկ եղանակով մուտքագրման, միջոցների անկանխիկ եղանակով մուտքագրման, վճարման կամ փոխանցման գործառնություն համապատասխանաբար: Ընդ որում, միջոցների կանխիկ եղանակով մուտքագրման համար հիմք է հանդիսանում միջոցների մուտքագրումը կանխիկ եղանակով նախաձեռնելը:

դ. «Գործառնության կատարման երկիր» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնության կատարման երկրի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընտրելով համապատասխան տողը, եթե գործառնությունը կատարվել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, վիրտուալ միջավայրում կամ արտասահմանում համապատասխանաբար:

ե. «Ծառայության տեսակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտով, սահմանված ծառայությունների դիմաց հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ընտրելով համապատասխան տողը: Ընդ որում՝ նշվում է.

եա. «կոմունալ վճարումներ», եթե վճարումը կատարվել է կոմունալ ծառայությունների դիմաց,

եբ. «վարկի մարում», եթե կատարվել է վարկի մարմանն ուղղված վճարում,

եգ. «պետական բյուջե ուղղված վճարում», եթե վճարումը կատարվել է հարկերի, տուրքերի կամ տուգանքների դիմաց,

եդ. «ԱՊՊԱ/ապահովագրություն», եթե վճարումը կատարվել է ավտոտրանսպորտային միջոցի ապահովագրման կամ այլ տեսակի ապահովագրության դիմաց,

եե. «հաշվի ամրագրում/փոխանցում», եթե կատարվել է քարտային հաշվի ամրագրում կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով,

եզ. «քարտից քարտ փոխանցում», եթե քարտային հաշվից կատարվել է փոխանցում քարտային հաշվին,

եէ. «դրամական համակարգեր», եթե քարտային հաշվից կատարվել է փոխանցում առանց բանկային հաշվի բացման դրամական միջոցների փոխանցման համակարգերին կամ առանց բանկային հաշվի բացման դրամական միջոցների փոխանցման համակարգերից կատարվել է փոխանցում քարտային հաշվին,

եր. «ապրանքի/ծառայության դիմաց վճարում», եթե վճարումը կատարվել է ապրանքի ձեռքբերման կամ մատուցված ծառայության դիմաց,

եթ. «կանխիկի ստացում», եթե կատարվել է կանխիկացման գործառնություն,

եժ. «սոցվճար», եթե կատարվել է նպաստի, կրթաթոշակի, կենսաթոշակի կամ պետության կողմից սահմանված՝ քարտապանին ուղղված այլ սոցվճարներ,

եժա. «աշխատավարձ», եթե քարտապանի հաշվին փոխանցվել է աշխատավարձ,

եժբ. «այլ վճարում», եթե կատարվել է վերը նշված ցանկում չնշված ծառայության դիմաց:

զ. «Վճարային համակարգ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որտեղ նշվում է՝ «ԱրՔա», «Վիզա», «Մաստերքարտ» և այլ, եթե հաշվետու ամսվա ընթացքում սպասարկված վճարային քարտը թողարկված է եղել «ԱրՔա», «Վիզա», «Մաստերքարտ» և այլ համակարգի ապրանքանիշի տակ: Ընդ որում՝ «բանկի ներքին» տողը նշվում է, եթե հաշվետու ամսվա ընթացքում սպասարկված վճարային քարտը թողարկված է եղել բանկի ներքին համակարգի ապրանքանիշի տակ և «համատեղված», եթե հաշվետու ամսվա ընթացքում սպասարկված վճարային քարտը թողարկված է եղել վճարային համակարգերի համատեղ ապրանքանիշերի տակ:

է. «Գումար» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնությունների գումարի վերաբերյալ տեղեկատվություն (հազար ՀՀ դրամ): Ընդ որում՝ արտարժույթով թողարկված/տրամադրված քարտերով գործառնություններ կատարելու դեպքում, գումարը լրացվում է հաշվետու ամսվա վերջին օրվա համար ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված փոխարժեքով հաշվարկված՝ արտահայտված ՀՀ դրամով:

ը. «Քանակ» սյունակում ներկայացվում է բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնությունների քանակի վերաբերյալ տեղեկատվություն (բացարձակ արժեք):

- 4) Հաշվետվության չորրորդ՝ «4. Արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկված վճարային քարտերով ՀՀ տարածքում կատարված գործառնություններ» աղյուսակում լրացվում է արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկված վճարային քարտերով հաշվետու ամսվա ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կատարված գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն, տարանջատված ըստ վճարային քարտով կատարված գործառնության սպասարկման սարքավորման/միջոցի, վճարային քարտի վճարման տեսակի/սխեմայի, վճարային քարտով կատարված գործառնության տեսակի, վճարման ենթակա ծառայության տեսակի և համապատասխան վճարային համակարգի, գումարի և քանակի: Ընդ որում.

ա. «Գործառնության սպասարկման սարքավորում/միջոց» սյունակում ներկայացվում է արտասահմանյան բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում գործառնության կատարման ժամանակ կիրառվող սարքավորման տեսակի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ընտրելով համապատասխան տողը: Ընդ որում՝ «վիրտուալ ՊՈՍ (POS)» տողում լրացվում է, եթե տվյալ գործառնությունը կատարվել է վիրտուալ (ինտերնետ) միջավայրում բանկի կողմից սպասարկման համար նախատեսված/հաշվառված սարքավորման միջոցով:

բ. «Գործառնության եղանակ» սյունակում ներկայացվում է արտասահմանյան բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնության տեսակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընտրելով համապատասխան տողը, եթե արտասահմանյան բանկի վճարային քարտով կատարվել է կանխիկացման, կանխիկի մուտքագրման, վճարման կամ փոխանցման գործառնություն համապատասխանաբար:

գ. «Ծառայության տեսակ» սյունակում ներկայացվում է արտասահմանյան բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտով սահմանված ծառայությունների դիմաց հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընտրելով համապատասխան տողը՝ համաձայն սույն հաշվետվության երրորդ աղյուսակի 5-րդ սյունակի լրացման սկզբունքի:

դ. «Վճարային համակարգ» սյունակում ներկայացվում է արտասահմանյան բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որտեղ նշվում է՝ «Վիզա», «Մաստերքարտ» և այլ, ընտրելով համապատասխան տողը, եթե հաշվետու ամսվա ընթացքում սպասարկված վճարային քարտը թողարկված է եղել «Վիզա», «Մաստերքարտ» և այլ համակարգի ապրանքանիշի տակ: Ընդ որում՝ «բանկի ներքին» տողը նշվում է, եթե հաշվետու ամսվա ընթացքում սպասարկված վճարային քարտը թողարկված է եղել արտասահմանյան բանկի ներքին համակարգի ապրանքանիշի տակ և «համատեղված», եթե հաշվետու ամսվա ընթացքում սպասարկված վճարային քարտը թողարկված է եղել վճարային համակարգերի համատեղ ապրանքանիշերի տակ:

ե. «Գումար» սյունակում ներկայացվում է արտասահմանյան բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնության գումարի վերաբերյալ տեղեկատվություն (հազար ՀՀ դրամ): Ընդ որում՝ արտարժույթով թողարկված/տրամադրված քարտերով գործառնություններ կատարելու դեպքում գումարը լրացվում է հաշվետու ամսվա վերջին օրվա համար ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված փոխարժեքով հաշվարկված՝ արտահայտված ՀՀ դրամով:

զ. «Քանակ» սյունակում ներկայացվում է արտասահմանյան բանկի կողմից թողարկված վճարային քարտով հաշվետու ամսվա ընթացքում կատարված գործառնության քանակի վերաբերյալ տեղեկատվություն (բացարձակ արժեք):»:

2. Կանոնակարգ 3-ի Հավելված 2-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելվածի (կցվում է):

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ին:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
19 դեկտեմբերի 2014 թ., N 350-Ն

Հավելված
Հավելված 2

Հաշվետվություն

«Վճարային քարտերի տեսակների, վճարային քարտ սպասարկվող սարքավորումների, ինչպես նաև վճարային քարտերով կատարված գործառնությունների վերաբերյալ»

Թիվ 31 (ամսական)

Կազմակերպության անվանումը _____

Ամսաթիվը _____ թ.

1. ՀՀ բանկերի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտեր

Տեղեկատվության պահպանման տեսակ	Քարտապանների տեսակ	Վճարային քարտի վճարման տեսակ/սխեմա	Վճարային համակարգ	Գումար (հազար ՀՀ դրամ)	Քանակ
1	2	3	4	5	6
մագնիսական ժապավենով	ֆիզիկական անձ	դեբետային	ԱրՔա		
հիբրիդ	իրավաբանական անձ/ անհատ ձեռներեց	հաշվարկային	Վիզա		
միկրոպրոցեսորային		վարկային	Մաստեր քարտ		
միկրոպրոցեսորային (NFC)			Դայներս քլաբ		
վիրտուալ			Ամեքս		
			բանկի ներքին համատեղված		

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն) _____

Կ.Տ.

Գլխավոր հաշվապահ _____

2. Վճարային քարտի սպասարկման սարքավորումներ/միջոցներ

Սպասարկման սարքավորման/միջոցի տեղադրման վայր	Սարքավորման տեսակ	Սարքավորման/միջոցի օգտագործման ձև	Սարքավորման/միջոցի օգտագործման երկիր	Քանակ
1	2	3	4	5
Բանկեր (գլխամաս, մասնաճյուղ)	ԱԳՄ (ATM)	միանձնյա օգտագործվող	արտասահմանում	
Այլ ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն	ՊՈՍ (POS) տերմինալ կամ իմպլիմետեր	համատեղ օգտագործվող	Հայաստանում	
Հանքագործական և մշակող արդյունաբերության ձեռնարկություններ	վիրտուալ ՊՈՍ (POS)		ԼՂՀ-ում	
Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում (ՀԷՑ, ՋԷԿ)			վիրտուալ միջավայր	
Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն (կայարաններ, օդանավակայան)				
Մեծածախ և մանրածախ առևտուր (սուպերմարկետ, խանութ, շուկա)				
Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում (հյուրանոց, ռեստորան, սրճարան, բիստրո)				
Տեղեկատվություն և կապ (կապի օպերատորներ՝ ՎիվաՆեյ, Արմենթել, հեռուստատեսություն, ռադիոտուն)				
Պետական կառավարում և պաշտպանություն (ազգային ժողով, կառավարություն, նախարարություններ, այլ պետական հիմնարկներ, սահմանային անցակետեր, մաքսակետեր, զորամասեր)				
Քաղաքապետարան, թաղապետարան, գյուղապետարան				
Կրթություն (համալսարաններ, դպրոցներ)				
Առողջապահություն (հիվանդանոց, ատամնաբուժարան, դեղատուն)				
Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ (թատրոն, կինոթատրոն, խաղատուն)				
Սպասարկման այլ ծառայություններ (զեղեցկության սրահ, բենզալցակայան, զազալցակայան, կոմունալ ծառայությունների մատուցում ջրամատակարարում)				
Միջազգային կազմակերպություն, դեսպանատուն				
Այլ (բնակելի շենք, փողոց)				

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն) _____

Կ.Տ.

Գլխավոր հաշվապահ _____

3. ԴՊ տարածքում գործող բանկի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտերով կատարված գործառնություններ

Գործառնության սպասարկման միջոց	Վճարային քարտի վճարման տեսակ/սխեմ	Գործառնության եղանակ	Գործառնության կատարման երկիր	Ծառայության տեսակ	Վճարային համակարգ	Գումար (հազար ՀՀ դրամ)	Քանակ
1	2	3	4	5	6	7	8
ԱՊՄ (ATM)	հաշվարկային	կանխիկի ելք	արտասահմանում	կոմունալ վճարումներ	ԱրՔա		
ՊՈՍ (POS) տերմինալ կամ ինպրինտեր	դեբետային	կանխիկի մուտք	Հայաստանում	վարկի մարում	Վիզա		
վիրտուալ ՊՈՍ (POS)	վարկային	անկանխիկ մուտք	վիրտուալ միջավայր	պետական բյուջե ուղղված վճարում	Մաստերքարտ		
բանկի գործառնական օր/հաշվառման համակարգ		վճարում		ԱՊՊԱ/ ապահովագրություն	Դայներս քլաբ		
		փոխանցում		հաշվի ամրագրում/ փոխանցում	Ամեքս		
				քարտից քարտ փոխանցում	բանկի ներքին		
				դրամական համակարգեր	համատեղված		
				ապրանքի, ծառայության դիմաց վճարում			
				կանխիկի ստացում			
				սոցվճարներ			
				աշխատավարձ այլ վճարում			

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն) _____

Կ.Տ.

Գլխավոր հաշվապահ _____

4. Արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկված/տրամադրված վճարային քարտերով ԴՊ տարածքում կատարված գործառնություններ

Գործառնության սպասարկման սարքավորում/միջոց	Գործառնության եղանակ	Ծառայության տեսակ	Վճարային համակարգ	Գումար (հազար ՀՀ դրամ)	Քանակ
1	2	3	4	5	6
ԱՊՄ (ATM)	կանխիկի ելք	կոմունալ վճարումներ	Վիզա		
ՊՈՍ (POS) տերմինալ կամ ինպրինտեր	կանխիկի մուտք	վարկի մարում	Մաստեր քարտ		
վիրտուալ ՊՈՍ (POS)	վճարում	պետական բյուջե ուղղված վճարում	Դայներս քլաբ		
	փոխանցում	ԱՊՊԱ/ապահովագրություն	Ամեքս		
		հաշվի ամրագրում/փոխանցում	բանկի ներքին		
		դրամական համակարգեր	համատեղված		
		ապրանքի, ծառայության դիմաց վճարում			
		կանխիկի ստացում			
		այլ վճարում			

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 145-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին

Նպատակ ունենալով բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավարների որակավորման քննությունների կազմակերպման գործընթացին ներգրավել նաև Կենտրոնական բանկի սահմանած չափանիշները բավարարող որակավորման ստուգում իրականացնող մասնագիտացված կազմակերպություններին,

Չիմք ընդունելով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 18-րդ, 22-րդ, 23-33.1-րդ և 41-րդ հոդվածները,

ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի ապրիլի 12-ի «Բանկային գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 1-ը հաստատելու մասին թիվ 145-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկային գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 1-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 1) կատարել հետևյալ լրացումները և փոփոխությունները.

- 1) Կանոնակարգ 1-ի 21-րդ կետից «, ինչպես նաև կուտակային հաշվի բացման համար վճարման անդորրագիրը» բառերը հանել,
- 2) Կանոնակարգ 1-ի 22-րդ կետը լրացնել նոր ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«18) «Որակավորող կազմակերպություն»՝ Կենտրոնական բանկի կողմից ընտրված կազմակերպություն, որը իրականացնում է ղեկավարների որակավորման ստուգում:»,
- 3) Կանոնակարգ 1-ի 62-րդ և 63-րդ կետերում «4-րդ ենթակետով» բառերը փոխարինել «4-րդ ենթակետի համաձայն» բառերով,
- 4) Կանոնակարգ 1-ի 64-րդ կետի 1-ին ենթակետում «ներկայացուցչության» բառից հետո լրացնել «գործունեության» բառը,
- 5) Կանոնակարգ 1-ի 66-րդ կետում՝
ա. «Ժամանակավորապես» բառը փոխարինել «Ժամանակավոր» բառով,
բ. «բանկն այդ» բառը փոխարինել «բանկը ներկայացուցչության գործունեությունը ժամանակավոր դադարեցնելու մասին» բառերով,
- 6) Կանոնակարգ 1-ի 68-րդ կետում «Կենտրոնական բանկը,» բառերը հանել,
- 7) Կանոնակարգ 1-ի 73-րդ կետում «4-րդ ենթակետով» բառերը փոխարինել «4-րդ ենթակետի համաձայն նախատեսված» բառերով,
- 8) Կանոնակարգ 1-ի 74-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«74. Սույն կանոնակարգի 67-րդ կետի 4-րդ ենթակետի համաձայն նախատեսված ժամկետներում սույն կանոնակարգի 73-րդ կետով սահմանված փաստաթղթերը Կենտրոնական բանկ չներկայացնելու դեպքում բանկի մասնաճյուղի գործունեության դադարեցման թույլտվությունն ուժը կորցրած է ճանաչվում:»,
- 9) Կանոնակարգ 1-ի 76-րդ կետի 1-ին ենթակետում «ներկայացուցչությունը գրանցումից հանելու մասին» բառերը փոխարինել «ներկայացուցչության գործունեության դադարեցումը թույլատրելու մասին» բառերով,
- 10) Կանոնակարգ 1-ի 78-րդ կետում «գրանցելուց հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում բանկը այդ» բառերը փոխարինել «թույլատրելու մասին որոշման ընդունման օրվան հաջորդող 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում բանկը ներկայացուցչության գործունեության դադարեցման մասին» բառերով,

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

11) Կանոնակարգ 1-ի 116-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«116. Կենտրոնական բանկում ղեկավար պաշտոնների համար նախատեսված քննություններին մասնակցում և համապատասխան որակավորման վկայական են ստանում միայն բանկի գործադիր տնօրենի (վարչության նախագահի), նրա տեղակալների, բանկի տնօրենության (վարչության անդամների), օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի կառավարչի, բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի ներքին աուդիտի ղեկավարի և բանկի գլխավոր հաշվապահի թեկնածուները: Ընդ որում, սույն կետով նշված ղեկավար պաշտոնների թեկնածուները Կենտրոնական բանկում նախատեսված քննություններին կարող են մասնակցել միայն այն բանկի կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի միջնորդությամբ, որում նախատեսում են զբաղեցնել տվյալ որակավորմանը համապատասխան պաշտոն:»,

12) Կանոնակարգ 1-ը լրացնել 116.1-րդ և 116.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«116.1. Ղեկավարները՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 116-րդ կետով սահմանված ղեկավարների, որակավորման ստուգում են անցնում որակավորող կազմակերպություններում, որոնց ցանկը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում:

116.2. Այն դեպքում, երբ ղեկավար պաշտոնի որակավորման ստուգման անցկացման համար որևէ որակավորող կազմակերպություն չի ընտրվել և (կամ) ընտրված որակավորող կազմակերպության գործունեությունը դադարեցվել է, ապա սույն կանոնակարգի 116.1-րդ կետով սահմանված համապատասխան ղեկավարի որակավորման ստուգման անցկացման գործընթացը կազմակերպվում է Կենտրոնական բանկում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված ընթացակարգի համաձայն:»,

13) Կանոնակարգ 1-ի 117-րդ կետում՝

ա. «Կենտրոնական բանկի» բառերից հետո լրացնել «և որակավորող կազմակերպությունների» բառերը,

բ. «և լրացուցիչ որակավորման ստուգում անցնելու կարիք չունեն» բառերը հանել:

14) Կանոնակարգ 1-ի 118-րդ կետում «որակավորումը» բառը փոխարինել «որակավորման ստուգումը» բառերով,

15) Կանոնակարգ 1-ի 20-րդ գլխի վերնագրում «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ» բառերից հետո լրացնել «ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ» բառերը,

16) Կանոնակարգ 1-ի 124-րդ կետում «բանկի խորհրդի նիստում» բառերը փոխարինել «բանկում» բառով,

17) Կանոնակարգ 1-ի 128-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառով,

18) Կանոնակարգ 1-ի 129-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «խորհրդի անդամի թեկնածուի գիտելիքների համապատասխանության վերաբերյալ որոշումը կարող է ընդունվել առանց խորհրդի անդամի թեկնածուին հարցազրույցի հրավիրելու:»,

19) Կանոնակարգ 1-ի 130-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,

20) Կանոնակարգ 1-ի 132-րդ կետում «բանկի խորհրդի նիստում» բառերը փոխարինել «բանկում» բառով,

21) Կանոնակարգ 1-ի 135-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառով,

22) Կանոնակարգ 1-ի 136-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,

23) Կանոնակարգ 1-ի 23-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ՔԼՈՒԽ 23. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԱՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»,

24) Կանոնակարգ 1-ի 141-րդ և 142-րդ կետերը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«141. Կենտրոնական բանկ գրանցման համար դիմած՝ սույն կանոնակարգի 116-րդ կետում նշված ղեկավարների թեկնածուները որակավորման ստուգումն անցնում են Կենտրոնական բանկի թեստավորման ծառայության (այսուհետ՝ թեստավորման ծառայություն) կողմից կազմակերպվող քննության միջոցով:

142. Բանկի կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի կողմից սույն կանոնակարգի 116-րդ կետում նշված ղեկավարի գրանցման միջնորդագիրը Կենտրոնական բանկ ներկայացնելուց հետո ղեկավարի թեկնածուն 15-օրյա ժամկետում անցնում է որակավորման ստուգում, ընդ որում՝ Կենտրոնական բանկը նախապես թեկնածուին տեղեկացնում է քննության ստույգ օրվա մասին:»,

25) Կանոնակարգ 1-ի 143-րդ և 144-րդ կետերն ուժը կորցրած ճանաչել,

26) Կանոնակարգ 1-ի 145-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «տեղեկանքը» բառից հետո լրացնել «(ոչ ռեզիդենտները ներկայացնում են առկայության դեպքում)» բառերը,

- 27) Կանոնակարգ 1-ի 153-րդ կետում «Թեկնածուները Կենտրոնական բանկում» բառերը փոխարինել «Սույն կանոնակարգի 116-րդ և 116.1-րդ կետերով սահմանված ղեկավարների թեկնածուները համապատասխանաբար Կենտրոնական բանկում և Որակավորող կազմակերպությունում» բառերով,
- 28) Կանոնակարգ 1-ի 155-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «155. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստերը, ինչպես նաև դրանցում կատարված լրացումներն ու փոփոխությունները հաստատվում են Կենտրոնական բանկի նախագահի անհատական որոշմամբ և ենթակա են հրապարակման, եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն կանոնակարգում: Թեստերը վերանայվում են ըստ անհրաժեշտության:»,
- 29) Կանոնակարգ 1-ում 156-րդ կետի աղյուսակի 6-րդ կետում «80 հարց» բառերից հետո լրացնել «(ենթակա չեն հրապարակման)» բառերը,
- 30) Կանոնակարգ 1-ը լրացնել 156.1-րդ կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«156.1. Սույն կանոնակարգի 156-րդ կետով սահմանված աղյուսակի այն կետերը, որոնք վերաբերում են որակավորող կազմակերպություններում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարներին, գործում են միայն սույն կանոնակարգի 116.2-րդ կետով նախատեսված դեպքում:»,
- 31) Կանոնակարգ 1-ի 157-րդ կետում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների համար նախատեսված թեստի» բառերով,
- 32) Կանոնակարգ 1-ի 158-րդ կետում «չտիրապետող թեկնածուների» բառերը փոխարինել «չտիրապետող, Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարի թեկնածուների» բառերով,
- 33) Կանոնակարգ 1-ի 159-րդ և 160-րդ կետերում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեկնածուների համար նախատեսված թեստի» բառերով,
- 34) Կանոնակարգ 1-ի 25-րդ գլխի վերնագրում «ԹԵՍՏԻ» բառը փոխարինել «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ԹԵՍՏԵՐԻ» բառերով,
- 35) Կանոնակարգ 1-ի 161-րդ կետում «Թեստերի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարի թեկնածուի (սույն գլխում այսուհետ՝ թեկնածու) համար նախատեսված թեստի» բառերով,
- 36) Կանոնակարգ 1-ի 162-րդ կետում «համապատասխան որակավորման վկայական ստանալու համար» բառերը փոխարինել «սույն կանոնակարգի 142-րդ կետով սահմանված ժամկետում» բառերով,
- 37) Կանոնակարգ 1-ի 164-րդ կետում՝
ա. «5» թիվը փոխարինել «3» թվով,
բ. «15» թիվը փոխարինել «5» թվով,
- 38) Կանոնակարգ 1-ի 26-րդ գլուխը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ԳԼՈՒԽ 26. ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

165. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարներին տրվում են որակավորման վկայականներ՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման՝

- 1) բանկի գործադիր տնօրեն (վարչության նախագահ), գործադիր տնօրենի (վարչության նախագահի տեղակալ) տեղակալ, տնօրենության (վարչության) անդամ, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի կառավարիչ,
  - 2) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահ,
  - 3) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի ներքին աուդիտի ղեկավար,
  - 4) բանկում որոշում կայացնող դիւեր:
- 165.1. Սույն կանոնակարգի 117-րդ, 118-րդ և 123-րդ կետերով սահմանված պահանջները բավարարող ղեկավարներին տրվում են որակավորման վկայականներ՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման՝
- 1) բանկի գործադիր տնօրեն (վարչության նախագահ), գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ), տնօրենության (վարչության) անդամ, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի կառավարիչ,
  - 2) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահ, գլխավոր հաշվապահի տեղակալ,
  - 3) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի ներքին աուդիտի ղեկավար, բանկի ներքին աուդիտի անդամ,
  - 4) բանկի մասնաճյուղի կառավարիչ,

5) բանկի մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահ,

6) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի ներքին դիտարկումների մարմնի աշխատակից:

165.2. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարի թեկնածուներին տրվում են որակավորման վկայականներ՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման՝

1) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի տեղակալ,

2) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի ներքին աուդիտի անդամ,

3) բանկի մասնաճյուղի կառավարիչ,

4) բանկի մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահ,

5) բանկի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի ներքին դիտարկումների մարմնի աշխատակից:

166. Սույն կանոնակարգի Հավելված 37-ով սահմանված որակավորման վկայականը Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվում է Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարին, սույն կանոնակարգի 117-րդ կետի պահանջները բավարարող ղեկավարին, սույն կանոնակարգի 118-րդ կետի պահանջները բավարարող բանկի մասնաճյուղի ղեկավարին (եթե վերջինս համապատասխան որակավորման վկայական չունի կամ այլ հիմքով չի նախատեսվում տրամադրել)՝ էլեկտրոնային եղանակով՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում լրացված էլեկտրոնային փոստի հասցեին՝ ղեկավարին Կենտրոնական բանկում գրանցելուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

167. Սույն կանոնակարգի Հավելված 38-ով սահմանված որակավորման վկայականը Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվում է բանկում որոշում կայացնող դիլերին՝ որակավորման վկայականի ստացման դիմումը Կենտրոնական բանկ ներկայացնելու օրվանից հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկվելով դիմումում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:

168. Սույն կանոնակարգի Հավելված 38-ով սահմանված որակավորման վկայականը Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվում է սույն կանոնակարգի 123-րդ կետով սահմանված որակավորում ունեցող ղեկավարին, ինչպես նաև որակավորող կազմակերպության կողմից համապատասխան ղեկավարի պաշտոնի որակավորման վկայական ստացած ղեկավարին՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում լրացված էլեկտրոնային փոստին:

169. Որակավորման վկայականները սույն կանոնակարգի 166-րդ, 167-րդ և 168-րդ կետերով սահմանված ժամկետներում էլեկտրոնային փոստին չստանալու, էլեկտրոնային փոստի խափանման կամ թղթային եղանակով տրամադրված որակավորման վկայականների կորստի (ոչնչացման, ոչ պիտանի դառնալու) դեպքում անձը կարող է այդ մասին հայտնել Կենտրոնական բանկ՝ ներկայացնելով գրավոր դիմում՝ նշելով այն էլեկտրոնային փոստի հասցեն, որով ցանկանում է ստանալ որակավորման վկայականը: Դիմումը ստանալուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում որակավորման վկայականը էլեկտրոնային տարբերակով կրկին տրամադրվում է որակավորված անձին՝ ուղարկվելով դիմումում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեին:

170. Որակավորված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի կամ որակավորող կազմակերպության ինտերնետային կայքում՝ «Որակավորման վկայական ունեցող անձինք» ցուցակում՝ քննությունը հանձնելու օրվանից (սույն կանոնակարգում սահմանված դեպքերում ղեկավարի գրանցումից հետո տրամադրելու դեպքում՝ որպես ղեկավար գրանցման օրվանից) հետո տասնհինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում: Ընդ որում, Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում հղում է տրվում որակավորող կազմակերպության կայքէջին:

171. Թեկնածուների որակավորման վկայականները տրվում են դրանց ստորագրման պահից հաշված 3 տարի ժամկետով՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 117-րդ կետով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են անժամկետ, սույն կանոնակարգի 116.1-րդ և 123-րդ կետերով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են մինչև որակավորման վկայականի տրման հիմք հանդիսացող որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը կամ տվյալ որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի՝ որակավորման վկայականի տրամադրման հիմք հանդիսանալու ավարտը կամ անձի կողմից այնպիսի գործողության կամ անգործության կատարումը, որի հետևանքով խախտվել են որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները, և 118-րդ կետով սահմանված անձին տրվող որակավորման վկայականի, որը տրվում է մինչև սույն կանոնակարգի 118-րդ կետի պահանջները բավարարող բանկում որպես մասնաճյուղի ղեկավար պաշտոնավարման ավարտը:

172. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցած և գրանցված ղեկավարի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 15 օր առաջ բանկը կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղը Կենտրոնական բանկ է դիմում ղեկավարի համար որակավորման ստուգման քննություն անցկաց-

նելու միջնորդությամբ: Որակավորման ստուգում անցած ղեկավարին տրամադրվում է նոր որակավորման վկայական քննությունը հանձնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:

172.1. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած և գրանցված ղեկավարի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 օր առաջ բանկը կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում որակավորման վկայականի ստացման համար դիմում՝ կցելով ղեկավարի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթը: Կենտրոնական բանկը որակավորումը հավաստող փաստաթղթի հիման վրա ղեկավարին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:

172.2. Կենտրոնական բանկում գրանցված ղեկավարի, որը ստացել է սույն կանոնակարգի 123-րդ կետով սահմանված ղեկավարի իր պաշտոնին համապատասխան որակավորում, նախկինում ստացված որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 օր առաջ բանկը կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում որակավորման վկայականի ստացման համար դիմում՝ կցելով ղեկավարի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթը: Կենտրոնական բանկը որակավորումը հավաստող փաստաթղթի հիման վրա ղեկավարին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:»,

39) Կանոնակարգ 1-ի 186-րդ կետը լրացնել նոր ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «3) որակավորման առկայությունը հավաստող փաստաթուղթ (որակավորման վկայական), որը Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների համար չի ներկայացվում:»,

40) Կանոնակարգ 1-ի 202-րդ կետում «ղեկավարի կազմում փոփոխությունները տեղի ունենալուց հետո սույն կանոնակարգի 221-րդ կետով սահմանված ժամկետներում» բառերը փոխարինել «գրանցումից հանելու վերաբերյալ իր իրավասու մարմնի կողմից ընդունված որոշման ուժի մեջ մտնելու պահից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ բանկը կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղը ունի ներքին դիտարկումների մարմնի մեկ աշխատակից, որի վերաբերյալ փոփոխությունը ներկայացվում է համապատասխան որոշման ուժի մեջ մտնելու պահից 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, բայց ոչ ուշ, քան մինչև «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված առաջին հաշվետվության տրամադրումը)»,

41) Կանոնակարգ 1-ի 204-րդ կետում «կողմից և» բառերը փոխարինել «կողմից և (կամ)» բառերով,

42) Կանոնակարգ 1-ի 221-րդ կետում.

ա. «տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում» բառերը հանել,

բ. 1-ին ենթակետում «կատարված փոփոխությունները» բառերից հետո լրացնել «(փոփոխությունները) և (կամ) լրացում(ները) կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերը,

գ. 2-րդ ենթակետից «, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ բանկն ունի ներքին դիտարկումների մարմնի մեկ աշխատակից, որի վերաբերյալ փոփոխությունը ներկայացվում է այն տեղի ունենալուց հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, բայց ոչ ուշ, քան մինչև «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված առաջին հաշվետվության տրամադրումը» բառերը հանել,

43) Կանոնակարգ 1-ի 222-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «փոփոխությունը» բառը փոխարինել «փոփոխված դրույթները (փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը) կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,

44) Կանոնակարգ 1-ի 223-րդ կետում «համապատասխանությունը» բառից հետո լրացնել «, և Կենտրոնական բանկ կներկայացվեն տարածքի և տեխնիկական հագեցվածության համապատասխանությունը հիմնավորող փաստաթղթերը» բառերը,

45) Կանոնակարգ 1-ի 229-րդ կետում «4.1-րդ ենթակետերով կամ» բառերը փոխարինել «4.1-րդ, 4.3-րդ ենթակետերով և (կամ)» բառերով,

46) Կանոնակարգ 1-ի Հավելված 10-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 1-ի (կցվում է),

47) Կանոնակարգ 1-ի Հավելված 11-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետերում «Հեռախոսահամար (բջջ. և այլ)» բառերը փոխարինել «Բնակության վայր, հեռախոսահամար (բջջ. և այլ)» բառերով,

48) Կանոնակարգ 1-ի Հավելված 12-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 2-ի (կցվում է):

49) Կանոնակարգ 1-ի Հավելված 26-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 3-ի (կցվում է),

50) Կանոնակարգ 1-ի Հավելված 31-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 4-ի (կցվում է),

51) Կանոնակարգ 1-ի Հավելված 38-ից բոլոր «միջազգային» բառերը հանել:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը՝ բացառությամբ սույն որոշման 1-ին կետի 0-րդ, 11-13-րդ, 15-րդ, 23-25, 27-38-րդ, 46-րդ և 51-րդ ենթակետերի, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ին:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ

19 դեկտեմբերի 2014 թ., N 351-Ն

Հավելված 1

«Հավելված 10

«Բանկային գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության ստուգման կարգերը» կանոնակարգ 1-ի

ՄԻՋՆՈՐՂԱԳԻՐ

ՂԵԿԱՎԱՐԻՆ ԳՐԱՆՑԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ին

Հարգելի _____

Խնդրում եմք _____
(ղեկավարի թեկնածուի անունը, ազգանունը, հայրանունը)

☐ թույլ տալ մասնակցել որակավորման քննություններին (Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների համար)

☐ տրամադրել որակավորման վկայական՝ առանց քննության միջոցով որակավորման ստուգման

☐ գրանցել (խորհրդի անդամի համար՝ նաև ստուգել մասնագիտական համապատասխանությունը) որպես _____
(բանկի անվանումը, ղեկավարի պաշտոնը)

Կից ներկայացնում եմք Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ պահանջվող տեղեկությունները:

Հավաստիացնում եմ, որ վերոնշյալ անձը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և կարգերով սահմանված պահանջներին, և վերջինիս ստորագրությունը, որն ամրակցվում է ղեկավարի վերաբերյալ ներկայացվող տեղեկանքին, համապատասխանում է իսկականին:

*Բանկի (օտարերկրյա բանկի) կառավարման մարմնի
իրավասու անձի անուն, ազգանուն, ստորագրություն* _____

«__» _____ 20__ թ.»:

Հավելված 2

«Հավելված 12

«Բանկային գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության ստուգման կարգերը» կանոնակարգ 1-ի

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՏԻՏՂՈՍԱԹԵՐԹԻ ՁԵՎ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
<i>(բանկի կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի) իրավասու մարմնի անվանումը</i>	ՀՀ կենտրոնական բանկում
/ / թ. թիվ _____ որոշմամբ	ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ
<i>(իրավասու անձի պաշտոնը)</i>	<i>(ստորագրություն)</i>
<i>(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)</i>	
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ <i>Բանկի (բանկի մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության), օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի կամ օտարերկրյա բանկի ներկայացուցչության լրիվ անվանումը</i>	

»:

Հավելված 3

«Հավելված 26

«Բանկային գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության ստուգման կարգերը» կանոնակարգ 1-ի

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՏԻՏՂՈՍԱԹԵՐԹԻ ՁԵՎ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
<i>(բանկի կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի իրավասու մարմնի անվանումը)</i>	ՀՀ կենտրոնական բանկում
/ / թ. թիվ _____ որոշմամբ	
Փոփոխված է _____ / / թ. թիվ _____ որոշմամբ	
<i>(իրավասու մարմնի անվանում)</i>	
<i>(իրավասու անձի պաշտոնը)</i>	ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ՝
<i>(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)</i>	<i>(ստորագրություն)</i>
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ <i>Բանկի (բանկի մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության), օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության լրիվ անվանումը</i>	
<i>(փոփոխություն(ներ) և (կամ) լրացում(ներ) կամ նոր խմբագրություն)</i>	

»:

«Բանկային գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության ստուգման կարգերը» կանոնակարգ 1-ի

ԴԻՄՈՒՄ

Ֆիզիկական անձի կողմից բանկի կանոնադրական հիմնադրամում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելու համար

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ին

Հարգելի _____

Ես՝ _____, խնդրում եմ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությունը
_____ բանկի կանոնադրական հիմնադրամում _____
(նշվում է բանկի անվանումը) (նշվում է ուղղակի կամ անուղղակի)

նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելու համար:

ՄԱՍ 1.

Լրացվում է բանկի կանոնադրական հիմնադրամում նշանակալից մասնակցություն ակնկալող ֆիզիկական անձ հանդիսացող մասնակցի կողմից:

Ամրակցեք այստեղ Ձեր լուսանկարը	
1. Ֆիզիկական անձի տվյալները	
1.1. Անունը, ազգանունը, հայրանունը _____	
1.2. Սեռը _____	
1.3. Ծննդյան ամսաթիվը _____ օր/ամիս/տարի	
1.4. Ծննդավայրը _____	
1.5. Քաղաքացիությունը _____	
1.6. Անձնագրի տվյալները _____	
1.7. Հանրային ծառայությունների համարանիշը _____	
1.8. Բնակության վայրը • հաշվառման վայր _____ • փաստացի բնակության վայր _____	
1.9. Հեռախոսահամար _____	
1.10. Էլեկտրոնային փոստի հասցե _____	
1.11. Նշեք նախկինում Ձեր ունեցած բոլոր անունները, ազգանունները, հայրանունները, դրանք կրելու ժամանակաշրջանը	
Անունը, ազգանունը, հայրանունը _____ (օր/ամիս/տարի)	Կրելու ժամանակաշրջանը _____ օր/ամիս/տարի)

2. Կրթություն, որակավորում, աշխատանքային գործունեությունը

2.1. Կրթություն, որակավորում

Բարձրագույն ուսումնական հաստատության անվանումը, որակավորման անվանումը	Բարձրագույն ուսումնական հաստատության գտնվելու վայրը	Բարձրագույն ուսումնական հաստատության սովորելու ժամանակաշրջանը (____ թ-ից մինչև ____ թ.)	Ֆակուլտետը	Մասնագիտությունը	Գիտական աստիճանը	Միջազգային որակավորման մակարդակը

2.2. Ինչ օտար լեզուների եք տիրապետում

☐ հայերեն
 ☐ անգլերեն
 ☐ ռուսերեն
 ☐ այլ (նշել լեզուն)_____

2.3. Նշել վերջին 10 տարվա ընթացքում աշխատանքային գործունեության վերաբերյալ հետևյալ տվյալները (ընդ որում, պետք է նշել փաստացի աշխատանքային գործունեության վերաբերյալ տվյալները՝ անկախ դրանց աշխատանքային գործույնում ներառված լինելու կամ չլինելու հանգամանքից)։

Աշխատանքի ընդունման և ազատման ժամկետներ	Կազմակերպության անվանում	Գտնվելու վայր	Հեռախոսահամար	Պաշտոն, հիմնական պարտականությունները	Ազատման հիմքերը	Նշագրում կատարեք, եթե աշխատանքային գործույնում տվյալները ներառված չեն

2.4. Նշեք Ձեզ անձամբ ճանաչող՝ ֆինանսաբանկային համակարգում աշխատող կամ աշխատած անձանց վերաբերյալ տվյալները, որոնք, անհրաժեշտության դեպքում, կարող են տրամադրել երաշխավորություն Ձեր անձի վերաբերյալ (եթե այդպիսիք կան)։

Անունը, ազգանունը	Աշխատանքի վայրը, պաշտոնը	Հեռախոսը

3. Ձեռքբերման ենթակա բաժնետոմսեր (փայեր)

3.1. Բաժնետոմսերի (փայերի) ընդհանուր թիվը _____

այդ թվում՝ ձայնի իրավունք տվող

գումար

%

գումար

%

3.2. Յուրաքանչյուր բաժնետոմսի (փայի) ձեռքբերման գինը _____

3.3. Բաժնետոմսի (փայի) ընթացիկ շուկայական արժեքը _____

4. Մասնակցության ձեռքբերման ժամկետները և պայմանները, ներդրման աղբյուրները (սեփական, փոխառու)

4.1. Նշեք մասնակցության ձեռքբերման ժամկետները և պայմանները.

4.2. Նշեք ներդրման աղբյուրները (սեփական, փոխառու)՝
եթե ներդրումը կատարվում է փոխառության կամ վարկի ստացմամբ, լրացնել 3.3 կետը

4.3. Փոխառության կամ վարկի ստացմամբ կատարվող ներդրումների համար նշել՝

ա) Վարկ/փոխառություն տրամադրողի անունը/անվանումը _____

բ) Գտնվելու/բնակության վայրը _____

գ) Վարկի/փոխառության գումարը _____ դ) Գրավի առարկան _____

ե) Վարկի/փոխառության ստացման պայմանները և ժամկետները _____

զ) Ինչ աղբյուրներից վարկը/փոխառությունը պետք է մարվի _____

26

4.4. Եթե նշանակալից մասնակցությունը ձեռք է բերվում այլ մասնակցից անմիջականորեն (ոչ թե կարգավորվող շուկայի միջոցով), ապա նշել՝			
Վաճառողի/փոխանցողի անունը (անվանումը)	Վաճառքի/փոխանցման ենթակա բաժնետոմսերի քանակը	Վաճառքի/փոխանցման ենթակա բաժնետոմսերի/մասնակցության չափը (%)	
5. Ներդրվող միջոցների ծագման օրինականության վերաբերյալ բավարար և ամբողջական հիմնավորումներ (Կենտրոնական բանկի կողմից կարող են լրացուցիչ պահանջվել համապատասխան փաստաթղթեր, տեղեկություններ և այլն):			
6. Տեղեկություններ այլ անձանց կանոնադրական հիմնադրամում մասնակցությունների վերաբերյալ (Կենտրոնական բանկի կողմից կարող են լրացուցիչ պահանջվել նաև նշված կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները):			
6.1. Չայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 10 և ավելի տոկոս մասնակցության համար՝			
Կազմակերպության անվանումը	Գտնվելու վայրը	Մասնակցության չափը (դրամով)	Մասնակցության չափը (%)
Սույն կետում նշված անձանց համար լրացնել սույն կանոնակարգի 7-րդ հոդվածի 28-րդ:			
6.2. Այլ մասնակցության համար՝			
Կազմակերպության անվանումը	Գտնվելու վայրը	Մասնակցության չափը (դրամով)	Մասնակցության չափը (%)
7. Տեղեկություններ փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ <i>Փոխկապակցվածությունը պետք է դիտարկվի «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի համաձայն</i>			
Կազմակերպության անվանումը կամ անձի անունը, ազգանունը, անձնագրի տվյալները, հանրային ծառայությունների համարանիշը	Գտնվելու (բնակության վայրը)	Փոխկապակցվածության տեսակը	
8. Այլ տեղեկատվություն			
8.1. Արդյո՞ք Դուք (կամ Ձեզ հետ փոխկապակցված անձինք) ունեք դրամային (կամ այլ) պարտավորություններ այն բանկի նկատմամբ, որի կանոնադրական հիմնադրամում մտադիր եք ծեռք բերել նշանակալից մասնակցություն:			☐ Այո ☐ Ոչ
<i>«Այո» պատասխանի դեպքում ներկայացնել մանրամասներ (գումար, ժամկետ և այլն)</i>			
8.2. Արդյո՞ք Դուք (կամ Ձեզ հետ փոխկապակցված անձինք) ունեք կամ ունեցել եք ՀՀ տարածքում գործող որևէ բանկի նկատմամբ 30 և ավելի օր ժամկետանց (չմարված) պարտավորություններ:			☐ Այո ☐ Ոչ
<i>«Այո» պատասխանի դեպքում ներկայացնել մանրամասներ (գումար, ժամկետ և այլն)</i>			
8.3. Արդյո՞ք Ձեզ մոտ բացակայում են «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի 2-րդ մասի, «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի, ինչպես նաև դրանց հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված հիմքերը:			☐ Այո ☐ Ոչ
<i>«Ոչ» պատասխանի դեպքում ներկայացնել մանրամասներ</i>			
8.4. Արդյո՞ք Դուք պատրաստ եք բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման դեպքում (կապիտալի կտրուկ նվազում, իրացվելիության խնդիրների առաջացում, խոշոր վնասներ, արտակարգ իրավիճակներ) տրամադրել լրացուցիչ ֆինանսական օժանդակություն:			☐ Այո ☐ Ոչ ☐ Այլ
<i>«Այլ» պատասխանի դեպքում ներկայացնել մանրամասներ</i>			
8.5. Արդյո՞ք բանկի կողմից Կենտրոնական բանկ ներկայացված տնտեսական ծրագրում Ձեր կողմից առաջարկվում է որևէ փոփոխություն:			☐ Այո ☐ Ոչ
<i>«Այո» պատասխանի դեպքում ներկայացնել մանրամասներ</i>			
8.6. Այլ՝ Ձեր կարծիքով կարևոր տեղեկատվություն			

9. Հավաստիացնում եմ, որ

ա) սույն փաստաթղթում պարունակվող տեղեկատվությունն արժանահավատ է և ամբողջական: Գիտակցում եմ, որ որևէ փաստաթղթի կամ տեղեկատվության կեղծ ներկայացումը հանգեցնում է օրենքով սահմանված քրեական և վարչական պատասխանատվության:

բ) բացակայում են «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածով նախատեսված հիմքերը:

Հայտարարում եմ, որ իմ մասնակցության միջոցով որևէ այլ անձ բանկում անուղղակի նշանակալից մասնակցություն ունեցող անձի կարգավիճակ ձեռք չի բերում, հակառակ դեպքում՝ ներկայացնում եմ օրենքով և կանոնակարգերով պահանջվող տեղեկատվությունը և փաստաթղթերը իմ միջոցով անուղղակի նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերող անձանց վերաբերյալ:

Ես համաձայն եմ՝ իմ կողմից ներկայացված վերոնշյալ տեղեկատվության որևէ փոփոխության դեպքում տեղեկացնել Կենտրոնական բանկին, ինչպես նաև Կանոնակարգ 1-ի 18-րդ գլխով սահմանված հաշվետվությունները (տեղեկությունները) կանոնակարգով սահմանված ժամկետներից առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ ներկայացնել բանկ (բանկի մասնաճյուղ):

Անձի անունը, ազգանունը _____

Ստորագրություն _____

օր/ամիս/տարի

ՄԱՍ II
Լրացվում է բանկի կողմից

1. Խնդրում ենք Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությունը _____ կողմից
(նշվում է նշանակալից մասնակցություն ակնկալող
ֆիզիկական անձի անունը և ազգանունը)
_____ բանկի կանոնադրական կապիտալում
(նշվում է բանկի անվանումը)

_____ նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելու համար:
(նշվում է ուղղակի կամ անուղղակի)

2. Հավաստիացնում եմք, որ _____ բանկի
(նշվում է բանկի անվանումը)

կանոնադրական կապիտալում բանկի մասնակցի՝ բաժնեմասը (բաժնետոմսը) գնելու նախապատվության իրավունքի կիրառման օրենքով և այլ իրավական ակտերով նախատեսված կանոնները պահպանված են:

(Սույն կետը չի լրացվում բանկի մասնակցի բաժնեմասը նվիրատվությամբ ձեռք բերելու դեպքում:)

Բանկի կառավարման մարմնի իրավասու անձի
անունը և ազգանունը _____

Ստորագրություն _____

(օր, ամիս, տարի)

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 30-ի թիվ 344-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին

Նպատակ ունենալով ապահովագրական ընկերությունների ղեկավարների որակավորման քննությունների կազմակերպման գործընթացին ներգրավել նաև Կենտրոնական բանկի կողմից ընտրված որակավորում իրականացնող մասնագիտացված կազմակերպություններին,

հիմք ընդունելով «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 22-րդ հոդվածի 1-ին մասը, 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետը, 40-րդ հոդվածի 6-րդ մասը, 51-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերը, 90-րդ հոդվածի 4-րդ մասը, 103-րդ հոդվածի 1-ին մասը,

ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 30-ի «Ապահովագրության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության, թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը» կանոնակարգ 3/01-ը հաստատելու մասին» թիվ 344-Ն որոշմամբ հաստատված «Ապահովագրության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության, թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը» կանոնակարգ 3/01-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 3/01) կատարել հետևյալ լրացումները և փոփոխությունները.

1) Կանոնակարգ 3/01-ի 22-րդ կետը լրացնել 12-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«12) «որակավորող կազմակերպություն»՝ Կենտրոնական բանկի կողմից ընտրված կազմակերպություն, որն իրականացնում է ղեկավարների որակավորման ստուգում»,

2) Կանոնակարգ 3/01-ի 115-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«115. Կենտրոնական բանկում ղեկավար պաշտոնների համար նախատեսված քննություններին մասնակցում և համապատասխան որակավորման վկայական են ստանում միայն ապահովագրական ընկերության (օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի) գործադիր տնօրենի, տնօրենության ղեկավարի, տնօրենության անդամի, վարչության նախագահի, վարչության անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի, ներքին աուդիտի ղեկավարի, գլխավոր հաշվապահի թեկնածուները: Ընդ որում, սույն կետով նշված ղեկավար պաշտոնների թեկնածուները Կենտրոնական բանկում նախատեսված քննություններին կարող են մասնակցել միայն այն ապահովագրական ընկերության (օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի) միջնորդությամբ, որում նախատեսում են զբաղեցնել տվյալ որակավորմանը համապատասխան պաշտոն:»,

3) Կանոնակարգ 3/01-ը 115-րդ կետից հետո լրացնել 115.1-րդ և 115.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«115.1. Ղեկավարները՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 115-րդ կետով սահմանված ղեկավարների, որակավորման ստուգում անցնում են որակավորող կազմակերպություններում, որոնց ցանկը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում:

115.2. Այն դեպքում, երբ ղեկավար պաշտոնի որակավորման ստուգման անցկացման համար որևէ որակավորող կազմակերպություն չի ընտրվել և (կամ) ընտրված կազմակերպության գործունեությունը դադարեցվել է, ապա սույն կանոնակարգի 115.1-րդ կետով սահմանված համապատասխան ղեկավարի որակավորման ստուգման անցկացման գործընթացը կազմակերպվում է Կենտրոնական բանկում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված ընթացակարգի համաձայն:»,

4) Կանոնակարգ 3/01-ի 117-րդ կետում՝

ա. «Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկի և որակավորող կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող» բառերով,

բ. «և լրացուցիչ որակավորման ստուգում անցնելու կարիք չունեն նաև» բառերը հանել,

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

- 5) Կանոնակարգ 3/01-ի գլուխ 19-ի վերնագրում «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ» բառերից հետո լրացնել «ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ» բառերը,
- 6) Կանոնակարգ 3/01-ի 122-րդ և 130-րդ կետերում «Կենտրոնական բանկի խորհրդի միատուն» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում» բառերով,
- 7) Կանոնակարգ 3/01-ի 126-րդ և 133-րդ կետերում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառերով,
- 8) Կանոնակարգ 3/01-ի 127-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«Խորհրդի անդամի գիտելիքների համապատասխանության վերաբերյալ որոշումը կարող է ընդունվել առանց խորհրդի անդամի թեկնածուին հարցազրույցի հրավիրելու:»,
- 9) Կանոնակարգ 3/01-ի 128-րդ և 134-րդ կետերում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,
- 10) Կանոնակարգ 3/01-ի գլուխ 21-ի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

**«ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ
ՍՏՈՒԳՄԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»,**

- 11) Կանոնակարգ 3/01-ի 135-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«135. Կենտրոնական բանկ գրանցման համար դիմած ապահովագրական ընկերության (օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության) գործադիր տնօրենի, տնօրենության ղեկավարի, տնօրենության անդամի, վարչության նախագահի, վարչության անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի, ներքին աուդիտի ղեկավարի, գլխավոր հաշվապահի թեկնածուները որակավորման ստուգումն անցնում են Կենտրոնական բանկի թեստավորման ծառայության (այսուհետ՝ թեստավորման ծառայություն) կողմից կազմակերպվող քննության միջոցով:»,
- 12) Կանոնակարգ 3/01-ի 136-րդ և 137-րդ կետերն ուժը կորցրած ճանաչել,
- 13) Կանոնակարգի 138-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«138. Ապահովագրական ընկերության կողմից ղեկավարի գրանցման միջնորդագիրը Կենտրոնական բանկ ներկայացնելուց հետո ղեկավարի թեկնածուն 15-օրյա ժամկետում անցնում է որակավորման ստուգում, ընդ որում՝ Կենտրոնական բանկը նախապես թեկնածուին տեղեկացնում է քննության ստույգ օրվա մասին:»,
- 14) Կանոնակարգի 139-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «տեղեկանք» բառից հետո լրացնել «(ոչ ռեզիդենտների համար՝ առկայության դեպքում)» բառերը,
- 15) Կանոնակարգ 3/01-ի գլուխ 22-ի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԹԵՍԵՐԸ»,

- 16) Կանոնակարգ 3/01-ի 147-րդ կետում «Թեկնածուները Կենտրոնական բանկում» բառերը փոխարինել «Սույն կանոնակարգի 115-րդ կետով, ինչպես նաև 115.1-րդ կետով սահմանված ղեկավարների թեկնածուները համապատասխանաբար Կենտրոնական բանկում և որակավորող կազմակերպությունում» բառերով,
- 17) Կանոնակարգ 3/01-ի 149-րդ կետում «Թեստերը» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարների թեստերը» բառերով,
- 18) Կանոնակարգ 3/01-ը 150-րդ կետից հետո լրացնել 150.1-րդ կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«150.1. Սույն կանոնակարգի 150-րդ կետով սահմանված աղյուսակի այն կետերը, որոնք վերաբերում են որակավորող կազմակերպություններում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարներին, գործում են միայն սույն կանոնակարգի 115.2-րդ կետով նախատեսված դեպքում:»,
- 19) Կանոնակարգ 3/01-ի 151-րդ կետում առաջին «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարների համար նախատեսված թեստերի» բառերով,
- 20) Կանոնակարգ 3/01-ի 153-րդ, 155-րդ կետերում «Թեստերի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարների թեստերի» բառերով,
- 21) Կանոնակարգ 3/01-ի 154-րդ կետում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարների թեստի» բառերով,
- 22) Կանոնակարգ 3/01-ի գլուխ 23-ի վերնագրում «ԹԵՍԻ» բառից առաջ լրացնել «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ» բառերը,
- 23) Կանոնակարգ 3/01-ի 156-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«156. Բացասական արդյունք ապահոված թեկնածուները կրկին կարող են մասնակցել քննությանը՝ սույն կանոնակարգի 138-րդ կետով սահմանված 15-օրյա ժամկետում:»,
- 24) Կանոնակարգ 3/01-ի 158-րդ կետում.
ա. «5» թիվը փոխարինել «3» թվով,
բ. «15» թիվը փոխարինել «5» թվով,

25) Կանոնակարգ 3/01-ի 159-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«159. Կենտրոնական բանկում որակավորված ղեկավարների թեկնածուներին որակավորման վկայականները տրվում են ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.

- 1) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի գործադիր տնօրենի, նրա տեղակալի, տնօրենության ղեկավարի (վարչության նախագահի) և անդամի պաշտոնների համար,
- 2) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի ղեկավարի,
- 3) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի»,

26) Կանոնակարգ 3/01-ը 159-րդ կետից հետո լրացնել 159.1-րդ և 159.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«159.1. Որակավորող կազմակերպությունում ղեկավարների թեկնածուներին որակավորման վկայականները տրվում են ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.

- 1) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի անդամի պաշտոնի համար,
- 2) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի տեղակալի պաշտոնի համար,
- 3) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի պատասխանատու ակտուարի պաշտոնի համար,
- 4) ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի տնօրենի պաշտոնի համար,
- 5) ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի համար,
- 6) ապահովագրական բրոքերային կազմակերպության գործադիր տնօրենի, գործադիր տնօրենի տեղակալի, տնօրենության ղեկավարի (վարչության նախագահի) և անդամի պաշտոնների համար,
- 7) ապահովագրական բրոքերային կազմակերպության գլխավոր հաշվապահի պաշտոնի համար,
- 8) ապահովագրական բրոքերի գործառնություններ իրականացնող ֆիզիկական անձի համար:»,

«159.2. Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայական տրամադրվում է այն ղեկավարներին, որոնք բավարարում են սույն կանոնակարգի 117-րդ և (կամ) 121-րդ կետերի պահանջները՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.

- 1) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի գործադիր տնօրենի, նրա տեղակալի, տնօրենության ղեկավարի (վարչության նախագահի) և անդամի պաշտոնների համար,
- 2) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի ղեկավարի,
- 3) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի, գլխավոր հաշվապահի տեղակալի,
- 4) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի անդամի պաշտոնի համար,
- 5) ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի պատասխանատու ակտուարի պաշտոնի համար,
- 6) ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի տնօրենի պաշտոնի համար,
- 7) ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի պաշտոնի համար,
- 8) ապահովագրական բրոքերային կազմակերպության գործադիր տնօրենի, գործադիր տնօրենի տեղակալի, տնօրենության ղեկավարի (վարչության նախագահի) և անդամի պաշտոնների համար,

9) ապահովագրական բրոքերային կազմակերպության գլխավոր հաշվապահի պաշտոնի համար»,

27) Կանոնակարգ 3/01-ի 160-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«160. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի 33-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 117-րդ կետի պահանջները բավարարող, Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,

28) Կանոնակարգ 3/01-ի 161-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«161. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի 34-րդ սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 115.1-րդ կետով սահմանված որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,

29) Կանոնակարգ 3/01-ի 162-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«162. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի 34-րդ սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 121-րդ կետով սահմանված որակավորում ունեցող ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,

30) Կանոնակարգ 3/01-ի 163-րդ կետում «Որակավորման» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման» բառերով,

31) Կանոնակարգ 3/01-ի 164-րդ կետում՝

ա. «Կենտրոնական բանկի» բառերից հետո լրացնել «կամ որակավորող կազմակերպության» բառերը,

բ. լրացնել նոր նախադասություն՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Ընդ որում, Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում հղում է տրվում որակավորող կազմակերպության կայք էջի համապատասխան բաժնին:»,

32) Կանոնակարգ 3/01-ի 165-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«165. Թեկնածուներին որակավորման վկայականները տրվում են դրանց ստորագրման պահից հաշված երեք տարի ժամկետով՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 117-րդ կետով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են անժամկետ և սույն կանոնակարգի 115.1-րդ և 121-րդ կետերով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են մինչև որակավորման վկայականի տրման հիմք հանդիսացող որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը կամ տվյալ որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի՝ որակավորման վկայականի տրամադրման հիմք հանդիսանալու ավարտը կամ անձի կողմից այնպիսի գործողության կամ անգործության կատարումը, որի հետևանքով խախտվել է որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:»,

33) Կանոնակարգ 3/01-ը 165-րդ կետից հետո լրացնել 165.1-րդ և 165.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«165.1. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող գրանցված ղեկավարի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 15 օր առաջ ընկերությունը Կենտրոնական բանկ է դիմում ղեկավարի որակավորման ստուգում անցնելու միջնորդությամբ: Որակավորման ստուգում անցած ղեկավարներին տրամադրվում է նոր որակավորման վկայական՝ քննությունը հանձնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:

165.2. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցնող գրանցված ղեկավարների որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 օր առաջ ընկերությունը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում դիմում՝ կցելով ղեկավարի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթ: Կենտրոնական բանկը որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարներին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:»,

34) Կանոնակարգ 3/01-ի 177-րդ կետը լրացնել 3-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«3) որակավորման առկայությունը հավաստող փաստաթուղթ՝ որակավորման վկայական (բացառությամբ Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների)»,

35) Կանոնակարգ 3/01-ի 195-րդ կետում «և» բառից հետո լրացնել «(կամ)» բառը,

36) Կանոնակարգ 3/01-ի 211-րդ կետի 2-րդ ենթակետում «կատարված փոփոխությունները» բառերից հետո լրացնել «(փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը) կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերը,

37) Կանոնակարգ 3/01-ի 213-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «փոփոխությունը» բառը փոխարինել «փոփոխված դրույթները (փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը) կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,

- 38) Կանոնակարգ 3/01-ի 214-րդ կետի 2-րդ ենթակետում «համապատասխանությունը» բառից հետո լրացնել «և Կենտրոնական բանկ կներկայացվեն տարածքի և տեխնիկական հագեցվածության համապատասխանությունը հիմնավորող փաստաթղթերը» բառերը,
- 39) Կանոնակարգ 3/01-ի 220-րդ կետում «4.1-րդ» բառից հետո լրացնել «, 4.3-րդ» բառը,
- 40) Կանոնակարգ 3/01-ի Հավելված 17-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետերի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը,» բառերը,
- 41) Կանոնակարգ 3/01-ի Հավելված 12-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 1-ի (կցվում է),
- 42) Կանոնակարգ 3/01-ի Հավելված 16-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 2-ի (կցվում է),
- 43) Կանոնակարգ 3/01-ի Հավելված 34-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 3-ի (կցվում է),
- 44) Կանոնակարգ 3/01-ի Հավելված 35-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 4-ի (կցվում է),
- 45) Կանոնակարգ 3/01-ի Հավելված 36-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 5-ի (կցվում է):

2. Սույն որոշման 1-ին կետի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 10-րդ, 11-րդ, 12-րդ, 13-րդ, 15-րդ, 16-րդ, 17-րդ, 18-րդ, 19-րդ, 20-րդ, 21-րդ, 22-րդ, 23-րդ, 24-րդ, 25-րդ, 26-րդ, 27-րդ, 28-րդ, 29-րդ, 30-րդ, 31-րդ, 32-րդ, 33-րդ, 34-րդ, 42-րդ, 43-րդ ենթակետերն ուժի մեջ են մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ից:

3. Սույն որոշման 1-ին կետի 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ, 14-րդ, 35-րդ, 36-րդ, 37-րդ, 38-րդ, 39-րդ, 40-րդ, 41-րդ, 44-րդ, 45-րդ ենթակետերն ուժի մեջ են մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

*ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ՋԱՎԱԴՅԱՆ
19 դեկտեմբերի 2014 թ., N 352-Ն*

Հավելված 1

«Հավելված 12

«Ապահովագրության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության, թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը» կանոնակարգ 3/01-ի

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Ապահովագրական գործակալների վերաբերյալ

<i>Ամրակցեք այստեղ Ֆիզիկական անձ գործակալի լուսանկարը</i>
☐ Այս վանդակում նշում է կատարվում, եթե ներկայացվում են միայն փոփոխություններ:
1. Ապահովագրական գործակալների ռեգիստրում անձին հաշվառելու համար միջնորդագիր ներկայացնող ապահովագրական ընկերության անվանումը
2. Ապահովագրական գործակալի անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը կամ անուն, հայրանուն, ազգանունը   ○ Իրավաբանական անձ գործակալի համար   Անվանումը   Կազմակերպատիրական ձևը   Ֆիզիկական անձ՝   ○ Անհատ ձեռնարկատեր Ֆիզիկական անձ (անուն, ազգանուն, հայրանուն)   ○ Անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող Ֆիզիկական անձ (անուն, ազգանուն, հայրանուն)

3. Ապահովագրական գործակալի վերաբերյալ տվյալներ   3.1. Իրավաբանական անձ գործակալի համար   Հարկ Վճարողի Հաշվառման Համարը   Պետական գրանցման համարը   Անհատ ձեռնարկատեր գործակալի համար   Հարկ Վճարողի Հաշվառման Համարը   Պետական գրանցման համարը   Հանրային ծառայությունների համարանիշը   Կամ Հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ տեղեկանքի համարը   Անձնագրի տվյալներ   Ֆիզիկական անձ գործակալի համար   Հանրային ծառայությունների համարանիշը   Կամ Հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ տեղեկանքի համարը   Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ապահովագրական գործակալի համար   Անձնագրի տվյալներ
3.2. Իրավաբանական անձ գործակալի համար   ☐ Գործունեության տեսակը _____ ☐ Այլ գործունեությամբ չի զբաղվում   Գործունեության իրականացման վայրը   Հեռախոսահամար   Անհատ ձեռնարկատեր և ֆիզիկական անձ ապահովագրական գործակալի համար   ☐ Գործունեության տեսակը _____ ☐ Այլ գործունեությամբ չի զբաղվում   Հաշվառման վայր   Գործունեության իրականացման վայր   Հեռախոսահամար
3.3. Իրավաբանական անձ գործակալի ղեկավար անձանց ցանկը
3.4. Իրավաբանական անձ գործակալի մասնաճյուղերի և (կամ) ներկայացուցչությունների ցանկը   <i>Սույն կետը լրացվում է, եթե իրավաբանական անձ գործակալը մտադիր է իրականացնել ապահովագրական գործակալի գործառնություններ մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների միջոցով: Վերջիններիս բացակայության դեպքում կատարվում է «չունի մասնաճյուղեր և (կամ) ներկայացուցչություններ» նշումը:</i>
4. Արդյո՞ք ապահովագրական ընկերությունը (որի հետ աշխատելու է գործակալը) ստանձնել է ապահովագրական գործակալի մասնագիտական անփութության հետևանքով պատճառված վնասի հատուցումն ապահովելու պատասխանատվությունը: ☐ Ոչ ☐ Այո, նշել պատասխանատվության չափը:
5. Արդյո՞ք ապահովագրական ընկերությունը հավաստում է, որ ապահովագրական գործակալի գործառնություններ իրականացնող ֆիզիկական անձինք տիրապետում են սույն կանոնակարգի Հավելված 37-ով սահմանված թեմաներին՝ ըստ սահմանված խորության: ☐ Ոչ ☐ Այո:
6. Արդյո՞ք առկա է «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 90-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ կետերով սահմանված հիմքերի բացակայության մասին հայտարարությունը: ☐ Ոչ ☐ Այո:
7. Կից ներկայացնում եմք ապահովագրական գործակալի հետ կնքած պայմանագրի պատճենը (___ էջ):   <i>Ապահովագրական ընկերության կողմից ապահովագրական գործակալի մասնագիտական անփութության հետևանքով պատճառված վնասի հատուցումն ապահովելու պատասխանատվությունը չստանձնելու դեպքում՝ կից ներկայացնում եմք մասնագիտական անփութության հետևանքով պատճառված վնասի հատուցումն ապահովելու համար գործակալի կնքած պատասխանատվության ապահովագրության պայմանագրի պատճենը:</i>

»:

Հավելված 2

«Հավելված 16

«Ապահովագրության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության, թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը» կանոնակարգ 3/01-ի

Միջնորդագիր
Ղեկավարի գրանցման վերաբերյալ

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ -ին

Հարգելի _____

Խնդրում եմք _____ (անուն, ազգանուն, հայրանուն)

- թույլ տալ մասնակցել որակավորման քննություններին (Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների համար)
- տրամադրել որակավորման վկայական՝ առանց քննության միջոցով որակավորման ստուգման
- գրանցել (խորհրդի անդամի համար՝ նաև ստուգել մասնագիտական համապատասխանությունը) որպես _____ :

(կազմակերպության անվանումը, ղեկավարի պաշտոնը)

Կից ներկայացնում եմք Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ պահանջվող տեղեկությունները:

Հավաստիացնում եմք, որ վերոնշյալ անձը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին, և վերջինիս ստորագրությունը, որն ամրակցվում է ղեկավարի վերաբերյալ ներկայացվող տեղեկանքին, համապատասխանում է իսկականին:

Ապահովագրական ընկերության (օտարերկրյա
ապահովագրական ընկերության) կառավարման
իրավասու մարմին _____

(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

«__» _____ 20__ թ.»:

Հավելված 3

«Հավելված 34

«Ապահովագրության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության, թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը» կանոնակարգ 3/01-ի

ՂԵԿԱՎԱՐԻ
ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ ՁԵՎ

ԴԻՄԵՐԵՍ

Վ Կ Ա Յ Ա Կ Ա Ն N

Սույն վկայականը տրվում է

_____ -ին
Անուն, ազգանուն (հանրային ծառայությունների համարանիշ, իսկ բացակայության դեպքում՝ անձնագրի տվյալներ)

ապահովագրական _____
պաշտոնի կամ պաշտոնների անվանումը

պաշտոնում (պաշտոններում) աշխատելու համար:

Վկայականի տրման հիմք է հանդիսանում _____
(որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը)

Սույն վկայականն ուժի մեջ է մինչև որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը:

ՀՀ կենտրոնական
բանկի նախագահ _____

«__» _____ 20__ թ.»:

ԴԱՐՁԵՐԵՍ

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե վերջինիս տրման համար հիմք հանդիսացող որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը կորցնում է վավերականությունը:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե անձը կատարել է այնպիսի գործողություն կամ թույլ է տվել այնպիսի անգործություն, որի հետևանքով խախտվել են որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե համապատասխան փոփոխությունների արդյունքում տվյալ որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը այլևս վկայագրի տրման հիմք չէ:

»:

Հավելված 4

«Հավելված 35

«Ապահովագրության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության, թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը» կանոնակարգ 3/01-ի

Ապահովագրական ընկերության կանոնադրության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
(ապահովագրական ընկերության իրավասու մարմնի անվանումը)	ՀՀ կենտրոնական բանկում
___/___/___ թ. թիվ ___ որոշմամբ	
(իրավասու անձի պաշտոնը)	ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)	
	(ստորագրություն)
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	
Ապահովագրական ընկերության (ընկերության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը	

»:

Հավելված 5

«Հավելված 36

«Ապահովագրության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության, թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը» կանոնակարգ 3/01-ի

Ապահովագրական ընկերության կանոնադրության փոփոխության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
(ապահովագրական ընկերության, իրավասու մարմնի անվանումը)	ՀՀ կենտրոնական բանկում
___/___/___ թ. թիվ ___ որոշմամբ	
Փոփոխված է ___/___/___ թ. թիվ ___ որոշմամբ	ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ՝
(իրավասու մարմնի անվանումը)	
	(ստորագրություն)
(իրավասու անձի պաշտոնը)	
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)	
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	
Ապահովագրական ընկերության (ընկերության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը _____ (փոփոխություն(ներ) և (կամ) լրացում(ներ) կամ նոր խմբագրություն)	

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 15-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին

Նպատակ ունենալով ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց, կարգավորվող շուկայի օպերատորի, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի ղեկավարների որակավորման քննությունների կազմակերպման գործընթացին ներգրավել նաև Կենտրոնական բանկի կողմից ընտրված որակավորում իրականացնող մասնագիտացված կազմակերպություններին,

հիմք ընդունելով «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 50-րդ հոդվածի 2-րդ մասը,

ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ և 70-րդ հոդվածներով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թ. հունվարի 15-ի ««Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց, օպերատորի, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի ղեկավարների ու ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 4/05-ը հաստատելու մասին» թիվ 15-Ն որոշմամբ հաստատված ««Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց, օպերատորի, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի ղեկավարների ու ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշները, որակավորման ստուգման և գրանցման կարգը» կանոնակարգ 4/05-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ կամ Կանոնակարգ 4/05) կատարել հետևյալ փոփոխությունները և լրացումները.

1) Կանոնակարգի 10-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«10. Սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով Կենտրոնական բանկի կամ որակավորող կազմակերպության կողմից տրամադրված համապատասխան որակավորում ստացած են համարվում նաև սույն կանոնակարգի Հավելված 3-ով սահմանված միջազգային հեղինակավոր կազմակերպություններում վերջին տասը տարվա ընթացքում առնվազն 1 տարի աշխատած, գրանցման գործընթացում գտնվող այն անձինք, ովքեր դրանցում ստանձնել են որակավորման ենթակա պաշտոնին համանման պաշտոնի պարտականություններ և (կամ) զբաղեցրել նմանատիպ պաշտոններ:»,

2) Կանոնակարգի 11-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«11. Կենտրոնական բանկում անցկացվող որակավորման քննություններին մասնակցելու և համապատասխան որակավորման վկայական ստանալու համար անհրաժեշտ է ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի, օպերատորի կամ Կենտրոնական դեպոզիտարիայի միջնորդությունը, որում թեկնածուն նախատեսում է զբաղեցնել տվյալ որակավորմանը համապատասխան պաշտոն:»,

3) Կանոնակարգի 12-րդ կետում.

ա. 2-րդ և 4-րդ ենթակետերն ուժը կորցրած ճանաչել,

բ. լրացնել 10-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«10) «որակավորող կազմակերպություն»՝ Կենտրոնական բանկի կողմից ընտրված կազմակերպություն, որն իրականացնում է ղեկավարների որակավորման ստուգում:»,

4) Կանոնակարգի ԳԼՈՒԽ 3-ի վերնագրում «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ» բառերից հետո լրացնել «ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ» բառերը,

5) Կանոնակարգի 15-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում» բառերով,

6) Կանոնակարգի 19-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառերով,

7) Կանոնակարգի 20-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «Խորհրդի անդամի թեկնածուի գիտելիքների համապատասխանության վերաբերյալ որոշումը կարող է կայացվել նաև առանց խորհրդի անդամի թեկնածուին հարցազրույցի հրավիրելու:»,

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

- 8) Կանոնակարգի 21-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,
- 9) Կանոնակարգի 23-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկ» բառերով,
- 10) Կանոնակարգի 26-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառերով,
- 11) Կանոնակարգի 27-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,
- 12) Կանոնակարգի 28-րդ կետից հետո լրացնել 28.1 կետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«28.1. Այն դեպքում, երբ օպերատորի գործադիր մարմնի ղեկավարը, գործադիր տնօրենի տեղակալը, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գործադիր մարմնի ղեկավարը, գործադիր տնօրենի տեղակալը ունի վերջին 5 տարում օպերատորում կամ Կենտրոնական դեպոզիտարիայում ղեկավար պաշտոնում աշխատելու առնվազն 3 տարվա աշխատանքային փորձ, նրա որակավորումն իրականացվում է համաձայն սույն գլխի»,
- 13) Կանոնակարգի 5-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

**«ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՎՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒՐԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»,**

- 14) Կանոնակարգի 29-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«29. Որակավորման ստուգում անցնելու նպատակով Կենտրոնական բանկում համապատասխան ֆինանսական կազմակերպության միջնորդությամբ քննություն են հանձնում ստորև նշված պաշտոններում աշխատելու համար Կենտրոնական բանկ գրանցման դիմած թեկնածուները՝
  - 1) ներդրումային ընկերության գործադիր մարմնի ղեկավարը և անդամները, գործադիր տնօրենի տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը,
  - 2) օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գործադիր մարմնի ղեկավարը և անդամները, գործադիր տնօրենի տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը,
  - 3) ներդրումային ընկերության գլխավոր հաշվապահը,
  - 4) օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահը,
  - 5) օպերատորի գործադիր մարմնի անդամները (այդ թվում՝ գործադիր մարմնի ղեկավարը և գործադիր տնօրենի տեղակալը), վերահսկող ծառայության ղեկավարը կամ նման այլ մարմինների ղեկավարը (բացառությամբ սույն կանոնակարգի 28.1-րդ կետով նախատեսված դեպքի),
  - 6) Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գործադիր մարմնի ղեկավարը և անդամները (այդ թվում՝ գործադիր տնօրենի տեղակալը), վերստուգող հանձնաժողովի ղեկավարը կամ նման այլ մարմինների ղեկավարը (բացառությամբ սույն կանոնակարգի 28.1-րդ կետով նախատեսված դեպքի):»
- 15) Կանոնակարգի 29-րդ կետից հետո լրացնել 29.1, 29.2, 29.3 և 29.4 կետեր՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«29.1. Որակավորման ստուգում անցնելու նպատակով որակավորող կազմակերպությունում որակավորման քննություն են հանձնում ստորև նշված պաշտոններում աշխատելու համար դիմող թեկնածուները՝
  - 1) ներդրումային ընկերության ներքին աուդիտի անդամները, մասնաճյուղի տնօրենը,
  - 2) օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի անդամները,
  - 3) ներդրումային ընկերության գլխավոր հաշվապահի տեղակալը,
  - 4) օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի տեղակալը,
  - 5) ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի կազմում կամ անունից ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձը,
  - 6) բանկերի կողմից ներդրումային ծառայությունների մատուցման համար պատասխանատու ստորաբաժանման ղեկավարը,
  - 7) օպերատորի վերահսկող ծառայության անդամները,
  - 8) Կենտրոնական դեպոզիտարիայի վերստուգող հանձնաժողովի անդամները:»
- «29.2. Ներդրումային ընկերության, օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի, օպերատորի կամ Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից ղեկավարի գրանցման միջնորդագիրը Կենտրոնական բանկ ներկայացնելուց հետո ղեկավարի թեկնածուն 15-օրյա ժամկետում անցնում է որակավորման ստուգում, ընդ որում, Կենտրոնական բանկը նախապես թեկնածուին տեղեկացնում է քննության ստույգ օրվա մասին: Բացասական արդյունք ապահոված թեկնածուները 15-օրյա ժամկետում կրկին կարող են մասնակցել քննությանը:»
- «29.3. Որակավորող կազմակերպությունների ցանկը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում:»

«29.4. Այն դեպքում, երբ ղեկավար պաշտոնի որակավորման ստուգման անցկացման համար որևէ որակավորող կազմակերպություն չի ընտրվել և (կամ) ընտրված որակավորող կազմակերպության գործունեությունը դադարեցվել է, ապա սույն կանոնակարգի 29.1-րդ կետով սահմանված համապատասխան ղեկավարի որակավորման ստուգման անցկացման գործընթացը կազմակերպվում է Կենտրոնական բանկում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված ընթացակարգի համաձայն:»,

16) Կանոնակարգի 30-րդ և 31-րդ կետերն ուժը կորցրած ճանաչել,

17) Կանոնակարգի 32-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«32. Թեկնածուն գրանցման միջնորդագիրը ներկայացնելուց հետո 15-օրյա ժամկետում անցնում է որակավորման ստուգում, ընդ որում, Կենտրոնական բանկը նախապես թեկնածուին տեղեկացնում է քննության ստույգ օրվա մասին:»,

18) Կանոնակարգի 33-րդ կետի 3-րդ ենթակետը «տեղեկանք» բառից հետո լրացնել «(ոչ ռեզիդենտների համար՝ առկայության դեպքում)» բառերով,

19) Կանոնակարգի 6-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ՈՐԱՎԱՎՈՐՄԱՆ ԹԵՍԵՐԸ»,

20) Կանոնակարգի 42-րդ կետում «Թեկնածուները Կենտրոնական բանկում» բառը փոխարինել «Սույն կանոնակարգի 29-րդ կետով, ինչպես նաև 29.1-րդ կետով սահմանված ղեկավարների թեկնածուները համապատասխանաբար Կենտրոնական բանկում և որակավորող կազմակերպությունում» բառերով,

21) Կանոնակարգի 44-րդ կետում «Թեստերը» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստերը» բառերով,

22) Կանոնակարգի 45-րդ կետից հետո լրացնել 45.1-րդ կետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«45.1. Սույն կանոնակարգի 45-րդ կետով սահմանված՝ աղյուսակի այն կետերը, որոնք վերաբերում են որակավորող կազմակերպություններում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարներին, գործում են միայն սույն կանոնակարգի 29.4-րդ կետով նախատեսված դեպքում:»,

23) Կանոնակարգի 46-րդ կետում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստի» բառերով,

24) Կանոնակարգի 48-րդ կետում «Թեստերի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստերի» բառերով,

25) Կանոնակարգի 49-րդ կետում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստի» բառերով,

26) Կանոնակարգի 7-րդ գլխի վերնագրում «ԹԵՍԻ» բառից առաջ լրացնել «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱՎԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ» բառերը,

27) Կանոնակարգի 51-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«51. Բացասական արդյունք ապահոված թեկնածուները կրկին կարող են մասնակցել քննությանը՝ սույն կանոնակարգի 29.2-րդ կետով սահմանված 15-օրյա ժամկետում:»,

28) Կանոնակարգի 53-րդ կետում «5 աշխատանքային օրվա» և «15 աշխատանքային օրվա» բառերը փոխարինել համապատասխանաբար «3 աշխատանքային օրվա» և «5 աշխատանքային օրվա» բառերով,

29) Կանոնակարգի 54-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«54. Կենտրոնական բանկում որակավորված թեկնածուներին որակավորման վկայականները տրվում են ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.

1) ներդրումային ընկերության և օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գործադիր մարմնի ղեկավարի և անդամների, գործադիր տնօրենի տեղակալի համար,

2) ներդրումային ընկերության և օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի ղեկավարի համար,

3) ներդրումային ընկերության և օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի համար,

4) օպերատորի գործադիր մարմնի ղեկավարի և անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնների համար,

5) օպերատորի վերահսկող ծառայության ղեկավարի համար,

6) Կենտրոնական ղեպոզիտարիայի գործադիր մարմնի ղեկավարի և անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնների համար,

7) Կենտրոնական ղեպոզիտարիայի վերստուգող հանձնաժողովի ղեկավարի պաշտոնի համար,»,

30) Կանոնակարգը 54-րդ կետից հետո լրացնել 54.1-րդ և 54.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«54.1. Որակավորող կազմակերպությունում թեկնածուներին որակավորման վկայականները տրվում են ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.

- 1) բանկերի կողմից ներդրումային ծառայությունների մատուցման համար պատասխանատու ստորաբաժանման ղեկավարի պաշտոնների համար,
- 2) ներդրումային ընկերության և օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի անդամի պաշտոնների համար,
- 3) ներդրումային ընկերության և օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի տեղակալի պաշտոնների համար,
- 4) ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի տնօրենի պաշտոնի համար,
- 5) օպերատորի վերահսկող ծառայության անդամի պաշտոնի համար,
- 6) Կենտրոնական դեպոզիտարիայի վերստուգող հանձնաժողովի անդամի պաշտոնների համար,
- 7) ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի կազմում կամ անունից ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձի համար, այդ թվում՝

ա. Բրոքեր՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,

բ. Խորհրդատու՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,

գ. Դիլեր՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,

դ. Կառավարիչ՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,

ե. Տեղաբաշխող՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,

զ. Պահառուի աշխատակից՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից:»,

«54.2. Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայական տրամադրվում է այն ղեկավարներին, որոնք բավարարում են սույն կանոնակարգի 10-րդ և (կամ) 14-րդ կետերի պահանջները՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.

- 1) ներդրումային ընկերության գործադիր մարմնի ղեկավարի, գործադիր մարմնի անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի, օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գործադիր մարմնի ղեկավարի, գործադիր մարմնի անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնների համար,
- 2) ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի տնօրենի պաշտոնի համար,
- 3) ներդրումային ընկերության ներքին աուդիտի ղեկավարի, օտարերկրյա ներդրումային ընկերության ներքին աուդիտի ղեկավարի պաշտոնների համար,
- 4) ներդրումային ընկերության ներքին աուդիտի անդամի, օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի ներքին աուդիտի անդամի պաշտոնների համար,
- 5) ներդրումային ընկերության գլխավոր հաշվապահի, գլխավոր հաշվապահի տեղակալի, օտարերկրյա ներդրումային ընկերության մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի և գլխավոր հաշվապահի տեղակալի պաշտոնների համար,
- 6) բանկերի կողմից ներդրումային ծառայությունների մատուցման համար պատասխանատու ստորաբաժանման ղեկավարի պաշտոնի համար,
- 7) օպերատորի գործադիր մարմնի ղեկավարի և անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնների համար,
- 8) օպերատորի կարգապահական հանձնաժողովի կամ նման այլ մարմնի ղեկավարի պաշտոնի համար,
- 9) օպերատորի վերահսկող ծառայության կամ նման այլ մարմնի ղեկավարի և անդամի պաշտոնների համար,
- 10) Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գործադիր մարմնի կամ նման այլ մարմնի ղեկավարի և անդամի, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնների համար,
- 11) Կենտրոնական դեպոզիտարիայի վերստուգող հանձնաժողովի կամ նման այլ մարմնի ղեկավարի և անդամի պաշտոնների համար,

- 12) ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի կազմում կամ անունից ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձի պաշտոնի համար, այդ թվում՝
- ա. Բրոքեր՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,
  - բ. Խորհրդատու՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,
  - գ. Դիլեր՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,
  - դ. Կառավարիչ՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,
  - ե. Տեղաբաշխող՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետերով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից,
  - զ. Պահառուի աշխատակից՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ծառայություններ մատուցող աշխատակից:»,
- 31) Կանոնակարգի 55-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
- «55. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի Հավելված 4-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 10-րդ կետի պահանջները բավարարող, Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,
- 32) Կանոնակարգը 55-րդ կետից հետո լրացնել 55.1-րդ և 55.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
- «55.1. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի Հավելված 4.1-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 29.1-րդ կետով սահմանված որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,
- «55.2. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի Հավելված 4.1-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 14-րդ կետով սահմանված որակավորում ունեցող ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,
- 33) Կանոնակարգի 56-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
- «56. Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայականները սույն կանոնակարգի 55-րդ, 55.1-րդ, 55.2-րդ կետերով սահմանված ժամկետներում էլեկտրոնային փոստին չստանալու, էլեկտրոնային փոստի խափանման կամ թղթային եղանակով տրամադրված որակավորման վկայականների կորստի (ոչնչացման, ոչ պիտանի դառնալու) դեպքում անձը կարող է դիմել Կենտրոնական բանկ՝ ներկայացնելով գրավոր դիմում՝ նշելով այն էլեկտրոնային փոստի հասցեն, որով անձը ցանկանում է ստանալ որակավորման վկայականը: Դիմումը ստանալուց հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում որակավորման վկայականը էլեկտրոնային տարբերակով կրկին տրամադրվում է որակավորված անձին՝ ուղարկելով դիմումում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեին:»,
- 34) Կանոնակարգի 57-րդ կետում՝
- ա. «Կենտրոնական բանկի» բառերից հետո լրացնել «կամ որակավորող կազմակերպության» բառերով,
  - բ. լրացնել նոր նախադասություն՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
- «Ընդ որում, Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում հղում է տրվում որակավորող կազմակերպության կայքէջի համապատասխան բաժնին:»,
- 35) Կանոնակարգի 58-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
- «58. Թեկնածուներին որակավորման վկայականները տրվում են դրանց ստորագրման պահից հաշված երեք տարի ժամկետով՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 10-րդ կետով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են անժամկետ, և սույն կանոնակարգի 14-րդ և 29.1-րդ կետերով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են մինչև որակավորման վկայականի տրման հիմք հանդիսացող որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը կամ տվյալ՝ որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի՝ որակա-

վորման վկայականի տրամադրման հիմք հանդիսանալու ավարտը կամ անձի կողմից այնպիսի գործողության կամ անգործության կատարումը, որի հետևանքով խախտվել են որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:»,

36) Կանոնակարգը 58-րդ կետից հետո լրացնել 58.1-րդ և 58.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«58.1. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող գրանցված ղեկավարի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 15 օր առաջ համապատասխան ֆինանսական կազմակերպությունը Կենտրոնական բանկ է դիմում ղեկավարի որակավորման ստուգում անցնելու միջնորդությամբ: Դրական արդյունք ապահոված ղեկավարներին տրամադրվում է նոր որակավորման վկայական՝ քննությունը հանձնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով»,

«58.2. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցնող գրանցված ղեկավարների որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 օր առաջ համապատասխան ֆինանսական կազմակերպությունը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում դիմում՝ կցելով ղեկավարի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթը: Կենտրոնական բանկը որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարներին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:»,

37) Կանոնակարգի 70-րդ կետը լրացնել 3-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«3) որակավորման առկայությունը հավաստող փաստաթուղթ՝ որակավորման վկայական (բացառությամբ՝ Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների)»,

38) Կանոնակարգի 88-րդ կետում «թափուր» բառից առաջ լրացնել «(կամ)» բառը,

39) Կանոնակարգի Հավելված 1-ի 6.3-րդ կետի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը» բառերը,

40) Կանոնակարգը լրացնել Հավելված 4.1-ով՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 1-ի,

41) Կանոնակարգի Հավելված 7-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 2-ի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ին:

*ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
19 դեկտեմբերի 2014 թ., N 353-Ն*

«Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց, օպերատորի, կենտրոնական դեպոզիտարիայի ղեկավարների ու ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 4/05-ի

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑՈՂ ԱՆՁԻ, ՕՊԵՐԱՏՈՐԻ, ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՊՈԶԻՏԱՐԻԱՅԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՎՈՂ ԱՆՁԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ ԶԵՎ

ԴԻՄԵՐԵՍ

Վ Կ Ա Յ Ա Կ Ա Ն Ն

Սույն վկայականը տրվում է

_____ -ին
Անուն, ազգանուն

_____ (հանրային ծառայությունների համարանիշ, իսկ բացակայության դեպքում՝ անձնագրի տվյալներ)

պաշտոնի կամ պաշտոնների անվանումը

պաշտոնում (պաշտոններում) աշխատելու համար:

Վկայականի տրման հիմք է հանդիսանում _____

(որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը)

Սույն վկայականն ուժի մեջ է մինչև որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը:

ՀՀ կենտրոնական

բանկի նախագահ _____

«__» _____ 20__ թ.:

ԴԱՐՁԵՐԵՍ

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե վերջինիս տրման համար հիմք հանդիսացող որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը կորցնում է վավերականությունը:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե անձը կատարել է այնպիսի գործողություն կամ թույլ է տվել այնպիսի անգործություն, որի հետևանքով խախտել է որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե համապատասխան փոփոխությունների արդյունքում տվյալ որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը այլևս վկայագրի տրման հիմք չէ:

»:

«Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց, օպերատորի, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի ղեկավարների ու ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 4/05-ի

Միջնորդագիր ղեկավարի գրանցման վերաբերյալ

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ -ին

Հարգելի _____

Խնդրում եմք _____
(անուն, ազգանուն, հայրանուն)

- թույլ տալ մասնակցել որակավորման քննություններին (լրացվում է միայն Կենտրոնական բանկում որակավորվող ղեկավարների համար)
- տրամադրել որակավորման վկայական՝ առանց քննության միջոցով որակավորման ստուգման
- գրանցել (խորհրդի անդամի համար՝ նաև ստուգել մասնագիտական համապատասխանությունը) որպես

_____ :
(կազմակերպության անվանումը, ղեկավարի պաշտոնը)

Կից ներկայացնում եմք Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ պահանջվող տեղեկությունները:

Հավաստիացնում եմք, որ վերոնշյալ անձը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին, և վերջինիս ստորագրությունը, որն ամրակցվում է ղեկավարի վերաբերյալ ներկայացվող տեղեկանքին, համապատասխանում է իսկականին:

Ֆինանսական կազմակերպության (օտարերկրյա ֆինանսական կազմակերպության) կառավարման իրավասու մարմին _____
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

«__» _____ 20__ թ.:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի մայիսի 2-ի թիվ 115-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով ապահովել ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ներդրումային ֆոնդի պահառուների ղեկավարների և պատասխանատու աշխատակիցների գրանցման գործընթացները և օպերատիվացնել այդ գործընթացները Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում,

հիմք ընդունելով «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» ՀՀ օրենքի 61-րդ հոդվածի 4-րդ մասը, 66-րդ հոդվածի 1-ին մասը, 79-րդ հոդվածի 3-րդ մասը, 88-րդ հոդվածի 3-րդ մասը, և

ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ և 70-րդ հոդվածներով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է.

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի մայիսի 2-ի «Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և պահառուների ղեկավարների ու ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող և ներդրումային ֆոնդի պահառություն իրականացնող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 10/05-ը հաստատելու մասին» թիվ 115-Ն որոշմամբ հաստատված «Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և պահառուների ղեկավարների ու ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող և ներդրումային ֆոնդի պահառություն իրականացնող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 10/05-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ) կատարել հետևյալ փոփոխությունները և լրացումները.

1) Կանոնակարգի 10-րդ կետի աղյուսակը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

1. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող անձինք	
Պաշտոն	Չափանիշ
1) ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական անձ, որն իրականացնում է ֆոնդի ներդրումային քաղաքականության շրջանակներում ֆոնդի ակտիվների ներդրման վերաբերյալ որոշումների կայացում	1. Պետք է ունենա. 1) բարձրագույն կրթություն, 2) ակտիվների կառավարման առնվազն 3 տարվա փորձ, կամ ակտիվների կառավարման առնվազն 1 տարվա փորձ և ՍԻ-ԷՖ-Էյ (CFA) առնվազն 1 փուլն ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթի առկայություն և 3) որակավորող կազմակերպությունից ստացված որակավորման վկայական
2) ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական անձ, որն իրականացնում է ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքի հաշվարկում	1. Պետք է ունենա. 1) բարձրագույն կրթություն, 2) ակտիվների կառավարման առնվազն 3 տարվա փորձ կամ ակտիվների կառավարման առնվազն 1 տարվա փորձ և ՍԻ-ԷՖ-Էյ-ի (CFA) առնվազն 1 փուլն ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթի առկայություն և 3) Որակավորող կազմակերպությունից ստացված որակավորման վկայական կամ 2. Պետք է ունենա. 1) բարձրագույն կրթություն, 2) Էյ-ՍԻ-ՍԻ-Էյ, ՍԻ-ՓԻ-Էյ (ACCA, CPI) փուլերի առնվազն կեսը ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթի առկայություն և 3) Կենտրոնական բանկից ստացված որակավորման վկայական

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

2. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեությունը իրականացնող անձինք	
1) ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական անձ, որն իրականացնում է ֆոնդի ներդրումային քաղաքականության շրջանակներում ֆոնդի ակտիվների ներդրման վերաբերյալ որոշումների կայացում	1. Պետք է ունենա. 1) բարձրագույն կրթություն, 2) ակտիվների կառավարման առնվազն 5 տարվա փորձ, կամ ակտիվների կառավարման առնվազն 2 տարվա փորձ և ՍԻ-ԷՖ-Էյ-ի (CFA) առնվազն երկու փուլը ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթի առկայություն և 3) որակավորող կազմակերպությունից ստացված որակավորման վկայական
2) ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական անձ, որն իրականացնում է ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքի հաշվարկում	1. Պետք է ունենա. 1) բարձրագույն կրթություն, 2) ակտիվների կառավարման առնվազն 5 տարվա փորձ, կամ ակտիվների կառավարման առնվազն 2 տարվա փորձ և ՍԻ-ԷՖ-Էյ-ի (CFA) առնվազն երկու փուլը ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթի առկայություն և 3) որակավորող կազմակերպությունից ստացված որակավորման վկայական կամ 2. Պետք է ունենա. 1) բարձրագույն կրթություն, 2) Էյ-ՍԻ-ՍԻ-Էյ, ՍԻ-ՓԻ-Էյ (ACCA, CPI) փուլերի առնվազն կեսն ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթղթի առկայություն և 3) որակավորող կազմակերպությունից ստացված որակավորման վկայական
3. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի ղեկավար	
1) ֆոնդի կառավարչի ներքին աուդիտի ղեկավար, օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղի ներքին աուդիտի ղեկավար	1. Պետք է ունենա. 1) բարձրագույն կրթություն, 2) առնվազն 3 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ, 3) միջազգային աուդիտորական որակավորման (ՍԻ-Այ-Էյ) փուլերից առնվազն մեկը ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթուղթ (վկայական), 4) որակավորող կազմակերպությունից ստացված որակավորման վկայական կամ Էյ-ՍԻ-ՍԻ-Էյ (ACCA) որակավորման բոլոր մակարդակներն ավարտած լինելու փաստը հավաստող փաստաթուղթ

2) Կանոնակարգի 11-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«11. Սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով Կենտրոնական բանկի կամ որակավորող կազմակերպության կողմից տրամադրված համապատասխան որակավորումը ստացած են համարվում նաև սույն կանոնակարգի 3-րդ սահմանված միջազգային հեղինակավոր կազմակերպություններում վերջին տասը տարվա ընթացքում առնվազն 1 տարի աշխատած, գրանցման գործընթացում գտնվող այն անձինք, ովքեր դրանցում ստանձնել են որակավորման ենթակա պաշտոնին համանման պաշտոնի պարտականություններ և (կամ) զբաղեցրել նմանատիպ պաշտոններ:»,

3) Կանոնակարգի 12-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«12. Կենտրոնական բանկում անցկացվող որակավորման քննություններին մասնակցելու և համապատասխան որակավորման վկայական ստանալու համար անհրաժեշտ է ներդրումային ֆոնդի կառավարչի միջնորդությունը, որում թեկնածուն նախատեսում է զբաղեցնել տվյալ որակավորմանը համապատասխան պաշտոն:»,

4) Կանոնակարգի 13-րդ կետում.

ա. 2-րդ և 4-րդ ենթակետերն ուժը կորցրած ճանաչել,

բ. լրացնել 9-րդ ենթակետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«9) որակավորող կազմակերպություն»՝ Կենտրոնական բանկի որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն Կենտրոնական բանկի կողմից հավաստագրված որակավորող կազմակերպություն:»,

5) Կանոնակարգի ԳԼՈՒԽ 3-ի վերնագրում «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ» բառերից հետո լրացնել «ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ» բառերով,

- 6) Կանոնակարգի 16-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում» բառերով,
- 7) Կանոնակարգի 20-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառերով,
- 8) Կանոնակարգի 21-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«Խորհրդի անդամի թեկնածուի գիտելիքների համապատասխանության վերաբերյալ որոշումը կարող է ընդունվել նաև առանց խորհրդի անդամի թեկնածուին հարցազրույցի հրավիրելու»,
- 9) Կանոնակարգի 22-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,
- 10) Կանոնակարգի 24-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկ» բառերով,
- 11) Կանոնակարգի 27-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառերով,
- 12) Կանոնակարգի 28-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,
- 13) Կանոնակարգի 5-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

**«ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՎՈՂ ԴԵՎԱՎԱՐՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԱՏՈՒԳՄԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»,**

- 14) Կանոնակարգի 29-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«29. Որակավորման ստուգում անցնելու նպատակով Կենտրոնական բանկում համապատասխան ֆինանսական կազմակերպության միջնորդությամբ քննություն են հանձնում ստորև նշված պաշտոններում աշխատելու համար Կենտրոնական բանկ գրանցման դիմած թեկնածուները՝
  - 1) կառավարչի գործադիր մարմնի ղեկավարը և անդամները, գործադիր տնօրենի տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը,
  - 2) օտարերկրյա կառավարչի գործադիր մարմնի ղեկավարը և անդամները, գործադիր տնօրենի տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը,
  - 3) կառավարչի գլխավոր հաշվապահը,
  - 4) օտարերկրյա կառավարչի գլխավոր հաշվապահը:»,
- 15) Կանոնակարգը 29-րդ կետից հետո լրացնել 29.1-րդ, 29.2-րդ, 29.3-րդ և 29.4-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«29.1. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցնելու նպատակով քննություն հանձնում են ստորև նշված պաշտոններում աշխատելու համար դիմող թեկնածուները՝
  - 1) կառավարչի ներքին աուդիտի անդամները, մասնաճյուղի տնօրենը,
  - 2) օտարերկրյա կառավարչի ներքին աուդիտի անդամները,
  - 3) կառավարչի գլխավոր հաշվապահի տեղակալը,
  - 4) օտարերկրյա կառավարչի գլխավոր հաշվապահի տեղակալը,
  - 5) ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական անձը,
  - 6) ֆոնդի պահառուի ղեկավարը և աշխատակիցը:»,
- «29.2. Կառավարչի, օտարերկրյա կառավարչի մասնաճյուղի կողմից ղեկավարի գրանցման միջնորդագիրը Կենտրոնական բանկ ներկայացնելուց հետո ղեկավարի թեկնածուն 15-օրյա ժամկետում անցնում է որակավորման ստուգում, ընդ որում, Կենտրոնական բանկը նախապես թեկնածուին տեղեկացնում է քննության ստույգ օրվա մասին: Բացասական արդյունք ապահոված թեկնածուները 15-օրյա ժամկետում կրկին կարող են մասնակցել քննությանը:»,
- «29.3. Որակավորող կազմակերպությունների ցանկը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում:»,
- «29.4. Այն դեպքում, երբ ղեկավար պաշտոնի որակավորման ստուգման անցկացման համար որևէ որակավորող կազմակերպություն չի ընտրվել և (կամ) ընտրված որակավորող կազմակերպության գործունեությունը դադարեցվել է, ապա սույն կանոնակարգի 29.1-րդ կետով սահմանված համապատասխան ղեկավարի որակավորման ստուգման անցկացման գործընթացը կազմակերպվում է Կենտրոնական բանկում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված ընթացակարգի համաձայն:»,
- 16) Կանոնակարգի 30-րդ և 31-րդ կետերն ուժը կորցրած ճանաչել,
- 17) Կանոնակարգի 32-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
- 18)*«32. Թեկնածուն գրանցման միջնորդագիրը ներկայացնելուց հետո 15-օրյա ժամկետում անցնում է որակավորման ստուգում, ընդ որում, Կենտրոնական բանկը նախապես թեկնածուին տեղեկացնում է քննության ստույգ օրվա մասին:»,

* Պաշտոնական հրատարակության մեջ սպորդել է տեխնիկական վրիպակ, սակայն խառնաշփոթից խուսափելու նպատակով համարակալումը չի փոխվում:

- 19) Կանոնակարգի 33-րդ կետի 3-րդ ենթակետը «տեղեկանք» բառից հետո լրացնել «(ոչ ռեզիդենտների համար՝ առկայության դեպքում)» բառերով,
- 20) Կանոնակարգի 6-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ՈՐԱՎԱՎՈՐՄԱՆ ԹԵՍԵՐԸ»,
- 21) Կանոնակարգի 42-րդ կետում «Թեկնածուները» բառը փոխարինել «Սույն կանոնակարգի 29-րդ կետով, ինչպես նաև 29.1-րդ կետով սահմանված ղեկավարների թեկնածուները» բառերով,
- 22) Կանոնակարգի 44-րդ կետում «Թեստերը» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստերը» բառերով,
- 23) Կանոնակարգը 45-րդ կետից հետո լրացնել 45.1-րդ կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«45.1. Սույն կանոնակարգի 45-րդ կետով սահմանված աղյուսակի այն կետերը, որոնք վերաբերում են որակավորող կազմակերպություններում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարներին, գործում են միայն սույն կանոնակարգի 29.4-րդ կետով նախատեսված դեպքում:»,
- 24) Կանոնակարգի 46-րդ կետում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստի» բառերով,
- 25) Կանոնակարգի 48-րդ կետում «Թեստերի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստերի» բառերով,
- 26) Կանոնակարգի 49-րդ կետում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների թեստի» բառերով,
- 27) Կանոնակարգի 7-րդ գլխի վերնագրում «ԹԵՍԻ» բառից առաջ լրացնել «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱՎԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ» բառերը,
- 28) Կանոնակարգի 51-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«51. Բացասական արդյունք ապահոված թեկնածուները կրկին կարող են մասնակցել քննությանը՝ սույն կանոնակարգի 29.2-րդ կետով սահմանված 15-օրյա ժամկետում:»,
- 29) Կանոնակարգի 53-րդ կետում «5 աշխատանքային» և «15 աշխատանքային» բառերը փոխարինել համապատասխանաբար «3 աշխատանքային» և «5 աշխատանքային» բառերով,
- 30) Կանոնակարգի 54-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«54. Կենտրոնական բանկում որակավորման վկայականը տրվում է ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.
1) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղի գործադիր տնօրենի (գործադիր մարմնի ղեկավարի) և անդամների, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնների համար,
2) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի ներքին աուդիտի ղեկավարի համար,
3) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի գլխավոր հաշվապահի համար:»,
- 31) Կանոնակարգը 54-րդ կետից հետո լրացնել 54.1-րդ և 54.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«54.1. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման վկայականը տրվում է ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.
1) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի ներքին աուդիտի անդամի պաշտոնի համար,
2) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի գլխավոր հաշվապահի տեղակալի համար,
3) ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղի տնօրենի համար,
4) ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական անձի պաշտոնի համար,
5) ֆոնդի պահառուի ղեկավարի և աշխատակցի պաշտոնների համար:»,
«54.2. Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայական տրամադրվում է այն ղեկավարներին, որոնք բավարարում են սույն կանոնակարգի 11-րդ և (կամ) 15-րդ կետերի պահանջները՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման.
1) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղի գործադիր տնօրենի (գործադիր մարմնի ղեկավարի) և անդամների, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնների համար,
2) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի գլխավոր հաշվապահի և գլխավոր հաշվապահի տեղակալի պաշտոնների համար,
3) ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ֆոնդի կառավարչի ներքին աուդիտի ղեկավարի և անդամների պաշտոնների համար,

- 4) ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղի տնօրենի համար,
  - 5) ֆոնդի կառավարչի անունից կամ կազմում ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական անձի պաշտոնի համար,
  - 6) ֆոնդի պահառուի ղեկավարի և աշխատակցի պաշտոնների համար:»,
- 32) Կանոնակարգի 55-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
- «55. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի Հավելված 4-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 11-րդ կետի պահանջները բավարարող, Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,
- 33) Կանոնակարգը 55-րդ կետից հետո լրացնել 55.1-րդ և 55.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
- «55.1. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի Հավելված 4.1-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 29.1-րդ կետով սահմանված որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,
- «55.2. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի Հավելված 4.1-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 15-րդ կետով սահմանված որակավորում ունեցող ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:»,
- 34) Կանոնակարգի 56-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
- «56. Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայականները սույն կանոնակարգի 55-րդ, 55.1-րդ, 55.2-րդ կետերով սահմանված ժամկետներում էլեկտրոնային փոստին չստանալու, էլեկտրոնային փոստի խափանման կամ թղթային եղանակով տրամադրված որակավորման վկայականների կորստի (ոչնչացման, ոչ պիտանի դառնալու) դեպքում անձը կարող է դիմել Կենտրոնական բանկ՝ ներկայացնելով գրավոր դիմում՝ նշելով այն էլեկտրոնային փոստի հասցեն, որով անձը ցանկանում է ստանալ որակավորման վկայականը: Դիմումը ստանալուց հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում որակավորման վկայականը էլեկտրոնային տարբերակով կրկին տրամադրվում է որակավորված անձին՝ ուղարկվելով դիմումում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեին:»,
- 35) Կանոնակարգի 57-րդ կետում.
- ա. «Կենտրոնական բանկի» բառերից հետո լրացնել «կամ որակավորող կազմակերպության» բառերով,
- բ. լրացնել նոր նախադասություն՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
- «Ընդ որում, Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում հղում է տրվում որակավորող կազմակերպության կայքէջի համապատասխան բաժնին:»,
- 36) Կանոնակարգի 58-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
- «58. Թեկնածուներին որակավորման վկայականները տրվում են դրանց ստորագրման պահից հաշված երեք տարի ժամկետով՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 11-րդ կետով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են անժամկետ և սույն կանոնակարգի 15-րդ և 29.1-րդ կետերով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են մինչև որակավորման վկայականի տրման հիմք հանդիսացող որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը կամ տվյալ որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի՝ որակավորման վկայականի տրամադրման հիմք հանդիսանալու ավարտը կամ անձի կողմից այնպիսի գործողության կամ անգործության կատարումը, որի հետևանքով խախտվել են որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:»,
- 37) Կանոնակարգը 58-րդ կետից հետո լրացնել 58.1-րդ և 58.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
- «58.1. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող գրանցված ղեկավարի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 15 օր առաջ համապատասխան ֆինանսական կազմակերպությունը Կենտրոնական բանկ է դիմում ղեկավարի որակավորման ստուգում անցնելու միջնորդությամբ: Դրական արդյունք ապահոված ղեկավարներին տրամադրվում է նոր որակավորման

վկայական՝ քննությունը հանձնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով»,

«58.2. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցնող գրանցված ղեկավարների որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 օր առաջ համապատասխան ֆինանսական կազմակերպությունը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում դիմում՝ կցելով ղեկավարի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթը: Կենտրոնական բանկը որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարներին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:»,

38) Կանոնակարգի 70-րդ կետը լրացնել 3-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«3) որակավորման առկայությունը հավաստող փաստաթուղթ՝ որակավորման վկայական (բացառությամբ՝ Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների):»,

39) Կանոնակարգի 88-րդ կետում «թափուր» բառից առաջ լրացնել «(կամ)» բառը:

40) Կանոնակարգի Հավելված 1-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը» բառերը:

41) Կանոնակարգը լրացնել Հավելված 4.1-ով՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 1-ի:

42) Կանոնակարգի Հավելված 7-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 2-ի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ին:

*ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
19 դեկտեմբերի 2014 թ., N 354-Ն*

«Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և պահառուների ղեկավարների ու ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող և ներդրումային ֆոնդի պահառություն իրականացնող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 10/05-ի

ՖՈՆԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ, ՖՈՆԴԻ ՊԱՅՆՈՒԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՎՈՂ ԱՆՁԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ ՁԵՎ

ԴԻՄԵՐԵՍ

Վ Կ Ա Յ Ա Կ Ա Ն Ն

Սույն վկայականը տրվում է

_____ -ին
(անուն, ազգանուն)

(հանրային ծառայությունների համարանիշ, իսկ բացակայության դեպքում՝ անձնագրի տվյալներ)

(պաշտոնի կամ պաշտոնների անվանումը)

պաշտոնում (պաշտոններում) աշխատելու համար:

Վկայականի տրման հիմք է հանդիսանում _____
(որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը)

Սույն վկայականն ուժի մեջ է մինչև որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը:

ՀՀ կենտրոնական
բանկի նախագահ՝ _____

«__» _____ 20__ թ.:

ՊԱՐՁԵՐԵՍ

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե վերջինիս տրման համար հիմք հանդիսացող որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը կորցնում է վավերականությունը:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե անձը կատարել է այնպիսի գործողություն կամ թույլ է տվել այնպիսի անգործություն, որի հետևանքով խախտել է որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե համապատասխան փոփոխությունների արդյունքում տվյալ որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը այլևս վկայագրի տրման հիմք չէ:

Հավելված 2

Հավելված 7

«Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և պահառուների ղեկավարների ու ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնող և ներդրումային ֆոնդի պահառություն իրականացնող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 10/05-ի

Միջնորդագիր
Ղեկավարի գրանցման վերաբերյալ

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ -ին

Հարգելի _____

Խնդրում եմք _____
(անուն, ազգանուն, հայրանուն)

- թույլ տալ մասնակցել որակավորման քննություններին (Կենտրոնական բանկում որակավորվող ղեկավարների համար)
- տրամադրել որակավորման վկայական
- գրանցել (խորհրդի անդամի համար՝ նաև ստուգել մասնագիտական համապատասխանությունը) որպես _____:
(կազմակերպության անվանումը, ղեկավարի պաշտոնը)

Կից ներկայացնում եմք Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ պահանջվող տեղեկությունները:

Հավաստիացնում եմ, որ վերոնշյալ անձը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին, և վերջինիս ստորագրությունը, որն ամրակցվում է ղեկավարի վերաբերյալ ներկայացվող տեղեկանքին, համապատասխանում է իսկականին:

Ֆինանսական կազմակերպության (օտարերկրյա ֆինանսական կազմակերպության) կառավարման իրավասու մարմին՝

(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

«__» _____ 20__ թ.

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 25-ի թիվ 285-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին

Նպատակ ունենալով բարելավել վճարահաշվարկային կազմակերպությունների ղեկավարների գրանցման, ղեկավարների կազմում փոփոխությունների իրականացման և ղեկավարներին որակավորման վկայականների տրամադրման գործընթացները,

հիմք ընդունելով «Վճարահաշվարկային համակարգերի և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 22-րդ հոդվածը,

ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ և 70-րդ հոդվածներով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 25-ի ««Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի հաշվառումը, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորումը, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների գործունեության վայրին ներկայացվող տեխնիկական հագեցվածության, տարածքային, ծրագրային, անվտանգության պահանջները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային կազմակերպությունների լիցենզիաների գրանցամատյանի ձևը, վարման կարգը, դրանում ներառվող տեղեկությունները» կանոնակարգ 17/01-ը հաստատելու, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի մայիսի 24-ի թիվ 240-Ն և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի մայիսի 24-ի թիվ 241-Ն որոշումներն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 285-Ն որոշմամբ հաստատված «Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի հաշվառումը, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորումը, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների գործունեության վայրին ներկայացվող տեխնիկական հագեցվածության, տարածքային, ծրագրային, անվտանգության պահանջները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային կազմակերպությունների լիցենզիաների գրանցամատյանի ձևը, վարման կարգը, դրանում ներառվող տեղեկությունները» կանոնակարգ 17/01-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 17/01) կատարել հետևյալ փոփոխություններն ու լրացումները.

1) Կանոնակարգ 17/01-ի 9-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«9. Վճարահաշվարկային կազմակերպությունը տեղեկացնում է Կենտրոնական բանկին իր կանոնադրությունում իրականացված փոփոխություն(ներ)ի և/կամ լրացում(ներ)ի կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը հաստատելու վերաբերյալ՝ տեղեկանքում նշվելով Արդարադատության նախարարության պետական ռեգիստրում գրանցված՝ իր կանոնադրության վերջին փոփոխության ամսաթիվը:»,

2) Կանոնակարգ 17/01-ի 13-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«13. Սույն կանոնակարգով սահմանված գրանցման, լիցենզավորման կամ այլ գործընթացի համար սույն կանոնակարգի համաձայն ներկայացման ենթակա այն տեղեկատվությունը, որը նախկինում (տվյալ կամ այլ գործընթացի շրջանակներում) արդեն ներկայացվել է Կենտրոնական բանկ, կրկին Կենտրոնական բանկ ներկայացվում է միայն փոփոխված լինելու դեպքում՝ փոփոխությունների մասով: Ընդ որում, մասնակիցների փոփոխություն տեղի ունենալու դեպքում ներկայացվում է նաև նոր մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ համաձայն հավելվածների: Սույն կետի համաձայն համապատասխան փոփոխությունները չներկայացվելու կամ միայն փոփոխությունների մասով ներկայացվելու դեպքում միջնորդագրում (դիմումում) նշվում է այդ մասին:»,

3) Կանոնակարգ 17/01-ի 17-րդ կետի 3-րդ ենթակետը լրացնել նոր պարբերությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Ընդ որում, վճարահաշվարկային կազմակերպությունն առնվազն պետք է նշանակի գործադիր տնօրենին, ինչպես նաև գլխավոր հաշվապահին կամ գլխավոր հաշվապահի պարտականությունները

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

իրականացնող անձին (այդ թվում նաև պատվիրակման դեպքում)՝ սույն կանոնակարգի պահանջներին համապատասխան:»,

4) Կանոնակարգ 17/01-ի 80-րդ կետի 2-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«2) կառավարման իրավասու մարմնի որոշումը ղեկավարների նշանակման կամ ղեկավարների կազմում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ.»,

5) Կանոնակարգ 17/01-ի 84-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«84. Վճարահաշվարկային կազմակերպության ղեկավարի պաշտոն(ներ)ը կարող է (են) զբաղեցվել ժամանակավոր պաշտոնակատարների կողմից և (կամ) թափուր մնալ ոչ ավելի, քան երեք ամիս՝ սկսած Վճարահաշվարկային կազմակերպության կողմից ղեկավարին պաշտոնից փաստացի ազատելու պահից»,

6) Կանոնակարգ 17/01-ի 92-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«92. Եթե Վճարահաշվարկային կազմակերպության ղեկավարը Կենտրոնական բանկի համապատասխան որոշման հիման վրա զրկվել է որակավորման վկայականից, ապա ղեկավարին որակավորման վկայականից զրկելու մասին Կենտրոնական բանկի որոշման ընդունման պահից 3 տարվա ընթացքում նա չի կարող գրանցվել որպես Վճարահաշվարկային կազմակերպության ղեկավար»,

7) Կանոնակարգ 17/01-ի 114-րդ կետում «հավաստագրերը» բառից հետո լրացնել «և վերջիններիս առկայության դեպքում Կենտրոնական բանկի կողմից ղեկավարի թեկնածուին տրամադրվում է որակավորման վկայական»,

8) Կանոնակարգ 17/01-ի 115-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«115. Վճարահաշվարկային կազմակերպության ղեկավարները բավարարում են որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության չափանիշները, եթե՝

1) բավարարում են սույն կանոնակարգի 81-րդ կամ 82-րդ և 116-րդ կամ 118-րդ կետերի պահանջները,

2) առկա է սույն կանոնակարգի 143-րդ, 144-րդ կամ 150-րդ կետերով սահմանված որակավորման վկայական/ները՝ վճարահաշվարկային կազմակերպության գործադիր տնօրենի, գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոններում գրանցվելու համար, և

3) առկա է սույն կանոնակարգի 144-րդ կամ 150-րդ կետերով սահմանված որակավորման վկայական/ները՝ վճարահաշվարկային կազմակերպության գլխավոր հաշվապահի պաշտոնում գրանցվելու համար,

9) Կանոնակարգ 17/01-ի 116-րդ կետի աղյուսակի 1-ին և 2-րդ կետերում հանել «Սի-Էֆ-Էյ (CFA) որակավորման երկու մակարդակները կամ» բառերը,

10) Կանոնակարգ 17/01-ի 117-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«117. Այն դեպքում, երբ միևնույն անձը գրանցվում է գործադիր տնօրենի/գործադիր տնօրենի տեղակալի պաշտոնում և գլխավոր հաշվապահի պաշտոնում, ապա նա պետք է բավարարի այդ պաշտոններում գրանցման համար ներկայացվող որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության չափանիշները:»,

11) Կանոնակարգ 17/01-ի 15-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ (ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆ, ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆԻ ՏԵՂԱԿԱԼ) ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ, ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍՏՈՒՎՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»,

12) Կանոնակարգ 17/01-ի 118-րդ կետում «վրա» բառից հետո լրացնել «Կենտրոնական բանկի կողմից» բառերը,

13) Կանոնակարգ 17/01-ի 120-րդ կետում «Ղեկավարների» բառից հետո լրացնել «(գործադիր տնօրեն, գործադիր տնօրենի տեղակալ)» բառերը,

14) Կանոնակարգ 17/01-ի 16-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ (ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆ, ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆԻ ՏԵՂԱԿԱԼ) ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԹԵՍՏԵՐԸ»,

15) Կանոնակարգ 17/01-ի 150-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«150. Բանկի գործադիր տնօրենի (վարչության նախագահի), գործադիր տնօրենի (վարչության նախագահի) տեղակալի, տնօրենության (վարչության) անդամի, օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի կառավարչի որակավորման վկայական ունեցող անձը կարող է աշխատել որպես Վճարահաշվարկային կազմակերպության գործադիր տնօրեն, գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ առանց Վճարահաշվարկային կազմակերպության ղեկավարի (գործադիր տնօրեն, գործադիր տնօրենի տեղակալ) որակավորման վկայական ստանալու: Բանկի ու օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի գլխավոր հաշվապահի, գլխավոր

հաշվապահի տեղակալի որակավորման վկայական ունեցող անձը կարող է աշխատել որպես Վճարահաշվարկային կազմակերպության գլխավոր հաշվապահ առանց Վճարահաշվարկային կազմակերպության, 144-րդ կետում նշված, գլխավոր հաշվապահի որակավորման վկայական ստանալու:»,

16) Կանոնակարգ 17/01-ի 192-րդ կետում «սույն կանոնակարգի 143-րդ կետով սահմանված» բառերը փոփոխել «վճարահաշվարկային կազմակերպության ղեկավարի» բառերով,

17) Կանոնակարգ 17/01-ի Հավելված 2.2-ի 2-րդ կետի «Ֆիզիկական անձի համար փոխկապակցված անձինք են համարվում հայրը, մայրը, ամուսինը և չափահաս երեխաները» նախադասությունը հանել,

18) Կանոնակարգ 17/01-ի Հավելված 5-ի Ձև 1-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն Հավելվածի (կցվում է),

19) Կանոնակարգ 17/01-ի Հավելված 5-ի Ձև 2-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետերի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը,» բառերը,

20) Կանոնակարգ 17/01-ի Հավելված 6-ի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԵԼՈՒ ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ԶԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԼԻՑԵՆԶԻԱ ԹԻՎ ____»,

21) Կանոնակարգ 17/01-ի Հավելված 10-ի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԴԵԿԱՎԱՐԻ (ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆ, ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆԻ ՏԵՂԱԿԱԼ) ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ ԶԵՎ»:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

3. Այն վճարահաշվարկային կազմակերպությունները, որոնք նախկինում չունեին գրանցված գործադիր տնօրեն կամ գլխավոր հաշվապահ, սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո 3 ամսվա ընթացքում պետք է բավարարեն սույն կանոնակարգի համապատասխան պաշտոնների համար սահմանված պահանջները:

*ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
19 դեկտեմբերի 2014 թ., N 355-Ն*

Հավելված

«Հավելված 5-ի Ձև 1

«Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի հաշվառումը, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորումը, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների գործունեության վայրին ներկայացվող պահանջները» կանոնակարգ 17/01-ի

Միջնորդագիր
Ղեկավարի գրանցման վերաբերյալ

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ -ին

Հարգելի _____

Խնդրում եմք _____

(անուն, ազգանուն, հայրանուն)

- թույլ տալ մասնակցել որակավորման քննություններին (Կենտրոնական բանկում որակավորվող ղեկավարների համար)
- տրամադրել որակավորման վկայական
- գրանցել (խորհրդի անդամի համար՝ նաև ստուգել մասնագիտական համապատասխանությունը) որպես _____:

(կազմակերպության անվանումը, ղեկավարի պաշտոնը)

Կից ներկայացնում եմք Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ պահանջվող տեղեկությունները:

Հավաստիացնում եմք, որ վերոնշյալ անձը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին, և վերջինիս ստորագրությունը, որն ամրակցվում է ղեկավարի վերաբերյալ ներկայացվող տեղեկանքին, համապատասխանում է իսկականին:

Վճարահաշվարկային կազմակերպության գործադիր տնօրեն

_____
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

«__» _____ 20__ թ.»:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի մայիսի 2-ի թիվ 116-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին^{*}

Նպատակ ունենալով հստակեցնել ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների կողմից Կենտրոնական բանկ կանոնադրությունների փոփոխությունների ներկայացման գործընթացը,

հիմք ընդունելով «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» 61-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին ենթակետը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի մայիսի 2-ի ««Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի, ինչպես նաև ներդրումային ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների վերագրանցումը և վերալիցենզավորում՝ որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելը, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների, դրանց մասնաճյուղերի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի կողմից գործարար ծրագրի, դրա փոփոխությունների և դրա իրականացման վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 10/01-ը հաստատելու մասին» թիվ 116-Ն որոշմամբ հաստատված «Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի, ինչպես նաև ներդրումային ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների վերագրանցումը և վերալիցենզավորում՝ որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելը, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների, դրանց մասնաճյուղերի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի կողմից գործարար ծրագրի, դրա փոփոխությունների և դրա իրականացման վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 10/01-ում կատարել հետևյալ լրացումները և փոփոխությունները.

- 1) Կանոնակարգ 10/01-ի 67-րդ կետի 1-ին ենթակետում «կատարված փոփոխությունները» բառերից հետո լրացնել «(փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը) կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերը,
- 2) Կանոնակարգ 10/01-ի 68-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «փոփոխությունը» բառը փոխարինել «փոփոխված դրույթները (փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը) կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,
- 3) Կանոնակարգ 10/01-ի 70-րդ կետի 2-րդ ենթակետում «համապատասխանությունը» բառից հետո լրացնել «և Կենտրոնական բանկ կներկայացվեն տարածքի և տեխնիկական հագեցվածության համապատասխանությունը հիմնավորող փաստաթղթերը» բառերը,
- 4) Կանոնակարգի Հավելված 6-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետերի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը» բառերը,
- 5) Կանոնակարգ 10/01-ի Հավելված 15-ը և Հավելված 16-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման համապատասխանաբար Հավելված 1-ի և Հավելված 2-ի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
20 դեկտեմբերի 2014 թ., N 356-Ն

^{*} Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

«Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի, ինչպես նաև ներդրումային ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների վերագրանցումը և վերալիցենզավորումը՝ որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելը, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների, դրանց մասնաճյուղերի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի կողմից գործարար ծրագրի, դրա փոփոխությունների և դրա իրականացման վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները»
կանոնակարգ 10/01-ի

Կանոնադրության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
_____ (ընկերության իրավասու մարմնի անվանումը)	ՀՀ կենտրոնական բանկում
___/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ	
_____ (իրավասու անձի պաշտոնը)	ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)	_____ (ստորագրություն)
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	
_____ Ընկերության (ընկերության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը	

»:

«Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի, ինչպես նաև ներդրումային ֆոնդի կառավարչի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների վերագրանցումը և վերալիցենզավորումը՝ որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ, ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելը, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների, դրանց մասնաճյուղերի և օտարերկրյա ներդրումային ֆոնդի կառավարչի մասնաճյուղերի կողմից գործարար ծրագրի, դրա փոփոխությունների և դրա իրականացման վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները»
կանոնակարգ 10/01-ի

Կանոնադրության փոփոխության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է (ընկերության, իրավասու մարմնի անվանումը) ___/___/___ թ. թիվ ___ որոշմամբ Փոփոխված է _____/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ (իրավասու մարմնի անվանումը) (իրավասու անձի պաշտոնը) (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է ՀՀ կենտրոնական բանկում ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ՝ (ստորագրություն)
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ Ընկերության (ընկերության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը (փոփոխություն(ներ)/լրացում(ներ)/նոր խմբագրություն)	

»:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 14-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին

Նպատակ ունենալով հստակեցնել Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից Կենտրոնական բանկ կանոնադրությունների փոփոխությունների ներկայացման գործընթացը,

հիմք ընդունելով «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 221-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին ենթակետը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի «Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գրանցումն ու լիցենզավորումը, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/02-ը հաստատելու մասին» թիվ 14-Ն որոշմամբ հաստատված «Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գրանցումն ու լիցենզավորումը, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/02-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 5/02) կատարել հետևյալ լրացումները և փոփոխությունները.

- 1) Կանոնակարգ 5/02-ի 6-րդ կետը «Կենտրոնական բանկ է ներկայացվում» բառերից առաջ լրացնել «ինչպես նաև կանոնները (դրանցում փոփոխությունները) և (կամ) լրացում(ներ)ը» բառերով,
- 2) Կանոնակարգ 5/02-ի 61-րդ կետի 2-րդ ենթակետը «կատարված փոփոխությունները» բառերից հետո լրացնել «(փոփոխություններ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,
- 3) Կանոնակարգ 5/02-ի 62-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «փոփոխված կանոնադրություն» բառերը փոխարինել «կանոնադրության փոփոխված դրույթները (փոփոխություններ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,
- 4) Կանոնակարգ 5/02-ի 63-րդ կետի 2-րդ ենթակետում «համապատասխանությունը» բառից հետո լրացնել «և Կենտրոնական բանկ կներկայացվեն տարածքի և տեխնիկական հագեցվածության համապատասխանությունը հիմնավորող փաստաթղթերը» բառերով,
- 5) Կանոնակարգ 5/01-ի Հավելված 5-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետերի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը» բառերը,
- 6) Կանոնակարգ 5/02-ի Հավելված 16-ը և Հավելված 17-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման համապատասխանաբար Հավելված 1-ի և Հավելված 2-ի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
20 դեկտեմբերի 2014 թ., N 357-Ն

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

Հավելված 1

«Հավելված 16

«Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գրանցումն ու լիցենզավորումը, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/02-ի

Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կանոնադրության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

_____
(ընկերության իրավասու մարմնի անվանումը)

ՀՀ կենտրոնական բանկում

___/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի

_____
(իրավասու անձի պաշտոնը)

_____
(ստորագրություն)

_____
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

_____
Ընկերության լրիվ անվանումը

»:

«Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գրանցումն ու լիցենզավորումը, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/02-ի

Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կանոնադրության փոփոխության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

(ընկերության, իրավասու մարմնի անվանումը)

___/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

ՀՀ կենտրոնական բանկում

Փոփոխված է _____/___/___ թ. թիվ _____
որոշմամբ

(իրավասու մարմնի անվանումը)

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ

(ստորագրություն)

(իրավասու անձի պաշտոնը)

(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընկերության լրիվ անվանումը
(փոփոխություն(ներ)/լրացում(ներ)/նոր խմբագրություն)

»:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 17-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին

Նպատակ ունենալով հստակեցնել կարգավորվող շուկայի օպերատորի կողմից կենտրոնական բանկ կանոնադրությունների փոփոխությունների ներկայացման գործընթացը,

հիմք ընդունելով «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 221-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին ենթակետը,

դեկլարելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի «Կարգավորվող շուկայի օպերատորի գրանցումն ու լիցենզավորումը, կարգավորվող շուկայի օպերատորի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/01-ը հաստատելու մասին» թիվ 17-Ն որոշմամբ հաստատված «Կարգավորվող շուկայի օպերատորի գրանցումն ու լիցենզավորումը, կարգավորվող շուկայի օպերատորի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/01-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ կամ Կանոնակարգ 5/01) կատարել հետևյալ լրացումները և փոփոխությունները.

- 1) Կանոնակարգ 5/01-ի 6-րդ կետը «Կենտրոնական բանկ է ներկայացվում» բառերից առաջ լրացնել «, ինչպես նաև կանոնները (դրանցում փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը» բառերով,
  - 2) Կանոնակարգ 5/01-ի 61-րդ կետի 2-րդ ենթակետը «կատարված փոփոխությունները» բառերից հետո լրացնել «(փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,
  - 3) Կանոնակարգ 5/01-ի 62-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «փոփոխված կանոնադրություն» բառերը փոխարինել «կանոնադրության փոփոխված դրույթները (փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,
  - 4) Կանոնակարգ 5/01-ի 63-րդ կետի 2-րդ ենթակետը «համապատասխանությունը» բառից հետո լրացնել «և Կենտրոնական բանկ կներկայացվեն տարածքի և տեխնիկական հագեցվածության համապատասխանությունը հիմնավորող փաստաթղթերը» բառերով,
  - 5) Կանոնակարգ 5/01-ի Հավելված 5-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետերի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը» բառերը,
  - 6) Կանոնակարգ 5/01-ի Հավելված 16-ը և Հավելված 17-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման համապատասխանաբար Հավելված 1-ի և Հավելված 2-ի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
20 դեկտեմբերի 2014 թ., N 358-Ն

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

Հավելված 1

«Հավելված 16

«Կարգավորվող շուկայի օպերատորի գրանցումն ու լիցենզավորումը, կարգավորվող շուկայի օպերատորի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/01-ի

Օպերատորի կանոնադրության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

_____
(ընկերության իրավասու մարմնի անվանումը)

ՀՀ կենտրոնական բանկում

--/--/----թ. թիվ -----որոշմամբ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ

_____
(իրավասու անձի պաշտոնը)

_____
(ստորագրություն)

_____
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

_____
Ընկերության լրիվ անվանումը

»:

Հավելված 2

«Հավելված 17

«Կարգավորվող շուկայի օպերատորի գրանցումն ու լիցենզավորումը, կարգավորվող շուկայի օպերատորի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները» կանոնակարգ 5/01-ի

Օպերատորի կանոնադրության փոփոխության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

_____
(ընկերության, իրավասու մարմնի անվանումը)

___/___/___թ. թիվ ___ որոշմամբ

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

ՀՀ կենտրոնական բանկում

Փոփոխված է _____/___/___թ. թիվ _____
որոշմամբ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ՝

_____
(ստորագրություն)

_____
(իրավասու մարմնի անվանումը)

_____
(իրավասու անձի պաշտոնը)

_____
(ամուսն, ազգանուն, ստորագրություն)

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

_____
(ընկերության լրիվ անվանումը
(փոփոխություն(ներ)/լրացում(ներ)/նոր խմբագրություն))

»:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 16-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին

Նպատակ ունենալով հստակեցնել ներդրումային ընկերությունների կողմից Կենտրոնական բանկ կանոնադրությունների փոփոխությունների ներկայացման գործընթացը,

հիմք ընդունելով «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 221-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ն ենթակետը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի «Ներդրումային ընկերությունների գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ընկերությունների և օտարերկրյա ներդրումային ընկերությունների մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, ներդրումային ընկերությունների կողմից ներկայացվող գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները, բանկի, վարկային կազմակերպության կողմից ներդրումային ծառայությունների մատուցման մասին տեղեկացումը» կանոնակարգ 4/01-ը հաստատելու մասին» թիվ 16-Ն որոշմամբ հաստատված «Ներդրումային ընկերությունների գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ընկերությունների և օտարերկրյա ներդրումային ընկերությունների մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, նրանց կողմից ներկայացվող գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները, բանկի կողմից ներդրումային ծառայությունների մատուցման մասին տեղեկացումը» կանոնակարգ 4/01-ում կատարել հետևյալ լրացումները և փոփոխությունները.

- 1) Կանոնակարգ 4/01-ի 65-րդ կետում «Ժամանակավորապես» բառը փոխարինել «Ժամանակավոր» բառով,
- 2) Կանոնակարգ 4/01-ի 120-րդ կետի 2-րդ ենթակետը «կատարված փոփոխությունները» բառերից հետո լրացնել «(փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,
- 3) Կանոնակարգ 4/01-ի 121-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «փոփոխությունը» բառը փոխարինել «փոփոխված դրույթները (փոփոխություն(ներ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերով,
- 4) Կանոնակարգ 4/01-ի 122-րդ կետի 2-րդ ենթակետը «համապատասխանությունը» բառից հետո լրացնել «և Կենտրոնական բանկ կներկայացվեն տարածքի և տեխնիկական հագեցվածության համապատասխանությունը հիմնավորող փաստաթղթերը» բառերով,
- 5) Կանոնակարգ 4/01-ի 128-րդ կետը «4.1-րդ» բառից հետո լրացնել «, 4.3-րդ» բառով,
- 6) Կանոնակարգ 4/01-ի Հավելված 8-ի 6.3-րդ կետի վերջին սյունակում լրացնել «Բնակության վայրը» բառերը,
- 7) Կանոնակարգ 4/01-ի Հավելված 24-ը և Հավելված 25-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման համապատասխանաբար Հավելված 1-ի և Հավելված 2-ի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
20 դեկտեմբերի 2014 թ., N 359-Ն

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

«Ներդրումային ընկերությունների գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ընկերությունների և օտարերկրյա ներդրումային ընկերությունների մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում մշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, նրանց կողմից ներկայացվող գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները, բանկի կողմից ներդրումային ծառայությունների մատուցման մասին տեղեկացումը» կանոնակարգ 4/01-ի

Ներդրումային ընկերության կանոնադրության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
_____ (ընկերության իրավասու մարմնի անվանումը)	ՀՀ կենտրոնական բանկում
___/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ	
_____ (իրավասու անձի պաշտոնը)	ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)	_____ (ստորագրություն)
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	
_____ Ընկերության (ընկերության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը	

»:

«Ներդրումային ընկերությունների գրանցումն ու լիցենզավորումը, ներդրումային ընկերությունների և օտարերկրյա ներդրումային ընկերությունների մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, ներդրումային ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում մշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, նրանց կողմից ներկայացվող գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը, ձևը և ժամկետները, բանկի կողմից ներդրումային ծառայությունների մատուցման մասին տեղեկացումը» կանոնակարգ 4/01-ի

Ներդրումային ընկերության կանոնադրության փոփոխության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

ՀՀ կենտրոնական բանկում

(ընկերության, իրավասու մարմնի անվանումը)

___/___/___ թ. թիվ ___ որոշմամբ

Փոփոխված է _____ /___/___ թ. թիվ _____
որոշմամբ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ՝

(իրավասու մարմնի անվանումը)

(ստորագրություն)

(իրավասու անձի պաշտոնը)

(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընկերության (ընկերության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը
(փոփոխություն(ներ)/լրացում(ներ)/նոր խմբագրություն)

»:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի մայիսի 4-ի թիվ 135-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով արժութային դիլեր-բրոքերի աշխատակցի որակավորման քննությունների կազմակերպման գործընթացին ներգրավել նաև Կենտրոնական բանկի սահմանած չափանիշները բավարարող որակավորում իրականացնող մասնագիտացված կազմակերպություններին,

հիմք ընդունելով «Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 7¹-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ և 70-րդ հոդվածներով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի մայիսի 4-ի ««Արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առուվաճառքի գործունեության լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 12-ը հաստատելու մասին» թիվ 135-Ն որոշմամբ հաստատված «Արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առուվաճառքի գործունեության լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 12-ում կատարել հետևյալ փոփոխությունները և լրացումները.

1) Կանոնակարգ 12-ի 4.1-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«4.1. Սույն կարգի իմաստով՝ որակավորող կազմակերպություն է համարվում Կենտրոնական բանկի կողմից ընտրված կազմակերպությունը, որն իրականացնում է արտարժույթի դիլեր-բրոքերի աշխատակիցների որակավորման ստուգումը:»,

2) Կանոնակարգ 12-ի 5-րդ կետի 8-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«8) լիցենզիայով նախատեսված աշխատանքներն իրականացնելու համար ներկայացված պատասխանատու անձի (այսուհետ՝ աշխատակից) մասնագիտական որակավորման վկայականի պատճենը, եթե մասնագիտական որակավորման վկայականը տրամադրվել է որակավորող կազմակերպության կողմից:»,

3) Կանոնակարգ 12-ի 6-րդ կետի 5-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«5) աշխատակից մասնագիտական որակավորման վկայականի պատճենը:»,

4) Կանոնակարգ 12-ի 2-րդ գլխի 9-րդ կետի 2 նախադասությունը «նպատակով» բառից հետո լրացնել «, ինչպես նաև սույն կանոնակարգի 21-րդ կետով սահմանված բոլորքարկման դիմում ներկայացնելու դեպքում» բառերով,

5) Կանոնակարգ 12-ի 10-րդ կետը լրացնել 3-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«3) աշխատակիցը (աշխատակիցները) չունի մասնագիտական որակավորման վկայական կամ 13.4-րդ կետով սահմանված դեպքում աշխատակիցը (աշխատակիցները) չի ստացել Կենտրոնական բանկի կողմից տրվող որակավորման վկայական:»,

6) Կանոնակարգ 12-ի 3-րդ գլուխը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ԳԼՈՒԽ 3. ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԴԻԼԵՐ-ԲՐՈՔԵՐՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄԸ ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄԸ

13. Արժութային դիլեր-բրոքերի աշխատակիցը պետք է ունենա Կենտրոնական բանկի կողմից տրված մասնագիտական որակավորման վկայական (այսուհետ՝ որակավորման վկայական):

13.1. Արժութային դիլեր-բրոքերի աշխատակիցը որակավորման ստուգումն անցնում է որակավորող կազմակերպություններում, որոնց ցանկը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում:

13.2. Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 13.4-րդ կետով սահմանված դեպքում Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցած կամ որակավորող կազմակերպության կողմից որակավորման վկայական ստացած անձին:

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

13.3. Անձը կարող է դիմել Կենտրոնական բանկ որակավորման վկայական ստանալու նպատակով միայն այն դեպքում, երբ ներկայացվել է արժութային բրոքեր-դիլերի ներդիրում ընդգրկվելու համար արժութային բրոքեր-դիլերի, մասնաճյուղի լիցենզավորման փուլում կամ ներդիրի վերաձևակերպման ժամանակ, ինչպես նաև սույն կանոնակարգի 23.1-րդ կետով սահմանված դեպքում:

13.4. Այն դեպքում, երբ որևէ կազմակերպություն Կենտրոնական բանկի կողմից չի ընտրվել որպես որակավորող կազմակերպություն և (կամ) որակավորող կազմակերպության գործունեությունը դադարեցվել է, որակավորման ստուգման անցկացման գործընթացը կազմակերպվում է Կենտրոնական բանկում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված ընթացակարգի համաձայն: Սույն կետով նախատեսված դեպքում սույն կանոնակարգի 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ կամ 24-րդ կետերում նշված փաստաթղթերը ստանալու պահից 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում կազմակերպվում է որակավորման վկայական չունեցող աշխատակցի (աշխատակիցների) մասնագիտական որակավորման ստուգման քննության անցկացումը Կենտրոնական բանկում:

13.5. Որակավորված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի կամ որակավորող կազմակերպության ինտերնետային կայքում՝ «Որակավորման վկայական ունեցող անձինք» ցուցակում՝ քննությունը հանձնելու օրվանից հետո 15 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Ընդ որում, Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում հղում է տրվում որակավորող կազմակերպության կայքէջին:

14. Որակավորման վկայական ստանալու համար արժութային դիլեր-բրոքերի աշխատակիցը պետք է գիտելիքներ ունենա հետևյալ թեմաների վերաբերյալ՝

- 1) «Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք,
- 2) «Արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առուվաճառքի գործունեության լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 12,
- 3) «ՀՀ Կենտրոնական բանկի մասին» ՀՀ օրենք (Կենտրոնական բանկի կողմից արժութային դիլեր-բրոքերների նկատմամբ իրականացվող ստուգումների և վերահսկողության, ինչպես նաև արժութային դիլեր-բրոքերներին պատասխանատվության ենթարկելու կարգի ու պայմանների վերաբերյալ իմացություն),
- 4) «Ֆինանսական հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենք,
- 5) արժութային դիլեր-բրոքերների կողմից իրականացվող գործառնությունների իմացություն:

15. Կենտրոնական բանկում արժութային դիլեր-բրոքերի աշխատակցի մասնագիտական որակավորման վկայական ստանալու համար դիմող անձանց (այսուհետ՝ թեկնածուներ) մասնագիտական համապատասխանության քննությունը (այսուհետ՝ քննություն) անցկացվում է համակարգչային ծրագրով՝ թեստային եղանակով: Թեստը հարցեր պարունակող փաստաթուղթ է, որը նշակվում է սույն կանոնակարգի 14-րդ կետով սահմանված թեմաների շրջանակներում:

16. Կենտրոնական բանկի կողմից կազմված թեստը պարունակում է 30 հարց: Թեստին պատասխանելու համար տրվում է 45 րոպե ժամանակ: Թեստի հարցերից յուրաքանչյուրը պարունակում է մի քանի պատասխան, որոնցից միայն մեկն է միանշանակ ճիշտ: Թեստի հարցի ճիշտ պատասխանը գնահատվում է մեկ, իսկ սխալ պատասխանը՝ զրո միավոր: Սխալ պատասխաններ են համարվում միանշանակ սխալ և ոչ միանշանակ ճիշտ պատասխան նշելը, մեկից ավելի պատասխաններ նշելը կամ որևէ պատասխան չնշելը:

17. Կենտրոնական բանկում անցկացվող քննության թեստերի պատասխանների գնահատումն ու ամփոփումը կատարվում է հետևյալ կերպ. եթե թեկնածուն հավաքել է՝

- 1) մինչև 25 միավոր, ապա թեկնածուն համարվում է բացասական արդյունք ապահոված,
- 2) 25 և ավելի միավոր, ապա թեկնածուն համարվում է դրական արդյունք ապահոված:

18. Թեկնածուները Կենտրոնական բանկում քննությանը մասնակցում են՝ քննության օրը ներկայացնելով հետևյալ փաստաթղթերը.

- 1) անձնագիր կամ անձը հաստատող այլ փաստաթուղթ և դրա պատճենը,
- 2) պետական տուրքի վճարման անդորրագիր,
- 3) հանրային ծառայությունների համարանիշ (ոչ ռեզիդենտների համար՝ առկայության դեպքում) կամ հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ տեղեկանքը:

19. Կենտրոնական բանկում քննությունն անցկացվում է հետևյալ ընթացակարգով.

- 1) Քննությունն անցկացվում է առանձնացված սենյակում, որը վերահսկվում է տեսախցիկների միջոցով:
- 2) Թեկնածուին թույլատրվում է մուտք գործել քննության անցկացման սենյակ անձնագրի կամ անձը հաստատող այլ փաստաթղթի ներկայացման դեպքում՝ ըստ նախապես կազմված ցուցակի նստելով համապատասխան համակարգչի մոտ: Ուշացած թեկնածուների համար քննության տևողությունը չի երկարաձգվում:

- 3) Թեկնածուներին տրվում են բացատրություններ քննության անցկացման հետ կապված տեխնիկական հարցերի վերաբերյալ:
- 4) Քննության սկիզբը հայտարարելուց հետո թեկնածուն ծանոթանում է առաջադրանքներին և յուրաքանչյուր հարցի (խնդրի) ենթադրյալ պատասխաններից ընտրում է մեկ (իր կարծիքով՝ նշվածներից միանշանակ ճիշտ) պատասխան:
- 5) Քննության ժամանակ թեկնածուին արգելվում է օգտվել տպագիր, մեքենագիր, ձեռագիր նյութերից, էլեկտրոնային սարքերից (բացառությամբ Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված էլեկտրոնային հաշվիչների), ինչպես նաև՝ աղմկել, հուշել, խոսել, հարցեր տալ ներկա գտնվող անձանց, դուրս գալ սենյակից: Եթե թեկնածուն ցանկանում է լքել սենյակը, նրա աշխատանքը համարվում է դադարեցված: Նշված պահանջներից յուրաքանչյուրի չկատարման դեպքում թեկնածուն զրկվում է քննության հետագա ընթացքին մասնակցելու իրավունքից և համարվում է բացասական արդյունք ապահոված:
- 6) Աշխատանքն ավարտելուց, ինչպես նաև քննության առաջադրանքները կատարելու համար սահմանված ժամանակը սպառվելուց հետո թեկնածուին տրվում է իր հանձնած թեստի արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունը (երկու օրինակից), որտեղ արտացոլվում են թեկնածուի միավորները տոկոսային արտահայտությամբ: Հաշվետվությունները ստորագրվում են թեկնածուի կողմից, որոնցից մեկ օրինակը մնում է Կենտրոնական բանկում, մյուսը տրվում է թեկնածուին:

20. Կենտրոնական բանկում անցկացվող քննության թեստերի հարցերի պատասխանների արդյունքները (ելեկտրոնային համակարգչային տվյալներից) հաստատում է Կենտրոնական բանկի լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը (այսուհետ՝ հանձնաժողով), որի դրական եզրակացության հիման վրա թեկնածուին տրվում է որակավորման վկայական:

21. Կենտրոնական բանկում որակավորված թեկնածուները կարող են բողոքարկել անցկացված քննության արդյունքները քննության անցկացման օրվանից 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ գրավոր դիմում ներկայացնելով Կենտրոնական բանկի՝ համաձայն սույն կանոնակարգի Հավելված 12-ի, կամ դիմումը լրացնելով Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքի համապատասխան էջում: Դիմումը ստանալուց հետո 15 աշխատանքային օրվա ընթացքում Կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է բողոքարկողին բողոքարկման արդյունքների վերաբերյալ:

22. Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայականը, համաձայն սույն կանոնակարգի Հավելված 8-ի, տրվում է որակավորման ստուգում անցած թեկնածուներին կամ Որակավորող կազմակերպության կողմից տրված որակավորման վկայական ներկայացրած անձին՝ էլեկտրոնային եղանակով՝ ուղարկվելով թեկնածուի կողմից ներկայացված էլեկտրոնային փոստի հասցեին քննությունը հանձնելու օրվանից կամ սույն կանոնակարգի 9-րդ կետով սահմանված կարգով արժութային բրոքեր-դիլերի, մասնաճյուղի լիցենզիայի տրման կամ 26-րդ կետով սահմանված կարգով լիցենզիայի ներդիրի վերաձևակերպման օրվանից հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

23. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցած անձին որակավորման վկայականը տրվում է երեք տարի ժամկետով՝ հաշված դրա ստորագրման պահից: Որակավորող կազմակերպությունից ստացած որակավորման վկայականի հիման վրա Կենտրոնական բանկի կողմից որակավորման վկայականը տրվում է մինչև հինք հանդիսացող որակավորման վկայականի վավերականության ավարտը:

23.1. Գործող արժութային բրոքեր-դիլերի ներդիրում ընդգրկված աշխատակցի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 13.4-րդ կետով սահմանված դեպքի, արժութային բրոքեր-դիլերը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում աշխատակցի որակավորման վկայականի ստացման համար դիմում՝ կցելով աշխատակցի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթը: Կենտրոնական բանկը որակավորումը հավաստող փաստաթղթի հիման վրա ղեկավարին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով: Սույն կանոնակարգի 13.4-րդ կետով սահմանված դեպքում աշխատակցի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 15 աշխատանքային օր առաջ արժութային բրոքեր-դիլերը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում աշխատակցի համար որակավորման ստուգման քննություն անցկացնելու դիմում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:

23.2. Կենտրոնական բանկում որակավորված անձինք որակավորման վկայականները 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում էլեկտրոնային փոստով չստանալու կամ էլեկտրոնային փոստի խափանման դեպքում կարող են այդ մասին հայտնել Կենտրոնական բանկի՝ ներկայացնելով գրավոր դիմում Կենտրոնական բանկի նախագահի անունով՝ նշելով այն էլեկտրոնային փոստի հասցեն, որով նա ցան-

կանում է ստանալ որակավորման վկայականը: Դիմումը ստանալուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում որակավորման վկայականը էլեկտրոնային տարբերակով կրկին տրամադրվում է որակավորված անձին՝ ուղարկվելով նրա դիմումում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեին:»:

5) Կանոնակարգ 12-ի 25-րդ կետն ուժը կորցրած ճանաչել:

6) Կանոնակարգ 12-ի 29-րդ կետը «կամ» բառից հետո լրացնել «Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված» բառերով:

7) Կանոնակարգ 12-ի 30-րդ կետի առաջին նախադասությունը «կամ» բառից հետո լրացնել «Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված» բառերով:

8) Կանոնակարգ 12-ի հավելված 3-ի 1-ին կետը 1.8-րդ ենթակետից հետո լրացնել 1.9 ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«1.9. Մասնագիտական որակավորման վկայականի առկայություն.

ա. առկա է որակավորող կազմակերպության կողմից տրված վկայական,

բ. առկա է Կենտրոնական բանկի կողմից տրված վկայական,

գ. Կանոնակարգի 13.4-րդ կետի հիմքով անհրաժեշտ է քննության կազմակերպում:»:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ին:

*ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
20 դեկտեմբերի 2014 թ., N 361-Ն*

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի
դեկտեմբերի 19-ի թիվ 738-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով բարելավել գրավատների անվտանգության պահանջները,

հիմք ընդունելով «Գրավատների և գրավատնային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 13-րդ հոդվածը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով և 70-րդ հոդվածի 6-րդ մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի դեկտեմբերի 19-ի ««Հայաստանի Հանրապետությունում գրավատնային գործունեության լիցենզավորման կարգը» և «Գրավատնային գործունեության իրականացման լիցենզիայի ձևը» հաստատելու մասին» թիվ 738-Ն որոշման Հավելված 1-ով հաստատված «Հայաստանի Հանրապետությունում գրավատնային գործունեության լիցենզավորման կարգում» (այսուհետ՝ Կարգ) կատարել հետևյալ փոփոխությունը.

1) Կարգի 3-րդ կետի «գ» ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«գ) Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության ճգնաժամային կառավարման կենտրոնի «911» ծառայության հետ կնքված պայմանագրի պատճենն առ այն, որ գրավատան պահպանիչ-հակահրդեհային ազդարարման համակարգը միացված է Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության ճգնաժամային կառավարման կենտրոնի «911» ծառայությանը.»:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
20 դեկտեմբերի 2014 թ., N 362-Ն

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հուլիսի 1-ի թիվ 194-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով վարկային կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորման քննությունների կազմակերպման գործընթացին ներգրավել նաև Կենտրոնական բանկի սահմանած չափանիշները բավարարող որակավորման ստուգում իրականացնող մասնագիտացված կազմակերպություններին,

հիմք ընդունելով «Վարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 9-րդ և 9²-րդ հոդվածները,

ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի հուլիսի 1-ի ««Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 13-ը հաստատելու մասին» թիվ 194-Ն որոշմամբ հաստատված «Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 13-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 13) կատարել հետևյալ լրացումները և փոփոխությունները.

1) Կանոնակարգ 13-ի 22-րդ կետը լրացնել նոր 15-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«15) «Որակավորող կազմակերպություն»՝ Կենտրոնական բանկի կողմից ընտրված կազմակերպություն, որն իրականացնում է ղեկավարների որակավորման ստուգում:»,

2) Կանոնակարգ 13-ի 70-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«70. Կենտրոնական բանկում ղեկավար պաշտոնների համար նախատեսված քննություններին մասնակցում և համապատասխան որակավորման վկայական են ստանում միայն վարկային կազմակերպության գործադիր տնօրենի, վարչության նախագահի, գործադիր տնօրենի տեղակալի, վարչության նախագահի տեղակալի, տնօրենության անդամի, վարչության անդամի, վերստուգիչ հանձնաժողովի ղեկավարի, գլխավոր հաշվապահի թեկնածուները: Ընդ որում, սույն կետով նշված ղեկավար պաշտոնների թեկնածուները Կենտրոնական բանկում նախատեսված քննություններին կարող են մասնակցել միայն այն վարկային կազմակերպության միջնորդությամբ, որում նախատեսված են զբաղեցնել տվյալ որակավորմանը համապատասխան պաշտոն:»,

3) Կանոնակարգ 13-ը լրացնել 70.1-րդ և 70.2-րդ կետերով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«70.1. Ղեկավարները՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 70-րդ կետով սահմանված ղեկավարների, որակավորվում են որակավորող կազմակերպություններում, որոնց ցանկը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում:

70.2. Այն դեպքում, երբ ղեկավար պաշտոնի որակավորման ստուգման անցկացման համար որևէ որակավորող կազմակերպություն չի ընտրվել, և (կամ) ընտրված որակավորող կազմակերպության գործունեությունը դադարեցվել է, ապա սույն կանոնակարգի 70.1-րդ կետով սահմանված համապատասխան ղեկավարի որակավորման ստուգման անցկացման գործընթացը կազմակերպվում է Կենտրոնական բանկում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված ընթացակարգի համաձայն:»,

4) Կանոնակարգ 13-ի 72-րդ կետում՝

ա. «Կենտրոնական բանկի» բառերից հետո լրացնել «և որակավորող կազմակերպությունների» բառերը,

բ. «և լրացուցիչ որակավորման ստուգում անցնելու կարիք չունեն» բառերը հանել:

5) Կանոնակարգ 13-ի 14-րդ գլխի վերնագրում «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ» բառերից հետո լրացնել «ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ» բառերով,

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 16-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 2.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

- 6) Կանոնակարգ 13-ի 75-րդ կետում «բանկի խորհրդի նիստում» բառերը փոխարինել «բանկում» բառով,
- 7) Կանոնակարգ 13-ի 79-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառով,
- 8) Կանոնակարգ 13-ի 80-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «Վարկային կազմակերպության խորհրդի անդամի թեկնածուի գիտելիքների համապատասխանության վերաբերյալ որոշումը կարող է ընդունվել նաև առանց խորհրդի անդամի թեկնածուին հարցազրույցի հրավիրելու:»,
- 9) Կանոնակարգ 13-ի 81-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,
- 10) Կանոնակարգ 13-ի 83-րդ կետում «բանկի խորհրդում» բառերը փոխարինել «բանկում» բառով,
- 11) Կանոնակարգ 13-ի 86-րդ կետում «Կենտրոնական բանկի խորհուրդն ընդունում է» բառերը փոխարինել «ընդունվում է» բառով,
- 12) Կանոնակարգ 13-ի 87-րդ կետում հանել «Կենտրոնական բանկի խորհրդի» բառերը,
- 13) Կանոնակարգ 13-ի 16-րդ գլխի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ԳԼՈՒԽ 16. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑՎԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»,

- 14) Կանոնակարգ 13-ի 88-րդ կետն ուժը կորցրած ճանաչել,
- 15) Կանոնակարգ 13-ի 89-րդ և 90-րդ կետերը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«89. Կենտրոնական բանկ գրանցման համար դիմած վարկային կազմակերպության սույն կանոնակարգի 70-րդ կետում նշված ղեկավարի թեկնածուները որակավորման ստուգումն անցնում են Կենտրոնական բանկի թեստավորման ծառայության (այսուհետ՝ թեստավորման ծառայություն) կողմից կազմակերպվող քննության միջոցով:
90. Վարկային կազմակերպության կողմից ղեկավարի գրանցման միջնորդագիրը Կենտրոնական բանկ ներկայացնելուց հետո ղեկավարի թեկնածուն 15-օրյա ժամկետում անցնում է որակավորման ստուգում, ընդ որում՝ Կենտրոնական բանկը նախապես թեկնածուին տեղեկացնում է քննության ստույգ օրվա մասին:»,
- 16) Կանոնակարգ 13-ի 91-րդ կետն ուժը կորցրած ճանաչել,
- 17) Կանոնակարգ 13-ի 92-րդ կետի 3-րդ ենթակետում «տեղեկանք» բառից հետո լրացնել «(ոչ ռեզիդենտները ներկայացնում են առկայության դեպքում)» բառերով,
- 18) Կանոնակարգ 13-ի 100-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«100. Սույն կանոնակարգի 70-րդ կետով, ինչպես նաև 70.1-րդ կետով սահմանված ղեկավարների թեկնածուները համապատասխանաբար Կենտրոնական բանկում և Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգումն անցնում են սույն կանոնակարգի Հավելված 24-ում ներկայացված աղյուսակում նշված թեմաներով, ընդ որում, «+» նշանը նշանակում է, որ տվյալ թեման վերաբերում է, իսկ «-» նշանը՝ չի վերաբերում:»,
- 19) Կանոնակարգ 13-ի 102-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.
«102. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարների թեստերը, ինչպես նաև դրանցում կատարված լրացումներն ու փոփոխությունները հաստատվում են Կենտրոնական բանկի նախագահի անհատական որոշմամբ և ենթակա են հրապարակման: Թեստերը վերանայվում են ըստ անհրաժեշտության:»,
- 20) Կանոնակարգ 13-ը լրացնել 103.1 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
«103.1. Սույն կանոնակարգի 103-րդ կետով սահմանված աղյուսակի այն կետերը, որոնք վերաբերում են որակավորող կազմակերպություններում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարներին գործում են միայն սույն կանոնակարգի 70.2-րդ կետով նախատեսված դեպքում:»,
- 21) Կանոնակարգ 13-ի 104-րդ կետում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարների համար նախատեսված թեստի» բառերով,
- 22) Կանոնակարգ 13-ի 105-րդ կետում «չտիրապետող թեկնածուների» բառերը փոխարինել «չտիրապետող, Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարի թեկնածուների» բառերով,
- 23) Կանոնակարգ 13-ի 106-րդ և 107-րդ կետերում «Թեստի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգումն անցնող ղեկավարների թեկնածուների համար նախատեսված թեստի» բառերով,
- 24) Կանոնակարգ 13-ի 18-րդ գլխի վերնագրում «ԹԵՍՏԻ» բառը փոխարինել «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ ԹԵՍՏԵՐԻ» բառերով,

- 25) Կանոնակարգ 13-ի 108-րդ կետում «Թեստերի» բառը փոխարինել «Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարի թեկնածուի (սույն գլխում այսուհետ՝ թեկնածու) համար նախատեսված թեստի» բառերով,
- 26) Կանոնակարգ 13-ի 109-րդ կետում «համապատասխան որակավորման վկայական ստանալու համար» բառերը փոխարինել «սույն կանոնակարգի 90-րդ կետով սահմանված ժամկետում» բառերով,
- 27) Կանոնակարգ 13-ի 111-րդ կետում «15» թիվը փոխարինել «5» թվով,
- 28) Կանոնակարգ 13-ի 19-րդ գլուխը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ԳԼՈՒԽ 19. ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

112. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարներին տրվում են որակավորման վկայականներ՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման՝

- 1) վարկային կազմակերպության գործադիր տնօրեն, (վարչության նախագահ), գործադիր տնօրենի տեղակալ, (վարչության նախագահի տեղակալ), տնօրենության անդամ (վարչության անդամ),
- 2) վարկային կազմակերպության գլխավոր հաշվապահ,
- 3) վարկային կազմակերպության վերստուգիչ հանձնաժողովի նախագահ:

112.1. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած ղեկավարի թեկնածուներին տրվում են որակավորման վկայականներ՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման՝

- 1) գլխավոր հաշվապահի տեղակալ,
- 2) վերստուգիչ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ, վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամ:

112.2. Սույն կանոնակարգի 72-րդ և 74-րդ կետերով սահմանված պահանջները բավարարող ղեկավարներին տրվում են որակավորման վկայականներ՝ ըստ պաշտոնների հետևյալ խմբավորման՝

- 1) վարկային կազմակերպության գործադիր տնօրեն (վարչության նախագահ), գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ), տնօրենության (վարչության) անդամ,
- 2) վարկային կազմակերպության գլխավոր հաշվապահ, գլխավոր հաշվապահի տեղակալ,
- 3) վարկային կազմակերպության վերստուգիչ հանձնաժողովի նախագահ, վերստուգիչ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ, վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամ:

113. Սույն կանոնակարգի 3ավելված 26-ով սահմանված որակավորման վկայականը Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվում է Կենտրոնական բանկում քննություն հանձնած վարկային կազմակերպության ղեկավարին, սույն կանոնակարգի 72-րդ կետի պահանջները բավարարող ղեկավարին էլեկտրոնային եղանակով՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստի հասցեին՝ ղեկավարին Կենտրոնական բանկում գրանցելուց հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում:

114. Սույն կանոնակարգի 3ավելված 27-ով սահմանված որակավորման վկայականը տրվում է սույն կանոնակարգի 74-րդ կետով սահմանված որակավորում ունեցող ղեկավարին, ինչպես նաև որակավորող կազմակերպության կողմից համապատասխան ղեկավարի պաշտոնի որակավորման վկայական ստացած ղեկավարին՝ Կենտրոնական բանկում գրանցվելու օրվանից հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ ուղարկվելով ղեկավարի և նրա գործունեության վերաբերյալ տեղեկանքում ներկայացված էլեկտրոնային փոստին:

115. Որակավորման վկայականները սույն կանոնակարգի 113-րդ և 114-րդ կետերով սահմանված ժամկետներում էլեկտրոնային փոստին չստանալու, էլեկտրոնային փոստի խափանման կամ թղթային եղանակով տրամադրված որակավորման վկայականների կորստի (ոչնչացման, ոչ պիտանի դառնալու) դեպքում անձը կարող է այդ մասին հայտնել Կենտրոնական բանկ՝ ներկայացնելով գրավոր դիմում՝ նշելով այն էլեկտրոնային փոստի հասցեն, որով անձը ցանկանում է ստանալ որակավորման վկայականը: Դիմումը ստանալուց հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում որակավորման վկայականը էլեկտրոնային տարբերակով կրկին տրամադրվում է որակավորված անձին՝ ուղարկվելով դիմումում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեին:

116. Որակավորված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակվում է Կենտրոնական բանկի կամ որակավորող կազմակերպության ինտերնետային կայքում՝ «Որակավորման վկայական ունեցող անձինք» ցուցակում՝ քննությունը հանձնելու օրվանից (սույն կանոնակարգում սահմանված դեպքերում ղեկավարի գրանցումից հետո տրամադրելու դեպքում՝ որպես ղեկավար գրանցման օրվանից) հետո տասնհինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում: Ընդ որում, Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում հղում է տրվում որակավորող կազմակերպության կայքէջին:

117. Թեկնածուների որակավորման վկայականները տրվում են դրանց ստորագրման պահից հաշված 3 տարի ժամկետով՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 72-րդ կետով սահմանված անձանց

տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են անժամկետ, և սույն կանոնակարգի 70.1-րդ և 74-րդ կետով սահմանված անձանց տրվող որակավորման վկայականների, որոնք տրվում են մինչև որակավորման վկայականի տրման հիմք հանդիսացող որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը կամ տվյալ որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի՝ որակավորման վկայականի տրամադրման հիմք հանդիսանալու ավարտը կամ անձի կողմից այնպիսի գործողության կամ անգործության կատարումը, որի հետևանքով խախտվել են որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:

118. Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցած և գրանցված ղեկավարի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 15 օր առաջ վարկային կազմակերպությունը Կենտրոնական բանկ է դիմում ղեկավարի համար որակավորման ստուգման քննություն անցկացնելու միջնորդությամբ: Որակավորման ստուգում անցած ղեկավարին տրամադրվում է նոր որակավորման վկայական՝ քննությունը հանձնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:

118.1. Որակավորող կազմակերպությունում որակավորման ստուգում անցած և գրանցված ղեկավարի որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 օր առաջ վարկային կազմակերպությունը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում որակավորման վկայականի ստացման համար դիմում՝ կցելով ղեկավարի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթը: Կենտրոնական բանկը որակավորումը հավաստող փաստաթղթի հիման վրա ղեկավարին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:

118.2. Կենտրոնական բանկում գրանցված ղեկավարի, որը ստացել է սույն կանոնակարգի 74-րդ կետով սահմանված ղեկավարի իր պաշտոնին համապատասխան որակավորում, նախկինում ստացված որակավորման վկայականի ժամկետը լրանալուց առնվազն 5 օր առաջ վարկային կազմակերպությունը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում որակավորման վկայականի ստացման համար դիմում՝ կցելով ղեկավարի որակավորումը հավաստող փաստաթուղթը: Կենտրոնական բանկը որակավորումը հավաստող փաստաթղթի հիման վրա ղեկավարին տրամադրում է նոր որակավորման վկայական՝ դիմումը ներկայացնելուց հետո 10-օրյա ժամկետում՝ սույն կանոնակարգով սահմանված կարգով:»,

29) Կանոնակարգ 13-ի 132-րդ կետը լրացնել նոր 3-րդ ենթակետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«3) որակավորման առկայությունը հավաստող փաստաթուղթ (որակավորման վկայական), որը Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների համար չի ներկայացվում:»,

30) Կանոնակարգ 13-ի 147-րդ կետում «ղեկավարների կազմում փոփոխությունները տեղի ունենալուց հետո» բառերը փոխարինել «գրանցումից հանելու վերաբերյալ վարկային կազմակերպության իրավասու մարմնի կողմից ընդունված որոշման ուժի մեջ մտնելու պահից» բառերով,

31) Կանոնակարգ 13-ի 149-րդ կետում «կողմից և» բառերը փոխարինել «կողմից և (կամ)» բառերով,

32) Կանոնակարգ 13-ի 165-րդ կետում՝

ա. «10 աշխատանքային օրվա ընթացքում» բառերը հանել,

բ. առաջին ենթակետում «կատարված փոփոխությունները» բառերից հետո լրացնել «(փոփոխություններ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը» կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը» բառերը,

33) Կանոնակարգ 13-ի 166-րդ կետի երրորդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«3) վարկային կազմակերպության, վարկային կազմակերպության՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող տարածքային ստորաբաժանման կանոնադրության փոփոխված դրույթները (փոփոխություններ)ը և (կամ) լրացում(ներ)ը կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը, որոնք պետք է ունենան սույն կանոնակարգի Հավելված 29-ով սահմանված ձևի տիտղոսաթերթ,»,

34) Կանոնակարգ 13-ի 167-րդ կետում «համապատասխանությունը» բառից հետո լրացնել «, և Կենտրոնական բանկ կներկայացվեն տարածքի և տեխնիկական հագեցվածության համապատասխանությունը հիմնավորող փաստաթղթերը» բառերը,

35) Կանոնակարգ 13-ի Հավելված 2-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 1-ի (կցվում է),

36) Կանոնակարգ 13-ի Հավելված 3-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 2-ի (կցվում է),

37) Կանոնակարգ 13-ի Հավելված 4-ի 6.3-րդ և 8.1-րդ կետերում «Հեռախոսահամար (բջջ. և այլ)» բառերը փոխարինել «Բնակության վայր, հեռախոսահամար (բջջ. և այլ)» բառերով,

38) Կանոնակարգ 13-ի Հավելված 27-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 3-ի (կցվում է),

39) Կանոնակարգ 13-ի Հավելված 29-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 4-ի (կցվում է):

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը՝ բացառությամբ 1-ին կետի 1-5-րդ, 13-16-րդ, 18-29-րդ, 36-րդ և 38-րդ ենթակետերի, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ին:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
20 դեկտեմբերի 2014 թ., N 363-Ն

Հավելված 1

«Հավելված 2

«Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 13-ի Վարկային կազմակերպության կանոնադրության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
(վարկային կազմակերպության իրավասու մարմնի անվանումը)	ՀՀ կենտրոնական բանկում
___/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ	ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ (իրավասու անձի պաշտոնը)	_____ (ստորագրություն)
_____ (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)	
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	
Վարկային կազմակերպության (վարկային կազմակերպության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը	

»:

Հավելված 2

«Հավելված 3

«Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 13-ի

ՄԻՋՆՈՐԴԱԳԻՐ
Ղեկավարի գրանցման վերաբերյալ

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահ
_____ -ին

Հարգելի _____

Խնդրում ենք _____
(ղեկավարի թեկնածուի անունը, ազգանունը)

- ☐ թույլ տալ մասնակցել որակավորման քննություններին (Կենտրոնական բանկում որակավորման ստուգում անցնող ղեկավարների համար)
- ☐ տրամադրել որակավորման վկայական՝ առանց քննության միջոցով որակավորման ստուգման

☐ գրանցել (խորհրդի անդամի համար _____ նաև ստուգել մասնագիտական համապատասխանությունը) որպես

(վարկային կազմակերպության անվանումը, ղեկավարի պաշտոնը)

Կից ներկայացնում եմք Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ պահանջվող տեղեկությունները:

Հավաստիացնում եմ, որ վերոնշյալ անձը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և կարգերով սահմանված պահանջներին, և վերջինիս ստորագրությունը, որն ամրակցվում է ղեկավարի վերաբերյալ ներկայացվող տեղեկանքին, համապատասխանում է իսկականին:

Վարկային կազմակերպության կառավարման մարմնի իրավասու անձի անուն, ազգանուն, ստորագրություն _____

«__» _____ 20__ թ.»:

Հավելված 3

«Հավելված 27

«Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 13-ի

**ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐԻ
ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ ՁԵՎ**

ԴԻՄԵՐԵՍ

Վ Կ Ա Յ Ա Կ Ա Ն N

Սույն վկայականը տրվում է

_____ -ին
(անուն, ազգանուն)

(հանրային ծառայությունների համարանիշ, իսկ բացակայության դեպքում՝ անձնագրի տվյալներ)

վարկային կազմակերպության _____
(պաշտոնի կամ պաշտոնների անվանումը)

պաշտոնում (պաշտոններում) աշխատելու համար:

Վկայականի տրման հիմք է հանդիսանում _____
(որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը)

Սույն վկայականն ուժի մեջ է մինչև որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի վավերականության ավարտը:

**ՀՀ կենտրոնական
բանկի նախագահ** _____

«__» _____ 20__ թ.:

ԴԱՐՁԵՐԵՍ

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե վերջինիս տրման համար հիմք հանդիսացող որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրը կորցնում է վավերականությունը:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե անձը կատարել է այնպիսի գործողություն կամ թույլ է տվել այնպիսի անգործություն, որի հետևանքով խախտել են որակավորման, դիպլոմի կամ հավաստագրի տրամադրման և (կամ) պահպանման կանոնները:

Սույն վկայականն ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե համապատասխան փոփոխությունների արդյունքում տվյալ որակավորումը, դիպլոմը կամ հավաստագիրն այլևս վկայագրի տրման հիմք չէ:

»:

«Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում լիցենզավորման, գրանցման, համաձայնության և թույլտվության տրամադրման, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգերը» կանոնակարգ 13-ի

Վարկային կազմակերպության կանոնադրության փոփոխության տիտղոսաթերթ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է _____ (վարկային կազմակերպության իրավասու մարմնի անվանումը) ___/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ Փոփոխված է _____/___/___ թ. թիվ _____ որոշմամբ (իրավասու մարմնի անվանումը) _____ (իրավասու անձի պաշտոնը) _____ (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)	ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է ՀՀ կենտրոնական բանկում ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ՝ _____ (ստորագրություն)
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ Վարկային կազմակերպության (վարկային կազմակերպության մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության) լրիվ անվանումը _____ (փոփոխություն(ներ) և (կամ) լրացում(ներ) կամ նոր խմբագրություն)	

»:

«Բանկերից համապարփակ տվյալների ստացման կարգը» հաստատելու մասին*

Նպատակ ունենալով բարելավել բանկերից ստացվող տվյալների որակը, օպտիմալացնել բանկերի հաշվետվական համակարգը,

հիմք ընդունելով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 55-րդ և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է:

1. Հաստատել «Բանկերից համապարփակ տվյալների ստացման կարգը»՝ համաձայն սույն որոշման Հավելվածի (կցվում է):

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի մարտի 1-ին: 2015 թվականի մարտ և ապրիլ հաշվետու ամիսների համար հաշվետվությունները ներկայացվում են 2015 թվականի մայիսի 15-ին:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ՋԱՎԱԴՅԱՆ
14 հունվարի 2015 թ., N 377-Ն

Հավելված

Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2014 թվականի դեկտեմբերի 30-ի թիվ 377-Ն որոշմամբ

ԲԱՆԿԵՐԻՑ ՀԱՄԱԿԱՐԳԱԿ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՍՏԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳ

ԲԱԺԻՆ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՎԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգը սահմանում է հաշվետու բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև հաշվետու բանկի հետ ակտիվ կամ պարտավորություն առաջացնող գործարք իրականացրած անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) ներկայացնելու սկզբունքները:

2. Սույն կարգում ներկայացվում է «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» և «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվությունների լրացման կարգը:

3. Հաշվետվություններում հաշվետու բանկի հաճախորդների վերաբերյալ տեղեկատվությունը լրացվում է ակտիվի կամ պարտավորության ծագման պահի դրությամբ առկա արժանահավատ տեղեկատվության հիման վրա, որը պետք է ճշգրտվի առնվազն հաշվետու բանկի՝ ակտիվների և պարտավորությունների գծով իրականացվող մոնիտորինգի պարբերականությամբ համապատասխան:

4. Հաշվետվությունների այն սյունակներում, որտեղ պահանջվում է լրացնել ծավալային տվյալներ, ապա.

1) լրացվում է 0, եթե տվյալ հոդվածի գծով հաշվետվությունում պահանջվող այլ մնացորդների առկայության դեպքում տվյալ մնացորդը հավասար է զրոյի,

2) չի լրացվում, եթե տվյալ սյունակը տվյալ հոդվածի համար ենթակա չէ լրացման:

5. Հաշվետվություններում գումարները լրացվում են հազար դրամներով՝ կետից հետո երեք նիշի ճշտությամբ, իսկ տոկոսադրույքները լրացվում են կետից հետո երկու նիշի ճշտությամբ:

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. դեկտեմբերի 30-ին:

Քրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 9.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

6. Հաշվետվությունները ներկայացվում են Կենտրոնական բանկի կողմից ուղարկված պաշտպանված ֆայլերով՝ հաշվետու ժամանակահատվածին հաջորդող 10-րդ աշխատանքային օրը: Սույն կարգում հաշվետու ժամանակահատվածը սահմանվում է մեկ ամիսը: Հաշվետվություններում նշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա ամսաթիվը: Ամսաթիվը նշվում է հետևյալ ֆորմատով՝ օր.ամիս.տարի (օրինակ՝ 31.01.2023):

7. «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» և «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվությունների ֆայլերի կողերը պետք է ունենան համապատասխանաբար հետևյալ կառուցվածքը. «XXXXX_soushi asset.xlsx» և «XXXXX_soushi liab.xlsx», որտեղ XXXXX-ի փոխարեն լրացվում է բանկի 5-անիշ կոդը:

8. Հաշվետվություններում մեկ տարին պետք է ընդունել 365 կամ 366 օր:

9. Հաշվետվություններում սահմանված միջակայքերի վերին սահմանները չեն ընդգրկվում տվյալ միջակայքերում (օրինակ՝ «1-ից 2 տարի» միջակայքում 2-րդ տարին չի ընդգրկվում), եթե հաջորդող միջակայքերի վերին և ստորին սահմանները համընկնում են:

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

10. Սույն կարգում օգտագործված հասկացություններն ունեն հետևյալ նշանակությունները.

- 1) **«Հաշվային պլան»**՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի նոյեմբերի 30-ի թիվ 322-Ն որոշմամբ և Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարի 2011 թվականի դեկտեմբերի 16-ի թիվ 1032-Ն հրամանով համատեղ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան»,
- 2) **«Դասակարգման կարգ»**՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 23-ի թիվ 63 որոշմամբ հավանության արժանացած «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման կարգ» և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 1998 թվականի սեպտեմբերի 15-ի թիվ 188 որոշմամբ հավանության արժանացած «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի ինվեստիցիոն արժեթղթերում ներդրումների հնարավոր կորուստների պահուստի ձևավորման և օգտագործման կարգ»,
- 3) **«Լրացուցիչ պահուստավորման կարգ»**՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2012 թվականի մայիսի 29-ի թիվ 143Ա որոշմամբ հաստատված «Առանց ակտիվների դասակարգման լրացուցիչ պահուստավորում իրականացնելու կարգ»,
- 4) **«Բանկի աշխատակից»**՝ հաշվետու բանկի հետ որոշակի կամ անորոշ ժամկետով կնքած պայմանագրով աշխատող անձ,
- 5) **«Վարկանշային գործակալություն»**՝ Moody's Investors Service (Մուդիզ Ինվեստորս Սերվիս), Standard & Poor's (Ստանդարտ և Փուրզ), Fitch Ratings (Ֆիտչ Ռեյտինգս), A.M. Best (Ա.Մ. Բեստ) վարկանշային գործակալություններ,
- 6) **«Առևտրային կազմակերպություն»**՝ շահույթ հետապնդող կազմակերպություն, որը գործում է սույն կարգի հավելված 2-ի 2-րդ կետի 1-10-րդ և 12-17-րդ ենթակետերում սահմանված բնագավառներում,
- 7) **«Ենթահաշվետվություն»**՝ ակտիվների կամ պարտավորությունների որոշ տեսակները բնութագրող տվյալների համախումբ,
- 8) **«Ակտիվ»**՝ հաշվային պլանի «Ակտիվներ» կարգում հաշվառվող ու պահանջ հանդիսացող ակտիվները (բացառությամբ՝ հաշվետու բանկի՝ իր մասնաճյուղերի նկատմամբ հաշվարկների), անհուսալի դասակարգված ակտիվները, բլանկային ակտիվները, ածանցյալ գործիքների գծով ապագայում ստացվելիք գումարները, հետհաշվեկշռային պայմանական ակտիվները և տրված ակտիվների գծերի չօգտագործված մասերը,
- 9) **«Ակտիվի համախառն հաշվեկշռային մնացորդ (արժեք)»**՝ ակտիվի գծով հաշվեկշռում հաշվեգրված գումարը, ներառյալ՝ տոկոսները, շահաբաժինները, տույժերը և տուգանքները (առկայության դեպքում)՝ նվազեցրած չկրած ֆինանսական եկամուտները (առկայության դեպքում) և չնվազեցրած պահուստները,
- 10) **«Պարտավորություն»**՝ հաշվային պլանի «Պարտավորություններ» կարգում հաշվառվող պարտավորությունները, ածանցյալ գործիքների գծով ապագայում վճարվելիք գումարները և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունները (բացառությամբ՝ վարկային և միջոցների այլ գծերի),

- 11) *«Պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդ (արժեք)»*՝ պարտավորության գծով հաշվեկշռում հաշվեգրված գումարը, ներառյալ՝ տոկոսները, տույժերը և տուգանքները (առկայության դեպքում) ու նվազեցրած չկրած ֆինանսական ծախսերը (առկայության դեպքում),
- 12) *«Երկարաժամկետ ստորադաս փոխառություն»*՝ ըստ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի փետրվարի 9-ի թիվ 39-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ով (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 2) սահմանված նշանակությամբ,
- 13) *«Կրեդիտորական պարտք»*՝ հաշվեկշռային պարտավորությունների բոլոր տեսակները, որոնք սահմանված չեն «Վարկային (ավանդային) պարտավորությունների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվությունում,
- 14) *«Դեբիտորական պարտք»*՝ պահանջ հանդիսացող հաշվեկշռային ակտիվների բոլոր տեսակները, որոնք չեն ներկայացվում «Վարկային ներդրումների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվության շրջանակներում,
- 15) *«Վերականգնվող վարկային գիծ և օվերդրաֆտ»*՝ վարկային գիծ և օվերդրաֆտ, որի օգտագործված մասը մարվելու դեպքում պայմանագրով նախատեսվում է նույն չափով չօգտագործված մասի աճ,
- 16) *«Չվերականգնվող վարկային գիծ և օվերդրաֆտ»*՝ վարկային գիծ և օվերդրաֆտ, որի օգտագործված մասը մարվելու դեպքում պայմանագրով չի նախատեսվում նույն չափով չօգտագործված մասի աճ:

ՊԼՈՒՄ 3. ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՋ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

11. *«Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ»* հաշվետվությունում՝ հաշվետու բանկի համար ակտիվ առաջացնող գործարքի կողմ հանդիսացող անձանց (այսուհետ՝ գործընկեր), իսկ *«Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ»* հաշվետվությունում՝ հաշվետու բանկի համար պարտավորություն առաջացնող գործարքի կողմ հանդիսացող անձանց (այսուհետ՝ գործընկեր) վերաբերյալ տեղեկատվությունը լրացվում է՝ համաձայն սույն կարգի 0-0-րդ կետերով սահմանված տարբերակների:

12. *«Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը»* սյունակում լրացվում է գործընկերոջ տեսակը՝ սույն կարգի հավելված 1-ով սահմանված սկզբունքների հիման վրա: Սյունակում լրացվում է սույն կետի 1-22-րդ ենթակետերում նշված տարբերակներից մեկը, մասնավորապես.

- 1) «Կենտրոնական (հանրապետական) կառավարման մարմիններ»,
- 2) «Տեղական ինքնակառավարման մարմին»,
- 3) «Սոցիալական ապահովության պետական հիմնադրամ»,
- 4) «Կենտրոնական բանկ»,
- 5) «Բանկ»,
- 6) «Վարկային կազմակերպություն»,
- 7) «Ապահովագրական ընկերություն»,
- 8) «Կենսաթոշակային հիմնադրամ»,
- 9) «Ներդրումային ընկերություն»,
- 10) «Ներդրումային ֆոնդ»,
- 11) «Ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ»,
- 12) «Վճարահաշվարկային կազմակերպություն»,
- 13) «Գրավատուն»,
- 14) «Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամ»,
- 15) «Կարգավորվող շուկա»:

ա. Լրացվում է այն դեպքում, երբ կարգավորվող շուկայի տվյալ հարթակում գործում են տարբեր հատվածային պատկանելություն ունեցող անձինք և հնարավոր չէ որոշել գործընկերոջ հատվածային պատկանելությունը,

- 16) «Այլ ֆինանսական կազմակերպություն»,
- 17) «Օժանդակ այլ ֆինանսական կազմակերպություն»,
- 18) «Ոչ ֆինանսական հատվածի կազմակերպություն»,
- 19) «Ամհատ ձեռնարկատեր»,
- 20) «Այլ տնային տնտեսություն»,
- 21) «Տնային տնտեսություններին սպասարկող՝ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ»,
- 22) «Այլ անձ»:

13. **«Գործընկերոջ երկիրը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) այն երկրի կոդը (համաձայն ԻՍՕ 3166-1 ալֆա-3 (ISO 3166-1 alpha-3) կոդերի), որի ռեզիդենտ է համարվում գործընկերը՝ համաձայն սույն կարգի հավելված 3-ով սահմանված չափանիշների,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը սույն կարգի հավելված 4-ով սահմանված չափանիշների համաձայն հանդիսանում է միջազգային կազմակերպություն:
  - 3) եթե գործընկերը ֆինանսական կազմակերպություն է, որը գործարքը կատարել է իր մասնաճյուղի միջոցով, ապա սյունակում լրացվում է այն երկրի կոդը, որի ռեզիդենտ է համարվում տվյալ մասնաճյուղը:
14. **«Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) սույն կարգի հավելված 4-ով սահմանված չափանիշների համաձայն միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերոջ անվանումը,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը չի հանդիսանում միջազգային կազմակերպություն:
15. **«Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «իրավաբանական անձ», «ֆիզիկական անձ» կամ «անհատ ձեռնարկատեր»,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը սույն կետում նշված իրավական կարգավիճակներից որևէ մեկին չի համապատասխանում:
16. **«Գործընկերոջ կողմը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) ՀՀ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությանը՝ Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված կողմ,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերոջը Կենտրոնական բանկը չի տրամադրել կողմ, կամ գործընկերը հանդիսանում է փոխանակման կետ, գրավատուն, արտարժույթի դիլեր-բրոքեր կամ արտարժույթի առուվաճառքի սակարկություններ իրականացնող անձ:
17. **«Գործընկերոջ ՍՎԻՖԹ կողմը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) ֆինանսական կազմակերպության ՍՎԻՖԹ կողմ,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը ՍՎԻՖԹ կողմ չունի, կամ գործընկերը չի հանդիսանում ֆինանսական կազմակերպություն:
18. **«Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) «կապված» տարբերակը, եթե գործընկերը հանդիսանում է բանկի հետ կապված անձ՝ համաձայն «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 39-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված պայման(ներ)ի,
  - 2) «կապված չէ» տարբերակը, եթե գործընկերը չի հանդիսանում բանկի հետ կապված անձ՝ համաձայն «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 39-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված պայման(ներ)ի:
19. **«Գործընկերոջ մոտ պետական մասնակցությունը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) «պետական» տարբերակը, եթե՝
    - ա. պետության բաժնեմասը տվյալ կազմակերպությունում գերազանցում է 50%-ը, կամ
    - բ. պետությունն օրենսդրորեն օժտված է այդ կազմակերպությունը կառավարելու և ղեկավար անձանց նշանակելու հատուկ իրավասությամբ,
  - 2) «ոչ պետական» տարբերակը, եթե ֆիզիկական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող գործընկերը սույն կետի առաջին ենթակետում սահմանված պայմաններին չի համապատասխանում,
  - 3) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը հանդիսանում է ֆիզիկական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր:
20. **«Գործընկերոջ մոտ օտարերկրյա մասնակցությունը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) «օտարերկրյա» տարբերակը, եթե՝
    - ա. ոչ ՀՀ ռեզիդենտ հանդիսացող անձի (իրավաբանական, ֆիզիկական կամ այլ անձ) բաժնեմասը գործընկեր կազմակերպությունում գերազանցում է 50%-ը, և (կամ)
    - բ. ոչ ՀՀ ռեզիդենտ հանդիսացող անձն օրենսդրորեն օժտված է գործընկեր կազմակերպությունը կառավարելու և ղեկավար անձանց նշանակելու հատուկ իրավասությամբ,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե սույն կետի 0-ին ենթակետում սահմանված պայմանները չեն բավարարվում:
21. **«Գործընկերոջ գործունեության նպատակը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) «առևտրային» տարբերակը, եթե իրավաբանական անձի գործունեության նպատակը շահույթ ստանալն է,

2) «ոչ առևտրային» տարբերակը, եթե իրավաբանական անձը շահույթ ստանալու նպատակ չի հետապնդում,

3) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը իրավաբանական անձ չի հանդիսանում:

22. **«Գործընկերոջ վարկանշող կազմակերպությունը»** սյունակում լրացվում է «Moody's» («Մուդիզ»), «Standard and Poor's» («Ստանդարտ և Փուրզ»), «Fitch Ratings» («Ֆիտչ Ռեյտինգս»), «A.M. Best» («Ա.Մ. Բեստ»), «ԿԲ» կամ «չի կիրառվում» տարբերակը:

1) Սյունակում լրացվում է՝

ա. այն կազմակերպության համար սույն կետով սահմանված տարբերակը, որի կողմից տրված վարկանիշը լրացվել է «Գործընկերոջ/Ակտիվի վարկանիշը» կամ «Գործընկերոջ վարկանիշը» սյունակում,

բ. «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե «Գործընկերոջ/Ակտիվի վարկանիշը» կամ «Գործընկերոջ վարկանիշը» սյունակում լրացվել է «չի կիրառվում» տարբերակը:

23. Ի լրումն սույն կարգի 12-22-րդ կետով սահմանված սյունակների՝ «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվությունում լրացվում են նաև 24-27-րդ կետերով սահմանված սյունակները:

24. **«Գործընկերոջ՝ բանկի աշխատակից հանդիսանալը»** սյունակում լրացվում է՝ «աշխատակից է», «աշխատակից չէ» կամ «չի կիրառվում» տարբերակը:

1) Սյունակում լրացվում է «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը չի հանդիսանում ֆիզիկական անձ:

25. **«Գործընկերոջ չափը»** սյունակում լրացվում է «չի կիրառվում», «գերփոքր», «փոքր», «միջին» կամ «խոշոր» տարբերակը: Ձեռնարկությունների դասակարգումն իրականացվում է սույն կարգի հավելված 5-ով սահմանված սկզբունքներին համապատասխան, ընդ որում, սյունակում լրացվում է՝

1) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե՝

ա. գործընկերը հանդիսանում է խաղատների և շահումով խաղերի կազմակերպման գործունեություն իրականացնող անձ,

բ. գործընկերը հանդիսանում է ոչ ՀՀ ռեզիդենտ, և/կամ

գ. գործընկերը չի հանդիսանում առևտրային կազմակերպություն կամ անհատ ձեռնարկատեր:

26. **«Գործընկերոջ գործունեության մարզը»** սյունակում լրացվում է՝

1) Հայաստանի Հանրապետության այն մարզի անվանումը, որտեղից ֆիզիկական անձ հանդիսացող գործընկերը ստանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ձևավորվող իր եկամտի հիմնական մասը, իսկ անհատ ձեռնարկատեր կամ առևտրային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը՝ իր շահույթի հիմնական մասը,

2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե՝

ա. գործընկերը չի հանդիսանում ֆիզիկական անձ, անհատ ձեռնարկատեր կամ առևտրային կազմակերպություն, և (կամ)

բ. գործընկերոջ եկամուտը (շահույթը) չի ձևավորվում Հայաստանի Հանրապետությունում:

27. **«Գործընկերոջ/Ակտիվի վարկանիշը»** սյունակում լրացվում է՝

1) Վարկանշային գործակալության կամ Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված վարկանիշը՝ Կանոնակարգ 2-ի հավելված 3-ի 4-րդ գլխով սահմանված սկզբունքներին համապատասխան, կամ

2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը վարկանիշ է ստացել Վարկանշային գործակալությունից կամ Կենտրոնական բանկից տարբերվող կազմակերպության կողմից, կամ գործընկերը չի վարկանշվել:

28. Ի լրումն 12-22-րդ կետերով սահմանված սյունակների՝ «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվությունում լրացվում է նաև սույն կարգի 29-32-րդ կետերով սահմանված սյունակները:

29. **«Գործընկերոջ գործունեության մարզը»** սյունակում լրացվում է՝

1) Հայաստանի Հանրապետության այն մարզի անվանումը, որտեղ գրանցված է ֆիզիկական անձ, անհատ ձեռնարկատեր կամ առևտրային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը,

2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը չի հանդիսանում ֆիզիկական անձ, անհատ ձեռնարկատեր կամ առևտրային կազմակերպություն, կամ նշված անձինք գրանցված չեն ՀՀ տարածքում:

30. **«Գործընկերոջ վարկանիշը»** սյունակում լրացվում է՝

1) վարկանշային գործակալության կողմից տրամադրված թողարկողի երկարաժամկետ վարկանիշից (բացակայության դեպքում միայն՝ թողարկողի կարճաժամկետ վարկանիշից) և (կամ) Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված վարկանիշից ամենացածր վարկանիշը,

- 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը վարկանիշ է ստացել վարկանշային գործակալությունից և Կենտրոնական բանկից տարբերվող կազմակերպության կողմից կամ գործընկերը չի վարկանշվել:

31. **«խոշոր պարտատիրոջ անվանումը»** սյունակում լրացվում է՝

- 1) այն պարտատիրոջ անվանումը (անունը, ազգանունը), որի անհատական պահանջները բանկի նկատմամբ հավասար են կամ գերազանցում են բանկի հաշվետու ամսվա միջին օրական ընդհանուր պարտավորությունների 5% սահմանաչափը, կամ
- 2) փոխկապակցված անձանցից ամենամեծ պարտատիրոջ անվանումը (անունը, ազգանունը), եթե բանկն ունի իրար հետ փոխկապակցված մի քանի պարտատերեր, որոնց հանդեպ բանկի ունեցած պարտավորությունների ընդհանուր գումարը հավասար կամ գերազանցում է բանկի հաշվետու ամսվա միջին օրական ընդհանուր պարտավորությունների 5% սահմանաչափը,
- 3) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե անձի անվանումը, համաձայն սույն կետի 2-րդ և 3-րդ ենթակետերի, ենթակա չէ լրացման տվյալ սյունակում:

32. **«խոշոր պարտատիրոջ նույնականացման տվյալները»** սյունակում լրացվում է՝

- 1) սույն կարգի 31-րդ կետի համաձայն ներկայացված անձի հարկային հաշվառման համարը, հանրային ծառայությունների համարանիշը կամ հանրային ծառայությունների համարանիշը չստանալու վերաբերյալ տեղեկանքի համարը, ոչ ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձի դեպքում՝ պետական գրանցման համարը, իսկ բացակայության դեպքում՝ տվյալ երկրում իրավաբանական անձանց նույնականացնող այլ տվյալ,
- 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե սույն կարգի 16-րդ և 17-րդ կետերի պահանջների համաձայն նույնականացուցիչ տվյալները լրացվում են այդ կետերով սահմանված սյունակներում կամ եթե սույն կարգի 31-րդ կետում լրացվել է «չի կիրառվում» տարբերակը:

33. Հաշվետվություններում կարգավորվող շուկաներում կնքված գործարքների ներկայացման դեպքում գործընկերների ներկայացման համար նախատեսված սյունակներում լրացվում է «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե սյունակներում պահանջվող տեղեկատվությունը հաշվետու բանկին հասանելի չէ:

34. Հաշվետվություններում ռեպո համաձայնագրով վաճառված (փոխառությամբ տրամադրված) արժեթղթերի և ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված արժեթղթերի ներկայացման դեպքում՝

- 1) **«Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը»** սյունակում լրացվում է այն անձի վերաբերյալ տվյալը, որին վաճառվել (տրվել) կամ որից գնվել է արժեթուղթը,
- 2) հաշվետվությունների այլ սյունակներում լրացվում են արժեթղթի թողարկողի վերաբերյալ տվյալները:

ԲԱԺԻՆ 2. ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԳԼՈՒԽ 4. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅՈՒՆԵՐ

35. «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվությունում (սույն գլխում այսուհետ՝ հաշվետվություն) ներկայացվում է հաշվետու բանկի ակտիվների ու հաշվետու բանկի համար ակտիվ առաջացնող գործարքի կողմ հանդիսացող անձանց (սույն բաժնում այսուհետ՝ գործընկեր) վերաբերյալ տեղեկատվություն: Հաշվետվությունը բաղկացած է «Վարկային ներդրումների և արժեթղթերի վերաբերյալ», «Դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ», «Ածանցյալ գործիքների վերաբերյալ» և «Պայմանական ակտիվների վերաբերյալ» ենթահաշվետվություններից: Հաշվետվությունում գործընկերների վերաբերյալ տեղեկատվությունը լրացվում է՝ համաձայն սույն կարգի Գլուխ 3-ի:

ԳԼՈՒԽ 5. ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՆԱՀՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

36. «Վարկային ներդրումների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության սյունակները լրացվում են սույն կարգի 0-0-րդ կետերով սահմանված սկզբունքների հիման վրա:

37. **«Հաշվառման հաշվի համարը»** սյունակում լրացվում է հաշվային պլանում ակտիվի հիմնական (մայր գումարի) գումարի հաշվառման համար նախատեսված հաշվի համարը (օրինակ՝ 15000, 15002):

- 1) Այն դեպքում, երբ ակտիվի գծով միաժամանակ առկա են հիմնական (մայր) գումարի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային մնացորդներ, ապա լրացվում է հաշվեկշռային հոդվածի հաշվառման համարը:

38. **«Ակտիվի տեսակը»** սյունակում սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում ակտիվի տեսակը լրացվում է ըստ հետևյալ տարբերակների՝

- 1) «թղթակցային հաշիվ»,
- 2) «բանկարժեք մետաղով թղթակցային հաշիվ»,

- 3) «վարկ»,
  - 4) «փոխառություն»,
  - 5) «վերականգնվող վարկային գիծ և օվերդրաֆտ»,
  - 6) «չվերականգնվող վարկային գիծ և օվերդրաֆտ»,
  - 7) «այլ վարկային գիծ և օվերդրաֆտ»,
  - 8) «օվերնայթ»,
  - 9) «վարկային քարտ»,
  - 10) «ավանդ»,
  - 11) «ֆինանսական վարձակալություն»,
  - 12) «ռեպո համաձայնագիր»,
  - 13) «ֆակտորինգ»,
  - 14) «երաշխիք/երաշխավորություն»,
  - 15) «ակրեդիտիվ»,
  - 16) «երկարաժամկետ ստորադաս փոխառություն»,
  - 17) «սովորական բաժնետոմս»,
  - 18) «արտոնյալ բաժնետոմս»,
  - 19) «այլ փայամասնակցություն»,
  - 20) «տոկոսային պարտատոմս»,
  - 21) «ոչ տոկոսային պարտատոմս»,
  - 22) «ռեպո համաձայնագրով վաճառված արժեթուղթ»,
  - 23) «փոխառությամբ տրամադրված արժեթուղթ»,
  - 24) «այլ արժեթուղթ»:
  - 25) Դեպոնացված և սառեցված միջոցները հաշվետվությունում ներկայացվում են այն ակտիվի համար սույն հաշվետվությունում նախատեսված լրացման կարգով, որի մաս են կազմում այդ միջոցները (օրինակ՝ թղթակցային հաշվի մաս հանդիսացող, բայց հաշվեկշռում առանձին բացահայտվող դեպոնացված միջոցները ներկայացվում են թղթակցային հաշիվների համար սույն հաշվետվությունում նախատեսված լրացման կարգով):
39. «Միջազգային (զարգացման) վարկային ծրագրեր» սյունակում լրացվում է՝
- 1) սույն կարգի հավելված 6-ով սահմանված այն վարկային ծրագրի անվանումը, որի շրջանակում տրամադրվել է ակտիվը,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ակտիվը որևէ միջազգային (զարգացման) ծրագրի շրջանակում չի տրամադրվել:
  - 3) Այն դեպքում, երբ ակտիվը տրամադրվել է մի քանի վարկային ծրագրերի համաֆինանսավորմամբ, ապա յուրաքանչյուր ծրագրի շրջանակում տրամադրված գումարը պետք է դիտել որպես առանձին ակտիվ:
40. «Վարկավորման բնագավառը» սյունակում լրացվում է՝
- 1) այն ճյուղը, որում օգտագործվելու նպատակով տրամադրվել է ակտիվը կամ ֆիզիկական անձանց վարկավորման տեսակը՝ համաձայն սույն կարգի հավելված 2-ով սահմանված սկզբունքների,
  - 2) բաժնային գործիքի համար՝ այն ճյուղը, որում գործունեություն է ծավալում բաժնային գործիք թողարկող կազմակերպությունը՝ համաձայն սույն կարգի հավելված 2-ով սահմանված սկզբունքների:
41. «Ակտիվի իրականացման մարզը» սյունակում լրացվում է՝
- 1) Հայաստանի Հանրապետության այն մարզը, որում օգտագործվելու նպատակով ակտիվը (բացառությամբ՝ բաժնային գործիքի) տրամադրվել է ֆիզիկական անձին, անհատ ձեռնարկատիրոջը կամ առևտրային կազմակերպությանը,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե՝
    - ա. ակտիվը բաժնային գործիք է,
    - բ. ակտիվը Հայաստանի Հանրապետությունում չի օգտագործվելու,
    - գ. գործընկերը չի հանդիսանում ֆիզիկական անձ, անհատ ձեռնարկատեր կամ առևտրային կազմակերպություն,
  - 3) «չի բացահայտվել» տարբերակը, եթե հաշվետու բանկը չի բացահայտել միջոցների օգտագործման մարզը:
  - 4) Այն դեպքում, երբ միջոցը օգտագործվելու է մի քանի մարզերում, ապա բանկը լրացնում է այն մարզը, որում օգտագործվելու է ակտիվի մեծ մասը:

42. **«Ակտիվի ապահովվածությունը»** սյունակում լրացվում է «ապահովված է» կամ «ապահովված չէ» տարբերակը՝ կախված ապահովվածության առկայության հանգամանքից:
43. **«Մայր գումարի արժույթը»** սյունակում լրացվում է ակտիվի մայր գումարի արժույթը՝ համաձայն ISO (ԻՍՕ) 4217 կոդերի, իսկ առարկայագուրկ մետաղական հաշիվների ու արտարժույթային ռիսկ պարունակող դրամային հոդվածների ներկայացման համար սյունակում լրացվում են համապատասխանաբար «XMA» («ԷՔՄԵՄԵՅ») և «XAM» («ԷՔՄԵՅԷՄ») կոդերը:
44. **«Տոկոսագումարի, զեղչի կամ շահութաբաժնի արժույթը»** սյունակում լրացվում է.
- 1) ակտիվի գծով հաշվեգրված տոկոսագումարի, զեղչի կամ շահութաբաժնի արժույթը՝ համաձայն ISO (ԻՍՕ) 4217 կոդերի,
  - 2) «չի կիրառվում», եթե ակտիվի գծով չի նախատեսվում տոկոսագումարի, զեղչի կամ շահութաբաժնի ստացում:
45. **«Դասակարգումը»** սյունակում լրացվում է «ստանդարտ», «հսկվող», «ոչ ստանդարտ», «կասկածելի», «ոչ ռիսկային», «ռիսկային», «միջին ռիսկային», «բարձր ռիսկային», «անհուսալի», «բլանկային» կամ «չդասակարգվող» տարբերակը:
- 1) Տարբերակների ընտրության համար հիմք է հանդիսանում ակտիվների դասակարգման կարգը, ընդ որում, «անհուսալի» տարբերակը ընտրվում է, եթե ակտիվը (բացառությամբ՝ բլանկային ակտիվի) դուրս է գրվել հաշվեկշռից:
  - 2) Սյունակում լրացվում է «չդասակարգվող» տարբերակը, եթե ակտիվը դասակարգման կարգի համաձայն չի դասակարգվում:
46. **«Ակտիվի պայմանագրային գումարը»** սյունակում լրացվում է ակտիվի պայմանագրով սահմանված սկզբնական գումարի մեծությունն ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 500.000 դրամ», «500.000 - 3 մլն դրամ», «3 մլն - 7 մլն դրամ», «7 մլն - 15 մլն դրամ», «15 մլն դրամ և ավելի»:
- 1) Վարկային գծերի և ակտիվների այլ գծերի համար սյունակում լրացվում է բանկի կողմից սահմանված առավելագույն սահմանաչափը:
  - 2) Փուլային տրամադրված վարկերի ներկայացման համար սյունակում լրացվում է յուրաքանչյուր փուլի համար նախատեսված սկզբնական գումարի մեծությունը:
47. **«Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը»** սյունակում լրացվում են ակտիվի պայմանագրային ժամկետները՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «ցպահանջ», «մինչև 91 օր», «91 օրից 181 օր», «181 օրից 1 տարի», «1-ից 2 տարի», «2-ից 3 տարի», «3-ից 4 տարի», «4-ից 5 տարի», «5-ից 7 տարի», «7-ից 10 տարի», «10-ից 15 տարի», «15 տարուց ավելի», «անժամկետ»:
- 1) Տարբերակները ընտրվում են՝ համաձայն ակտիվի սկզբնական պայմանագրի (ենթապայմանագրի) գործողության ժամկետի, իսկ պայմանագրային ժամկետի կրճատման դեպքում՝ համաձայն սահմանված նոր ժամկետի:
  - 2) Սյունակում լրացվում է «Անժամկետ» տարբերակը, եթե ակտիվը ցպահանջ չէ և չունի հստակ սահմանված մարման ժամկետ:
48. **«Ակտիվի երկարաձգման ժամկետը»** սյունակում լրացվում է ակտիվի պայմանագրային վերջնաժամկետի փաստացի երկարաձգման ժամկետը՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 91 օր», «91 օրից 181 օր», «181 օրից 1 տարի», «1-ից 2 տարի», «2-ից 3 տարի», «3-ից 4 տարի», «4-ից 5 տարի», «5-ից 7 տարի», «7-ից 10 տարի», «10-ից 15 տարի», «15 տարուց ավելի»:
- 1) Մի քանի անգամ ակտիվի պայմանագրային ժամկետը երկարաձգելու դեպքում սյունակում լրացվում է ընդհանուր երկարաձգման ժամկետը: Օրինակ՝ եթե ակտիվի պայմանագրային ժամկետը երկարաձգվել է 5 անգամ 40-ական օրերով, ապա սյունակում ընտրվում է «181 օրից 1 տարի» տարբերակը:
  - 2) Եթե ակտիվի պայմանագրային ժամկետը երկարաձգվել է նախքան մարման սկզբնական ժամկետի ավարտը, ապա երկարաձգման փաստացի ժամկետը հաշվարկվում է երկարաձգման պայմանագրին նախորդող պայմանագրի ժամկետի ավարտից սկսած:
  - 3) Սյունակում լրացվում է «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ակտիվը երկարաձգված չէ:
49. **«Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) ակտիվի պայմանագրային վերջնաժամկետի և երկարաձգման ժամկետների հանրագումարի հիման վրա ձևավորված նոր պայմանագրային ժամկետը՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 91 օր», «91 օրից 181 օր», «181 օրից 1 տարի», «1-ից 2 տարի», «2-ից 3 տարի», «3-ից 4 տարի», «4-ից 5 տարի», «5-ից 7 տարի», «7-ից 10 տարի», «10-ից 15 տարի», «15 տարուց ավելի»,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ակտիվի պայմանագրային ժամկետը չի երկարաձգվել:
50. **«Տոկոսադրույքի տեսակը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) «անտոկոս» տարբերակը, եթե ակտիվը տեղաբաշխվել է առանց տոկոսների ստացման պայմանի,
  - 2) «ֆիքսված» տարբերակը, եթե ակտիվը տեղաբաշխվել է ֆիքսված տոկոսադրույքով,

3) «փոփոխվող» տարբերակը, եթե՝

ա. ակտիվը տեղաբաշխվել է այնպիսի ֆիքսված տոկոսադրույքով, որը պայմանագրի համաձայն վերանայվելու է կամ կարող է վերանայվել, կամ

բ. ակտիվի գծով տոկոսադրույքը սահմանվել է՝ որպես փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի և որոշակի մարժայի հանրագումար, ընդ որում, փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի վրա հաշվետու բանկն ուղղակիորեն կարող է ազդեցություն ունենալ (օրինակ՝ բանկի հաշվարկային տոկոսադրույք +2.5%),

4) «լողացող» տարբերակը, եթե տոկոսադրույքը սահմանվել է՝ որպես շուկայական փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի և որոշակի մարժայի հանրագումար, ընդ որում, փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի վրա հաշվետու բանկն ուղղակիորեն չի կարող ազդեցություն ունենալ (օրինակ՝ LHOFR+2.5%),

5) «լողացող-փոփոխվող» տարբերակը, եթե կիրառվող տոկոսադրույքը միաժամանակ բավարարում է սույն կետի 3-րդ և 4-րդ ենթակետերով սահմանված պայմանները,

6) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ակտիվը բաժնային գործիք է:

51. **«Տոկոսադրույքի փոփոխմանը մնացած ժամկետը»** սյունակում լրացվում է՝

1) ակտիվի նկատմամբ կիրառվող տոկոսադրույքի վերանայմանը մնացած ժամկետները՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 30 օր», «31-ից 60 օր», «61-ից 90 օր», «91-ից 120 օր», «121-ից 150 օր», «151-ից 180 օր», «181 օրից 1 տարի», «1 տարուց 3 տարի», «3 տարուց ավելի», «անորոշ ժամկետ»,

2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ակտիվի գծով կիրառվող տոկոսադրույքի փոփոխության հնարավորություն պայմանագրով նախատեսված չէ:

52. **«Լողացող/փոփոխվող տոկոսադրույքի ինդեքսը (դրույքը)»** սյունակում լրացվում է՝

1) տոկոսադրույքի այն ինդեքսը (դրույքը), որը ընդգրկվել է փոփոխվող և (կամ) լողացող տոկոսադրույքի հիմքում (օրինակ՝ 1-ամսյա LIBOR, 3-ամսյա LIBOR, 3-ամսյա LIBOR/բանկի հաշվարկային դրույք),

2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ակտիվի գծով չի սահմանվել ինդեքս (դրույք):

53. **«Անվանական տոկոսադրույքը/մասնաբաժինը»** սյունակում լրացվում է՝

1) ակտիվի՝ պայմանագրով սահմանված անվանական տոկոսադրույքը կամ կազմակերպությունում բանկի մասնակցության չափը,

2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ակտիվը տեղաբաշխվել է առանց տոկոսների (բացառությամբ՝ զրոյական տոկոսադրույքի) ստացման պայմանի:

3) Այն դեպքում, երբ միջոցը տեղաբաշխվել է փոփոխվող և (կամ) լողացող տոկոսադրույքով, ապա սյունակում լրացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող տոկոսադրույքը:

54. **«Դետիաշվեկշռային հոդվածի տոկոսադրույքը»** սյունակում լրացվում է՝

1) տրված ակտիվների գծերի չօգտագործված մասերի նկատմամբ կիրառվող տոկոսադրույքները,

2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե տրված ակտիվների գծերի չօգտագործված մասերի նկատմամբ չի կիրառվում տոկոսադրույք, կամ գործիքը չի հանդիսանում ակտիվի գիծ:

55. **«Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը», «Տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը՝ գործընկերոջ տեսանկյունից (APRC)» և «Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ բանկի տեսանկյունից»** սյունակներում լրացվում են ակտիվների համապատասխանաբար տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը և գործընկերոջ տեսանկյունից բոլոր դրամական հոսքերը ներառող տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը (APRC)՝ հաշվարկված սույն կարգի հավելված 7-ով սահմանված կարգի համապատասխան, ու բանկի տեսանկյունից բոլոր դրամական հոսքերը ներառող՝ տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ հաշվարկված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան:

1) «Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույք» սյունակում լրացվում է «չի կիրառվում» տարբերակը ցպահանջ և անժամկետ ակտիվների համար:

2) «Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ բանկի տեսանկյունից» սյունակում լրացվում է «չի կիրառվում» տարբերակը ցպահանջ, անժամկետ և կանխատեսելի դրամական հոսքեր չունեցող ակտիվների համար:

3) «Տարեկան փաստացի տոկոսադրույք՝ գործընկերոջ տեսանկյունից (APRC)» սյունակում լրացվում է «չի կիրառվում» տարբերակը՝

ա. բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ իրականացված գործարքների համար,

բ. ցպահանջ և անժամկետ միջոցների համար:

- 4) Այն դեպքում, երբ միջոցը տեղաբաշխվել է փոփոխվող և (կամ) լողացող տոկոսադրույքով, ապա սյունակում լրացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող տոկոսադրույքը:

56. **«Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը»** սյունակում լրացվում է ակտիվի մայր գումարի, հաշվեգրված անվանական տոկոսագումարների և ակտիվի գծով հաշվեգրված այլ գումարների համադրումը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ ըստ մարմանը մնացած ժամկետների:

- 1) «Ժամկետային» և «Ժամկետանց» ենթասյունակներում լրացվում են չափատող ակտիվի գծով սույն կետով պահանջվող գումարները, ընդ որում, ակտիվի ժամկետում գտնվող մասը լրացվում է՝ «Ժամկետային» ենթասյունակում, իսկ ժամկետանց մասը՝ «Ժամկետանց» ենթասյունակում:
- 2) Երկարաձգված ակտիվը ենթասյունակներում ներկայացվում է՝ երկարաձգման պայմանագրով սահմանված մարման նոր ժամկետայնությամբ:
- 3) Այն դեպքում, երբ ցպահանջ ակտիվը սառեցվել (դեպոնացվել, գրավադրվել) է որոշակի ժամկետով, ապա սառեցված (դեպոնացված, գրավադրված) մասը համարվում է ժամկետային միջոց և արտացոլվում է համապատասխան (պայմանագրով սահմանված սառեցման (դեպոնացման, գրավադրման) ժամկետով) ժամկետային ենթասյունակներում:
- 4) Ցպահանջ և անժամկետ գումարները ենթասյունակներում (բացառությամբ՝ «Ժամկետանց» ենթասյունակի) չեն արտացոլվում:
- 5) Անհուսալի դասակարգված ակտիվները ենթասյունակներում չեն արտացոլվում:
- 6) Բլանկային ակտիվները ենթասյունակներում լրացվում են՝
  - ա. համաձայն սույն կետով սահմանված սկզբունքների, եթե ըստ դասակարգման կարգի ակտիվը չի բավարարում անհուսալի ճանաչման չափանիշները վերջին դասակարգման օրվա դրությամբ, կամ
  - բ. չեն լրացվում, եթե ըստ դասակարգման կարգի ակտիվը բավարարում է անհուսալի ճանաչման չափանիշները վերջին դասակարգման օրվա դրությամբ:

57. **«Հնարավոր կորուստների պահուստը»** սյունակում ներկայացվում է դասակարգման կարգի համաձայն ակտիվի (բացառությամբ՝ հետհաշվեկշռային հոդվածի) գծով ձևավորված հնարավոր կորուստների ընդհանուր կամ հատուկ պահուստի մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

58. **«Հնարավոր կորուստների պահուստը՝ հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով»** սյունակում լրացվում է ակտիվի գծի չօգտագործված մասի համար ձևավորված հնարավոր կորուստների ընդհանուր կամ հատուկ պահուստի մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

59. **«Լրացուցիչ պահուստը»** սյունակում լրացվում է լրացուցիչ պահուստավորման կարգի համաձայն ակտիվների գծով ձևավորված լրացուցիչ պահուստը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

60. **«Դեպոնացված և սառեցված միջոցների արժեքը»** սյունակում լրացվում է ակտիվի այն մասի արժեքը, որը դեպոնացվել կամ սառեցվել է:

61. **«Տոկոսագումարի/զեղչի/շահաբաժնի մնացորդը»** սյունակում լրացվում է ակտիվի գծով հաշվեգրված և չվճարված տոկոսագումարի, զեղչի կամ շահաբաժնի մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

62. **«Տույժի/տուգանքի մնացորդը»** սյունակում լրացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվի գծով հաշվեգրված և չվճարված տույժերի ու տուգանքների մնացորդը:

63. **«Ակտիվի մայր գումարի մնացորդը»** սյունակում լրացվում է ակտիվի (այդ թվում՝ անհուսալի դասակարգված և բլանկային ակտիվների) մայր գումարի (հիմնական գումարի) մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

64. **«Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարի մնացորդը»** սյունակում լրացվում են վարկային գծերի կամ ակտիվների այլ գծերի չօգտագործված մասերի գծով հաշվեգրված և չվճարված տոկոսագումարների մնացորդները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Այլ պայմանական պարտավորությունների գծով հաշվեգրված տոկոսագումարները լրացվում են «Դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ ենթահաշվետվությունում» որպես «դեբիտորական այլ պարտք»՝ համաձայն տվյալ ենթահաշվետվության լրացման կարգի:

65. **«Ակտիվի համախառն հաշվեկշռային մնացորդը»** սյունակում լրացվում է՝

- 1) ակտիվի համախառն հաշվեկշռային մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ,
- 2) «0», եթե ակտիվը հանդիսանում է թղթակցային հաշիվ, որի համախառն հաշվեկշռային մնացորդը 0 է:

66. **«Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը»** սյունակում լրացվում է անհուսալի դասակարգված ակտիվների, բլանկային ակտիվների, վարկային գծերի և այլ տրված ակտիվների գծերի հետհաշվեկշռում գրանցված մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

67. «Անշարժ գույք հանդիսացող ապահովվածության արժեքը», «Շարժական գույք հանդիսացող ապահովվածության արժեքը», «Այլ ապահովվածության արժեքը» սյունակներում համապատասխանաբար լրացվում են որպես ակտիվի ապահովվածություն հանդիսացող անշարժ գույքի, շարժական գույքի և (կամ) այլ ապահովվածության միջոցի արժեքը (այդ թվում՝ ռեպո համաձայնագրի և ռեպո համաձայնագրով վաճառված արժեթղթի գծով ապահովվածության արժեքը) կամ միջոցների արժեքների հանրագումարը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

1) Այն դեպքում, երբ միջոցը հանդիսանում է չհամախմբվող մի քանի ակտիվների ապահովվածություն, և ապահովվածության միջոցի հստակ տարանջատում ըստ ակտիվների առկա չէ, ապա յուրաքանչյուր ակտիվի համար սյունակում լրացվում է ապահովվածության միջոցի՝ բանկի կողմից գնահատված տվյալ ակտիվին բաժին ընկնող արժեքը:

2) Այն դեպքում, երբ միջոցն ապահովված է դրամական հոսքերով կամ ապահովվածությունը բացակայում է, ապա սյունակը չի լրացվում:

68. «Ակտիվների քանակը» սյունակում լրացվում է ակտիվների քանակը:

1) Սույն սյունակը արժեթղթերի համար չի լրացվում:

2) Համաֆինանսավորմամբ տրամադրված միջոցների դեպքում, որոնք հաշվետվությունում ներկայացվում են որպես առանձին ակտիվներ, սույն սյունակը լրացվում է միայն մեկ ակտիվի համար, իսկ մյուսների համար լրացվում է «0»:

69) Այն դեպքում, երբ գործընկերոջ վերաբերյալ սույն կարգով սահմանված տեղեկատվությունը, ինչպես նաև 0-0-րդ (նաև 0-րդ կետով սահմանված սյունակներում «չի կիրառվում» լրացնելու դեպքում) կետերում ներկայացված սյունակներում ակտիվների տվյալները հանընկնում են, ապա՝

1) սույն հաշվետվության 0-0-րդ կետերում ներկայացված սյունակներում լրացվում են այդ ակտիվների՝ սյունակներում պահանջվող մասերի հանրագումարները:

2) 0-րդ կետով սահմանված սյունակներում արդյունավետ տոկոսադրույքները լրացվում են հետևյալ բանաձևով.

$$\text{Մտ} = (U1 \cdot S1 + U2 \cdot S2 + \dots + U_m \cdot S_m) / (U1 + U2 + \dots + U_m),$$
 որտեղ U -ն տրված միջոցների անվանական (մայր) գումարի մնացորդն է, S -ն՝ տրված միջոցների տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքները, $1-m$ -ը՝ տրված միջոցների քանակը:

ԳԼՈՒԽ 6. ԴԵՔԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

70. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում լրացվում են «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը», «Գործընկերոջ երկիրը», «Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը», «Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը», «Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը», ինչպես նաև «Ակտիվների տեսակը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Մայր գումարի արժույթ», «Դասակարգում», «Հնարավոր կորուստների պահուստ», «Լրացուցիչ պահուստ», «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Սառեցված և դեպոնացված միջոցներ», «Ակտիվի համախառն հաշվեկշռային մնացորդը» և «Ակտիվների քանակը» սյունակները:

71. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Մայր գումարի արժույթ», «Դասակարգում», «Հնարավոր կորուստների պահուստ», «Լրացուցիչ պահուստ», «Սառեցված և դեպոնացված միջոցներ», «Ակտիվի համախառն հաշվեկշռային մնացորդը», «Ակտիվների քանակը» սյունակները լրացվում են՝ համաձայն «Վարկային ներդրումների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվությունում ներկայացված սկզբունքների:

72. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում գործընկերների ներկայացման համար նախատեսված սյունակները (դրանց մի մասը) լրացվում են՝ համաձայն սույն կարգի 3-րդ գլխով սահմանված պահանջների, եթե գործընկերը հանդիսանում է բանկի հաճախորդ կամ բանկը տիրապետում է գործընկերոջ վերաբերյալ պահանջվող տեղեկատվությանը (դրա մի մասին): Այն դեպքում, երբ գործընկերը չի հանդիսանում բանկի հաճախորդ և բանկը չի տիրապետում գործընկերոջ վերաբերյալ պահանջվող տեղեկատվությանը (դրա մի մասին), ապա սույն կետում նշված սյունակներում (դրանց մի մասում) լրացվում է «հաճախորդ չէ» տարբերակը:

73. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Ակտիվների տեսակը» և «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը» սյունակները լրացվում են սույն կարգի 0-0-րդ կետերի համաձայն:

74. «Ակտիվների տեսակը» սյունակում լրացվում է ակտիվի տեսակը՝ ըստ հետևյալ տարբերակների «կանխավճար», «զերավճար», «ածանցյալ գործիքի իրական արժեք», «դեբիտորական այլ պարտք»:

75. «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը» սյունակը լրացվում է համաձայն «Վարկային ներդրումների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվությունում սահմանված սկզբունքների, ընդ որում, սյունակում ծախսերով ձևակերպման ենթակա կանխավճարները չեն լրացվում:

76. Այն դեպքում, երբ սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում գործընկերոջ վերաբերյալ տվյալները, ինչպես նաև «Հաշվառման հաշվի համարը», «Ակտիվների տեսակը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Մայր գումարի արժույթ», «Դասակարգում» սյունակներում պահանջվող տվյալները համընկնում են, ապա «Հնարավոր կորուստների պահուստ», «Լրացուցիչ պահուստ», «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Ակտիվի համախառն հաշվեկշռային մնացորդը», «Ակտիվների քանակը» սյունակներում լրացվում են ակտիվների՝ սյունակներում պահանջվող գումարների հանրագումարները:

ԳԼՈՒԽ 7. ԱԾԱՆՑՅԱԼ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

77. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում լրացվում են «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Գործընկերոջ հատվածային պատկանելությունը», «Գործընկերոջ երկիրը», «Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը», «Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը», «Գործընկերոջ կողը», «Գործընկերոջ ՍՎԻՖԹ կոդը», «Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը», «Գործընկերոջ/Ակտիվի վարկանիշը», «Գործընկերոջը վարկանշող կազմակերպությունը», «Ակտիվի տեսակը», «Մայր գումարի արժույթը», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Տոկոսագումարի արժույթը», «Անվանական տոկոսադրույքը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Ակտիվի երկարաձգման ժամկետը», «Ակտիվի ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը», «Ակտիվի քանակը» սյունակները:

78. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Ակտիվի երկարաձգման ժամկետը», «Ակտիվի ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Ակտիվի քանակը» սյունակները լրացվում են՝ համաձայն «Վարկային ներդրումների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվությունում ներկայացված սկզբունքների:

79. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Ակտիվի տեսակը», «Մայր գումարի արժույթը», «Տոկոսագումարի արժույթը», «Անվանական տոկոսադրույքը», «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարի մնացորդը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը» սյունակները լրացվում են սույն կարգի 0-0-րդ կետերով սահմանված սկզբունքների հիման վրա:

80. «Հաշվառման հաշվի համարը» սյունակում լրացվում է ածանցյալ գործիքի գծով ապագայում ստացվելիք գումարների հաշվառման համար նախատեսված հաշվի համարը:

81. «Ակտիվի տեսակը» սյունակում ակտիվի տեսակը լրացվում է ըստ հետևյալ տարբերակների՝

- 1) Ֆորվարդ
- 2) Ֆյուչերս
- 3) Օպցիոն
- 4) Արժութային սվոպ
- 5) Փոխարժեքային սվոպ
- 6) Այլ սվոպ:

82. «Մայր գումարի արժույթը» սյունակում լրացվում է ածանցյալ գործիքների գծով հետհաշվեկշռում գրանցված՝ ապագայում ստացվելիք գումարների արժույթը՝ համաձայն ISO (ԻՍՕ) 4217 կոդերի:

83. «Տոկոսագումարի արժույթը» սյունակում լրացվում է՝

- 1) ածանցյալ գործիքների գծով ստացվելիք տոկոսների արժույթը՝ համաձայն ISO (ԻՍՕ) 4217 կոդերի,
- 2) «Հի կիրառվում» տարբերակը, եթե տվյալ ածանցյալ գործիքի գծով Հի նախատեսվում տոկոսագումարի ստացում:

84. «Անվանական տոկոսադրույքը» սյունակում լրացվում է՝

- 1) ածանցյալ գործիքի շրջանակներում տրված գումարների գծով կիրառվող տոկոսադրույքը,
- 2) «Հի կիրառվում» տարբերակը, եթե ածանցյալ գործիքի գծով տոկոսադրույք սահմանված չէ:

85. «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը» սյունակում լրացվում է ածանցյալ գործիքի գծով ստացվելիք գումարների գծով հետհաշվեկշռում գրանցված գումարը՝ ըստ մարմանը մնացած ժամկետների:

86. «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը» սյունակում լրացվում է ածանցյալ գործիքների գծով հետհաշվեկշռում գրանցված՝ ապագայում ստացվելիք գումարները հաշվետու ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ՝ առանց հաշվարկված տոկոսագումարների:

87. «Յետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարի մնացորդը» սյունակում առանց զուտացման լրացվում են ածանցյալ գործիքի գծով հետհաշվեկշռում գրանցված տոկոսագումարները՝ հաշվետու ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ:

88. Այն դեպքում, երբ սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում գործընկերոջ վերաբերյալ տվյալները, ինչպես նաև «Հաշվառման հաշվի համարը», «Ակտիվի տեսակը», «Մայր գումարի արժույթը», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Տոկոսագումարի արժույթը», «Անվանական տոկոսադրույթը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Ակտիվի երկարաձգման ժամկետը», «Ակտիվի ժամկետը երկարաձգումից հետո» սյունակներում ակտիվների տվյալները համընկնում են, ապա «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Յետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարի մնացորդը», «Յետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ», «Ակտիվների քանակը» սյունակներում լրացվում են այդ սյունակներում պահանջվող տվյալների մնացորդների հանրագումարները:

ԳԼՈՒԽ 8. ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

89. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում լրացվում են «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը», «Գործընկերոջ երկիրը», «Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը», «Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը», «Գործընկերոջ կողը», «Գործընկերոջ ՍՎԻՖԹ կողը», «Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը», «Գործընկերոջ/Ակտիվի վարկանիշը», «Գործընկերոջը վարկանշող կազմակերպությունը», «Ակտիվի տեսակը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Ակտիվի երկարաձգման ժամկետը», «Ակտիվի ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Մայր գումարի արժույթը», «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Յետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ», «Ակտիվի քանակը» սյունակները:

90. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Ակտիվի երկարաձգման ժամկետը», «Ակտիվի ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Ակտիվի քանակը» սյունակները լրացվում են՝ համաձայն «Վարկային ներդրումների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվությունում ներկայացված սկզբունքների:

91. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվության «Ակտիվի տեսակը», «Մայր գումարի արժույթը», «Յետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ» սյունակները լրացվում են սույն կարգի 0-0-րդ կետերով սահմանված սկզբունքների հիման վրա:

92. «Ակտիվի տեսակը» սյունակում լրացվում են պայմանական ակտիվներն ըստ հետևյալ տարբերակների՝

- 1) «ստացված երաշխիք»,
- 2) «ստացված երաշխավորություն»,
- 3) «ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված արժեթուղթ»,
- 4) «այլ պայմանական ակտիվ»:

93. «Մայր գումարի արժույթը» սյունակում լրացվում է հետհաշվեկշռային հոդվածի արժույթը:

94. «Յետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ» սյունակում լրացվում է ստացված երաշխիքի, երաշխավորության, ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված արժեթղթերի կամ այլ պայմանական ակտիվի հետհաշվեկշռային մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

95. Ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված արժեթղթերը «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը» սյունակը լրացվում են՝ ըստ արժեթղթերի մարմանը մնացած ժամկետների:

96. Այն դեպքում, երբ սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում գործընկերոջ վերաբերյալ տվյալները, ինչպես նաև «Հաշվառման հաշվի համարը», «Ակտիվի տեսակը», «Ակտիվի պայմանագրային ժամկետը», «Ակտիվի երկարաձգման ժամկետը», «Ակտիվի ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Մայր գումարի արժույթը» սյունակներում ներկայացված տվյալները համընկնում են, ապա «Ակտիվի մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Յետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ», «Ակտիվի քանակը» սյունակներում լրացվում են հետհաշվեկշռային մնացորդների հանրագումարները:

ԲԱԺԻՆ 3. ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԳԼՈՒԽ 9. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

97. «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվությունում (սույն գլխում այսուհետ՝ հաշվետվություն) ներկայացվում է հաշվետու բանկի պարտավորությունների և հաշվետու բանկի

համար պարտավորություն առաջացնող գործարքի կողմ հանդիսացող անձանց վերաբերյալ տեղեկատվություն: Հաշվետվությունը բաղկացած է «Վարկային (ավանդային) պարտավորությունների և արժեթղթերի վերաբերյալ», «Կրեդիտորական պարտավորությունների վերաբերյալ», «Պայմանական պարտավորությունների վերաբերյալ» և «Ածանցյալ գործիքների վերաբերյալ» ենթահաշվետվություններից: Հաշվետվությունում գործընկերների վերաբերյալ տեղեկատվությունը լրացվում է՝ համաձայն սույն կարգի Գլուխ 3-ով սահմանված սկզբունքների:

ԳԼՈՒԽ 10. ՎԱՐԿԱՅԻՆ (ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ) ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

98. «Վարկային (ավանդային) պարտավորությունների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության սյունակները լրացվում են սույն կարգի 0-0-րդ կետերով սահմանված սկզբունքների հիման վրա:

99. «**Հաշվառման հաշվի համարը**» սյունակում լրացվում է հաշվային պլանում պարտավորության հիմնական գումարի հաշվառման համար նախատեսված հաշվի համարը (օրինակ՝ 32200, 32202):

1) Այն դեպքում, երբ միաժամանակ առկա են հիմնական (մայր) գումարի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային մնացորդներ, ապա լրացվում է հաշվեկշռային հոդվածի հաշվառման համարը:

100. «**Պարտավորության տեսակը**» սյունակում լրացվում է պարտավորության տեսակը՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝

- 1) «թղթակցային հաշիվ»,
- 2) «թանկարժեք մետաղով հաշիվ»,
- 3) «թանկարժեք մետաղով թղթակցային հաշիվ»,
- 4) «բանկային հաշիվ»,
- 5) «վարկ»,
- 6) «վերականգնվող վարկային գիծ»,
- 7) «չվերականգնվող վարկային գիծ»,
- 8) «այլ վարկային գիծ»,
- 9) «օվերնայթ»,
- 10) «ավանդ»,
- 11) «ռեպո համաձայնագիր»,
- 12) «երկարաժամկետ ստորադաս փոխառություն»,
- 13) «փոխառություն»,
- 14) «ֆինանսական վարձակալություն»,
- 15) «արտոնյալ բաժնետոմս»,
- 16) «տոկոսային պարտատոմս»,
- 17) «ոչ տոկոսային պարտատոմս»,
- 18) «այլ»:

101. «**Միջազգային (զարգացման) վարկային ծրագրեր**» սյունակում լրացվում է՝

- 1) սույն կարգի հավելված 6-ով սահմանված այն վարկային ծրագրի անվանումը, որի շրջանակում ներգրավվել է միջոցը,
- 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե միջոցը որևէ միջազգային (զարգացման) վարկային ծրագրի շրջանակում չի ներգրավվել:
- 3) Այն դեպքում, երբ միջոցը ներգրավվել է մի քանի վարկային ծրագրերի համաֆինանսավորմամբ, ապա յուրաքանչյուր ծրագրի շրջանակում ներգրավված գումարը պետք է դիտել որպես առանձին պարտավորություն:

102. «**Ֆինանսական միջոցների ներգրավման բնագավառը**» սյունակում լրացվում է՝

- 1) այն բնագավառը, որում գործունեություն է ծավալում ֆիզիկական անձ չհանդիսացող գործընկերը,
- 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե գործընկերը հանդիսանում է ֆիզիկական անձ:
- 3) Ֆիզիկական անձ չհանդիսացող գործընկերոջ գործունեության բնագավառի նկարագիրը ներկայացված է սույն կարգի հավելված 2-ի 2-րդ կետի 1-17-րդ ենթակետերում:
- 4) Եթե գործընկերն ընդգրկված է գործունեության մի քանի բնագավառներում, ապա սյունակում ընտրվում է այն բնագավառը, որից հաշվետու բանկը ներգրավվել է միջոցների ավելի մեծ ծավալ, քան գործընկերոջ գործունեության այլ բնագավառներից:

103. «**Մայր գումարի արժույթը**» սյունակում լրացվում է պարտավորության մայր գումարի արժույթը՝ համաձայն ISO 4217 կոդերի, իսկ առարկայագուրկ մետաղական հաշիվների ու արտարժույթային ռիսկ

պարունակող դրամային հոդվածների ներկայացման համար սյունակում լրացվում է համապատասխանաբար «XMA» («ԷՔՄԵՄԵՅ») և «XAM» («ԷՔՄԵՅԵՄ») կոդերը:

104. «Տոկոսագումարի արժույթը» սյունակում լրացվում է՝

- 1) պարտավորության գծով հաշվեգրված տոկոսագումարների արժույթը՝ համաձայն ISO 4217 կոդերի,
- 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե պարտավորության գծով չի նախատեսվում տոկոսագումարների վճարում:

105. «Փոխարկվող պարտավորություն» սյունակում լրացվում է՝

- 1) «փոխարկվող» տարբերակը, եթե պարտավորության պայմանագրի համաձայն հաշվետու բանկի պարտավորության արժույթը կարող է փոփոխվել,
- 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե պարտավորության արժույթը ենթակա չէ փոփոխման:

106. «Պարտավորության պայմանագրային գումարը» սյունակում լրացվում է պարտավորության պայմանագրով սահմանված սկզբնական գումարի մեծությունը ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 500.000 դրամ», «500.000 - 1 մլն դրամ», «1 մլն - 2 մլն դրամ», «2 մլն - 4 մլն դրամ», «4 մլն դրամ և ավելի»:

- 1) Վարկային և այլ գծերի համար սյունակում լրացվում է տվյալ գործիքների համար սահմանված առավելագույն սահմանաչափը:
- 2) Փուլային ստացված վարկերի ներկայացման համար սյունակում լրացվում է յուրաքանչյուր փուլի համար նախատեսված սկզբնական գումարի մեծությունը:

107. «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը» սյունակը լրացվում է ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «ցպահանջ», «մինչև 91 օր», «91 օրից 181 օր», «181 օրից 1 տարի», «1-ից 2 տարի», «2-ից 3 տարի», «3-ից 4 տարի», «4-ից 5 տարի», «5-ից 7 տարի», «7-ից 10 տարի», «10-ից 15 տարի», «15 տարուց ավելի», «անժամկետ» կամ «XX.XX.XXXX» (օր.ամիս.տարի) (միայն երկարաժամկետ ստորադաս փոխառությունների համար):

- 1) Տարբերակները ընտրվում են՝ համաձայն պարտավորության սկզբնական պայմանագրի (ենթապայմանագրի) գործողության ժամկետի, իսկ պայմանագրի գործողության ժամկետի կրճատման դեպքում՝ համաձայն սահմանված նոր ժամկետի՝ բացառությամբ երկարաժամկետ ստորադաս փոխառությունների, որոնց համար սյունակում լրացվում է փոխառության փաստացի ստացման ամսաթիվը:
- 2) Այն դեպքում, երբ պարտավորությունների գծով գործերը գտնվում են դատարանի կամ միջնորդ դատարանի վարույթում, ապա այդ պարտավորությունները համարվում են ցպահանջ:
- 3) Այն դեպքում, երբ պարտավորությունը ցպահանջ չէ և չունի հստակ սահմանված մարման ժամկետ, ապա այդ պարտավորությունը համարվում է անժամկետ:

108. «Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը» սյունակում լրացվում է՝

- 1) պարտավորության մարման վերջնաժամկետի փաստացի երկարաձգման ժամկետը՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 91 օր», «91 օրից 181 օր», «181 օրից 1 տարի», «1-ից 2 տարի», «2-ից 3 տարի», «3-ից 4 տարի», «4-ից 5 տարի», «5-ից 7 տարի», «7-ից 10 տարի», «10-ից 15 տարի», «15 տարուց ավելի»,
- 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե պարտավորությունը չի երկարաձգվել:
- 3) Մի քանի անգամ պարտավորության մարման ժամկետը երկարաձգելու դեպքում սյունակում լրացվում է ընդհանուր երկարաձգման ժամկետը:

109. «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո» սյունակում լրացվում է՝

- 1) պարտավորության պայմանագրային վերջնաժամկետի և երկարաձգման ժամկետների հանրագումարի հիման վրա ձևավորված նոր պայմանագրային ժամկետը՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 91 օր», «91 օրից 181 օր», «181 օրից 1 տարի», «1-ից 2 տարի», «2-ից 3 տարի», «3-ից 4 տարի», «4-ից 5 տարի», «5-ից 7 տարի», «7-ից 10 տարի», «10-ից 15 տարի», «15 տարուց ավելի» կամ
- 2) երկարաժամկետ ստորադաս փոխառությունների համար՝ փոխառության մարման ամսաթիվը (ներառյալ՝ երկարաձգման ժամկետը (առկայության դեպքում))՝ ըստ «XX.XX.XXXX» (օր.ամիս.տարի) տարբերակի,
- 3) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե պարտավորության (բացառությամբ՝ երկարաժամկետ ստորադաս փոխառության) պայմանագրային ժամկետը չի երկարաձգվել:

110. «Տոկոսադրույքի տեսակը» սյունակում լրացվում է «անտոկոս», «ֆիքսված», «փոփոխվող» կամ «լողացող» տարբերակը: Սյունակում լրացվում է.

- 1) «անտոկոս» տարբերակը, եթե պարտավորությունը ձևավորվել է առանց տոկոսների վճարման պայմանի,

- 2) «ֆիքսված» տարբերակը, եթե ներգրավված միջոցների դիմաց իրականացվում է ֆիքսված տոկոսադրույքով վճարում,
  - 3) «փոփոխվող» տարբերակը, եթե
    - ա. ներգրավված միջոցների դիմաց իրականացվում է վճարում ֆիքսված տոկոսադրույքով, որը պայմանագրի համաձայն վերանայվելու է կամ կարող է վերանայվել, կամ
    - բ. ներգրավված միջոցների դիմաց սահմանվել է տոկոսադրույք՝ որպես փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի և որոշակի մարժայի հանրագումար, ընդ որում, փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի վրա գործընկերն ուղղակիորեն կարող է ազդեցություն ունենալ (օրինակ՝ բանկի հաշվարկային տոկոսադրույք +2.5%),
  - 4) «լողացող» տարբերակը, եթե ներգրավված միջոցների համար տոկոսադրույքը սահմանվել է որպես շուկայական փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի և որոշակի մարժայի հանրագումար, ընդ որում, փոփոխվող բազային տոկոսադրույքի վրա գործընկերն ուղղակիորեն չի կարող ազդեցություն ունենալ (օրինակ՝ L+FOI+2.5%),
  - 5) «լողացող-փոփոխվող» տարբերակը, եթե կիրառվող տոկոսադրույքը միաժամանակ բավարարում է սույն կետի 3-րդ և 4-րդ ենթակետով սահմանված պայմանները:
111. **«Տոկոսադրույքի փոփոխմանը մնացած ժամկետը»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) պարտավորության գծով կիրառվող տոկոսադրույքի վերանայմանը մնացած ժամկետները՝ ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «մինչև 30 օր», «31-ից 60 օր», «61-ից 90 օր», «91-ից 120 օր», «121-ից 150 օր», «151-ից 180 օր», «181 օրից 1 տարի», «1 տարուց 3 տարի», «3 տարուց ավելի», «անորոշ ժամկետ»,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե պարտավորության գծով կիրառվող տոկոսադրույքի փոփոխության հնարավորություն պայմանագրով նախատեսված չէ:
112. **«Լողացող/փոփոխվող տոկոսադրույքի ինդեքսը (դրույքը)»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) տոկոսադրույքի այն ինդեքսը (դրույքը), որն ընդգրկվել է լողացող և (կամ) փոփոխվող տոկոսադրույքի հիմքում (օրինակ՝ 1-ամսյա LIBOR, 3-ամսյա LIBOR, հաշվարկային դրույք),
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե պարտավորության գծով չի սահմանվել ինդեքս (դրույք):
113. **«Անվանական տոկոսադրույք»** սյունակում լրացվում է՝
- 1) պարտավորության՝ պայմանագրով սահմանված անվանական տոկոսադրույքը,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե միջոցը ներգրավվել է առանց տոկոսագումարների (բացառությամբ՝ զրոյական տոկոսադրույքի) տրման պայմանի:
  - 3) Այն դեպքում, երբ միջոցը ներգրավվել է փոփոխվող և (կամ) լողացող տոկոսադրույքով, ապա սյունակում լրացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող տոկոսադրույքը:
114. **«Յետհաշվեկշռային հոդվածի տոկոսադրույքը»** սյունակում լրացվում են՝
- 1) ստացված միջոցների գծերի չօգտագործված մասերի նկատմամբ կիրառվող տոկոսադրույքները,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը, եթե ստացված միջոցների գծերի չօգտագործված մասերի նկատմամբ տոկոսադրույք սահմանված չէ կամ գործիքը չի հանդիսանում ստացված միջոցների գիծ:
115. **«Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույք» և «Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույք՝ բանկի տեսանկյունից»** սյունակներում լրացվում է՝
- 1) պարտավորության գծով հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքը, որի հաշվարկման կարգը սահմանված է սույն կարգի հավելված 7-ում, և պարտավորության գծով բանկի տեսանկյունից բոլոր դրամական հոսքերը ներառող տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ հաշվարկված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան,
  - 2) «չի կիրառվում» տարբերակը՝ ցպահանջ և անժամկետ միջոցների համար:
  - 3) Այն դեպքում, երբ միջոցը ներգրավվել է փոփոխվող և (կամ) լողացող տոկոսադրույքով, ապա սյունակում լրացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող տոկոսադրույքը:
116. **«Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը»** սյունակում լրացվում է պարտավորության մայր գումարի, հաշվեգրված տոկոսագումարների և պարտավորության գծով վճարվելիք այլ գումարների հանրագումարը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ ըստ մարմանը մնացած ժամկետների:
- 1) «Ժամկետանց» և «Ժամկետային» ենթասյունակները լրացվում են միայն այն պարտավորությունների մասով, որոնք չեն կատարվել պայմանագրով սահմանված ժամկետում, ընդ որում,

սյունակում լրացման ենթակա գումարների ժամկետում գտնվող մասերը լրացվում են «ժամկետային» ենթասյունակում, իսկ ժամկետանց մասերը՝ «ժամկետանց» ենթասյունակում:

- 2) երկարաձգված պարտավորությունը ենթասյունակներում ներկայացվում է երկարաձգման պայմանագրով սահմանված մարման նոր ժամկետայնությամբ:
- 3) ենթասյունակներում (բացառությամբ՝ «ժամկետանց» ենթասյունակի) ցպահանջ և անժամկետ գումարները չեն լրացվում:

117. **«Տոկոսագումարի մնացորդը»** սյունակում լրացվում է պարտավորության գծով հաշվեգրված և չվճարված տոկոսագումարի մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

118. **«Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը»** սյունակում ներկայացվում են վարկային գծերի կամ միջոցների այլ գծերի չօգտագործված մասերի գծով հաշվեգրված և չվճարված տոկոսագումարների մնացորդները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

119. **«Տույժի/տուգանքի մնացորդը»** սյունակում լրացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պարտավորության գծով հաշվեգրված և չվճարված տույժերի ու տուգանքների մնացորդը:

120. **«Պարտավորության մայր գումարի մնացորդը»** սյունակում լրացվում է պարտավորության մայր գումարի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

121. **«Պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդը»** սյունակում լրացվում է՝

- 1) պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ,
- 2) «0», եթե պարտավորությունը հանդիսանում է թղթակցային հաշիվ, որի համախառն հաշվեկշռային մնացորդը 0 է:

122. **«Ընդհանուր կապիտալի հաշվարկում մասնակցող գումարը»** սյունակում լրացվում է ընդհանուր կապիտալի հաշվարկում ընդգրկվող երկարաժամկետ ստորադաս փոխառության գումարը՝ համաձայն Կանոնակարգ 2-ի պահանջների:

123. **«Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը»** սյունակում վարկային գծերի և այլ ստացված միջոցների գծերի՝ հետհաշվեկշռում գրանցված մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

124. **«Պարտավորությունների քանակը»** սյունակում լրացվում է պարտավորությունների քանակը:

- 1) Սյունակը չի լրացվում արժեթղթերի համար:
- 2) Համաֆինանսավորման և/կամ համատեղ մասնակցությամբ ստացված միջոցների դեպքում, որոնք հաշվետվությունում ներկայացվում են որպես առանձին պարտավորություններ, սույն սյունակը լրացվում է միայն մեկ պարտավորության համար, իսկ մյուսների համար լրացվում է «0»:

125. **«Խոշոր պարտատիրոջ հետ փոխկապակցված անձանց նկատմամբ պարտավորությունների մնացորդը»** սյունակում լրացվում է սույն կարգի Error! Reference source not found.-րդ կետով սահմանված պարտատեր հանդիսացող անձանց հետ փոխկապակցված անձանց հանդեպ բանկի ունեցած պարտքի ընդհանուր գումարը:

- 1) Այն դեպքում, երբ խոշոր պարտատիրոջ վերաբերյալ տեղեկատվությունը հաշվետվությունում ներկայացվում է մեկից ավելի անգամ, ապա սույն սյունակը լրացվում է միայն մեկ անգամ:
- 2) Սույն կետում նշված փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը և նրանց նկատմամբ պարտավորությունները ներկայացվում են «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության համապատասխան սյունակներում՝ անկախ սույն սյունակում ներկայացվելու հանգամանքից:

126. Այն դեպքում, երբ գործընկերոջ վերաբերյալ սույն կարգով սահմանված տեղեկատվությունը, 0-0-րդ (մալ 0-րդ կետով սահմանված սյունակներում «չի կիրառվում» լրացնելու դեպքում) կետերում ներկայացված սյունակներում պարտավորությունների տվյալները համընկնում են, ապա՝

- 1) սույն հաշվետվության 0-0-րդ կետերում ներկայացված սյունակներում լրացվում են այդ պարտավորությունների՝ սյունակներում պահանջվող մասերի հանրագումարները,
- 2) 0-րդ կետով սահմանված սյունակներում արդյունավետ տոկոսադրույքները լրացվում են հետևյալ բանաձևով.

$$Մտ = (\eta_1 * S_1 + \eta_2 * S_2 + \dots + \eta_m * S_m) / (\eta_1 + \eta_2 + \dots + \eta_m),$$
 որտեղ η -ն ներգրավված միջոցների անվանական (մայր գումարի) մնացորդն է, S -ն՝ ներգրավված միջոցների տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքները, $1-m$ -ը՝ ներգրավված միջոցների քանակը:

ԳԼՈՒԽ 11. ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՅԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

127. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում լրացվում են «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը», «Գործընկերոջ երկիրը», «Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը», «Խոշոր պարտատիրոջ անվանումը», «Խոշոր պարտատիրոջ նույնականացման տվյալները», «Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը», «Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը», «Պարտավորության տեսակը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Մայր գումարի արժույթ», «Պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդը», «Պարտավորության քանակը», «Խոշոր պարտատիրոջ հետ փոխկապակցված անձանց նկատմամբ պարտավորությունների մնացորդը» սյունակները:

128. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Հաշվառման հաշվի համարը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Մայր գումարի արժույթ», «Պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդը», «Պարտավորության քանակը», «Խոշոր պարտատիրոջ հետ փոխկապակցված անձանց նկատմամբ պարտավորությունների մնացորդը» սյունակները լրացվում են՝ համաձայն «Վարկային (ավանդային) պարտավորությունների և արժեթղթերի վերաբերյալ» հաշվետվությամբ սահմանված սկզբունքների:

129. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում գործընկերների ներկայացման համար նախատեսված սյունակները (դրանց մի մասը) լրացվում են՝ համաձայն սույն կարգում սահմանված պահանջների, եթե գործընկերը հանդիսանում է բանկի հաճախորդ կամ բանկը տիրապետում է գործընկերոջ վերաբերյալ պահանջվող տեղեկատվությանը (դրա մի մասին): Այն դեպքում, երբ գործընկերը չի հանդիսանում բանկի հաճախորդ և բանկը չի տիրապետում գործընկերոջ վերաբերյալ պահանջվող տեղեկատվությանը (դրա մի մասին), ապա սույն կետում նշված սյունակներում (դրանց մի մասում) լրացվում է «հաճախորդ չէ» տարբերակը:

130. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության «Պարտավորության տեսակը» սյունակը լրացվում է ըստ հետևյալ տարբերակների՝ «կրեդիտորական պարտք շահութահարկի գծով», «կրեդիտորական պարտքեր ԱԱՀ-ի գծով», «կրեդիտորական պարտք այլ հարկերի և տուրքերի գծով», «ածանցյալ գործիքի իրական արժեք» կամ «կրեդիտորական այլ պարտք»:

131. Այն դեպքում, երբ սույն ենթահաշվետվությունում ներկայացվող գործընկերոջ վերաբերյալ տվյալները, «Հաշվառման հաշվի համարը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Մայր գումարի արժույթ», «Պարտավորության տեսակը» սյունակներում պարտավորությունների տվյալները համընկնում են, ապա «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդը», «Պարտավորության քանակը» սյունակներում լրացվում են այդ պարտավորությունների՝ սյունակներում պահանջվող գումարների հանրագումարները:

ԳԼՈՒԽ 12. ԱԾԱՆՑՅԱԼ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

132. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում լրացվում են «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության հետևյալ սյունակները՝ «Հաշվառման հաշվի համարը», «Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը», «Գործընկերոջ երկիրը», «Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը», «Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը», «Գործընկերոջ կողը», «Գործընկերոջ ՍՎԻՖԹ կողը», «Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը», «Գործընկերոջ վարկանիշը», «Գործընկերոջը վարկանշող կազմակերպությունը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Պարտավորության տեսակը», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Մայր գումարի արժույթը», «Տոկոսագումարի արժույթը», «Անվանական տոկոսադրույք», «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը», «Պարտավորության քանակը»:

133. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Պարտավորության քանակը» սյունակները լրացվում են՝ համաձայն սույն կարգի «Վարկային (ավանդային) պարտավորությունների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվությունում սահմանված սկզբունքների:

134. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Պարտավորության տեսակը», «Մայր գումարի արժույթը», «Տոկոսագումարի արժույթը», «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը»,

«Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը» սյունակները լրացվում են սույն կարգի 0-0-րդ կետերում սահմանված սկզբունքների համաձայն:

135. «Հաշվառման հաշվի համարը» սյունակում լրացվում է ածանցյալ գործիքների գծով ապագայում վճարվելիք գումարների հաշվառման համար հաշվային պլանում նախատեսված հաշվի համարը:

136. «Պարտավորության տեսակը» սյունակում պարտավորության տեսակը լրացվում է ըստ հետևյալ տարբերակների՝

- 1) Ֆորվարդ,
- 2) Ֆյուչերս,
- 3) Օպցիոն,
- 4) Արժույթային սվոպ,
- 5) Փոխարժեքային սվոպ,
- 6) Այլ սվոպ:

137. «Մայր գումարի արժույթը» սյունակում լրացվում է ածանցյալ գործիքների գծով հետհաշվեկշռում գրանցված՝ ապագայում վճարվելիք գումարների արժույթը՝ համաձայն ISO (ԻՍՕ) 4217 կոդերի:

138. «Տոկոսագումարի արժույթը» սյունակում լրացվում է՝

- 1) ածանցյալ գործիքների գծով վճարվելիք տոկոսների արժույթը՝ համաձայն ISO (ԻՍՕ) 4217 կոդերի,
- 2) «Հի կիրառվում» տարբերակը, եթե տվյալ ածանցյալ գործիքի գծով տոկոսագումար Հի նախատեսվում վճարել:

139. «Անվանական տոկոսադրույք» սյունակում լրացվում է՝

- 1) ածանցյալ գործիքի շրջանակներում ստացված գումարների գծով կիրառվող տոկոսադրույքը,
- 2) «Հի կիրառվում», եթե ածանցյալ գործիքի գծով տոկոսադրույք սահմանված չէ:

140. «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը» սյունակում լրացվում է ածանցյալ գործիքի գծով վճարվելիք գումարների գծով հետհաշվեկշռում գրանցված գումարը՝ ըստ մարմանը մնացած ժամկետների:

141. «Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը» սյունակում լրացվում են ածանցյալ գործիքների գծով հաշվարկված և հետհաշվեկշռում գրանցված վճարվելիք տոկոսագումարները առանց գումարագման:

- 1) Սյունակը Հի լրացվում, եթե տվյալ ածանցյալ գործիքի գծով տոկոսագումար Հի նախատեսվում վճարել:

142. «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը» սյունակում լրացվում են ածանցյալ գործիքների գծով հետհաշվեկշռում գրանցված՝ ապագայում վճարվելիք գումարները՝ առանց հաշվարկված տոկոսագումարների:

143. Այն դեպքում, երբ սույն ենթահաշվետվությունում ներկայացվող գործընկերոջ վերաբերյալ տվյալները, «Հաշվառման հաշվի համարը», «Պարտավորության տեսակը», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Մայր գումարի արժույթը», «Տոկոսագումարի արժույթը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Անվանական տոկոսադրույք», «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը» սյունակներում ներկայացված պարտավորությունների տվյալները համընկնում են, ապա «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը», «Պարտավորության քանակը» սյունակներում լրացվում են այդ պարտավորությունների՝ սյունակներում պահանջվող գումարների հանրագումարները:

ԳԼՈՒԽ 13. ՀԵՏՀԱՇՎԵԿՇՐԱՅԻՆ ՊԼԱՆԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՆԹԱՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

144. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում լրացվում են «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության հետևյալ սյունակները՝ «Հաշվառման հաշվի համարը», «Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը», «Գործընկերոջ երկիրը», «Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը», «Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը», «Գործընկերոջ կոդը», «Գործընկերոջ ՍՎԻՖԹ կոդը», «Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը», «Գործընկերոջ վարկանիշը», «Գործընկերոջը վարկանշող կազմակերպությունը», «Պարտավորության տեսակը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Անվանական տոկոսադրույք», «Մայր գումարի արժույթը», «Դասակարգումը», «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկե-

տայնությունը», «Հնարավոր կորուստների պահուստ», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ», «Պարտավորության քանակը»:

145. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվության «Հաշվառման հաշվի համարը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Անվանական տոկոսադրույք», «Պարտավորության մարմանը մնացած ժամկետայնությունը» և «Պարտավորության քանակը» սյունակները լրացվում են համաձայն սույն կարգի «Վարկային (ավանդային) պարտավորությունների և արժեթղթերի վերաբերյալ» ենթահաշվետվությունում սահմանված սկզբունքների:

146. Սույն ենթահաշվետվության շրջանակներում «Ծանոթագրություն պարտավորությունների» հաշվետվության «Պարտավորության տեսակը», «Դասակարգումը», «Մայր գումարի արժույթը», «Հնարավոր կորուստների պահուստ» և «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ» սյունակները լրացվում են համաձայն սույն կարգի 0-0-րդ կետերով սահմանված սկզբունքների:

147. «Պարտավորության տեսակը» սյունակում պարտավորության տեսակը լրացվում է ըստ հետևյալ տարբերակների՝

- 1) «տրված երաշխիք»,
- 2) «տրված երաշխավորություն»,
- 3) «տրված ակրեդիտիվ»,
- 4) «Այլ պայմանական պարտավորություն»:

148. «Դասակարգումը» սյունակում լրացվում է վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածի դասը՝ համաձայն դասակարգման կարգի:

149. «Մայր գումարի արժույթը» սյունակում լրացվում է հետհաշվեկշռային հոդվածի արժույթը:

150. «Հնարավոր կորուստների պահուստ» սյունակում լրացվում է հետհաշվեկշռային հոդվածի գծով ձևավորված հնարավոր կորուստների պահուստի մնացորդը՝ հաշվետու ժամանակահատվածի դրությամբ:

151. «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդը» սյունակում լրացվում է տրված երաշխիքի, երաշխավորության, ակրեդիտիվի կամ այլ պայմանական պարտավորության հետհաշվեկշռային մնացորդը:

152. Այն դեպքում, երբ սույն ենթահաշվետվությունում ներկայացվող գործընկերոջ վերաբերյալ տվյալները, «Հաշվառման հաշվի համարը», «Պարտավորության տեսակը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը», «Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը», «Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո», «Տոկոսադրույքի տեսակը», «Անվանական տոկոսադրույք», «Մայր գումարի արժույթը», «Դասակարգումը» սյունակներում ներկայացված պարտավորությունների տվյալները համընկնում են, ապա «Հնարավոր կորուստների պահուստ», «Հետհաշվեկշռային հոդվածի մնացորդ», «Պարտավորության քանակը» սյունակներում լրացվում են այդ պարտավորությունների՝ սյունակներում պահանջվող գումարների հանրագումարները:

Հավելված 1

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Սույն հավելվածում ներկայացվում են պետական կառավարման միավորների (պետական հատված) և տնտեսվարող սուբյեկտների (մասնավոր հատված) տեսակները և բացահայտման սկզբունքները:

1. Պետական կառավարման միավորների մեջ ընդգրկվում են.
  - Կենտրոնական (հանրապետական) կառավարման մարմինները,
  - Տեղական ինքնակառավարման մարմինները,
  - Սոցիալական ապահովության պետական հիմնադրամը:
2. Տնտեսվարող սուբյեկտների մեջ ընդգրկվում են.
  - ֆինանսական կազմակերպությունները,
  - ոչ ֆինանսական կազմակերպությունները,
  - տնային տնտեսությունները,
  - տնային տնտեսություններին սպասարկող՝ շահույթ չհետապնդող կազմակերպությունները:

1.1. Պետական կառավարման միավորներ

Պետական կառավարման միավորները յուրահատուկ իրավական միավորներ են, որոնց առաջնային խնդիրը պետական գործառնությունների իրականացումն է: Այս միավորները իրականացնում են հետևյալ հիմնական գործառնությունները. արտադրում և հասարակությանը կամ առանձին տնային տնտեսություններին տրամադրում են որոշակի ապրանքներ և ընդհանրական ծառայություններ, վերաբաշխում են հասարակության եկամուտները կամ հարստությունը, արտադրում կամ մատուցում են ոչ շուկայական ապրանքներ և ծառայություններ: Պետական կառավարման միավորները իրենց գործունեությունը ֆինանսավորում են տնտեսության այլ հատվածների ինստիտուցիոնալ միավորներից ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ստացված հարկերի կամ այլ վճարումների հաշվին:

• **Կենտրոնական կառավարությունը** բաղկացած է պետական կառավարման այն մարմիններից, որոնց իշխանությունը տարածվում է Հայաստանի ամբողջ տարածքի վրա, ինչպես նաև այդ մարմինների կողմից կառավարվող և ֆինանսավորվող՝ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից՝ ՊՈԱԿ-ներից: Ընդ որում, այստեղ ներառվում են այն շահույթ չհետապնդող ընկերությունները, որոնց գործառնական ծախսերի 50 և ավելի տոկոսը ֆինանսավորվում է պետական բյուջեի հաշվին:

Օրինակ՝

- «Նախագահի աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկ
- Հանրային գրադարան ՊՈԱԿ
- Տրանսպորտի ծրագրերի իրականացման գրասենյակ (ԾԻԳ)
- Ավագ դպրոցներ

• **Տեղական ինքնակառավարման մարմինների հատվածում** ընդգրկվում են «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված սուբյեկտները, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից կառավարվող և ֆինանսավորվող՝ շահույթ չհետապնդող կազմակերպությունները: Ընդ որում, այստեղ ներառվում են այն շահույթ չհետապնդող ընկերությունները, որոնց գործառնական ծախսերի 50 և ավելի տոկոսը ֆինանսավորվում է համայնքային բյուջեների հաշիվներից:

Օրինակ՝

- Համայնքների իշխանությունները
- Երևանի թիվ 21 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն (ՆՈՒՀ) ՊՈԱԿ
- Երևանի թիվ 195 հիմնական դպրոց ՊՈԱԿ

1.2. Ֆինանսական հատված

Ֆինանսական հատվածն ընդգրկում է այն կազմակերպությունները, որոնց հիմնական գործունեությունը ֆինանսական միջնորդությունն է կամ ֆինանսական միջնորդությանը նպաստող ծառայությունների մատուցումը (օժանդակ ֆինանսական ծառայություններ): Ֆինանսական միջնորդությունը այնպիսի գործունեություն է, որի դեպքում սուբյեկտն իր անունից պարտավորություններ է ներգրավում՝ ֆինանսական շուկայում գործառնությունների միջոցով ֆինանսական ակտիվներ ձեռք բերելու նպատակով:

Այսպիսով, ֆինանսական հատվածը կարելի է բաժանել 2 խոշոր հատվածների.

- ֆինանսական միջնորդ կազմակերպություններ,
- օժանդակ ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ:

Միջնորդ ֆինանսական կազմակերպություններ են հանդիսանում, օրինակ՝

1. բանկերը
2. վարկային կազմակերպությունները
3. ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձինք (ներդրումային ընկերությունները)
4. ապահովագրական ընկերությունները (այդ թվում նաև «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն»)
5. կենսաթոշակային հիմնադրամները
6. գրավատները
7. զարգացման բանկը (օրինակ՝ Համահայկական բանկ)

Օժանդակ ֆինանսական ծառայություն մատուցող կազմակերպություններ են հանդիսանում, օրինակ՝

1. բրոքերները, այդ թվում նաև ապահովագրական բրոքերները,
2. բորսան, օրինակ՝ «ՆԱՍՊԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ,
3. դեպոզիտարիան, օրինակ՝ «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ,
4. փոխանակման կետերը,
5. վճարահաշվարկային կազմակերպությունները, այդ թվում՝ «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ,
6. «ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ» ՓԲԸ-ն,
7. «Հայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրո» իրավաբանական անձանց միությունը»
8. «ՀՀ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամը»
9. բանկերի միությունը, ապահովագրական ընկերությունների միությունը:

1.3. Ոչ ֆինանսական կազմակերպությունների հատված

Ոչ ֆինանսական կազմակերպությունների հատվածում ընդգրկվում են բոլոր այն ռեզիդենտ սուբյեկտները, որոնց հիմնական գործունեությունը շուկայական ապրանքների արտադրությունը և ոչ ֆինանսական ծառայությունների մատուցումն է: Ոչ ֆինանսական հատվածում կազմակերպության ներառվելը կախված չէ տվյալ սուբյեկտի սեփականատերերի հատվածային պատկանելությունից: Ըստ սահմանման՝ այս հատվածում են ընդգրկվում նաև շուկայական ապրանքներ և ծառայություններ արտադրող շահույթ չհետապնդող կազմակերպությունները:

Ոչ ֆինանսական կազմակերպությունների հատվածն ըստ սեփականատերերի բնույթի տարանջատվում է երկու ենթահատվածների՝ պետական և մասնավոր: Ընդ որում, ձեռնարկությունը համարվում է պետական, եթե կառավարվում է պետության կողմից, հետևյալ երկու դեպքերում. պետության բաժնեմասը տվյալ ձեռնարկությունում գերազանցում է 50%-ը կամ պետությունն օրենսդրորեն օժտված է այդ ձեռնարկությունը կառավարելու և ղեկավար անձանց նշանակելու հատուկ իրավասությամբ:

Ստորև ներկայացնում ենք մի շարք պետական ձեռնարկությունների օրինակներ՝

1. «ՀԱԷԿ» ՓԲԸ
2. «Հայաերոնավիգացիա» ՓԲԸ
3. «Երևանի ՋԷԿ» ՓԲԸ
4. «Բարձրավոլտ էլեկտրոնային ցանցեր» ՓԲԸ
5. «Հակատուբերկուլյոզային դիսպանսեր» ՓԲԸ
6. «Հայջրմուկոյուղի» ՓԲԸ

1.4. Տնային տնտեսություններ

Տնային տնտեսությունների հատվածը ներառում է բոլոր տնային տնտեսությունները: Տնային տնտեսությունները ֆիզիկական անձինք կամ անձանց խմբեր են, որոնք՝

- ապրում են համատեղ,
- ունեն ընդհանուր ռեսուրսներ, եկամուտներ և հարստություն,
- համատեղ սպառում են ապրանքներ և ծառայություններ,
- կարող են զբաղվել ձեռնարկատիրական գործունեությամբ:

Այսպիսով, տնային տնտեսությունների շարքին են դասվում նաև այն ֆիզիկական անձինք, որոնք զբաղվում են ապրանքների արտադրությամբ և ծառայությունների մատուցմամբ՝ սեփական սպառման կամ շուկայում իրացման նպատակով:

1.5. Տնային տնտեսություններին սպասարկող՝ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ

Տնային տնտեսություններին սպասարկող շահույթ չհետապնդող կազմակերպությունների հատվածում ընդգրկվում են ոչ առևտրային այն կազմակերպությունները, որոնք արտադրում են ոչ շուկայական ապրանքներ և ծառայություններ, տրամադրում դրանք առանձին տնային տնտեսություններին կամ ամբողջ հասարակությանը՝ անհատույց կամ որոշակի ոչ շուկայական գներով: Այն կազմակերպությունները, որոնք ղեկավարվում և 50% և ավելին ֆինանսավորվում են պետական կառավարման մարմինների կողմից, այս հատվածում չեն ընդգրկվում, այլ ներառվում են պետական կառավարման հատվածում:

Տնային տնտեսություններին սպասարկող շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից են՝ քաղաքական կուսակցությունները, հասարակական կազմակերպությունները, բարեգործական հիմնադրամները, եկեղեցիները և հավատքային կազմակերպությունները, պրոֆեսիոնալ և այլ տիպի միությունները (բացառությամբ ֆինանսական հատվածի), մշակութային կազմակերպությունները, որոշ կրթական և գիտահետազոտական կազմակերպություններ և այլն:

Օրինակ՝

1. «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամ
2. «Հայ առաքելական եկեղեցի»
3. «ԱԲԳ» հասարակական կազմակերպություն

Հավելված 2

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Սույն հավելվածում ներկայացվում է տնտեսական գործունեության ճյուղային դասակարգումը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարի 2009 թվականի հունիսի 3-ի թիվ 372-Ն հրամանով հաստատված «Տնտեսական գործունեության տեսակների Հայաստանի Հանրապետության դասակարգչի» (այսուհետ՝ Դասակարգիչ) երկրորդ խմբագրության (NACE rev.2):

2. Տնտեսական գործունեության տեսակները հաշվետվություններում ներկայացվում են ըստ հետևյալ խմբերի.

1) Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն. այս խումբն ընդգրկում է բուսական և կենդանական բնական պաշարների շահագործումը: Բաժինը ներառում է մշակաբույսերի աճեցումը, անասնաբուծությունը, անտառային տնտեսությունը, այլ բույսերի և կենդանիների բուծումը գյուղացիական տնտեսություններում կամ բույսերի հավաքումը և կենդանիների որսը բնական միջավայրում: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

- ա. բուսաբուծություն
- բ. անասնապահություն
- գ. անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ
- դ. ձկնորսություն և ձկնաբուծություն
- ե. A-00 այլ:

2) Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում. այս խումբը ներառում է բնության մեջ հանդիպող պինդ ապարների և հանքանյութերի արդյունահանումը բոլոր եղանակներով: Այս խումբը տարանջատված է երկու ենթախմբերի՝ «մետաղական հանքաքարի արդյունահանում», որը համապատասխանում է Դասակարգչի երկրորդ խմբագրության 05 խմբում ներառվող գործունեության տեսակներին և «շինանյութերի արդյունահանում», որում ներառվում են դասակարգչի 08 խմբում նկարագրված գործունեության տեսակները: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

- ա. մետաղական հանքաքարի արդյունահանում
- բ. շինանյութի արդյունահանում:

3) Մշակող արդյունաբերություն. մշակող արդյունաբերության խմբում դասվող տնտեսական միավորներն իրականացնում են տնտեսության այլ ճյուղերի (գյուղատնտեսություն, հանքագործական արդյունաբերություն և այլն) կողմից արտադրվող արտադրանքի, նյութերի բաղադրիչների ձևափոխում, նորոգում, վերականգնում: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

- ա. սննդի արդյունաբերություն
- բ. մսի մշակում և պահածոյացում
- գ. մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում
- դ. կաթնամթերքի արտադրություն
- ե. հացի և ալյուրե հրուշակեղենի արտադրություն
- զ. խմիչքների արդյունաբերություն
- է. ծխախոտի արդյունաբերություն
- ը. մանածագործական արտադրատեսակների և հագուստի արտադրություն
- թ. կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն
- ժ. փայտանյութի, թղթի, փայտե և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն (բացի կահույքից)
- ժա. պոլիգրաֆիական գործունեություն
- ժբ. քիմիական նյութերի արտադրություն
- ժգ. դեղագործական արտադրատեսակների արտադրություն
- ժդ. ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն
- ժե. ոչ մետաղական արտադրատեսակների արտադրություն
- ժզ. հիմնային մետաղների արտադրություն
- ժէ. մետաղե պատրաստի արտադրատեսակների արտադրություն, բացի մեքենաներից և սարքավորումներից
- ժը. համակարգիչների, էլեկտրոնային, օպտիկական և էլեկտրական սարքավորումների արտադրություն
- ժթ. կահույքի արտադրություն
- ի. մեքենաների և սարքավորումների նորոգում և տեղակայում
- իա. C-00 այլ:

4) Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում. տվյալ խմբում ներառվում է էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարումը արդյունաբերական կազմակերպություններին և բնակելի զանգվածներին: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

- ա. էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, փոխանցում և բաշխում,
- բ. D-00 այլ:

5) Զրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում. այս խումբը ներառում է ջրամատակարարումը, կոյուղու, ջրահեռացման, պինդ և ոչ պինդ թափոնների հավաքման և վերա-

մշակման հետ կապված գործունեությունը: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակը՝

ա. ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում:

6) Հիմնարարություն. այս խմբում ներառվում են նոր շինարարությունը, շինարարական օբյեկտների ընդլայնման կամ վերափոխման, նորոգման հետ կապված աշխատանքները, պատրաստի բլոկավոր կոնստրուկցիաներից շենքերի և ժամանակավոր շինությունների կանգնեցումը շինհրապարակներում: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. բնակելի և ոչ բնակելի շենքերի շինարարություն

բ. ճանապարհների և երկաթուղիների շինարարություն

գ. F-00 այլ:

7) Առևտուր. այս խմբում ներառվում են ցանկացած ապրանքների մեծածախ և մանրածախ առևտուրը (ապրանքի վաճառք առանց ձևափոխման) և ապրանքների վաճառքին բնորոշ ծառայությունների մատուցումը: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. ավտոմեքենաների, մոտոցիկլետների և դրանց պահեստամասերի առևտուր և նորոգում

բ. մեծածախ առևտուր

գ. մանրածախ առևտուր

8) Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն. այս խումբը ներառում է մարդատար և բեռնատար տրանսպորտային միջոցների գործունեությունը, խողովակաշարերով փոխադրումները, ուղևորների և բեռների տեղմնակների շահագործումը, բեռների մշակումը, պահպանումը, ինչպես նաև փոստային ծառայությունները: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. տաքսու ծառայություններ

բ. ավտոճանապարհային բեռնափոխադրումներ և փոխադրման ծառայություններ

գ. օդային տրանսպորտի գործունեություն

դ. պահեստավորում և պահպանում

ե. H-00 այլ:

9) Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում. այս խումբը ներառում է կարճաժամկետ բնակության համար հաճախորդներին բնակատեղերի տրամադրման և/կամ տեղում սպառման նպատակով սննդամթերքի ու խմիչքների պատրաստումը և վաճառքը (օրինակ՝ ռեստորաններ, սրճարաններ, հյուրանոցներ և այլն): Խմբում չեն ներառվում ամսական կամ տարեկան ժամկետներով բնակարանների վարձակալության տրամադրումը և կերակրատեսակների ու խմիչքների պատրաստումը և վաճառքը, որոնք նախատեսված չեն տեղում սպառման համար: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. հյուրանոցների և համանման բնակատեղերի տրամադրման ծառայություններ

բ. հանրային սննդի կազմակերպում

գ. I-00 այլ:

10) Տեղեկատվություն և կապ. այս խումբը ներառում է տեղեկատվության փոխանցման հաղորդակցման ուղիների, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառի գործունեությունը, տվյալների կամ այլ տեղեկատվության մշակման ծառայությունները: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. հրատարակչական գործ

բ. հեռուստառադիոձրագրերի կազմում և հեռարձակում

գ. հեռահաղորդակցություն

դ. համակարգչային ծրագրավորում և հարակից գործունեություն

ե. J-00 այլ:

11) Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն. այս խմբում ներառվում են առևտրային բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, ներդրումային ընկերությունների և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեությունը (վճարահաշվարկային կազմակերպություններ, գրավատներ, արտարժույթի դիլերային-բրոքերային գործունեություն իրականացնողներ, այլ բրոքերային ու դիլերային գործունեություն իրականացնողներ, ապահովագրական միջնորդներ և այլն): Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. առևտրային բանկեր

բ. վարկային կազմակերպություններ

գ. ապահովագրական ընկերություններ

դ. ներդրումային ընկերություններ

ե. այլ ֆինանսական կազմակերպություններ:

12) Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն. այս խումբը ներառում է անշարժ գույքի առքը և վաճառքը, վարձակալության տրամադրումը, գնահատումը: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի առք և վաճառք

բ. L-00 այլ:

13) Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն. այս խումբը ներառում է համապատասխան մասնագիտական որակավորման, գիտելիքների և հմտությունների օգնությամբ սպառողներին ծառայությունների մատուցումը, վերլուծական և հետազոտական աշխատանքների իրականացումը: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. իրավաբանական և հաշվապահական գործունեություն

բ. ճարտարապետական և ճարտարագիտական գործունեություն

գ. գիտական հետազոտություններ և մշակումներ

դ. գովազդային գործունեություն

ե. M-00 այլ:

14) Կրթություն. այս խումբը ներառում է տարբեր մակարդակների կրթություն և ցանկացած մասնագիտական ուսուցում: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. բարձրագույն կրթություն

բ. P-00 այլ:

15) Առողջապահություն. այս խումբը ներառում է առողջապահական բնագավառում գործունեությունը և ծառայությունների մատուցումը:

16) Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ. այս խումբը ներառում է մշակույթի, սպորտի, հանգստի և զվարճությունների բնագավառում հասարակությանը մատուցվող ծառայությունները:

17) Տնտեսության այլ ճյուղեր. այս խմբում արտացոլվում են տնտեսության այն ճյուղերը և գործունեության տեսակները, որոնք ներառված չեն սույն կետի 1-16 ենթակետերում ներկայացված խմբերում, ինչպես նաև Դասակարգչի երկրորդ խմբագրության 32.1 և 79 բաժիններում ընդգրկված գործունեության տեսակները: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. ոսկերչական արտադրատեսակների և զարդերի արտադրություն

բ. զբոսաշրջություն

գ. S-00 այլ:

3. Ֆիզիկական անձանց վարկավորման տեսակները հաշվետվությունում ներկայացվում են ըստ հետևյալ խմբերի.

1) Հիփոթեքային վարկեր. այս խմբում ներառվում են ֆիզիկական անձ հաճախորդներին տրամադրվող հիփոթեքային վարկերը՝ անշարժ գույքի ձեռքբերման և վերանորոգման նպատակով, որոնք ապահովված են տվյալ անշարժ գույքով: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. անշարժ գույքի ձեռքբերման հիփոթեքային վարկեր

բ. անշարժ գույքի վերանորոգման հիփոթեքային վարկեր

գ. անշարժ գույքի կառուցապատման հիփոթեքային վարկեր:

2) Սպառողական և այլ վարկեր. այս խմբում ներառվում են ֆիզիկական անձանց տրամադրվող բոլոր վարկերը, բացառությամբ «Հիփոթեքային վարկեր» խմբում ընդգրկվող վարկերի: Սույն խմբի ներկայացման համար ընտրվում է հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

ա. քարտային վարկեր

բ. ավտովարկեր

գ. կենցաղային և համակարգչային տեխնիկայի ձեռքբերման վարկեր

դ. ոսկու գրավով վարկեր

ե. այլ վարկեր:

4. Վարկերի դասակարգումն ըստ գործունեության տեսակների անհրաժեշտ է իրականացնել ելնելով վարկի օգտագործման նպատակից՝ հաշվի առնելով հետևյալը.

1) եթե վարկը վերցվում է հիմնական գործունեությունից տարբեր համատեղվող գործունեության ուղղությամբ ծախսվելու նպատակով, վարկի գումարն անհրաժեշտ է ներառել համատեղվող գործունեության տեսակի տողում,

2) եթե վարկը վերցվում է վարկառուի կողմից իրականացվող օժանդակ գործունեության ուղղությամբ ծախսվելու նպատակով, վարկի գումարն անհրաժեշտ է ներառել վարկառուի հիմնական գործունեության տեսակի տողում:

- 3) եթե վարկի ծախսման ուղղությունները մեկից ավելի են, և հնարավոր չէ գումարը բաշխել ըստ առանձին գործունեության տեսակների, վարկի գումարն ամհրաժեշտ է ներառել վարկառուի հիմնական գործունեության տեսակի տողում:
- 4) **Հիմնական գործունեության տեսակ** է համարվում կազմակերպության կողմից իրականացվող գործունեության այն տեսակը, որի ավելացված արժեքը գերազանցում է կազմակերպության շրջանակներում իրականացվող յուրաքանչյուր այլ գործունեության տեսակների ավելացված արժեքին և յուրացվում է կազմակերպությունից դուրս:
- 5) **Համատեղվող գործունեության տեսակ** է համարվում մեկ կազմակերպության շրջանակներում հիմնականից տարբեր իրականացվող գործունեություն, որի արդյունքները նույնպես յուրացվում են կազմակերպությունից դուրս:
- 6) **Օժանդակ գործունեության տեսակ** է համարվում հիմնական գործունեությանը նպաստող կամ օժանդակող գործունեություն, որի արդյունքները կազմակերպության շրջանակներից դուրս յուրացման ենթակա չեն:
- 7) **Ավելացված արժեքը** հաշվարկվում է որպես ապրանքների և ծառայությունների թողարկման ու միջանկյալ սպառման տարբերություն: Ընդ որում, թողարկվում իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակաշրջանում արտադրված ապրանքների և ծառայությունների ընդհանուր արժեքը, իսկ միջանկյալ սպառումը կազմված է այն ապրանքների ու ծառայությունների արժեքից, որոնք հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբողջությամբ սպառվում կամ վերափոխվում են արտադրության ընթացքում: Միջանկյալ սպառման մեջ չի ներառվում հիմնական կապիտալի սպառումը:
- 8) **Ավելացված արժեքի միջոցով** գործունեության տեսակները որոշելու անհնարինության դեպքում կարող է կիրառվել երկու մոտեցում՝
  - ա. ստեղծված արդյունքի՝ թողարկման կամ հասույթի,
  - բ. ծախսերի՝ աշխատավարձի, աշխատողների թվաքանակի և ծախսված աշխատաժամանակի հիման վրա:

Հավելված 3

ԲԱՆԿԻ ԳՈՐԾՆԵԿՆԵՐԻ ՌԵԶԻԴԵՆՏՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

1.	Հայաստանի Հանրապետությունում ունի մշտական բնակություն կամ Հայաստանի Հանրապետությունում բնակվում է 1 տարուց ավելի	
2.	Հայաստանի Հանրապետությունում բնակվում է 1 տարուց պակաս	
3.	Ունի սեզոնային աշխատանք Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս, սակայն ծախսերի հիմնական մասն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում	
4.	Ունի սեզոնային աշխատանք Հայաստանի Հանրապետությունում, սակայն ծախսերի հիմնական մասն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս	
5.	Ուսանում է կամ բուժման նպատակով գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում, սակայն հանդիսանում է այլ երկրի քաղաքացի	

1. Գործընկերը ՀՀ **ռեզիդենտ** է համարվում, եթե համապատասխանում է սույն հավելվածի աղյուսակում սահմանված 1-ին կամ 3-րդ չափանիշին:
2. Գործընկերը **ոչ ՀՀ ռեզիդենտ** է համարվում, եթե համապատասխանում է սույն հավելվածի աղյուսակում սահմանված 2-րդ, 4-րդ կամ 5-րդ չափանիշին:
3. Սույն հավելվածի աղյուսակում սահմանված չափանիշների հիման վրա որոշվում է միայն ֆիզիկական անձ հանդիսացող գործընկերոջ ռեզիդենտությունը: Ընդ որում, աղյուսակում սահմանված չափանիշները կիրառվում են նաև այլ երկրների ռեզիդենտներին բացահայտման համար:
4. Ֆիզիկական անձ չհանդիսացող գործընկերների համար ռեզիդենտությունը որոշվում է՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահի 2007 թվականի հունվարի 11-ի թիվ 1/12Ա որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրության ձեռնարկով» (2-րդ բաժին «Տնտեսության հատվածների նկարագիրը») սահմանված չափանիշների համաձայն:

Հավելված 4

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

1. Սույն հավելվածի իմաստով՝ միջազգային կազմակերպություն է համարվում անդամ երկրների իշխանությունների և/կամ այլ միջազգային կազմակերպությունների ղեկավար անձանց միջև կնքված պաշտոնական համաձայնագրի հիման վրա գործող կազմակերպությունը, որի գոյությունը ճանաչվում է անդամ երկրների օրենսդրությամբ, և նշված պաշտոնական համաձայնագիրը հանդիսանում է միջազգային կազմակերպության կանոնադրությունը: Միջազգային կազմակերպությունը հանդիսանում է միջազգային իրավաբանական անձ և ենթակա է կարգավորման միջազգային օրենսդրությամբ:

2. Միջազգային կազմակերպությունները բաժանվում են երկու խմբի.

1) Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններ, որոնք իրականացնում են ֆինանսական միջնորդություն միջազգային մակարդակով, այսինքն՝ իրականացնում են միջոցների վերաբաշխում տարբեր տնտեսությունների վարկատուների և վարկառուների միջև (օրինակ՝ Արժույթի միջազգային հիմնադրամը, Համաշխարհային բանկի խմբի անդամ կազմակերպությունները, Ասիական զարգացման բանկը և այլն):

2) Այլ միջազգային կազմակերպություններ, որոնք տրամադրում են ոչ շուկայական բնույթի հասարակական ծառայություններ անդամ երկրներին, օրինակ՝ խաղաղապահության, կրթության, գիտության, տարատեսակ հետազոտությունների ոլորտներում (օրինակ՝ Միավորված ազգերի կազմակերպություն):

3. Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները կարող են լինել տարածաշրջանային (օրինակ՝ Զարգացման և վերակառուցման եվրոպական բանկ) կամ համաշխարհային (օրինակ՝ Միջազգային ֆինանսական կորպորացիան):

4. Ի հակադրություն միջազգային կազմակերպությանը՝ երկու և ավելի երկրների կառավարությունների սեփականության տակ գտնվող առևտրային ընկերությունը չի հանդիսանում միջազգային կազմակերպություն: Միջազգային կազմակերպություն չի համարվում նաև միջազգային ֆինանսական ծառայություններ կամ օժանդակություն մատուցող կազմակերպությունը, որի միակ կամ հիմնական բաժնետեր է հանդիսանում մեկ երկրի կառավարությունը (օրինակ՝ KfW):

5. Ստորև ներկայացվում է նաև առավել հայտնի միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների ոչ ամբողջական ցանկը, իսկ այլ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների դասակարգումը պետք է իրականացվի վերը նշված չափանիշների հիման վրա:

- 1) African Development Bank
- 2) Asian Development Bank
- 3) Bank of International Settlements (BIS)
- 4) Black Sea Trade and Development Bank (BSTDB)
- 5) Caribbean Development Bank (CDB)
- 6) Central American Bank of Economic Integration (CABEI)
- 7) Corporation Andina de Fomento (CAF)
- 8) East African Development Bank (EADB)
- 9) European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)
- 10) European Commission (EC)
- 11) European Investment Bank (EIB)
- 12) Inter-American Development Bank
- 13) International Fund for Agricultural Development (IFAD)
- 14) International Monetary Fund (IMF)
- 15) Islamic Development Bank (IDB)
- 16) Nordic Development Fund (NDF)
- 17) Nordic Investment Bank (NIB)
- 18) OPEC Fund for International Development (OPEC Fund)
- 19) Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)
- 20) Organization of Petroleum-Exporting Countries (OPEC)
- 21) West African Development Bank (BOAD)
- 22) World Bank Group
- 23) International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)
- 24) International Development Association (IDA)
- 25) International Finance Corporation (IFC)
- 26) Multinational Investment Guarantee Agency (MIGA)
- 27) International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID)

Ձեռնարկությունների դասակարգումն ըստ չափերի

1. Սույն կարգի շրջանակներում ձեռնարկություններն ըստ չափի բաժանվում են հետևյալ խմբերի.

- 1) Գերփոքր
- 2) Փոքր
- 3) Միջին
- 4) Խոշոր

2. **Գերփոքր ձեռնարկություն** է համարվում այն ՀՀ ռեզիդենտ (այսուհետ՝ ռեզիդենտ) առևտրային կազմակերպությունը կամ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերը, որի աշխատողների միջին ցուցակային թվաքանակը կազմում է մինչև 10 մարդը ներառյալ, իսկ նախորդ տարվա գործունեությունից ստացված հասույթը կամ նախորդ տարեվերջի դրությամբ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում 100 մլն դրամը:

3. **Փոքր ձեռնարկություն** է համարվում այն ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունը կամ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերը, որի աշխատողների միջին ցուցակային թվաքանակը կազմում է մինչև 50 մարդը ներառյալ, իսկ նախորդ տարվա գործունեությունից ստացված հասույթը կամ նախորդ տարեվերջի դրությամբ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում 500 մլն դրամը:

4. **Միջին ձեռնարկություն** է համարվում այն ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունը կամ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերը, որի աշխատողների միջին ցուցակային թվաքանակը կազմում է մինչև 250 մարդը ներառյալ, իսկ նախորդ տարվա գործունեությունից ստացված հասույթը կամ նախորդ տարեվերջի դրությամբ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում համապատասխանաբար 1500 մլն դրամը և 1000 մլն դրամը:

5. **Խոշոր ձեռնարկություն** է համարվում այն ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունը կամ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերը, որի աշխատողների միջին ցուցակային թվաքանակը գերազանցում է 250 մարդը և (կամ) նախորդ տարվա գործունեությունից ստացված հասույթը կամ նախորդ տարեվերջի դրությամբ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է համապատասխանաբար 1500 մլն դրամը և 1000 մլն դրամը:

6. Ձեռնարկություններն ըստ չափերի դասակարգման ժամանակ ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների համար հիմք է ընդունվում նախորդ տարվա գործունեությունից ստացված հասույթը, իսկ արդյունաբերական և այլ արտադրական ոլորտում գործող կազմակերպությունների համար՝ նախորդ տարեվերջի դրությամբ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը:

7. Աշխատողների միջին ցուցակային թվաքանակի որոշման համար հիմք է ընդունվում նախորդ տարեվերջի դրությամբ աշխատողների թվաքանակը:

8. Այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն իր գործունեությունը սկսել է տվյալ տարում, ապա ըստ չափի դասակարգման համար բանկը հիմք է ընդունում վարկի տրամադրման պահի դրությամբ առկա տեղեկատվությունը:

9. Դասակարգման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ստացվում է հաճախորդից՝ բանկի կողմից սահմանված՝ տեղեկատվության հավաքագրման և պահպանման սկզբունքների համաձայն:

10. Այն դեպքում, երբ կազմակերպությունը մատուցում է ծառայություններ և միաժամանակ գործում է արդյունաբերական և/կամ այլ արտադրական ոլորտում, ապա բանկը գնահատում է ծառայությունների ոլորտի և արտադրական ոլորտների կշիռներն ըստ շրջանառության ծավալների և դասակարգում ըստ չափի՝ հաշվի առնելով ամենամեծ կշիռ ունեցող ոլորտը:

Ձեռնարկության չափը	Աշխատողների քանակը	Ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը՝ արտադրական կամ արդյունաբերական ձեռնարկությունների համար	Հասույթը՝ ծառայությունների ոլորտի ձեռնարկությունների համար
Գերփոքր	≤10	≤100մլն	≤100մլն
Փոքր	≤50	≤500մլն	≤500մլն
Միջին	≤250	≤1000մլն	≤1500մլն

Միջազգային վարկային ծրագրերի ցանկ

	Ծրագրի անվանումը
GAF/KfW/SME	Գերմանահայկական հիմնադրամի KfW-ի կողմից ֆինանսավորվող ՓՍՁ ոլորտի աջակցման ծրագիր
GAF/GOV/SME	Գերմանահայկական հիմնադրամի ՀՀ կառավարության կողմից ֆինանսավորվող ՓՍՁ ոլորտի աջակցման ծրագիր
GAF/WB/SME	Գերմանահայկական հիմնադրամի Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող ՓՍՁ համար ֆինանսական միջոցների հասանելիության ծրագիր
GAF/ KfW /ENERGY	Գերմանահայկական հիմնադրամի KfW-ի կողմից ֆինանսավորվող Վերականգնվող էներգիայի աջակցման ծրագիր
GAF/KfW/ MORTGAGE	Գերմանահայկական հիմնադրամի KfW-ի կողմից ֆինանսավորվող Բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացման ծրագիր
GAF/ GOV/ ECSTAB	Գերմանահայկական հիմնադրամի ՀՀ Կառավարության կողմից Տնտեսության կայունացման վարկավորման ծրագիր
GAF/ KfW/ AGRO	Գերմանահայկական հիմնադրամի KfW-ի կողմից ֆինանսավորվող Գյուղատնտեսության ոլորտի աջակցման ծրագիր
GAF/ ADB/ AGRO	Գերմանահայկական հիմնադրամի Ասիական Ջարգացման բանկի կողմից ֆինանսավորվող Կանանց ՓՍՁ ոլորտի զարգացման ծրագիր
EBRD/MSME	Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական բանկի միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր
EBRD/CEEP	Ջարգացման և Վերակառուցման Եվրոպական բանկ (ՎՁԵԲ) - Կովկասյան էներգաարդյունավետության ծրագիր
EBRD/COF	Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական բանկի Համաֆինանսավորման ծրագիր
EBRD/MC	Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական բանկի Միկրովարկավորման ծրագիր
EBRD/ MORTGAGE	Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական բանկի Հիփոթեքային վարկավորման ծրագիր
EBRD/TFP	Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական բանկի Առևտրի խթանման ծրագիր
EBRD/SL1	Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական բանկի Սինդիկացված Վարկի առաջին ծրագիր
EBRD/SL2	Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական բանկի Սինդիկացված Վարկի երկրորդ ծրագիր
ADB/RCA	Ասիական Ջարգացման բանկի Վերականգնվող Վարկային Համաձայնագիր
AtlanticAG/EXPIMP	Ատլանտիկ ՖորՖեյտինգ ԷյՋի ներմուծման/արտահանման վարկավորման ծրագիր
BS/SME1	Սևծովյան Առևտրի և Ջարգացման բանկի Փոքր և Միջին Ձեռնարկությունների վարկավորման առաջին ծրագիր
BS/SME2	Սևծովյան Առևտրի և Ջարգացման բանկի Փոքր և Միջին Ձեռնարկությունների վարկավորման երկրորդ ծրագիր
IFC/SME1	Միջազգային Ֆինանսական Կորպորացիայի Փոքր և Միջին Ձեռնարկությունների վարկավորման առաջին ծրագիր
OFID/TFP	ՆԱԵԿ Առևտրի խթանման ծրագիր

Սույն հավելվածում որոշ ծրագրերի բացակայության դեպքում բանկն այդ մասին տեղեկացնում է Կենտրոնական բանկին ուղարկելով ծրագրի անվանումը (ներառյալ՝ անգլերեն տարբերակը)՝ աղյուսակում ներկայացված սկզբունքների համաձայն:

ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Սույն կարգի «Ծանոթագրություն ակտիվների վերաբերյալ» և «Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ» հաշվետվություններում **«Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույք»** սյունակներում լրացվող տեղաբաշխված և ներգրավված գումարների արդյունավետ տոկոսադրույքները հաշվարկվում են համաձայն հետևյալ սկզբունքների՝

- 1) Օվերդրաֆտների, վարկային գծերի և կանխատեսելի դրամական հոսքեր չունեցող գործիքների (բացառությամբ՝ ցպահանջ և անժամկետ միջոցների) արդյունավետ տոկոսադրույքների հաշվարկման համար կիրառվում է համաձայնեցված տարեկան տոկոսադրույքի (annualized agreed rate, AAR) բանաձևը՝

$$X = \left(1 + \frac{r_{ag}}{n} \right)^n - 1 \text{ (բանաձև 1) ,}$$

որտեղ՝

X - համաձայնեցված տարեկան տոկոսադրույքն է (ՀՏՏ),

r_{ag} - բանկի և հաճախորդի միջև համաձայնեցված պարզ տոկոսադրույքն է,

n - հաշվեգրված տոկոսների վճարումների կապիտալիզացիաների քանակն է մեկ տարվա ընթացքում:

- 2) Կանխատեսելի դրամական հոսքեր ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկման համար կիրառվում է մանրամասն սահմանված՝ էֆեկտիվ տոկոսադրույքի (narrowly defined effective rate, NDER) բանաձևը՝

$$A = \sum_{n=1}^N \frac{K_n}{(1+i)^{\frac{D_n}{365}}} \text{ (բանաձև 2),}$$

որտեղ՝

i - մանրամասն սահմանված էֆեկտիվ տոկոսադրույքն է (ՄՄԷՏ),

K_n - դրամական միջոցների n հոսքեր՝ բանկի տեսանկյունից,

N - դրամական միջոցների հոսքերի քանակը՝ կապված տվյալ ֆինանսական գործիքի հետ,

A - ներգրավված կամ տրամադրված միջոցի սկզբնական գումարը,

D_n - n -րդ դրամական հոսքի ստացման ժամանակահատվածը՝ արտահայտված առաջին հոսքից հետո անցած օրերի թվով (առաջին հոսք՝ միջոցի ներգրավման կամ տրամադրման ամսաթիվն է):

- 3) Ինչպես ՀՏՏ-ն, այնպես էլ ՄՄԷՏ-ն ներառում են տեղաբաշխված և ներգրավված միջոցների գծով բոլոր տոկոսային վճարները և չեն ներառում այլ վճարներ (միջնորդավճարներ և այլն): Նրանց տարբերությունը կայանում է վերջիններիս հաշվարկման հիմքում ընկած տոկոսադրույքների տարեկանացման մեթոդի մեջ: ՀՏՏ-ն կիրառելի է միայն այն դեպքերում, երբ տեղաբաշխված/ներգրավված/միջոցների գծով տոկոսների կապիտալիզացիան կատարվում է կանոնավոր (հավասար) ժամանակահատվածներում: ՄՄԷՏ-ն հանդիսանում է արդյունավետ մոտարկում և կարող է կիրառվել ցանկացած տեսակի տեղաբաշխված/ներգրավված միջոցի պարագայում:
- 4) Եթե պայմանագրում առկա են դրույթներ, որոնք թույլ են տալիս տոկոսների փոփոխություններ, ապա տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը պետք է հաշվարկվի պայմանագրի կնքման պահին գործող չափանիշների հիման վրա՝ ենթադրելով, որ տոկոսները և/կամ հաճախորդի կողմից կատարվող կամ կատարվելիք ծախսերը մնալու են կայուն և կիրառվելու են մինչև պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտը:

2. «Ծանոթագրություններ ակտիվների վերաբերյալ» հաշվետվությունում **«Տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը՝ գործընկերոջ տեսանկյունից (APRC)»** սյունակում լրացվող տեղաբաշխված գումարների արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է թիվ 2 բանաձևով և նույն մեթոդաբանությամբ, ինչ ՄՄԷՏ-ն, սակայն ներառում է ինչպես բոլոր տոկոսները, այնպես էլ այլ վճարումները, որոնք միջոց ստացողը պարտավոր է վճարել տվյալ միջոցը ստանալու համար: Թիվ 2 բանաձևի տարրերը տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը հաշվարկելիս ունեն հետևյալ նշանակությունները.

i - տարեկան փաստացի տոկոսադրույքն է,

A - միջոց ստացողին տրամադրվող միջոցի սկզբնական գումարն է,

n - միջոցի մարմանն ուղղված վճարի հերթական համարն է,

Kn - միջոց ստացողի կողմից միջոցի ստացման պահին և (կամ) միջոցի գործողության ընթացքում կատարված հերթական n-րդ վճարի գումարն է (մայր գումար, տոկոսագումարներ և (կամ) այլ վճարումների գումարներ): Այն դեպքում, երբ միջոց տրամադրելու մասին պայմանագրով թույլատրվում են տոկոսների և (կամ) միջոց ստացողի ընդհանուր ծախսի մեջ ներառվող այլ վճարների քանակի կամ չափի փոփոխություններ, և հնարավոր չէ այդ փոփոխություններին տալ գումարային արտահայտություն, ապա տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը պետք է հաշվարկվի ենթադրելով, որ տոկոսները և (կամ) միջոց ստացողի ընդհանուր ծախսի մեջ ներառվող այլ վճարները մնալու են կայուն և կիրառվելու են մինչև միջոց ստանալու պայմանագրի գործողության ավարտը,

D_n - այն թիվն է, որը ցույց է տալիս, թե քանի օր է անցել միջոցի ստացման օրից մինչև միջոցի գումարի հերթական n-րդ մարման օրը ներառյալ:

Օրինակ՝ վարկը տրամադրվել է սեպտեմբերի 15-ին, վարկի տրամադրման համար վարկի ստացման պահին նախատեսված են այլ վճարումներ, և վարկի առաջին մասնակի մարումը տեղի է ունենալու նույն տարվա հոկտեմբերի 15-ին: Այս դեպքում $D_1=0$, քանի որ այլ վճարումները կատարվելու են վարկի ստացման օրը, $D_2=30$, քանի որ վարկի տրամադրումից մինչև հերթական մարումն ընկած օրերի թիվը 30 է, իսկ D_3 - ից մինչև D_n ընկած օրերի թիվը հաշվարկվում է նույն սկզբունքով:

3. Միջոց ստացողի ընդհանուր ծախսի մեջ չեն ներառվում հետևյալ վճարները.
  - 1) օրենքով և միջոց ստանալու պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման համար վճարված կամ վճարվելիք տուժանքները և այլ վճարները,
  - 2) այն վճարները, որոնք միջոց ստացողի կողմից ենթակա են վճարման՝ անկախ ապրանքների, ծառայությունների կամ աշխատանքների դիմաց վճարումը տրամադրված միջոցով կամ առանց տրամադրված միջոցի կատարելու հանգամանքից,
  - 3) կազմակերպություններին, միություններին կամ այլ խմբերին անդամակցելու կամ բաժանորդագրվելու համար նախատեսված վճարները, եթե միջոցի ստացման պայմանները կախված են նման անդամակցումից կամ բաժանորդագրումից: Բացառություն են կազմում կազմակերպություններին, միություններին կամ այլ խմբերին անդամակցելու կամ բաժանորդագրվելու համար նախատեսված վճարները, եթե միջոց տրամադրողը այդ կազմակերպությունների, միությունների կամ այլ խմբերի հիմնադիրն է կամ մասնակիցը, և տրամադրվող միջոցի պայմանները կախված են նման անդամակցումից կամ բաժանորդագրումից: Օրինակ՝ բանկը հայտարարում է վարկային պայմանագրի կնքման արտոնյալ պայմաններ այն անձանց համար, ովքեր կհանդիսանան իր կողմից հիմնադրված միության անդամ: Անդամակցության համար պահանջվում է տարեկան անդամավճար: Տրամադրված միջոցի ժամկետի ընթացքում հաճախորդի կողմից վճարվելիք անդամավճարի (անդամավճարների) գումարը պետք է ներառվի տարեկան փաստացի տոկոսադրույքի հաշվարկի մեջ,
  - 4) ապահովագրության, գնահատման և այլ օժանդակ ծառայությունների դիմաց կատարվող վճարները՝ **բացառությամբ այն դեպքերի, երբ** այդ ծառայություններից օգտվելը հանդիսանում է միջոց տրամադրելու պայմանագիրը կնքելու կամ գովազդվող տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը ստանալու նախապայման և
    - ա. այդ ծառայությունների շահառուն հանդիսանում է միջոց տրամադրողը, կամ
    - բ. միջոց տրամադրողը սահմանում է այն անձանց շրջանակը, որոնց հետ միջոց ստացողն իրավունք ունի կնքելու օժանդակ ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր: Օրինակ՝ ապահովագրության, գնահատման և այլ օժանդակ ծառայությունների դիմաց կատարվող վճարները տարեկան փաստացի տոկոսադրույքի հաշվարկի մեջ ներառվում են, երբ.
      - բ1. Բանկը, որպես վարկային պայմանագիրը կնքելու նախապայման, պահանջում է գրավադրված գույքի ապահովագրություն, ինչպես նաև հանդիսանում է այդ պայմանագրի շահառուն,
      - բ2. Բանկը, որպես վարկային պայմանագիրը կնքելու նախապայման, պահանջում է գրավադրված գույքի ապահովագրություն, ինչպես նաև սահմանում է այն անձանց շրջանակը, որոնց հետ հաճախորդն իրավունք ունի կնքել ապահովագրական ծառայությունների մատուցման պայմանագիր,
      - բ3. Բանկը, որպես գովազդվող տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը ստանալու նախապայման, պահանջում է գրավադրված գույքի ապահովագրություն, ինչպես նաև հանդիսանում է այդ պայմանագրի շահառուն,
      - բ4. Բանկը, որպես գովազդվող տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը ստանալու նախապայման, պահանջում է գրավադրված գույքի ապահովագրություն, ինչպես նաև սահմանում է այն անձանց շրջանակը, որոնց հետ հաճախորդն իրավունք ունի կնքելու ապահովագրական ծառայությունների մատուցման պայմանագիր,

բ5. Բանկը, որպես վարկային պայմանագիրը կնքելու նախապայման, պահանջում է գրավադրված գույքի ապահովագրություն, հանդիսանում է այդ պայմանագրի շահառուն, ինչպես նաև սահմանում է այն անձանց շրջանակը, որոնց հետ հաճախորդն իրավունք ունի կնքելու ապահովագրական ծառայությունների մատուցման պայմանագիր,

բ6. Բանկը, որպես գույքավոր տարեկան փաստացի տոկոսադրույքը ստանալու նախապայման, պահանջում է գրավադրված գույքի ապահովագրություն, հանդիսանում է այդ պայմանագրի շահառուն, ինչպես նաև սահմանում է այն անձանց շրջանակը, որոնց հետ հաճախորդն իրավունք ունի կնքելու ապահովագրական ծառայությունների մատուցման պայմանագիր:

5) միջոց ստանալու հետ կապված այլ վճարները, որոնք միջոց ստացողը պարտավոր է կատարել միջոց ստանալու համար (օրինակ՝ բիզնես պլանի մշակման, միջոց ստացողի կողմից միջոց ստանալու համար բանկ այցելության տրանսպորտային ծախսերը):

4. Այն դեպքում, երբ միջոց տրամադրելու պայմանագիրը պարունակում է դրույթներ, որոնք թույլատրում են տոկոսների և ընդհանուր ծախսի մեջ ներառվող այլ վճարների քանակի կամ չափի փոփոխություններ կամ տատանումներ, և հնարավոր է այդ փոփոխություններին տալ գումարային արտահայտություն, ապա տոկոսադրույքը պետք է հաշվարկվի՝ ենթադրելով, որ տոկոսները և/կամ ընդհանուր ծախսի մեջ ներառվող այլ վճարները մնալու են կայուն և կիրառվելու են մինչև պայմանագրի գործողության ավարտը:

5. Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում ծախսերն ընդգրկելիս անհրաժեշտ է առաջնորդվել հետևյալ սկզբունքով. արդյո՞ք հաճախորդը պարտավոր է կատարել նշված ծախսերը վարկավորման համար, մասնավորապես.

1) քարտային հաշվի բացման և սպասարկման համար գանձվող վճարները մասնակցում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկմանը, եթե դրանք կատարվել են վարկային գծի ստանալու նպատակով: Այն դեպքում, երբ պլաստիկ քարտը եղել է հաճախորդի տրամադրության տակ մինչև վարկային գծի տրամադրումը, ապա արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկման ժամանակ արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկմանը մասնակցում են միայն սպասարկման համար գանձվող վճարները:

2) վարկի գումարի կանխկազման համար գանձվող միջնորդավճարը չի մասնակցում արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկմանը, եթե վարկային գծի տրամադրման պայմանների համաձայն հաճախորդը հարկադրված է ստացած միջոցները կանխկազմել:

3) առևտրային վարկերի գծով արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկմանը մասնակցում են բոլոր այն վճարները, որոնք կատարվել են տվյալ հաճախորդի կողմից տվյալ վարկը ստանալու նպատակով, այդ թվում՝ բանկում ընթացիկ հաշվի բացման համար գանձվող կոմիսիոն վճարը, եթե դա բացվել է անմիջապես վարկի տրամադրման համար:

6. Տոկոսադրույքները հաշվարկելիս անհրաժեշտության պարագայում գործում են հետևյալ սկզբունքները.

1) պայմանագրով տրամադրված միջոցի առավելագույն սահմանաչափ սահմանված չլինելու դեպքում տրամադրված միջոցի առավելագույն չափը մեկ միլիոն դրամն է,

2) եթե պայմանագրով նախատեսված է, որ հաճախորդը կարող է տրամադրված միջոցի գումարը ստանալ մաս առ մաս կամ կարող է ընտրել տրամադրված միջոցի գումարը ստանալու պահը, ապա համարվում է, որ տրամադրված միջոցի գումարը հաճախորդին փոխանցվել է ամբողջությամբ պայմանագիրը կնքելու պահին,

3) պայմանագրով տրամադրված միջոցի վերադարձման ժամանակացույց կամ պայմանագրի դրույթներով վերադարձման ժամկետներ սահմանված չլինելու դեպքում տրամադրված միջոցի վերադարձման ժամկետը մեկ տարի է,

4) այն դեպքում, երբ պայմանագիրը սահմանում է տրամադրված միջոցի վերադարձման մեկից ավելի ժամկետներ, ապա տրամադրված միջոցի վերադարձը կատարվում է պայմանագրով սահմանված ամենամոտ ժամկետում, եթե այլ բան նախատեսված չէ պայմանագրով:

7. Արտարժութային վարկերի գծով արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկման ժամանակ ՀՀ դրամով գանձվող կոմիսիոն բոլոր վճարները հաշվարկում ներառվում են պայմանագրի կնքման օրվա համար բանկի կողմից սահմանված վաճառքի փոխարժեքով:

Ծանոթագրությունն ակտիվների վերաբերյալ

Բանկի անվանումը _____

Ամսաթիվը _____

Հ/Գ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	Հաշվառման հաշվի համարը	Գործընկերոջ հատվածային պատկանելիությունը	Գործընկերոջ երկիրը	Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը	Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը	Գործընկերոջ կողմ	Գործընկերոջ ԱՎԻՖԶ կոդը	Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը	Գործընկերոջ մոտ պետական մասնակցությունը	Գործընկերոջ մոտ օտարերկրյա մասնակցությունը	Գործընկերոջ գործունեության նպատակը	Գործընկերոջ գործունեության մարզը	Գործընկերոջ վարկանշիչ կազմակերպությունը	Գործընկերոջ/Ակտիվի վարկանիշը	Գործընկերոջ՝ բանկի աշխատակից հանդիսանալը	Գործընկերոջ չափը	Ակտիվի տեսակը	Միջազգային (գաղափարային) վարկային ծրագրերը	Վարկավորման բնագավառը	Ակտիվի իրականացման մարզը	Ակտիվի ապահովվածությունը	Մայր գումարի արժույթը	Տոկոսագումարի, զեղչի կամ շահութաբաժնի արժույթը

[illegible][illegible]

Ծանոթագրություն պարտավորությունների վերաբերյալ

Բանկի անվանումը _____

Անսաթիվը _____

h/h	Հաշվառման հաշվի համարը	Գործընկերոջ հատվածային պատկանելությունը	Գործընկերոջ երկիրը	Միջազգային կազմակերպություն հանդիսացող գործընկերը	Գործընկերոջ իրավական կարգավիճակը	Գործընկերոջ կոդը	Գործընկերոջ ՍՎԻՖԹ կոդը	Գործընկերոջ՝ բանկի հետ կապվածությունը	Գործընկերոջ մոտ պետական մասնակցությունը	Գործընկերոջ մոտ օտարերկրյա մասնակցությունը	Գործընկերոջ գործունեության նպատակը	Գործընկերոջ գործունեության մարզ	Գործընկերոջ վարկանշող կազմակերպությունը	Գործընկերոջ վարկանիշը	Խոշոր պարտատիրոջ անվանումը	Խոշոր պարտատիրոջ նույնականացման տվյալները	Պարտավորության տեսակը	Միջազգային (զարգացման) վարկային ծրագրեր	Ֆինանսական միջոցների ներգրավման բնագավառը	Սալո գումարի արժույթը
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
...																				

Տոկոսագումարի արժույթը	Փոխարկվող պարտավորություն	Պարտավորության պայմանագրային գումարը	Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը	Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը	Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո	Տոկոսադրույթի տեսակը	Լոգոյր/փոփոխվող տոկոսադրույթի ինդեքսը (դրույթը)	Տոկոսադրույթի փոփոխման մնացած ժամկետը	Անվանական տոկոսադրույթը	Հետաշվեկշռային հորվածի տոկոսադրույթը	Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույթը	Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույթ բանկի տեսանկյունից
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33

	Տոկոսագումարի մնացորդը	
35	Հետհաշվեկշռային հորվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը	
36	Տույժ/տուգանքի մնացորդը	
37	Պարտավորության մայր գումարի մնացորդը	
38	Պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդը	
39	Ընդհանուր կապիտալի հաշվարկում մասնակցող գումարը	
40	Հետհաշվեկշռային հորվածի մնացորդը	
41	Խոշոր պարտատիրոջ հետ փոխկապակցված անձանց նկատմամբ պարտավորությունների մնացորդը	
42	Դասակարգումը	
43	Հնարավոր կորուստների պահուստը	
44	Պարտավորությունների քանակը	
45	Տոկոսագումարի մնացորդը	
35	Հետհաշվեկշռային հորվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը	
36	Տույժ/տուգանքի մնացորդը	
37	Պարտավորության մայր գումարի մնացորդը	
38	Պարտավորության համախառն հաշվեկշռային մնացորդը	
39	Ընդհանուր կապիտալի հաշվարկում մասնակցող գումարը	
40	Հետհաշվեկշռային հորվածի մնացորդը	
41	Խոշոր պարտատիրոջ հետ փոխկապակցված անձանց նկատմամբ պարտավորությունների մնացորդը	
42	Դասակարգումը	
43	Հնարավոր կորուստների պահուստը	
44	Պարտավորությունների քանակը	
45	Տոկոսագումարի մնացորդը	
35	Հետհաշվեկշռային հորվածի գծով տոկոսագումարների մնացորդը	
36	Տույժ/տուգանքի մնացորդը	
37		

	Տոկոսագումարի արժույթը	
21	Փոխարկվող պարտավորություն	
22	Պարտավորության պայմանագրային գումարը	
23	Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը	
24	Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը	
25	Պարտավորության երկարաձգման ժամկետը	
26	Պարտավորության պայմանագրային ժամկետը երկարաձգումից հետո	
27	Տոկոսադրույքի տեսակը	
28	Լուրացող/փոփոխվող տոկոսադրույքի ինդեքսը (դրույքը)	
29	Տոկոսադրույքի փոփոխմանը մնացած ժամկետը	
30	Անվանական տոկոսադրույքը	
31	Հետհաշվեկշռային հորվածի տոկոսադրույքը	
32	Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը	
33	Տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույք բանկի տեսանկյունից	
34.1	Ժամկետանց	
34.2	Ժամկետային	
34.3	մինչև 30 օր	
34.4	31-ից 60 օր	
34.5	61-ից 90 օր	
34.6	91-ից 120 օր	
34.7	121-ից 150 օր	
34.8	151-ից 180 օր	
34.9	181 օրից 1 տարի	
34.10	1 տարուց 3 տարի	
34.11	3-ից 5 տարի	
34.12	5-ից 15 տարի	
34.13	15 տարուց ավելի	

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2010 թվականի ապրիլի 13-ի թիվ 74-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին*

Հաշվի առնելով, որ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերը և իրավասու մարմնի կողմից տրված դրամական (փողային) փոխանցումների իրականացման լիցենզիա ունեցող կազմակերպությունները կարող են իրականացնել էլեկտրոնային փողի թողարկում, սպասարկում և իրացում (տարածում) միայն Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով և համապատասխան թույլտվության հիման վրա,

Մպատակ ունենալով

ստեղծել առավել բարենպաստ պայմաններ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում էլեկտրոնային փողով վճարումների կատարման և զարգացման համար,

բարձրացնել հանրության վստահությունը վիրտուալ միջավայրում էլեկտրոնային փողով վճարումներ իրականացնելու նկատմամբ՝ միաժամանակ սահմանելով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում էլեկտրոնային փողի միջավայրում առաջացող հնարավոր ռիսկերի կանխարգելման և վերահսկման մեխանիզմներ,

հիմք ընդունելով «Վճարահաշվարկային համակարգերի և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ մասը և 19-րդ հոդվածի 2-րդ մասի «ա» կետը, ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 70-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2010 թվականի ապրիլի 13-ի թիվ 74-Ն որոշմամբ հաստատված «Էլեկտրոնային փող թողարկելու թույլտվության տրամադրման, կասեցման և դադարեցման կարգն ու պայմանները, էլեկտրոնային փող թողարկողներին ներկայացվող պահանջները» կանոնակարգ 16/1-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 16/1) կատարել հետևյալ փոփոխություններն ու լրացումը.

1) «Կանոնակարգ 16/1-ի 3-րդ կետի 2-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«2) սույն կարգում օգտագործվող լիցքավորման քարտերի վաճառք (իրացում), էլեկտրոնային փողի թողարկում/Հաշվառման Հաշվի համալրում (լիցքավորում), մեկանգամյա օգտագործման չլիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների վաճառք (իրացում), էլեկտրոնային փողով վճարման իրականացում, էլեկտրոնային փողի մարում, էլեկտրոնային փողի փոխարկում Փոխարկողի միջոցով, էլեկտրոնային փողի փոխարկում, էլեկտրոնային փողի փոխանցում հասկացությունները կիրառվում են համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի էլեկտրոնային փողի թողարկման ու սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները սահմանող նորմատիվ իրավական ակտով կիրառվող նշանակության:»,

2) ուժը կորցրած ճանաչել Կանոնակարգ 16/1-ի 4-րդ կետի 2-րդ ենթակետի «ա» պարբերությունը,

3) Կանոնակարգ 16/1-ի 4-րդ կետի 3-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«3) դիմողի կողմից էլեկտրոնային փող թողարկելու գործունեություն իրականացնելու համար կիրառվող սարքավորումները, ապարատաժառանգային համալիրները և անվտանգությանը ներկայացվող պահանջները պետք է համապատասխանեն Կենտրոնական բանկի իրավական ակտով սահմանված տեղեկատվական անվտանգության ապահովման նվազագույն պահանջներին:»,

4) ուժը կորցրած ճանաչել Կանոնակարգ 16/1 5-րդ կետի 4-րդ ենթակետը,

5) Կանոնակարգ 16/1-ի 5-րդ կետի 5-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«5) դիմողի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված գործունեության կանոնակարգ, որը բավարարում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի էլեկտրոնային փողի թողարկման ու սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները սահմանող նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված պահանջները»,

---

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. հունվարի 13-ին:

Քրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 12.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

6) Կանոնակարգ 16/1-ի 5-րդ կետի 6-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«6) ներքին հսկողության իրականացման մեխանիզմների և անվտանգության ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի նկարագրություն, որը բավարարում է Կենտրոնական բանկի իրավական ակտով սահմանված բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պահանջները»,

7) Կանոնակարգ 16/1-ը լրացնել նոր 13.1 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«13.1. Թողարկողն իր կողմից սահմանված և կառավարման իրավասու մարմնի կողմից հաստատված գործունեության կանոնակարգում փոփոխություններ կամ լրացումներ կատարելուց առաջ համապատասխան փոփոխությունները ներկայացնում է Կենտրոնական բանկ՝ համաձայնեցման: Կենտրոնական բանկի կողմից մեկամսյա ժամկետում դիտողություն կամ առաջարկություն չներկայացնելու դեպքում փոփոխությունները և (կամ) լրացումները համարվում են համաձայնեցված:»,

8) ուժը կորցրած ճանաչել Կանոնակարգ 16/1-ի 24-րդ, 25-րդ և 26-րդ կետերը,

9) Կանոնակարգ 16/1-ի 27-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«27. Էլեկտրոնային փող թողարկող դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող վճարահաշվարկային կազմակերպության կողմից կարող են մատուցվել էլեկտրոնային փող թողարկելու հետ կապված հետևյալ թողարկման և սպասարկման ծառայությունները՝

1) լիցքավորման քարտերի վաճառք (իրացում),

2) էլեկտրոնային փողի թողարկում/Հաշվառման Հաշվի համալրում (լիցքավորում),

3) մեկանգամյա օգտագործման չլիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների վաճառք (իրացում),

4) էլեկտրոնային փողով վճարման իրականացում,

5) էլեկտրոնային փողի մարում,

6) էլեկտրոնային փողի փոխարկում Փոխարկողի միջոցով,

7) էլեկտրոնային փողի փոխարկում,

8) էլեկտրոնային փողի փոխանցում:»,

10) Կանոնակարգ 16/1-ի 28-րդ կետի «փոխառություն տրամադրել օգտագործողին» բառերը փոխարինել «փոխառություն տրամադրել Հաճախորդներին» բառերով,

11) Կանոնակարգ 16/1-ի 29-րդ կետի «միջոցների դիմաց օգտագործողին» բառերը փոխարինել «միջոցների դիմաց Հաճախորդներին» բառերով,

12) Կանոնակարգ 16/1-ը 32-րդ կետից հետո լրացնել նոր 33-րդ կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«33. Էլեկտրոնային փող թողարկող կազմակերպության կողմից թողարկված 1 միավոր էլեկտրոնային փողը հավասար է 1 ՀՀ դրամի:»,

13) Կանոնակարգ 16/1-ի Հավելված 3-ի երկրորդ պարբերության «Կանոնակարգ 16/2-ի 6-րդ գլխով սահմանված պահանջներին» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային փողի թողարկման ու սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները, տեղեկատվական անվտանգության ապահովման և բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պահանջները սահմանող նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին» բառերով:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

*ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
16 հունվարի 2015 թ., N 1-Ն*

«Էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները, էլեկտրոնային փողով գործառնությունների իրականացմանը ներկայացվող պահանջները» կանոնակարգ 16.02-ը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2010 թվականի ապրիլի 13-ի թիվ 73-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին*

Չաշվի առնելով, որ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերը և իրավասու մարմնի կողմից տրված դրամական (փողային) փոխանցումների իրականացման լիցենզիա ունեցող կազմակերպությունները կարող են իրականացնել էլեկտրոնային փողի թողարկում, սպասարկում և իրացում (տարածում) միայն Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով և համապատասխան թույլտվության հիման վրա,

Մպատակ ունենալով

հստակեցնել էլեկտրոնային փողով վճարումների իրականացումը կարգավորող իրավական դաշտը, ինչպես նաև ստեղծել առավել բարենպաստ պայմաններ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում էլեկտրոնային փողով վճարումների կատարման և զարգացման համար,

բարձրացնել հանրության վստահությունը վիրտուալ միջավայրում էլեկտրոնային փողով վճարումներ իրականացնելու նկատմամբ,

կանխարգելել և վերահսկել այն բոլոր ռիսկերը, որոնք կարող են առաջանալ Հայաստանի Հանրապետությունում էլեկտրոնային փողով ծառայությունների մատուցման ժամանակ,

հիմք ընդունելով

«Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 2-րդ և 55-րդ հոդվածները, «Վճարահաշվարկային համակարգերի և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, 19.1 հոդվածի 7-րդ մասը և 25-րդ հոդվածը և ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 71-րդ հոդվածով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. Հաստատել «Էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները, էլեկտրոնային փողով գործառնությունների իրականացմանը ներկայացվող պահանջները» կանոնակարգ 16.02-ը՝ համաձայն Հավելվածի (կցվում է):

2. Ուժը կորցրած ճանաչել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2010 թվականի ապրիլի 13-ի ««Էլեկտրոնային փողերի թողարկման և սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները, էլեկտրոնային փողերով գործառնությունների իրականացմանը ներկայացվող պահանջները» կանոնակարգ 16/2-ը հաստատելու մասին» թիվ 73-Ն որոշումը:

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական իրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
16 հունվարի 2015 թ., N 2-Ն

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. հունվարի 13-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 12.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2015 թվականի հունվարի 13-ի թիվ 2-Ն որոշմամբ

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Կ Ա Ր Գ 16.02

ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՓՈՂԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ (ՇՐՋԱՆԱԶՈՒԹՅԱՆ) ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ,
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՓՈՂՈՎ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱՆԱՑՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կանոնակարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման (շրջանառության), էլեկտրոնային փող թողարկողներին ներկայացվող պահանջներին համապատասխանելու և պարտավորությունները մարելու, թողարկողների կողմից հաշվետվությունների լրացման և տրամադրման կարգն ու պայմանները, ինչպես նաև էլեկտրոնային փող թողարկողների՝ սույն կարգով սահմանված գործառույթների պատվիրակման պայմանները:

2. Սույն կանոնակարգը տարածվում է սույն կանոնակարգի 3-րդ կետի 2-րդ ենթակետում նշված էլեկտրոնային փող թողարկողների վրա: Սույն կանոնակարգի պահանջները չեն տարածվում Հավելված 1-ով սահմանված ծառայությունների վրա:

ԳԼՈՒԽ 2. ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԴԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3. Սույն կանոնակարգում կիրառվող հիմնական հասկացություններն են.
  - 1) **էլեկտրոնային փող**՝ ըստ «Վճարահաշվարկային համակարգերի և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 3-րդ հոդվածի «իա» կետով սահմանված նշանակության,
  - 2) **էլեկտրոնային փող թողարկող** (այսուհետ՝ **Թողարկող**)՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) խորհրդի կողմից դրամական (փողային) փոխանցումների իրականացման լիցենզիա ստացած կազմակերպություն, որը Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից ստացել է նաև էլեկտրոնային փող թողարկելու թույլտվություն կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող առևտրային բանկ կամ օտարերկրյա առևտրային բանկի մասնաճյուղ կամ այլ կազմակերպություն, որը Հայաստանի Հանրապետության օրենքների և այլ իրավական ակտերի համաձայն Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կարող է իրականացնել էլեկտրոնային փողի թողարկում,
  - 3) **էլեկտրոնային փողով հաշվարկների իրականացման համակարգ** (այսուհետ՝ **Համակարգ**)՝ Թողարկողների կամ Գործակալների (այսուհետ՝ Մասնակիցներ), ինչպես նաև էլեկտրոնային փողի թողարկումը և սպասարկումը ապահովող կարգերի, կանոնների, ապարատածրագրային համալիրի կիրառումը ապահովող գործընթացների ամբողջություն,
  - 4) **Համակարգի կանոններ**՝ Համակարգի օպերատորի կառավարման իրավասու մարմնի կողմից հաստատված կանոններ, համաձայն որոնց սահմանվում է Համակարգում մասնակցության պայմանների, էլեկտրոնային փողի թողարկման, օգտագործման, սպասարկման և Համակարգում մատուցվող ծառայությունների, քլիրինգի, պրոցեսինգի իրականացման և վերջնահաշվարկի կատարման հետ կապված ընդհանուր կանոնների, ընթացակարգերի և վերջիններս ապահովող տեխնիկաձրագրային միջոցների կիրառման կարգն ու պայմանները,
  - 5) **Համակարգի օպերատոր**՝ Համակարգի այն մասնակիցը, որը պատասխանատու է Համակարգի գործունեության համար, և որը Համակարգի այլ մասնակիցների կողմից լիազորված է իրականացնելու քլիրինգ և (կամ) վերջնահաշվարկ,
  - 6) **Օգտագործող**՝ ֆիզիկական անձ, իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր, որը թողարկողի հետ կնքած պայմանագրի և Համակարգի կանոնների համաձայն ստանում է իրավունք թողարկողի կողմից նախապես հայտարարված և սահմանված պայմանների ու կանոնների համաձայն իր կողմից ձեռքբերված էլեկտրոնային փողն օգտագործել Համակարգում մատուցվող ծառայություններում,
  - 7) **Հաշվառման Հաշիվ**՝ Թողարկողի տվյալների կենտրոնացված շտեմարանում կամ միկրոպրոցեսորում (չիպում) Օգտագործողի, Ծառայություն մատուցողի, Գործակալի, Տարածողի կամ Փոխարկողի (այսուհետ՝ Հաճախորդ) նկատմամբ Թողարկողի դրամական պարտավորության հաշվառման վերաբերյալ գրառումների ամբողջություն,

- 8) **Էլեկտրոնային փողի սպասարկում**՝ էլեկտրոնային փողով գործառնությունների (ծառայությունների մատուցման) և դրանց հետ կապված հաշվարկների իրականացման ապահովում, որի արդյունքում Օգտագործողը հնարավորություն է ստանում համալրել Հաշվառման Հաշիվը և (կամ) կանխկացնել (ներկայացնել մարման) Հաշվառման Հաշվին առկա էլեկտրոնային փողը, փոխանցել էլեկտրոնային փողը Համակարգում գրանցված այլ Օգտագործողներին և (կամ) վճարել Ծառայություն մատուցող անձանց՝ մատուցված ծառայության, վաճառված ապրանքի դիմաց,
  - 9) **Էլեկտրոնային փողի փոխարկում**՝ Թողարկողի գործառնությամբ, որի արդյունքում իրականացվում է ցանկացած էլեկտրոնային փող թողարկողի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի փոխանակում մեկ այլ համակարգի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողով (այսուհետ՝ Փոխարկում): Ընդ որում, սույն ենթակետով նախատեսված փոխարկման գործառնությամբ Թողարկողի կողմից կարող է պատվիրակվել այլ անձի (այսուհետ՝ Փոխարկող)՝ համաձայն սույն կարգի 5-րդ գլխով սահմանված պայմանների,
  - 10) **Էլեկտրոնային փողով կատարված գործառնությունների անդորրագիր**՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի նորմատիվային իրավական ակտով սահմանված ձևով կազմված էլեկտրոնային փողով գործառնության կատարումը հավաստող ձևավորված վճարահաշվարկային փաստաթուղթ,
  - 11) **Լիցքավորման քարտ**՝ Թողարկողի կողմից սահմանված անվանական արժեք պարունակող կող, որը կարող լինել քարտի տեսքով և հնարավորություն է տալիս Օգտագործողին իր կողմից վճարված համարժեք դրամական միջոցների դիմաց համալրել Հաշվառման Հաշիվը,
  - 12) **Լիցքավորման քարտի հետգնում (վերադարձ)**՝ Թողարկողի չակտիվացված լիցքավորման քարտերի պարտադիր հետգնում թողարկողի կողմից՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ քարտի վնասվածության պատճառով հնարավոր չէ պարզել լիցքավորման քարտի իսկությունը կամ դրա օգտագործված լինելու փաստը,
  - 13) **Ծառայություն մատուցող անձ**՝ իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր, որը թողարկողի հետ կնքված պայմանագրի և Համակարգի կանոնների համաձայն համաձայնել է թողարկված էլեկտրոնային փողը, որպես վճարամիջոց, ընդունել իր կողմից մատուցվող ծառայությունների, վաճառվող ապրանքների կամ կատարվող աշխատանքների դիմաց,
  - 14) **Գործակալ**՝ Թողարկողից տարբերվող սույն կետի 15-րդ ենթակետում նշված ֆինանսական կազմակերպություն, որը թողարկողի հետ կնքված պայմանագրի և Համակարգի կանոնների համաձայն իրականացնում է էլեկտրոնային փողի մարում և (կամ) Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվի համալրում (լիցքավորում), ինչպես նաև լիցքավորման քարտերի և մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների վաճառք,
  - 15) **Ֆինանսական կազմակերպություն**՝ դրամական (փողային) փոխանցումների իրականացման լիցենզիա ստացած կազմակերպություն կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկ կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղ,
  - 16) **Տարածող**՝ Թողարկողից տարբերվող անձ, որը Թողարկողի հետ կնքած պայմանագրի և Համակարգի կանոնների համաձայն իրականացնում է լիցքավորման քարտերի և (կամ) մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների վաճառք:
4. Թողարկողը, կախված կիրառվող տեխնոլոգիայից, կարող է թողարկել էլեկտրոնային փողի հետևյալ տեսակներ.
- 1) **Քարտի հիման վրա թողարկված էլեկտրոնային փող (այսուհետ՝ էլեկտրոնային քսակ)**՝ քարտի կամ այլ սարքավորման մեջ տեղադրված միկրոպրոցեսորում (չիպում) պարունակող դրամական արժեք (կանխավճարված էլեկտրոնային արժեք), որը թույլ է տալիս Օգտագործողին համապատասխան ենթակառուցվածքի միջոցով այն օգտագործել Համակարգում մատուցվող ծառայություններում՝ Թողարկողի հետ կնքած պայմանագրի և Համակարգի կանոնների համաձայն, և որի օգտագործման ժամանակ միկրոպրոցեսորում (չիպում) պարունակվող դրամական արժեքը պակասեցվում կամ ավելացվում է իրական ժամանակում: Միևնույն ժամանակ գործառնության վերաբերյալ տեղեկատվությունը փոխանցվում է Թողարկողին,
  - 2) **համակարգչային համակարգի հիման վրա թողարկված էլեկտրոնային փող (այսուհետ՝ վիրտուալ/ցանցային փող)**՝ Թողարկողի համակարգչի կամ այլ էլեկտրոնային սարքի վրա կառուցված օպերացիոն համակարգում կամ հատուկ ծրագրային ապահովման միջոցով (Թողարկողի տվյալների կենտրոնացված շտեմարանում) հաշվառված դրամական արժեք (կանխավճարված էլեկտրոնային արժեք), որը թույլ է տալիս Օգտագործողին համապատասխան ցանցի կամ ինտերնետի միջոցով այն օգտագործել Համակարգում մատուցվող ծառայություններում՝ Թողարկողի հետ կնքած պայմանագրի և Համակարգի կանոնների համաձայն:
5. Սույն կանոնակարգի 4-րդ կետով սահմանված էլեկտրոնային փողն իր հերթին կարող է լինել.
- 1) վերալիցքավորվող էլեկտրոնային փող՝ միկրոպրոցեսորում (չիպում) կամ Թողարկողի տվյալների կենտրոնացված շտեմարանում պահվող դրամական արժեք (կանխավճարված էլեկտրոնային արժեք), որը հնարավոր է վերալիցքավորել (ավելացնել),

2) մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային փող՝ միկրոպրոցեսորում (չիպում) կամ թողարկողի տվյալների կենտրոնացված շտեմարանում պահվող դրամական արժեք (կանխավճարված էլեկտրոնային արժեք), որը հնարավոր չէ վերալիցքավորել:

6. Թողարկողը պետք է ապահովի, որպեսզի սույն կանոնակարգի 4-րդ կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերում սահմանված էլեկտրոնային փողի շրջանառությունը իրականացվի էլեկտրոնային փողի շրջանառության փակ մոդելով: Վերջինս նշանակում է, որ Համակարգը պետք է կառուցված լինի այնպես, որ բացառի էլեկտրոնային փողի կրկնակի օգտագործումը, այսինքն՝ Համակարգում գրանցված Ծառայություն մատուցողի կողմից մատուցված ծառայության/վաճառված ապրանքի դիմաց ստացված էլեկտրոնային փողը պարտադիր պետք է ներկայացվի Թողարկողին մարման՝ համարժեք դրամական միջոցները Ծառայություն մատուցողին վճարելու միջոցով:

7. Սույն կանոնակարգի իմաստով էլեկտրոնային փողի հետ կապված կարող են մատուցվել հետևյալ ծառայությունները (գործառնությունները)․

- 1) **լիցքավորման քարտերի վաճառք (իրացում)**՝ գործառնությ, որի արդյունքում կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով վճարված դրամական միջոցների դիմաց տրամադրվում է անվանական արժեքով թողարկված էլեկտրոնային փողի Հաշվառման Հաշվի վրա համալրելու լիցքավորման քարտ,
- 2) **էլեկտրոնային փողի թողարկում/Հաշվառման Հաշվի համալրում (լիցքավորում)**՝ գործառնությ, որի արդյունքում Թողարկողն ավելացնում է Համակարգում գրանցված Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում առկա էլեկտրոնային փողը՝ կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով վճարված լիցքավորման ենթակա գումարի չափով՝ ձեռքբերելով դրամական պարտավորություն Օգտագործողի նկատմամբ,
- 3) **մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների վաճառք (իրացում)**՝ գործառնությ, որի արդյունքում կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով վճարված դրամական միջոցների դիմաց տրամադրվում է ձեռքբերման պահին վճարված դրամական արժեք պարունակող, մեկանգամյա օգտագործման և չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային քսակ,
- 4) **էլեկտրոնային փողով վճարման իրականացում**՝ գործառնությ, որի արդյունքում Ծառայություններ մատուցողի կողմից մատուցված ծառայության, վաճառված ապրանքի դիմաց վճարումը կատարվում է էլեկտրոնային փողով՝ պակասեցնելով Համակարգում գրանցված վճարում նախաձեռնող Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում առկա էլեկտրոնային փողը վճարման ենթակա գումարի չափով՝ Համակարգում գրանցված Ծառայություն մատուցողի Հաշվառման Հաշվի վրա ավելացնելու միջոցով,
- 5) **էլեկտրոնային փողի մարում**՝ գործառնությ, որի արդյունքում Թողարկողը պակասեցնում է Համակարգում գրանցված Հաճախորդի Հաշվառման Հաշվում առկա էլեկտրոնային փողը մարման ենթակա հրահանգված գումարի չափով՝ կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով վերջիններիս վճարելու միջոցով՝ պակասեցնելով իր դրամական պարտավորության չափը Հաճախորդի նկատմամբ,
- 6) **էլեկտրոնային փողի փոխարկում**՝ գործառնությ, որի արդյունքում Թողարկողի մոտ առաջանում է պարտավորություն՝ ապահովել փոխարկվող էլեկտրոնային փողի առկայությունն էլեկտրոնային փող թողարկող այլ համակարգում Օգտագործողի էլեկտրոնային փողի հաշվին: Միաժամանակ, պակասեցնելով Համակարգում գրանցված փոխարկում նախաձեռնող Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում առկա էլեկտրոնային փողը՝ փոխարկման ենթակա էլեկտրոնային փողի չափով: Ընդ որում, Թողարկողի պարտավորությունն Օգտագործողի նկատմամբ համարվում է կատարված՝ Թողարկողի կողմից սահմանված կարգով էլեկտրոնային փող թողարկող այլ համակարգում էլեկտրոնային փողի առկայության հաստատումը Օգտագործողից ստանալուց հետո: Փոխարկման արդյունքում էլեկտրոնային փողի առկայությունը էլեկտրոնային փող թողարկող այլ համակարգում Օգտագործողի էլեկտրոնային փողի հաշվին առկա չլինելու դեպքում Թողարկողը պարտավոր է վերադարձնել գումարը Օգտագործողին,
- 7) **էլեկտրոնային փողի փոխարկում Փոխարկողի միջոցով**՝ գործառնությ, որի արդյունքում Թողարկողի մոտ առաջանում է պարտավորություն՝ ապահովել փոխարկվող էլեկտրոնային փողի առկայությունը էլեկտրոնային փող թողարկող այլ համակարգում Օգտագործողի էլեկտրոնային փողի հաշվին: Միաժամանակ, պակասեցնելով Համակարգում գրանցված փոխարկում նախաձեռնող Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում առկա էլեկտրոնային փողը փոխարկման ենթակա էլեկտրոնային փողի չափով և ավելացնելով Համակարգում գրանցված Փոխարկողի Հաշվառման Հաշվի վրա համարժեք գումարի չափով: Ընդ որում, Թողարկողի պարտավորությունն Օգտագործողի նկատմամբ համարվում է կատարված՝ Թողարկողի կողմից սահմանված կարգով էլեկտրոնային փող թողարկող այլ համակարգում էլեկտրոնային փողի առկայության հաստատումն Օգտագործողից ստանալուց հետո: Փոխարկման արդյունքում էլեկտրոնային փողի առկայությունն էլեկտրոնային փող թողարկող այլ համակարգում Օգտագործողի էլեկտրոնային փողի հաշվին առկա չլինելու դեպքում Թողարկողը պարտավոր է վերադարձնել գումարն Օգտագործողին,

- 8) **էլեկտրոնային փողի փոխանցում**՝ գործառույթ, որի արդյունքում թողարկողի մոտ առաջանում է պարտավորություն պակասեցնել Համակարգում գրանցված փոխանցում նախաձեռնող Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում առկա էլեկտրոնային փողը փոխանցման ենթակա գումարի չափով՝ ավելացնելով Համակարգում գրանցված փոխանցման ստացող մեկ այլ Օգտագործողի Հաշվառման Հաշիվը համարժեք գումարի չափով:

ԳԼՈՒԽ 3. ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԻՆ, ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻՆ ԵՎ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՓՈՂԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻՆ/ՍԽԵՄԱՆԵՐԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՆԿԱՋԱԳՈՒՅՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ

8. Թողարկողը պետք է ունենա սահմանված և կառավարման իրավասու մարմնի կողմից հաստատված աշխատանքի կանոնակարգ, որն առնվազն ներառում է.

- 1) Թողարկողի կողմից մատուցվող ծառայությունների տեսակները, ինչպես նաև դրանց մատուցման կարգը, պայմանները և ժամկետները,
- 2) Հաճախորդների կողմից կատարված գործառնությունների արդյունքում առաջացած դրամական պարտավորությունների և (կամ) պահանջների վերջնահաշվարկի կատարման ժամկետները, կարգն ու պայմանները,
- 3) Թողարկողի և Հաճախորդի միջև առաջացող ռիսկերի կառավարման մեխանիզմների նկարագրությունը,
- 4) Էլեկտրոնային փող թողարկելու արդյունքում ձեռք բերված պարտավորությունների կատարման հստակ ընթացակարգը, որում նկարագրված կլինեն թողարկված էլեկտրոնային փողի մարման կարգն ու պայմանները,
- 5) Էլեկտրոնային փողի գործողության առավելագույն ժամկետ սահմանված լինելու դեպքում ժամկետը լրանալուց հետո Օգտագործողի մոտ առկա էլեկտրոնային փողին համարժեք դրամական միջոցները վերադարձնելու կարգն ու պայմանները,
- 6) Էլեկտրոնային փողով կատարված գործառնությունները հավաստող անդորրագրերի պահպանման, կատարված գործառնությունների վերաբերյալ քաղվածքի տրամադրման առավելագույն ժամկետները, կարգը և պայմանները,
- 7) Մասնակիցների միջև իրավասությունների և պարտավորությունների, ինչպես նաև պատասխանատվության բաշխման կարգն ու պայմանները,
- 8) Օգտագործողների կողմից ներկայացված բողոքների քննության, դրա արդյունքներով բողոքներն ընդունելու կամ մերժելու ժամկետները, կարգն ու պայմանները,
- 9) Համակարգում գրանցված յուրաքանչյուր Հաճախորդի նույնականացման ընթացակարգերի նկարագրությունը՝ ներառյալ ծածկագրերի, կոդերի կիրառման կարգն ու պայմանները,
- 10) Համակարգի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի և լիցքավորման քարտերի նույնականացման ընթացակարգերի նկարագրությունը՝ ներառյալ ծածկագրերի, կոդերի կիրառման կարգն ու պայմանները,
- 11) տպած լիցքավորման քարտերի հաշվառման և պահպանման կարգն ու պայմանները,
- 12) վաճառված լիցքավորման քարտերի (այդ թվում՝ տարածողների և (կամ) գործակալների միջոցով) հաշվառման և պահպանման, ինչպես նաև տարածողների և (կամ) գործակալների հետ փոխհաշվարկների իրականացման կարգն ու պայմանները,
- 13) վաճառված մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների (այդ թվում՝ տարածողների և գործակալների միջոցով) հաշվառման և պահպանման, ինչպես նաև տարածողների և գործակալների հետ փոխհաշվարկների իրականացման կարգն ու պայմանները,
- 14) թողարկված էլեկտրոնային փողի դիմաց ստանձնած պարտավորությունների հաշվառման կարգն ու պայմանները,
- 15) մարված էլեկտրոնային փողի (այդ թվում՝ գործակալների միջոցով) հաշվառման կարգն ու պայմանները,
- 16) հետ գնված լիցքավորման քարտերի հաշվառման կարգն ու պայմանները,
- 17) էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման հետ կապված յուրաքանչյուր գործառնության փաստաթղթավորման և փաստաթղթերի պահպանման կարգն ու պայմանները,
- 18) Համակարգին անդամակցող նոր Հաճախորդի նկատմամբ սահմանված պահանջները,
- 19) էլեկտրոնային փողով գործառնությունների իրականացումը ապահովող սարքավորումներին ներկայացվող պահանջները, սպասարկման իրականացման կարգն ու պայմանները:

9. Էլեկտրոնային փողի տրամադրման ժամանակ Թողարկողի և Օգտագործողի միջև կնքվում է էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման համար Հաշվառման Հաշվի բացման և համալրման պայմանագիր (այսուհետ՝ էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման պայմանագիր), որն առնվազն ներառում է համապատասխան դրույթներ.

- 1) Օգտագործողի իրավունքների, պարտականությունների և պատասխանատվության վերաբերյալ,
- 2) Թողարկողի իրավունքների, պարտականությունների և պատասխանատվության վերաբերյալ,
- 3) Համակարգում էլեկտրոնային փողով մատուցվող ծառայությունների տեսակների վերաբերյալ,
- 4) էլեկտրոնային փողի սպասարկման ձևի, կիրառվող ցանցի, սակագների գանձման պայմանների, օգտագործմանը ներկայացվող պահանջների, իսկ եթե դրանք կարող են փոփոխվել, ապա՝ փոփոխության մասին Օգտագործողին տեղեկացնելու կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,
- 5) Թողարկողի կողմից կիրառվող միջնորդավճարների վերաբերյալ,
- 6) էլեկտրոնային փողի մարման (այդ թվում՝ գործողության ժամկետը լրանալուց հետո), Հաշվառման Հաշվի համալրման (լիցքավորման) կարգի, պայմանների, ժամկետների և ձևերի վերաբերյալ,
- 7) համակարգում առաջացած կեղծիքների, չարտոնված գործառնությունների, տեխնիկական սխալների կամ այլ խնդիրների դեպքում Թողարկողի պատասխանատվության չափի, կատարվող գործողությունների կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,
- 8) համակարգում առաջացած կեղծիքների, չարտոնված գործառնությունների, տեխնիկական սխալների կամ այլ խնդիրների դեպքում Օգտագործողի կողմից թողարկողին անհապաղ տեղեկացնելու կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,
- 9) այն դեպքերի և պայմանների մասին, երբ Օգտագործողի վերաբերյալ տեղեկատվությունը կարող է տրամադրվել այլ անձանց,
- 10) Օգտագործողի կողմից անհամաձայնություններ ունենալու դեպքում վեճերի լուծման կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ:

10. էլեկտրոնային փողը, որպես վճարամիջոց ընդունելուն համաձայնություն տված և Համակարգում գրանցված Ծառայություն մատուցող անձի և Թողարկողի միջև կնքվում է պայմանագիր մատուցվող ծառայությունների, վաճառվող ապրանքի դիմաց էլեկտրոնային փողը, որպես վճարամիջոց ընդունելու վերաբերյալ (այսուհետ՝ Ծառայությունների մատուցման պայմանագիր), որն առնվազն ներառում է դրույթներ.

- 1) Ծառայություն մատուցող անձի իրավունքների, պարտավորությունների, ինչպես նաև պարտականությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ (թերի) կատարելու համար պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ,
- 2) Ծառայություն մատուցող անձի կողմից մատուցվող ծառայությունների տեսակների, կիրառվող սակագների և այլ պայմանների, դրանց փոփոխությունների մասին Թողարկողին իրազեկելու կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,
- 3) Թողարկողի կողմից կիրառվող միջնորդավճարների վերաբերյալ,
- 4) Համակարգում ծառայությունների մատուցման արդյունքում առաջացած պարտավորությունների գծով հաշվարկների իրականացման կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,
- 5) Ծառայություն մատուցող անձի կողմից վաճառված ապրանքի (մատուցված ծառայության) դիմաց ստացված գումարը վերադարձնելու (refund (րիֆանդ)) արդյունքում (այդ թվում՝ գործառնությունն անվավեր ճանաչելու դեպքում) առաջացած պարտավորությունների գծով Թողարկողի և Ծառայություն մատուցողի միջև հաշվարկների իրականացման կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ:

11. Լիցքավորման քարտերի վաճառքը Տարածողի կամ Գործակալի միջոցով իրականացնելու դեպքում Թողարկողի հետ կնքված պայմանագիրն առնվազն ներառում է Տարածողի կամ Գործակալի և Թողարկողի միջև փոխհաշվարկների իրականացման կարգի, պայմանների և ժամկետների, ինչպես նաև կողմերի իրավունքների, պարտականությունների և պատասխանատվության վերաբերյալ դրույթներ:

12. Թողարկողի կողմից լիցքավորման քարտի հետգնումը բացառող վնասվածության աստիճանը սահմանող կարգն ու պայմանները Թողարկողի կողմից սահմանվում է ինքնուրույն և տրամադրվում Օգտագործողին նախապես:

13. Մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների վաճառքը Տարածողի կամ Գործակալի միջոցով իրականացնելու դեպքում Թողարկողի հետ կնքված պայմանագիրն առնվազն ներառում է Տարածողի կամ Գործակալի և Թողարկողի միջև փոխհաշվարկների իրականացման կարգի, պայմանների և ժամկետների, ինչպես նաև կողմերի իրավունքների, պարտականությունների և պատասխանատվության վերաբերյալ դրույթներ:

14. էլեկտրոնային փողի մարումը և (կամ) համալրումը Գործակալի միջոցով իրականացնելու դեպքում Թողարկողի հետ կնքված պայմանագիրն առնվազն ներառում է դրույթներ Գործակալի և Թողարկողի միջև փոխհաշվարկների իրականացման, Օգտագործողների առաջին իսկ պահանջով էլեկտրոնային փողի մարման կարգի, պայմանների և ժամկետների, ինչպես նաև էլեկտրոնային փողի մարումն ու համալրումն իրականացնելու ժամանակ կողմերի իրավունքների, պարտականությունների և պատասխանատվության վերաբերյալ:

15. Գործակալի կողմից էլեկտրոնային փողի մարումն ու համալրումը իրականացնելու վերաբերյալ տեղեկատվությունը փոխանցվում է Թողարկողին՝ Թողարկողի հետ կնքած պայմանագրով և Համակարգի կանոններով սահմանված ժամկետում և ձևաչափով:

16. Թողարկողը մշակում է իր կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի շրջանառությունը կարգավորող համակարգի կանոններ, որոնք սահմանում են Հաճախորդների իրավասությունների և պարտավորությունների շրջանակը, այդ թվում՝ Համակարգում տեղի ունեցած միջադեպի կամ խնդրի առաջացման կամ զեղծարարության արդյունքում վնասների բաշխման մեխանիզմների և սահմանված ժամկետների կարգը, Հաճախորդներին ներկայացվող պահանջներն ու էլեկտրոնային փողի շրջանառության սխեման, որոնք հաստատվում են կառավարման իրավասու մարմնի կողմից:

17. Թողարկողի կողմից էլեկտրոնային փողով գործառնությունների կատարումն ապահովող ներքին կարգերի, կանոնների և պայմանների յուրաքանչյուր փոփոխություն գրառվում, փաստաթղթավորվում և հաստատվում է Թողարկողի կառավարման իրավասու մարմնի կողմից:

ԳԼՈՒԽ 4. ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՓՈՂՈՎ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՐԱՆՁՆԵՐ

18. Էլեկտրոնային փողով գործառնությունները իրականացվում են Հաճախորդի և Թողարկողի միջև կնքված պայմանագրերի և Համակարգի կանոնների համաձայն:

19. Թողարկողի կողմից թողարկված՝ յուրաքանչյուր Օգտագործողին նույնականացնող Հաշվառման Հաշվում (Հաշիվներում) պահվող էլեկտրոնային փողը յուրաքանչյուր պահի չի կարող գերազանցել 1000000 ՀՀ դրամի համարժեքը՝ անկախ յուրաքանչյուր Օգտագործողի անունով բացված հաշիվների քանակից՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 20-րդ կետում սահմանված դեպքի:

20. Թողարկողի կողմից թողարկված՝ յուրաքանչյուր Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում պահվող մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային փողը յուրաքանչյուր պահի չի կարող գերազանցել 200000 ՀՀ դրամի համարժեքը:

21. Բացառությամբ սույն կանոնակարգի 22-րդ կետով սահմանված դեպքի՝ Թողարկողը պետք է սահմանի Հաճախորդի նույնականացման պատշաճ ուսումնասիրության ընթացակարգ՝ համաձայն «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կամ առևտրային բանկերի կողմից թողարկված վճարային քարտի միջոցով նույնականացման ընթացակարգ՝ բացառությամբ Ֆինանսական Միջոցառումների Աշխատանքային խմբի (FATF) կողմից իրապարակված բարձր ռիսկային երկրների առևտրային բանկերի կողմից թողարկված վճարային քարտերի:

22. Սույն կանոնակարգի 21-րդ կետում սահմանված Օգտագործողի նույնականացման պարտադիր պահանջը կարող է չսահմանվել մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային փողի համար, եթե տվյալ էլեկտրոնային փողի օգտագործման շրջանակը սահմանափակված է բացառապես հետևյալ գործառնություններով՝

- 1) վճարումներ՝ ուղղված համակարգում գրանցված Ծառայություն մատուցողներին (C2B, P2B),
- 2) վճարումներ՝ ուղղված պետությանը (C2G, P2G), որոնց համար Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված չեն վճարողին նույնականացնելու պահանջ,
- 3) վճարումներ պետության կողմից (G2C, G2P):

23. Սույն կանոնակարգի 22-րդ կետում նշված մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային փող Օգտագործողին չնույնականացնող Հաշվառման Հաշվում առկա միջոցները ենթակա չեն կանխիկացման կամ փոխանցման այլ Օգտագործողի:

24. Լիցքավորման քարտերի և (կամ) մեկանգամյա օգտագործման չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային քսակների վաճառք կարող է իրականացնել Թողարկողն անձամբ, ինչպես նաև Գործակալի և (կամ) Տարածողի միջոցով, որոնք Թողարկողի հետ կնքել են ծառայությունների մատուցման պայմանագիր և գործում են Համակարգի կանոնների համաձայն:

25. Լիցքավորման քարտերի հետգնումն իրականացնում է Թողարկողն անձամբ անկախ այն հանգամանքից, թե ում կողմից են վաճառվել լիցքավորման քարտերը:

26. Էլեկտրոնային փողի մարում և (կամ) համալրում կարող է իրականացնել Թողարկողն անձամբ և (կամ) Գործակալի միջոցով՝ Թողարկողի հետ կնքած ծառայությունների մատուցման պայմանագրի և Համակարգի կանոնների համաձայն:

27. Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում առկա միջոցները Օգտագործողի առաջին իսկ պահանջով ենթակա են Թողարկողի կողմից մարման (կանխիկացման)՝ անձամբ և (կամ) Գործակալի միջոցով: Անկախ ցանկացած հանգամանքից, Թողարկողն ապահովում է Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվում առկա միջոցների կանխիկացումն (մարումը) իր կողմից՝ բացառությամբ սույն կանոնակարգի 23-րդ կետով սահմանված դեպքի:

28. Ծառայություն մատուցողի Հաշվառման Հաշվում առկա միջոցները Ծառայություն մատուցողի առաջին իսկ պահանջով ենթակա են Թողարկողի կողմից մարման՝ Ծառայություն մատուցողի բանկային հաշվին փոխանցելու միջոցով՝ անձամբ կամ Գործակալի միջոցով: Անկախ ցանկացած հանգամանքից,

Թողարկողն ապահովում է Ծառայություն մատուցողի Հաշվառման Հաշվում առկա միջոցների կանխիկացումը (մարումը) իր կողմից:

29. Համակարգում գրանցված Ծառայություն մատուցող հանդիսացող անձինք չեն կարող իրենց Հաշվառման Հաշվին առկա էլեկտրոնային փողը փոխանցել իրենց անունով Համակարգում գրանցված Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվին կամ հակառակը՝ Օգտագործողի Հաշվառման Հաշվից փոխանցել իր անունով Համակարգում գրանցված Ծառայություն մատուցողի Հաշվառման Հաշվին:

30. Թողարկողն ապահովում է իր կողմից թողարկված և Օգտագործողի կողմից ձեռք բերված էլեկտրոնային փողի սպասարկումը՝ կրելով դրանց չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման հետևանքով Օգտագործողի մոտ վնասների առաջացման ռիսկը:

31. Թողարկողը պարտավոր է ապահովել, որպեսզի Օգտագործողը հնարավորություն ունենա էլեկտրոնային փողն օգտագործել Թողարկողի հետ կնքված պայմանագրին համապատասխան՝ անկախ Թողարկողի և Գործակալի միջև կնքված պայմանագրի դրույթներից:

32. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում էլեկտրոնային փողի թողարկումն ու մարումը իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության դրամով:

ԳԼՈՒԽ 5. ՓՈԽԱՐԿՄԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹԻ ՊԱՏՎԻՐԱԿՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

33. Սույն կարգով սահմանված Փոխարկման գործառույթը Թողարկողի կողմից կարող է պատվիրակվել այն դեպքում՝

- 1) եթե բավարարված են «Վճարահաշվարկային համակարգերի և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 19.1-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված պայմանները,
- 2) եթե Փոխարկողը իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր է և Թողարկողի Համակարգում իրականացնում է բացառապես Փոխարկում,
- 3) եթե Փոխարկողը ներկայացնում է որևէ իրավական փաստաթուղթ (համակարգի կանոն, պայմանագիր և այլ), որում սահմանված է վերջինիս իրավասությունը կամ լիազորությունը իրականացնելու որևէ էլեկտրոնային փողի համակարգի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի փոխարկում, այդ թվում՝ կնքել պայմանագրեր այլ անձանց համար տվյալ էլեկտրոնային փողի համակարգի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի փոխարկման համար,
- 4) եթե Թողարկողի և Փոխարկողի միջև կնքված է փոխարկման գործառույթի պատվիրակման պայմանագիր, որն առնվազն ներառում է համապատասխան դրույթներ.

ա. Փոխարկողի իրավունքների, պարտավորությունների, ինչպես նաև պարտականությունները չկատարելու կամ թերի կատարելու համար պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ,

բ. Փոխարկողի կողմից մատուցվող փոխարկման ծառայությունների, կիրառվող սակագների, սակագների գանձման և այլ պայմանների, դրանց փոփոխությունների մասին իրազեկելու կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,

գ. Թողարկողի կողմից կիրառվող միջնորդավճարների վերաբերյալ,

դ. Փոխարկողի կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց առաջացած պարտավորությունների գծով հաշվարկների իրականացման կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,

ե. Փոխարկողի կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց ստացված գումարի վերադարձման արդյունքում (այդ թվում՝ գործառնությունն անվավեր ճանաչելու դեպքում) առաջացած պարտավորությունների գծով Թողարկողի և Փոխարկողի միջև հաշվարկների իրականացման կարգի, պայմանների և ժամկետների վերաբերյալ,

զ. Փոխարկողին պատվիրակված ծառայության հետ կապված պարտավորության չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման համար Օգտագործողի առջև Թողարկողի պատասխանատվություն կրելու վերաբերյալ դրույթներ,

է. պատվիրակված գործառույթների իրականացման մասով՝ Փոխարկողի նկատմամբ Օրենքով սահմանված կարգով վերահսկողության իրականացման վերաբերյալ դրույթներ,

ը. փոխարկման գործառույթի պատվիրակման արդյունքում հնարավոր ռիսկերի կառավարմանն ուղղված մեխանիզմների վերաբերյալ դրույթներ:

34. Սույն կարգի 33-րդ կետի 4-րդ ենթակետով սահմանված պայմանագրի նախագիծը նախքան փոխարկման գործառույթը պատվիրակելը ներկայացվում է Կենտրոնական բանկ: Ընդ որում՝ արդեն կնքված պատվիրակման պայմանագրի դրույթները չեն կարող տարբերվել Կենտրոնական բանկ ներկայացված պայմանագրի նախագիծով նախատեսված դրույթներից:

35. Փոխարկման պատվիրակումը չպետք է հանգեցնի Թողարկողի ներքին հսկողության որակի կամ վերջինիս՝ օրենսդրության պահանջներին համապատասխանության նկատմամբ Թողարկողի իրավասու մարմնի կողմից իրականացվող մոնիթորինգի կարողության վատթարացմանը:

**ՉԼՈՒՄ 6. ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ԿՈՂՄԻՑ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՓՈՂԻ ՄՊԱՍԱՐԿԱՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ՉԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԵՎ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

36. Սույն կանոնակարգով սահմանված թիվ 11 հաշվետվությունը ներկայացվում է բացառապես էլեկտրոնային փոստով՝ Սի-Բի-Էյ-Նեթ համակարգի միջոցով, Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվող ֆայլերին համապատասխան՝ համաձայն Չավելված 2-ի: Սի-Բի-Էյ-Նեթ համակարգի խափանման դեպքում հաշվետվությունը ներկայացվում է մագնիսական կրիչներով՝ կից ներկայացնելով խափանման վերաբերյալ գրություն: Չաշվետվությունը Կենտրոնական բանկ է ներկայացվում Կենտրոնական բանկի հաշվետվությունների ընդունման և ամփոփման համար պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից թողարկողին ուղարկված պաշտպանված ֆայլով («Մայքրոսոֆթ օֆիս 97» կամ դրա կատարելագործված տարբերակով), որի փոփոխումն արգելվում է: Այլ կերպ ներկայացված հաշվետվությունը համարվում է չընդունված:

37. Չաշվետվությունում նշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա ամսաթիվը: Ամսաթիվը նշվում է հետևյալ ֆորմատով՝ օր. ամիս. տարի (օրինակ՝ 31/01/2014):

38. Թիվ 11 (ամսական) հաշվետվությունը բաղկացած է հինգ աղյուսակից: Չաշվետվության մեջ ընդգրկվում են տվյալներ՝ կապված էլեկտրոնային փողի, լիցքավորման քարտերի թողարկման, սպասարկման և մարման, ինչպես նաև էլեկտրոնային փողով կատարված գործառնությունների տեսակների և թողարկողի կողմից վարվող Չաշվառման Չաշիվների հետ:

39. Չաշվետվության առաջին՝ «Թողարկված և մարված էլեկտրոնային փողի վերաբերյալ» աղյուսակում լրացվում են հաշվետու ամսվա ընթացքում թողարկողի, Գործակալի կամ Տարածողի միջոցով լիցքավորված և (կամ) մարված էլեկտրոնային փողերի գումարի և քանակի վերաբերյալ տվյալներ: Ընդ որում.

- 1) «Էլեկտրոնային փողի տեսակ» սյունակում ներկայացվում է թողարկողի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի տեսակը, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման՝ «Էլեկտրոնային քսակ» կամ «Վիրտուալ փող»:
- 2) «Էլեկտրոնային փողի ձև» սյունակում ներկայացվում է թողարկողի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի ձևը, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման՝ «մեկանգամյա» կամ «վերալիցքավորվող»:
- 3) «Ուն կողմից սպասարկված» սյունակում ներկայացվում է թողարկողի կողմից բացված էլեկտրոնային փողի Չաշվառման Չաշիվ լիցքավորում և (կամ) մարումն ապահովողին, որտեղ նշվում է՝
  - ա. «Թողարկող», եթե էլեկտրոնային փողի լիցքավորումը կամ մարումը իրականացվել է թողարկողի կողմից,
  - բ. «Գործակալ», եթե էլեկտրոնային փողի լիցքավորումը կամ մարումը իրականացվել է Գործակալի կողմից,
  - գ. «Տարածող», եթե մեկանգամյա էլեկտրոնային քսակի վաճառքն իրականացվել է Տարածողի միջոցով:
- 4) «Գործառնության տեսակ» սյունակում ներկայացվում է էլեկտրոնային փողով իրականացված գործառնության տեսակը, որը լրացվում է ըստ նշված դասակարգման՝ «լիցքավորում» կամ «մարում»:
- 5) «Չաշվառման Չաշիվներ» սյունակում ներկայացվում են Չամակարգում գրանցված Չաշվառման Չաշիվներով կատարված գործառնությունները, որտեղ նշվում է՝
  - ա. «Ծառայություն մատուցող», եթե Չաշվառման Չաշիվից էլեկտրոնային փողի մարումն իրականացվել է Չամակարգում գրանցված Ծառայություն մատուցողի համար,
  - բ. «Օգտագործող ֆիզիկական անձ», եթե Չաշվառման Չաշիվի լիցքավորումը կամ Չաշվառման Չաշիվից էլեկտրոնային փողի մարումը իրականացվել է ֆիզիկական անձ Օգտագործողի համար,
  - գ. «Օգտագործող իրավ. անձ», եթե Չաշվառման Չաշիվի լիցքավորումը կամ Չաշվառման Չաշիվից էլեկտրոնային փողի մարումը իրականացվել է իրավաբանական անձի կամ անհատ ձեռնարկատեր անձ Օգտագործողի համար,
  - դ. «Փոխարկող», եթե Չաշվառման Չաշիվից էլեկտրոնային փողի մարումն իրականացվել է Չամակարգում գրանցված Փոխարկողի համար,
- 6) «Լիցքավորման կամ մարման եղանակը» սյունակում ներկայացվում է Չամակարգում գրանցված Չաշվառման Չաշիվի լիցքավորման կամ մարման եղանակները, որտեղ նշվում է.
  - ա. «Կանխիկ միջոցներով/միջոցներից», եթե Չաշվառման Չաշիվի լիցքավորումը կամ Չաշվառման Չաշիվից էլեկտրոնային փողի մարումը իրականացվել է կանխիկ միջոցներով,
  - բ. «Բանկային հաշվից/հաշվին», եթե Չաշվառման Չաշիվի լիցքավորումն իրականացվել է բանկային հաշվից փոխանցում կատարելու միջոցով կամ Չաշվառման Չաշիվից էլեկտրոնային փողի մարումը իրականացվել է բանկային հաշվին փոխանցելու միջոցով,
  - գ. «Վճարային քարտից/քարտին», եթե Չաշվառման Չաշիվի լիցքավորումն իրականացվել է վճարային քարտից փոխանցում կատարելու միջոցով կամ Չաշվառման Չաշիվից էլեկտրոնային փողի մարումը իրականացվել է վճարային քարտին փոխանցելու միջոցով,

դ. «տերմինալի միջոցով», եթե Հաշվառման Հաշվի լիցքավորումը իրականացվել է տերմինալի միջոցով,

ե. «այլ էլեկտրոնային փողի միջոցով», եթե Հաշվառման Հաշվի լիցքավորումն իրականացվել է այլ էլեկտրոնային փողի հաշվից փոխանցում կատարելու միջոցով, կամ Հաշվառման Հաշվից էլեկտրոնային փողի մարումն իրականացվել է այլ էլեկտրոնային փողի հաշվին փոխանցելու միջոցով,

զ. «լիցքավորման քարտի միջոցով», եթե Հաշվառման Հաշվի լիցքավորումն իրականացվել է լիցքավորման քարտի միջոցով,

է. «այլ սարքավորման միջոցով», եթե Հաշվառման Հաշվի լիցքավորումը կամ Հաշվառման Հաշվից էլեկտրոնային փողի մարումը իրականացվել է այլ սարքի (ՊՈՍ, բանկոմատ և այլ) միջոցով:

40. Հաշվետվության երկրորդ՝ «Տպված, վաճառված կամ հետ գնված լիցքավորման քարտերի վերաբերյալ, ըստ անվանական արժեքի» աղյուսակում լրացվում են հաշվետու ամսվա ընթացքում տպված, վաճառված կամ հետ գնված լիցքավորման քարտերի գումարի և քանակի վերաբերյալ տվյալները, որտեղ նշվում է՝

1) «Լիցքավորման քարտեր, ըստ անվանական արժեքի» սյունակում ներկայացվում են թողարկողի կողմից տպված լիցքավորման քարտերը, ըստ անվանական արժեքի՝ ընտրել ցանկից համապատասխանաբար:

2) «Ուն կողմից» սյունակում ներկայացվում են թողարկողի կողմից տպված լիցքավորման քարտերի վաճառքը կամ հետգնումը իրականացնողների վերաբերյալ տվյալներ, որտեղ նշվում է՝

ա. «Թողարկող», եթե լիցքավորման քարտերի վաճառքը կամ հետգնումը իրականացվել է թողարկողի կողմից,

բ. «Գործակալ», եթե լիցքավորման քարտերի վաճառքը իրականացվել է Գործակալի կողմից,

գ. «Տարածող», եթե լիցքավորման քարտերի վաճառքը իրականացվել է Տարածողի կողմից:

3) «Գործառնություն» սյունակում ներկայացվում են տպված, վաճառված կամ հետգնված լիցքավորման քարտերի վերաբերյալ տվյալներ, որտեղ նշվում է՝

ա. «տպված», եթե թողարկողը տպել է համապատասխան անվանական արժեքով լիցքավորման քարտեր,

բ. «վաճառված», եթե թողարկողը, Գործակալը կամ Տարածողը վաճառել են համապատասխան անվանական արժեքով լիցքավորման քարտեր,

գ. «հետ գնված», եթե թողարկողը հետ է գնել համապատասխան անվանական արժեքով լիցքավորման քարտեր:

41. Հաշվետվության երրորդ՝ «Էլեկտրոնային փողով կատարված գործառնությունների վերաբերյալ» աղյուսակում նշվում է հաշվետու ամսվա ընթացքում էլեկտրոնային փողով կատարված գործառնությունների գումարի և քանակի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ տարանջատված ըստ ծառայությունների տեսակների և Ծառայություններ մատուցողների, որտեղ նշվում է՝

1) «Էլեկտրոնային փողի տեսակ» սյունակում ներկայացվում է մատուցված ծառայությունների կամ վաճառված ապրանքի դիմաց կիրառվող էլեկտրոնային փողի տեսակը՝ «էլեկտրոնային քսակ», եթե մատուցված ծառայության կամ վաճառված ապրանքի դիմաց վճարումը կատարվել է էլեկտրոնային քսակով կամ «վիրտուալ փող», եթե մատուցված ծառայության կամ վաճառված ապրանքի դիմաց վճարումը կատարվել է վիրտուալ փողով:

2) «Էլեկտրոնային փողի ձև» սյունակում ներկայացվում է մատուցված ծառայությունների կամ վաճառված ապրանքի դիմաց կիրառվող էլեկտրոնային փողի ձևը՝ «մեկանգամյա», եթե մատուցված ծառայության կամ վաճառված ապրանքի դիմաց վճարումը կատարվել է մեկանգամյա չվերալիցքավորվող էլեկտրոնային փողով, կամ «վերալիցքավորվող», եթե մատուցված ծառայության կամ վաճառված ապրանքի դիմաց վճարումը կատարվել է վերալիցքավորվող էլեկտրոնային փողով:

3) «Գործառնության տեսակ» սյունակում ներկայացվում են Համակարգում իրականացված գործառնությունների տեսակները, որտեղ նշվում է՝

ա. «վճարում», եթե էլեկտրոնային փողով կատարվել է վճարում, օրինակ՝ կոմունալ ծառայությունների, վարկի մարման կամ ապահովագրություն դիմաց, դասակարգված ըստ համապատասխան տողերի՝ «1. Ջուր», «2. Գազ», «3. Էլեկտրաէներգիա», «4. Բջջային կապի ծառայություններ» կամ «5. Ֆիքսված հեռախոսակապի դիմաց վճարումներ» և այլ,

բ. «փոխարկում Փոխարկողի միջոցով», եթե Օգտագործողների կողմից իրականացվել է Համակարգում գրանցված Փոխարկողի միջոցով էլեկտրոնային փողի փոխարկում այլ էլեկտրոնային փողի կամ հակառակը, դասակարգված ըստ համապատասխան տողերի՝ «այլ էլեկտրոնային փողի ձեռքբերում» կամ «այլ էլեկտրոնային փողի վաճառք»,

գ. «փոխարկում», եթե Օգտագործողների կողմից իրականացվել է Համակարգում թողարկված էլեկտրոնային փողի փոխարկում այլ էլեկտրոնային փողի կամ հակառակը, դասակարգված ըստ համապատասխան տողերի՝ «այլ էլեկտրոնային փողի ձեռքբերում» կամ «այլ էլեկտրոնային փողի վաճառք»,

դ. «փոխանցում», եթե իրականացվել է Համակարգում գրանցված Օգտագործողների միջև Հաշվառման Հաշիվներով էլեկտրոնային փողի փոխանցում՝ ընտրելով «Հաշվառման Հաշվից փոխանցում Հաշվառման Հաշվին» տողը:

4) «Ծառայության տեսակ» սյունակում ներկայացվում են Համակարգում մատուցված ծառայությունները, որոնց դիմաց վճարումը իրականացվել է էլեկտրոնային փողով, որտեղ նշվում է՝

ա. «ապրանքի ձեռքբերում», եթե էլեկտրոնային փողով վճարումը կատարվել է ապրանքի ձեռքբերման նպատակով,

բ. «կոմունալ ծառայություններ», եթե էլեկտրոնային փողով վճարումը իրականացվել է կոմունալ ծառայությունների՝ ջրի, գազի, էլեկտրաէներգիայի, ֆիքս. հեռախոսի կամ բջջ. հեռախոսի համար մատուցված ծառայության դիմաց համապատասխանաբար,

գ. «ԱՊՊԱ», եթե էլեկտրոնային փողով իրականացվել է ավտոտրանսպորտային միջոցի ապահովագրման դիմաց վճարում,

դ. «ապահովագրություն», եթե էլեկտրոնային փողով իրականացվել է ապահովագրության դիմաց վճարում,

ե. «Հաշվառման Հաշվից փոխանցում Հաշվառման Հաշվին», եթե էլեկտրոնային փողով իրականացվել է փոխանցում Համակարգում գրանցված մեկ Հաշվառման Հաշվից մեկ այլ Հաշվառման Հաշվին,

զ. «հարկեր», «տուրքեր» կամ «տուգանքներ», եթե էլեկտրոնային փողով իրականացվել են Գանձապետարանին ուղղված վճարումներ,

է. «վարկի մարում», եթե էլեկտրոնային փողով իրականացվել է վարկի մարում,

ը. «այլ էլեկտրոնային փողի ձեռքբերում» կամ «այլ էլեկտրոնային փողի վաճառք», եթե իրականացվել է այլ էլեկտրոնային փող թողարկողի կողմից թողարկված էլեկտրոնային փողի ձեռքբերում կամ էլեկտրոնային փողի վաճառք՝ համապատասխանաբար,

թ. «այլ», եթե էլեկտրոնային փողով իրականացվել են վճարումներ վերը նշված ցանկում չնշված ծառայությունների դիմաց:

5) «Վճարման շահառու» սյունակում ներկայացվում է էլեկտրոնային փողով կատարված վճարման շահառուն, որտեղ նշվում է՝

ա. «Ծառայություն մատուցող», եթե էլեկտրոնային փողով վճարման ստացողը Ծառայություն մատուցողն է,

բ. «Գանձապետարան», եթե էլեկտրոնային փողով վճարման ստացողը Գանձապետարանն է,

գ. «ՀայՋրմուղ-Կոյուղի», «Հայռուսգազարդ» կամ «Հայաստանի էլեկտրական Ցանցեր», եթե էլեկտրոնային փողով վճարման ստացողը «ՀայՋրմուղ-Կոյուղի» ՓԲԸ-ն է, «Հայռուսգազարդ» ՓԲԸ-ն կամ «Հայաստանի էլեկտրական Ցանցեր» ՓԲԸ-ն՝ համապատասխանաբար,

դ. «Վիվասել» ՍՏՍ, «Բիլայն», «Օրանժ Արմենիա», «Ռոստելեկոմ» կամ «Յուլքոմ», եթե էլեկտրոնային փողով վճարման ստացողը «Վիվասել» ՍՏՍ, «Բիլայն», «Օրանժ Արմենիա», «Ռոստելեկոմ» կամ «Յուլքոմ» հեռահաղորդակցման կապի օպերատորն է՝ համապատասխանաբար,

ե. «Վեբմանի» կամ «Յանդեքսդենգի», եթե էլեկտրոնային փողով վճարման ստացողը «Վեբմանի» կամ «Յանդեքսդենգի» արտասահմանյան էլեկտրոնային փողի համակարգն է,

զ. «Օգտագործող», եթե էլեկտրոնային փողով կատարված փոխանցման ստացողը համակարգում գրանցված մեկ այլ Օգտագործողն է,

է. «ՀՀ տարածքում գործող ֆինանսական կազմակերպություններ», ընդ որում՝ «Առևտրային բանկեր», «Ապահովագրական ընկերություններ», «Վարկային կազմակերպություններ» կամ «Վճարահաշվարկային կազմակերպություն»՝ ընտրել ցանկից համապատասխանաբար, եթե էլեկտրոնային փողով վճարման ստացողը բանկ է կամ ապահովագրական կազմակերպություն կամ վարկային կազմակերպություն կամ վճարահաշվարկային կազմակերպություն՝ համապատասխանաբար,

ը. «այլ», եթե էլեկտրոնային փողով վճարման ստացողը վերը նշված ցանկում նշված կազմակերպություն չէ:

42. Հաշվետվության չորրորդ՝ «Թողարկողի մոտ վարվող Հաշվառման Հաշիվների վերաբերյալ» աղյուսակում նշվում են հաշվետու ամսվա դրությամբ Թողարկողի կողմից բացված Հաշվառման Հաշիվներին առկա գումարների և հաշիվների քանակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընդ որում.

1) «Կազմակերպություններ/Մասնակիցներ» սյունակում ներկայացվում է Համակարգում գրանցված Հաշվառման Հաշիվների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որտեղ նշվում է՝

ա. «Ծառայություն մատուցող», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Ծառայություն մատուցողի համար,

բ. «Փոխարկող», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Փոխարկողի համար,

գ. «Օգտագործող ֆիզիկական անձ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է ֆիզիկական անձ Օգտագործողի համար,

դ. «Օգտագործող իրավ. անձ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր անձ Օգտագործողի համար,

ե. «այլ էլ. փողի համակարգ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է այլ էլ. փողի համակարգի համար,
զ. «Գործակալ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Գործակալի համար,
է. «Տարածող», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Տարածողի համար:

- 2) «Հաշվառման Հաշվի կարգավիճակ» սյունակում ներկայացվում է Համակարգում գրանցված Հաշվառման Հաշիվների կարգավիճակի վերաբերյալ, որտեղ նշվում է՝
ա. «ակտիվ», եթե Համակարգում գրանցված Հաշվառման Հաշիվով վերջին մեկ տարվա ընթացքում իրականացվել է առնվազն 1 գործարք,
բ. «պասիվ», եթե Համակարգում գրանցված Հաշվառման Հաշիվով վերջին մեկ տարվա ընթացքում չի իրականացվել ոչ մի գործարք:

43. Հաշվետվության հինգերորդ «Թողարկողի մոտ բացված կամ փակված Հաշվառման Հաշիվների վերաբերյալ» աղյուսակում նշվում են հաշվետու ամսվա ընթացքում Թողարկողի կողմից բացված կամ փակված Հաշվառման Հաշիվների քանակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ընդ որում.

- 1) «Կազմակերպություններ/Մասնակիցներ» սյունակում ներկայացվում է Համակարգում բացված կամ փակված Հաշվառման Հաշիվների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որտեղ նշվում է՝
ա. «Ծառայություն մատուցող», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Ծառայություն մատուցողի համար,
բ. «Փոխանակող», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Կամ փակվել է Փոխանակողի համար,
գ. «Օգտագործող ֆիզիկական անձ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Կամ փակվել է ֆիզիկական անձ Օգտագործողի համար,
դ. «Օգտագործող իրավաբանական անձ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Կամ փակվել է իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր անձ Օգտագործողի համար,
ե. «այլ էլ. փողի համակարգ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Կամ փակվել է այլ էլ. փողի համակարգի համար,
զ. «Գործակալ», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Կամ փակվել է Գործակալի համար,
է. «Տարածող», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է Կամ փակվել է Տարածողի համար:
2) «Հաշվառման Հաշվի կարգավիճակ» սյունակում ներկայացվում է Համակարգում գրանցված Հաշվառման Հաշվի կարգավիճակի վերաբերյալ, որտեղ նշվում է՝
ա. «բացված», եթե Հաշվառման Հաշիվը բացվել է հաշվետու ամսվա ընթացքում,
բ. «փակված», եթե Հաշվառման Հաշիվը փակվել է հաշվետու ամսվա ընթացքում:

Հավելված 1

«Էլեկտրոնային փողի թողարկման և սպասարկման (շրջանառության) կարգն ու պայմանները, էլեկտրոնային փողով գործառնությունների իրականացմանը ներկայացվող պահանջները» կանոնակարգ 16.02-ի

ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱԶՄՈՂ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

1. Սույն կանոնակարգը չի տարածվում այն ծառայությունների վրա, որոնց մատուցումն իրականացվում է կանխավճարված դրամական արժեքների միջոցով և որոնք կարող են օգտագործվել միայն սահմանափակ ցանցում, որը հանդիսանում է մեկ կազմակերպության տարածման ցանց (օրինակ՝ հանրային տրանսպորտից օգտվելու քարտեր, բենզինի քարտեր, առևտրային քարտեր, անդամակցության քարտեր):

2. Սույն կանոնակարգը չի տարածվում այն կանխավճարված արժեքների վրա (air time (էյր թայմ)՝ խոսելաժամանակ), որոնք օգտագործվում են թվային ապրանք կամ ծառայություն ձեռք բերելու համար և կարող են մատուցվել բացառապես բջջային կապի օպերատորի կողմից, եթե.

- 1) այդ ապրանքի (ծառայության) բնույթից բխում է, որ բջջային կապի օպերատորն ավելացնում է դրա արժեքը՝ հասանելիության, որոնման կամ տարածման ծառայություններ մատուցելու արդյունքում, և
2) այդ ապրանքը (ծառայությունը) կարող է օգտագործվել բացառապես թվային սարքերի միջոցով (օրինակ՝ բջջային հեռախոս, պլանշետ կամ այլ նմանատիպ սարքավորում), և բջջային կապի օպերատորը չի հանդիսանում բացառապես միջնորդ բաժանորդի և ծառայություն մատուցողի միջև և համապատասխան կանխավճարված արժեքի դիմաց բաժանորդին տրամադրում է թվային ապրանքը կամ ծառայությունը:

Հաշվետվություն
«Թողարկված էլեկտրոնային փողի, լիցքավորման քարտերի, էլեկտրոնային փողի սպասարկման և
մարման վերաբերյալ»

Թիվ 11 (ամսական)

Կազմակերպության անվանումը _____

Ամսաթիվը _____ թ.

1. Թողարկված և մարված էլեկտրոնային փողերի վերաբերյալ

[illegible]

Թողարկողի վարչության նախագահ

(գործադիր տնօրեն)

4.Տ. Գլխավոր հաշվապահ

2. Տպված, վաճառված կամ հետ գնված լիցքավորման քարտերի վերաբերյալ՝ ըստ անվանական արժեքի

[illegible]

Թողարկողի վարչության նախագահ

(գործադիր տնօրեն)

4.Տ. Գլխավոր հաշվապահ

3. Էլեկտրոնային փողով կատարված գործառնությունների վերաբերյալ

Էլեկտրոնային փողի տեսակ	Էլեկտրոնային փողի ձև	Գործառնության տեսակ	Ծառայության տեսակ	Վճարման շահառու	Գումար (իզ. ՀՀ դրամ)	Քանակ
1	2	3	4	5	6	7
Էլեկտրոնային քսակ	մեկանգամյա	վճարում	ապրանքի ձեռքբերում	Ծառայություն մատուցող		
վիրտուալ փող	վերալիցքավորվող	փոխարկում Փոխարկողի միջոցով	կոմունալ ծառայություններ	Գանձապետարան		
		փոխարկում	ԱՊՊԱ	«Հայջրմուղկոյուղի»		
		փոխանցում	ապահովագրություն	Հայռուսգազարդ		
			հարկեր	Էլեկտրացանց		
			տուրքեր	«Վիվասել» ՄՏՍ		
			տուգանքներ	«Բիլայն»		
			վարկի մարում	«Դ-տելեկոմ»		
			այլ էլեկտրոնային փողերի ձեռքբերում	«Օրանժ Արմենիա»		
			այլ էլեկտրոնային փողերի վաճառք	«Ռոստելեկոմ»		
			Հաշվառման Հաշվից փոխանցում Հաշվառման Հաշվին	«Յուրբոմ»		
			այլ	«Վեբմանի»		
				«Յանդեքսդենգի»		
				Օգտագործող		
				ՀՀ տարածքում գործող ֆինանսական կազմակերպություններ		
				այլ		

Թողարկողի վարչության նախագահ

(գործադիր տնօրեն)

Կ.Տ. Գլխավոր հաշվապահ

4. Թողարկողի մոտ վարվող Հաշվառման Հաշիվների վերաբերյալ

Կազմակերպություններ/Մասնակիցներ	Հաշվառման Հաշվի կարգավիճակ	Գումար (իզ. ՀՀ դրամ)	Քանակ
1	2	3	4
Ծառայություն մատուցող	ակտիվ		
Փոխարկող	պասիվ		
Օգտագործող իրավաբանական անձ			
Օգտագործող ֆիզիկական անձ			
այլ էլեկտրոնային փողի համակարգ			
Գործակալ			
Տարածող			

Թողարկողի վարչության նախագահ

(գործադիր տնօրեն)

Կ.Տ. Գլխավոր հաշվապահ

5. Թողարկողի մոտ բացված կամ փակված Հաշվառման Հաշիվների վերաբերյալ

Կազմակերպություններ/Մասնակիցներ	Հաշվառման Հաշվի կարգավիճակ	Քանակ
1	2	3
Ծառայություն մատուցող	բացված	
Փոխարկող	փակված	
Օգտագործող իրավաբանական անձ		
Օգտագործող ֆիզիկական անձ		
այլ էլեկտրոնային փողի համակարգ		
Գործակալ		
Տարածող		

Թողարկողի վարչության նախագահ

(գործադիր տնօրեն) _____

Կ.Տ. Գլխավոր հաշվապահ _____

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 269-Ն որոշման մեջ փոփոխություն և լրացումներ կատարելու մասին*

Հաշվի առնելով, որ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերը և իրավասու մարմնի կողմից տրված դրամական (փողային) փոխանցումների իրականացման լիցենզիա ունեցող կազմակերպությունները կարող են իրականացնել էլեկտրոնային փողի թողարկում, սպասարկում և իրացում (տարածում) միայն Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով և համապատասխան թույլտվության հիման վրա,

նպատակ ունենալով

ստեղծել առավել բարենպաստ պայմաններ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում էլեկտրոնային փողով վճարումների կատարման և զարգացման համար,

բարձրացնել հանրության վստահությունը վիրտուալ միջավայրում էլեկտրոնային փողով վճարումներ իրականացնելու նկատմամբ՝ միաժամանակ սահմանելով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում էլեկտրոնային փողի միջավայրում առաջացող հնարավոր ռիսկերի կանխարգելման և վերահսկման մեխանիզմներ,

հիմք ընդունելով

«Վճարահաշվարկային համակարգերի և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 23-րդ հոդվածը և ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 70-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 269-Ն որոշմամբ հաստատված «Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների համար սահմանվող տնտեսական նորմատիվները, դրանց հաշվարկման կարգը» կանոնակարգ 17/02-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 17/02) կատարել հետևյալ փոփոխություններն ու լրացումները.

1) Կանոնակարգ 17/02-ի 4-րդ կետը «մասի 70 տոկոսը» բառերից հետո լրացնել «, բացառությամբ էլեկտրոնային փող թողարկելու թույլտվություն ստացած վճարահաշվարկային կազմակերպությունների, որոնց բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև հարաբերակցությունը (Ն2 նորմատիվը)՝ յուրաքանչյուր պահի պետք է կազմի 100 տոկոս» բառերով,

2) Կանոնակարգ 17/02-ը 9-րդ կետից հետո լրացնել նոր 9.1 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«9.1. Վճարահաշվարկային կազմակերպության հիմնական կապիտալի մեծությունը նվազեցվում է տրամադրված փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքի չափով:»,

3) Կանոնակարգ 17/02-ը 14-րդ կետից հետո լրացնել նոր 14.1 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«14.1. Սույն կարգի իմաստով էլեկտրոնային փող թողարկելու թույլտվություն ստացած վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից ներգրավված պարտավորությունների՝ վերջիններիս Հաճախորդների Հաշվառման Հաշիվներին առկա միջոցները համարվում են ցպահանջ պարտավորություններ՝ անկախ այն հանգամանքից, որ էլեկտրոնային փող թողարկելու թույլտվություն ստացած վճարահաշվարկային կազմակերպությունն ինքնուրույն սահմանել է դրանց մարման ժամկետ:»,

4) Կանոնակարգ 17/02-ի 18-րդ կետում «օգտագործել» բառը փոխարինել «կիրառել» բառով:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
16 հունվարի 2015 թ., N 3-Ն

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. հունվարի 13-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 12.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի փետրվարի 9-ի թիվ 39-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով բարձրացնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից մակրոպրոդեցնիալ գործիքների կիրառման արդյունավետությունը, համապատասխանեցնել կապիտալի պահանջները բանկերի կողմից ստանձնած ռիսկերի մակարդակին,

հիմք ընդունելով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ գլուխը,

դեկլարելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» և «ժ» կետերով և 36-րդ հոդվածի 1-ին մասով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի փետրվարի 9-ի «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ը հաստատելու մասին» թիվ 39-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 2) կատարել հետևյալ փոփոխությունները և լրացումները.

1) Կանոնակարգ 2-ի 16.1 կետում «2018» թիվը փոխարինել «2020» թվով,

2) Կանոնակարգ 2-ի 24-րդ կետը լրացնել նոր պարբերությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Ընդ որում, սույն կանոնակարգի հավելված 3-ի Աղյուսակ 1-ի 6.6-րդ կետով սահմանված կազմակերպություններից, Գերմանահայկական հիմնադրամից, Եվրասիական զարգացման բանկից Հայաստանի Հանրապետության դրամով ներգրավված այն միջոցների դիմաց, որոնց մինչև մարումը մնացած ժամկետը 2 տարի և ավելի է, Կենտրոնական բանկում տեղաբաշխվող պարտադիր պահուստների նվազագույն չափը սահմանվում է ներգրավված միջոցների 1 տոկոսի չափով:»,

3) Կանոնակարգ 2-ի 24.1 կետը լրացնել նոր պարբերությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Ընդ որում, սույն կանոնակարգի հավելված 3-ի Աղյուսակ 1-ի 6.6-րդ կետով սահմանված կազմակերպություններից, Գերմանահայկական հիմնադրամից, Եվրասիական զարգացման բանկից արտարժույթով, ինչպես նաև մետաղական հաշիվներով ներգրավված միջոցների դիմաց, որոնց մինչև մարումը մնացած ժամկետը 2 տարի և ավելի է, Կենտրոնական բանկում տեղաբաշխվող պարտադիր պահուստների նվազագույն չափը սահմանվում է ներգրավված միջոցների 6 տոկոսի չափով, որն ամբողջությամբ իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության դրամով:»,

4) Կանոնակարգ 2-ի 28-րդ կետի երկրորդ նախադասությունը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«Ընդ որում, հիմնական տնտեսական նորմատիվների մեծությունը հաշվարկելիս լրացուցիչ կապիտալն ընդհանուր կապիտալի հաշվարկում ընդգրկվում է 2015 թ. հունվարի 1-ից մինչև 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ՝ առավելագույնը հիմնական կապիտալի (սույն կանոնակարգի 28.1-րդ կետի համաձայն կատարվող նվազեցումները հաշվի առած) 50 տոկոսի չափով, 2018 թ. հունվարի 1-ից մինչև 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ՝ առավելագույնը հիմնական կապիտալի (սույն կանոնակարգի 28.1-րդ կետի համաձայն կատարվող նվազեցումները հաշվի առած) 40 տոկոսի չափով, 2019 թ. հունվարի 1-ից մինչև 2019 թ. դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ՝ առավելագույնը հիմնական կապիտալի (սույն կանոնակարգի 28.1-րդ կետի համաձայն կատարվող նվազեցումները հաշվի առած) 30 տոկոսի չափով, իսկ 2020 թ. հունվարի 1-ից՝ առավելագույնը հիմնական կապիտալի (սույն կանոնակարգի 28.1-րդ կետի համաձայն կատարվող նվազեցումները հաշվի առած) 20 տոկոսի չափով:»,

5) Կանոնակարգ 2-ի 53.1-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«53.1. Եթե սույն կանոնակարգի 24-րդ և 24.1-րդ կետերի երկրորդ պարբերություններով սահմանված պահանջները բավարարող ներգրավված միջոցները մասնակի կամ ամբողջությամբ մարվում են վաղաժամկետ՝ մինչև դրանց մարմանը 2 տարի մնալը, և եթե սույն կանոնակարգի 53-րդ կետի 8-րդ ենթակետով սահմանված պահանջները բավարարող պարտատոմսերի գծով իրականացվում է վաղա-

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. հունվարի 21-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 11.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N5 (517)¹, 16.02.2015):

ժամկետ մարում, ապա բանկը վաղաժամկետ մարված գումարի գծով իրականացնում է պահուստավորում հետևյալ կարգով.

- 1) Պահուստավորումն իրականացվում է սկսած ներգրավված միջոցի վաղաժամկետ մարման օրվան հաջորդող օրվանից այն ժամկետի ընթացքում, որի չափով ներգրավված միջոցը պարտադիր պահուստավորման նորմատիվի հաշվարկում ընդգրկվել էր նվազեցված դրույքաչափով, բայց ոչ ավելի, քան 730 օր,
  - 2) Պարտադիր պահուստավորման չափը որոշվում է որպես ներգրավված միջոցի միջին կշռված գումար՝ կիրառելով սույն կանոնակարգի 24-րդ և 24.1-րդ կետերի առաջին պարբերություններով համապատասխանաբար Հայաստանի Հանրապետության դրամով և արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար սահմանված այն դրույքաչափը, որը կիրառվում էր ներգրավված միջոցի՝ պարտադիր պահուստավորման նորմատիվի հաշվարկում նվազեցված դրույքաչափով ընդգրկվելու ժամանակահատվածում, իսկ սույն կանոնակարգի 53-րդ կետի 8-րդ ենթակետով սահմանված պահանջները բավարարող պարտատոմսերի դեպքում պարտադիր պահուստավորման չափը որոշվում է սույն ենթակետով սահմանված կարգով՝ կիրառելով սույն ենթակետում նշված դրույքաչափերի 1.5-ապատիկը: Ընդ որում՝ վաղաժամկետ մարված միջոցի միջին կշռված մեծության հաշվարկում չի ներառվում ներգրավված միջոցի վաղաժամկետ մարման օրը,
  - 3) Պահուստավորումն իրականացվում է սույն կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված գումարը Կենտրոնական բանկում տեղաբաշխվող պարտադիր պահուստների մեծությամբ գումարելու միջոցով սույն կետի 1-ին ենթակետով սահմանված ժամկետի ընթացքում:»,
- 6) Կանոնակարգ 2-ի 53.3 կետից հետո լրացնել նոր՝ 53.4 կետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.
- «53.4. Սույն կանոնակարգի 24-րդ և 24.1 կետերի երկրորդ պարբերություններով սահմանված ներգրավված միջոցների նկատմամբ բանկը կարող է կիրառել սույն կանոնակարգի 24-րդ և 24.1-րդ կետերի առաջին պարբերություններով սահմանված դրույքաչափերը, որի դեպքում բանկի վրա չեն տարածվի սույն կանոնակարգի 53.1 կետով սահմանված պահանջները՝ ներգրավված միջոցների մասնակի կամ ամբողջական վաղաժամկետ մարման դեպքում:»,
- 7) Կանոնակարգ 2-ի Հավելված 3-ի 6.6 կետում «և Եվրոպական զարգացման բանկի խորհրդի» բառերը փոխարինել «, Եվրոպական զարգացման բանկի խորհրդի, Նիդերլանդների զարգացման բանկի (ԷֆԵՄՕ) և Առևտրի և զարգացման սեփական բանկի» բառերով,
- 8) Կանոնակարգ 2-ի Հավելված 3-ը 7-րդ կետից հետո լրացնել նոր 7.1 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«7.1. Այն դեպքում, երբ պարտապանի նկատմամբ բանկի պահանջը միաժամանակ բավարարում է սույն կետի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ ենթակետերով սահմանված պահանջները, պարտապանին տրամադրված արտարժույթային ակտիվների նկատմամբ կիրառվում են համապատասխան դրամային ակտիվների համար սահմանված ռիսկի կշիռները.

- 1) պարտապանը հանդիսանում է իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր,
- 2) պարտապանի՝ սույն կետի 3-րդ ենթակետով սահմանված դրամական ներհոսքը ստացվում է ապրանքների և (կամ) ծառայությունների արտահանումից,
- 3) պարտապանի՝ վարկի արժույթով արտահայտված դրամական ներհոսքերը՝ բացառությամբ ներգրավված վարկերի, վերջին մեկ տարվա ընթացքում գերազանցել են նույն արտարժույթով արտահայտված դրամական արտահոսքերը՝ ներառյալ վարկերի մարումները:»:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը: Սույն որոշման 1-ին կետի 2-րդ, 3-րդ, 5-րդ և 6-րդ ենթակետերով սահմանված դրույքները տարածվում են 2015 թվականի մարտի 1-ից հետո ներգրավված միջոցների վրա և վերաբերում են պարտադիր պահուստավորման 2015 թվականի մարտի 1-ից սկսվող և հաջորդող հաշվետու ժամանակահատվածներին: Ընդ որում, բանկը չի կարող կիրառել Կանոնակարգ 2-ի 24-րդ և 24.1-րդ կետերի երկրորդ պարբերություններով սահմանված դրույքաչափերը մինչև 2015 թվականի մարտի 1-ը ներգրավված այն միջոցների նկատմամբ, որոնք վաղաժամկետ մարվել և վերակնքվել են 2015 թվականի մարտի 1-ից հետո:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
22 հունվարի 2015 թ., N 6-Ն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի փետրվարի 26-ի թիվ 50-Ն որոշման մեջ լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով բանկերից ստացվող հաշվետվությունը համապատասխանեցնել նորմատիվային դաշտի փոփոխություններին,

հիմք ընդունելով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 55-րդ հոդվածը, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածը և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» և «իա» կետերով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008 թվականի փետրվարի 26-ի ««Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ը հաստատելու մասին» թիվ 50-Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 3) կատարել հետևյալ փոփոխությունները.

1) Կանոնակարգ 3-ի 2-րդ կետի աղյուսակը լրացնել նոր՝ 33-րդ կետով հետևյալ բովանդակությամբ՝

33	Հաշվետվություն դրամային ակտիվների ռիսկի կշիռներով կշռվող արտարժույթային ակտիվների վերաբերյալ	37	ամսական (առկայության դեպքում)

2) Կանոնակարգ 3-ի 7-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «7. Թիվ 4 հաշվետվությունը բաղկացած է երկու էջից:

Հաշվետվության 1-ին էջում ներկայացվում են բոլոր արժույթներով ներգրավված միջոցները (անվանական գումարների (մայր գումարների) մնացորդները) դրամական արտահայտությամբ՝ հազար դրամներով, առանց տասնորդական միավորների: Ներգրավված միջոցների խմբավորումը կատարվում է ըստ հետևյալ խմբերի՝ «ՀՀ դրամ», «ԱՄՆ դոլար», «Եվրո» և «Այլ արտարժույթ»: Հաշվետվության 1-ին էջի 2-ից 29-րդ սյունակների տողերում ներկայացվում է պարտադիր պահուստավորման ենթակա ներգրավված միջոցների հաշվարկը: Ընդ որում՝ 2-24 բոլոր գույք համարներով «Բարձր դրույքով» սյունակների տողերում լրացվում են Կանոնակարգ 2-ի 24-րդ և 24.1-րդ կետերի 1-ին պարբերությունների պահանջներին բավարարող ներգրավված միջոցները, իսկ 3-25-րդ բոլոր կետեր համարներով «Ցածր դրույքով» սյունակների տողերում լրացվում են Կանոնակարգ 2-ի 24-րդ և 24.1-րդ կետերի 2-րդ պարբերությունների պահանջները բավարարող ներգրավված միջոցները: 30-ից 33-րդ սյունակների տողերում լրացվում են Կանոնակարգ 2-ի 53.1-րդ կետով սահմանված կարգով վաղաժամկետ մարված միջոցների գծով պահուստավորման ենթակա գումարները՝ ըստ արժույթների: 34-րդ, 35-րդ և 36-րդ սյունակների տողերում ներկայացվում է փաստացի պահուստավորված միջոցների հաշվարկը: Ընդ որում, 34-րդ, 35-րդ և 36-րդ սյունակների տողերը լրացնելիս հիմք են ընդունվում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ստացված հաշվետու բանկի թղթակցային հաշիվների տվյալ օրվա մնացորդն արտացոլող քաղվածքները: 37-ից 40-րդ և 41-ից 44-րդ սյունակների տողերում ներկայացվում են հաշվետու բանկի կողմից ներգրավված այն միջոցները, որոնք համաձայն Կանոնակարգ 2-ի 53-րդ կետի համապատասխանաբար 7-րդ և 8-րդ ենթակետերի ենթակա չեն պարտադիր պահուստավորման:

Հաշվետվության 2-րդ էջը լրացվում է այն դեպքում, երբ 1-ին էջի 3-ից 25-րդ կետեր համարով «Ցածր դրույքով» և 41-ից 44-րդ սյունակներից որևէ մեկում լրացված են տվյալներ: 2-րդ էջում լրացվում են Կանոնակարգ 2-ի 24-րդ և 24.1-րդ կետերի 2-րդ պարբերությունների պահանջները բավարարող ներգրավված միջոցների և Կանոնակարգ 2-ի 53-րդ կետի 8-րդ ենթակետի պահանջները բավարարող պարտատոմսերի վերաբերյալ տվյալները: 1-ին սյունակում լրացվում են ներգրավված միջոցի պայմանագրի, պարտատոմսերի թողարկման համարը կամ որևէ այլ տվյալ, որը կիրառվում է բանկի կողմից տվյալ ներ-

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. հունվարի 21-ին:

Քրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 10.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N6 (518), 2.03.2015):

գրավված միջոցի նույնականացման համար: 2-րդ սյունակում լրացվում է փոխատուի լրիվ անվանումը, իսկ պարտատոմսերով ներգրավված միջոցների դեպքում չի լրացվում: Ներգրավված միջոցը, մեկից ավելի անձանց կողմից ֆինանսավորված լինելու դեպքում, հաշվետվության մեջ ներկայացվում է առանձին տողերում, իսկ գումարները բաշխվում են ֆինանսավորման մասնաբաժինների համամասնությամբ: 3-րդ սյունակում լրացվում է ներգրավված միջոցի տեսակը, մասնավորապես՝ «վարկ», «վերականգնվող վարկային գիծ», «չվերականգնվող վարկային գիծ», «այլ վարկային գիծ», «ավանդ», «երկարաժամկետ ստորադաս փոխառություն», «փոխառություն», «տոկոսային պարտատոմս», «ոչ տոկոսային պարտատոմս» կամ «այլ»: 4-ից 6-րդ սյունակները լրացվում են հաշվետու ժամանակահատվածի վերջին օրվա դրությամբ՝ դրամական արտահայտությամբ, հազար դրամներով: 7-րդ սյունակում լրացվում է ներգրավված միջոցի արժույթի ISO կոդը: 8-րդ սյունակում լրացվում է ներգրավված միջոցի պայմանագրով մարման ամսաթիվը, իսկ մասնակի մարումներ նախատեսված լինելու դեպքում՝ առաջիկա մարման ամսաթիվը: 10-րդ և 11-րդ սյունակներում լրացվում են պարտադիր պահուստավորման նորմատիվի հաշվարկում հաշվետու ժամանակահատվածի ընթացքում ներգրավված միջոցի՝ նվազեցված դրույթաչափով ընդգրկվելու ժամանակահատվածի սկզբի և ավարտի ամսաթվերը:»:

3) Կանոնակարգ 3-ի 19-րդ կետը 1-ին պարբերությունից հետո լրացնել նոր պարբերությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված և վերջիններիս տրամադրված միջոցները սույն հաշվետվության 1-ին և 2-րդ էջերում արտացոլվում են համապատասխանաբար «Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից» և «Այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված» տողերում:»:

4) Կանոնակարգ 3-ը լրացնել նոր 33.3 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«33.3. Թիվ 37 հաշվետվությունը ներկայացվում է Կանոնակարգ 2-ի Հավելված 3-ի 7.1 կետով սահմանված պահանջները բավարարող, դրամային ակտիվների ռիսկի կշիռներով կշռվող արտարժույթային ակտիվների առկայության դեպքում: Հաշվետվությունը լրացվում է հաշվետու ամսվա վերջին օրվա դրությամբ: Հաշվետվության 2-րդ սյունակում լրացվում է իրավաբանական անձ պարտապանի անվանումը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ անուն, ազգանունը: 5-րդ սյունակում լրացվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը՝ ներառյալ հետհաշվեկշռում հաշվառվող գումարների՝ վարկային ռիսկի փոխարկման գործոններով վերահաշվարկված մեծությունը: 5-րդ և 6-րդ սյունակները լրացվում են դրամական արտահայտությամբ, հազար դրամներով: 7-րդ սյունակում լրացվում է ակտիվի արժույթի ISO կոդը»:

5) Կանոնակարգ 3-ի Ձև թիվ 4 հաշվետվությունը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման հավելված 1-ի (կցվում է):

6) Կանոնակարգ 3-ի Ձև թիվ 17 հաշվետվական ձևի 1-ին էջը լրացնել նոր՝ 1.5.1 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

1.5.1. Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից
Հայաստանի Հանրապետության դրամ
ԱՄՆ դոլար
Եվրո
ՌԴ ռուբլի
այլ արժույթներ

7) Կանոնակարգ 3-ի Ձև թիվ 17 հաշվետվական ձևի 2-րդ էջը լրացնել նոր՝ 2.6.1 կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

2.6.1. Այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված
Հայաստանի Հանրապետության դրամ
ԱՄՆ դոլար
Եվրո
ՌԴ ռուբլի
այլ արժույթներ

8) Կանոնակարգ 3-ը լրացնել նոր՝ Ձև թիվ 37 հաշվետվական ձևով՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 2-ի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի մարտի 11-ին:

*ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
12 փետրվարի 2015 թ., N 10-Ն*

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի սեպտեմբերի 12-ի թիվ 534-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով հստակեցնել գրավատների կողմից ներկայացվող հաշվետվություններում ներառվող տեղեկատվությունը,

հիմք ընդունելով «Գրավատների և գրավատնային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 15-րդ հոդվածի 2-րդ մասը,

դեկլարավելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը **ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Է** .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի սեպտեմբերի 12-ի «Գրավատնային գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, դրանց ձևերը և լրացման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 534-Ն որոշմամբ հաստատված «Գրավատնային գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, դրանց ձևերը և լրացման կարգը» հաստատել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելվածի (կցվում է):

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

*ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱՂՅԱՆ
12 փետրվարի 2015 թ., N 11-Ն*

*Հավելված
Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2015 թվականի փետրվարի 10-ի թիվ 11-Ն որոշմամբ*

*«Հավելված
Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2006 թվականի սեպտեմբերի 12-ի թիվ 534-Ն որոշմամբ*

**ԳՐԱՎԱՏՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱՎԱՆԱՑՆՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԿՈՂՄԻՑ ՆԵՐՎԱՅԱՑՎՈՂ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՁԵՎԵՐԸ ԵՎ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

Գ Լ ՈՒ Խ Մ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող գրավատների կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) ներկայացվող հաշվետվությունների ձևերը և դրանց լրացման կարգը:

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. փետրվարի 10-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 24.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N6 (518), 2.03.2015):

Գ Լ ՈՒ Խ II

ԳՐԱՎԱՏՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2. Գրավատները Կենտրոնական բանկ են ներկայացնում հաշվետվությունների հետևյալ ձևերը նշված պարբերականությամբ.

	Հաշվետվության անվանումը	Հաշվետվության համարը	Ներկայացման հաճախականությունը
1	Վարկային միջոցների ընդհանուր ծավալի, տեղաբաշխված վարկերի, գրավի առարկաների և ի պահ ընդունված գույքի գնահատված արժեքի, ներգրավված միջոցների՝ յուրաքանչյուր օրվա վերջի դրությամբ մնացորդի վերաբերյալ	1	ամսական
2	Տեղաբաշխված վարկերի և այլ ակտիվների, սեփական ու ներգրավված միջոցների և այլ պարտավորությունների, ինչպես նաև գրավի առարկաների վերաբերյալ	2	եռամսյակային

Գ Լ ՈՒ Խ III

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԵՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

3. Գրավատնային գործունեություն իրականացնող անձինք սույն կարգով սահմանված հաշվետվությունները Կենտրոնական բանկ են ներկայացնում էլեկտրոնային տարբերակով՝ Կենտրոնական բանկի կողմից ուղարկված պաշտպանված ֆայլերով, որոնք փոփոխելն արգելվում է, ընդ որում՝ Կենտրոնական բանկի կողմից ուղարկված պաշտպանված ֆայլերը պետք է վավերացված լինեն Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված գրավատան էլեկտրոնային թվային ստորագրությամբ: Հաշվետվությունների էլեկտրոնային տարբերակները ներկայացվում են Կենտրոնական բանկ ինտերնետով՝ հաշվետվությունների ընդունման համակարգով: Այդ համակարգի խափանման դեպքում հաշվետվությունները ներկայացվում են մազմիսական կամ էլեկտրոնային կրիչներով՝ կից ներկայացնելով խափանման վերաբերյալ գրություն: Սույն կետում նշվածից բացի այլ կերպ ներկայացված հաշվետվությունը համարվում է չընդունված:

Հաշվետվություններում նշվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա ամսաթվերը (օրինակ ամսական և եռամսյակային հաշվետվություններում նշվում է ամսվա վերջին օրվա ամսաթիվը): Ամսաթիվը նշվում է հետևյալ ֆորմատով՝ օր/ամիս/տարի (օրինակ՝ 31/01/2006): Եթե հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրը հանդիսանում է գրավատան ոչ աշխատանքային օրվա հետ, ապա հաշվետվությունների կազմման համար հիմք են ընդունվում այդ օրվան նախորդող վերջին աշխատանքային օրվա տվյալները:

Հաշվետվությունների մեջ դրամական միավորները արտահայտվում են հազար դրամով:

Սույն կետով սահմանված պահանջներին համապատասխան՝ Կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված հաշվետվությունները հանդիսանում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 54-րդ հոդվածով սահմանված գրավոր ապացույցներ:

4. Հաշվետվությունը համարվում է ներկայացված և ընդունված, եթե հաշվետվությունների էլեկտրոնային տարբերակները հնարավոր է ընթերցել էլեկտրոնային ֆորմատով, և նրանք չունեն ծրագրային կամ տեխնիկական թերություններ: Սույն կետի պահանջը չի տարածվում գրավատների վրա, եթե հաշվետվության էլեկտրոնային տարբերակի ծրագրային կամ այլ տեխնիկական թերությունն առկա է Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված ֆայլերում: «Գրավատների և գրավատնային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 15-րդ հոդվածով սահմանված ժամկետներից հետո ներկայացվող ճշգրտված հաշվետվությունները ներկայացվում են էլեկտրոնային տարբերակով՝ զուգահեռաբար հաշվետվությունների փոփոխման (ճշգրտման) վերաբերյալ գրավոր տեղեկացնելով Կենտրոնական բանկի նախագահին: Ճշգրտված հաշվետվության էլեկտրոնային տարբերակների և գրավոր տեղեկանքի առկայության դեպքում միայն փոփոխված հաշվետվությունները համարվում են Կենտրոնական բանկ ներկայացված:

5. Կենտրոնական բանկի գրավատների վերահսկողության համար պատասխանատու ստորաբաժանման համապատասխան վերահսկողը հաշվետվությունների պարզաբանման և մեկնաբանման կարիք ունեցող կետերի վերաբերյալ, ինչպես նաև առանձին վերլուծական նպատակներից ելնելով՝ ծանուցման միջոցով գրավատներից կարող է պահանջել լրացուցիչ տեղեկություններ և պարզաբանումներ:

Հաշվի առնելով գրավատան գտնվելու վայրը՝ գրավատանը ծանուցումը կարող է տրվել նաև հեռախոսի (հեռախոսագրի) միջոցով:

Գրավատումը պարտավոր է ծանուցումը ստանալուց հետո ոչ ուշ, քան մեկ օրվա ընթացքում (եթե ծանուցման մեջ այլ ժամկետ նշված չէ) ծանուցմամբ պահանջվող պարգաբանումները և (կամ) այլ տեղեկատվությունը ներկայացնել Կենտրոնական բանկ:

6. Հաշվետվությունները մագնիսական կրիչներով կամ էլեկտրոնային փոստով ներկայացնելիս ֆայլերը կոդավորվում են:

Ֆայլի կոդն ունի հետևյալ կառուցվածքը.

Գրավատմային գործունեությունն իրականացնող անձի կոդը	գծիկ	հաշվետվության համարը	կետ	հապավումը
XXXXXX-XX	-	XX	.	xls

Կոդավորման նշված կարգի պահպանումը պարտադիր է:

7. Ձև թիվ 1 հաշվետվությունը լրացվում է հետևյալ կերպ՝ համաձայն սույն կարգի Հավելված 1-ի.

Հաշվետվությունը կազմվում է օրվա վերջի դրությամբ գրավատման առկա տվյալների համաձայն:

1-ին սյունակում լրացված է ամսվա հերթական օրը:

2-րդ սյունակում լրացվում է գրավատման տրամադրած վարկերի դիմաց ընդունված գրավի առարկաների գնահատված արժեքի մնացորդը՝ օրվա վերջի դրությամբ (Գր.օր.մն.) (այդ թվում՝ նաև իրացման ենթակա գրավի առարկաների արժեքը), որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$\text{Գր.օր.մն.} = \text{Գր.մախ.օր.մն.} + \text{Գր.ստ.օր.} - \text{Գր.վեր.օր.},$$

որտեղ՝

Գր.մախ.օր.մն. - գրավատման կողմից տրամադրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի առարկաների մնացորդն է՝ նախորդ օրվա վերջի դրությամբ:

Գր.ստ.օր. - գրավատման կողմից տվյալ օրվա ընթացքում տրամադրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի առարկաների գնահատված արժեքն է:

Գր.վեր.օր. - գրավատման կողմից տվյալ օրվա ընթացքում մարված վարկերի դիմաց վերադարձված գրավի առարկաների և տվյալ օրվա ընթացքում վաճառված գրավի արժեքների հանրագումարն է:

3-րդ սյունակում լրացվում է գրավատման կողմից տրամադրված վարկերի մնացորդը՝ տվյալ օրվա վերջի դրությամբ (Վրկ.օր.մն.), որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$\text{Վրկ.օր.մն.} = \text{Վրկ.մախ.օր.մն.} + \text{Վրկ.օր.տր.} - \text{Վրկ.օր.մար.},$$

որտեղ՝

Վրկ.մախ.օր.մն. - գրավատման կողմից տրամադրված ընդհանուր վարկերի մնացորդն է նախորդ օրվա վերջի դրությամբ:

Վրկ.օր.տր. - գրավատման կողմից տվյալ օրվա ընթացքում տրամադրված վարկերի հանրագումարի չափն է:

Վրկ.օր.մար. - գրավատման կողմից տվյալ օրվա ընթացքում կատարված վարկերի մարումների (ներառյալ՝ գրավի իրացման ճանապարհով մարված վարկերի, ինչպես նաև գրավատման կողմից ներված կամ զիջված վարկերի) հանրագումարն է:

4-րդ սյունակում լրացվում է գրավատման կողմից ի պահ ընդունված արժեքների մնացորդը օրվա վերջի դրությամբ (Պ.օր.մն.) (այդ թվում՝ նաև իրացման ենթակա ի պահ ընդունված արժեքները), որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$\text{Պ.օր.մն.} = \text{Պ.մախ.օր.մն.} + \text{Պ.ստ.օր.} - \text{Պ.վեր.օր.},$$

որտեղ՝

Պ.մախ.օր.մն. - գրավատման կողմից ի պահ ընդունված արժեքների մնացորդն է՝ նախորդ օրվա վերջի դրությամբ:

Պ.ստ.օր. - գրավատման կողմից տվյալ օրվա ընթացքում ի պահ ընդունված առարկաների արժեքն է:

Պ.վեր.օր. - գրավատման կողմից տվյալ օրվա ընթացքում վերադարձված և վաճառված ի պահ ընդունված արժեքների հանրագումարն է:

5-րդ սյունակում լրացվում է գրավատման կողմից գրավ ընդունված գույքի և ի պահ ընդունված գույքի ապահովագրական գումարի չափը՝ տվյալ օրվա վերջի դրությամբ (բացառությամբ՝ բեռնափոխադրումների ապահովագրության գումարի):

6-րդ սյունակում լրացվում է գրավատման դրամական միջոցների ընդհանուր գումարը՝ տվյալ օրվա վերջի դրությամբ, որը գրավատման կանխիկ դրամական միջոցների և բանկային հաշիվների հանրագումարն է:

7-րդ սյունակում լրացվում է գրավատման կողմից ներգրավված դրամական միջոցների ընդհանուր գումարը տվյալ օրվա վերջի դրությամբ:

Եթե գրավատունը միջոցներ է ներգրավել արտարժույթով, ապա հաշվետվությունում ներգրավված միջոցներն արտացոլվում են Հայաստանի Հանրապետության դրամով՝ հաշվարկված տվյալ օրվա դրությամբ Կենտրոնական բանկի հայտարարած համապատասխան արտարժույթի փոխարժեքով:

Եթե գրավատան կողմից վարկառուի պարտավորությունները չկատարելու դեպքում գրավադրված (պահատվության հանձնված) իրացման ենթակա գույքի վաճառքի ամսաթիվը համընկնում է ոչ աշխատանքային օրվա հետ, գրավատունը 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ և 6-րդ սյունակներում փոփոխությունն իրականացնում է գրավադրված (պահատվության հանձնված) գույքը սահմանված կարգով իրացնելու դեպքում գույքի իրացումից (վաճառքից) գոյացած և գրավատան օգտին գանձման ենթակա գումարները գրավատան դրամարկղ մուտքագրելու ամսաթվին:

8. Ձև թիվ 2 հաշվետվությունը բաղկացած է երկու էջից (ֆայլով՝ երկու շիթից), որոնք լրացվում են հետևյալ կերպ՝ համաձայն սույն կարգի Հավելված 2-ի:

Հաշվետվության առաջին էջի աղյուսակը կազմվում է հաշվետու և նախորդ եռամսյակի վերջին օրվա դրությամբ՝ գրավատան առկա տվյալների համաձայն:

Առաջին էջի աղյուսակի 3-րդ և 4-րդ սյունակների.

1-ին տողում լրացվում է 2, 3, 4, 5, 6 տողերի հանրագումարը:

2-րդ տողում լրացվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գրավատան կողմից տրամադրված գործող վարկերի մնացորդները (գործող են համարվում այն վարկերը, որոնք մարված չեն, և որոնց ապահովվածություն հանդիսացող գրավը իրացված չէ):

2.1 տողում լրացվում են բոլոր երկարաձգված վարկերը, որոնք գործել են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ (երկարաձգված են համարվում այն վարկերը, որոնց գծով իրականացվող մարումների ժամկետները երկարաձգվել են): Ընդ որում՝ երկարաձգված վարկը ժամկետանց դառնալու դեպքում վարկի գումարն արտացոլվում է միայն 2.2 տողում:

2.2 տողում լրացվում է գրավատան ժամկետանց վարկերի ընդհանուր գումարը (ժամկետանց են համարվում այն վարկերը, որոնք պայմանագրով սահմանված ժամկետում չեն մարվել կամ երկարաձգվել):

3-րդ տողում լրացվում են գրավատան կողմից տրամադրված վարկերի դիմաց հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ հաշվեգրված և դեռևս չստացված տոկոսները:

3.1 տողում լրացվում են գրավատան կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված վարկերի դիմաց հաշվեգրված և չստացված տոկոսները:

4-րդ տողում լրացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գրավատան դրամարկղի մնացորդը:

5-րդ տողում լրացվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գրավատան բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների մնացորդները:

6-րդ տողում լրացվում է գրավատան բոլոր այն ակտիվների գումարը, որոնք չեն ընդգրկվել 2, 2.1, 2.2, 3, 3.1, 4, 5 տողերում:

7-րդ տողում լրացվում է գրավատան և քաղաքացիների միջև կնքված հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գործող վարկային պայմանագրերի թիվը (այդ թվում՝ նաև ժամկետանց պայմանագրերը):

7.1 տողում լրացվում է գրավատան և քաղաքացիների միջև կնքված երկարաձգված վարկային պայմանագրերի թիվը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ: Ընդ որում՝ այն վարկային պայմանագրերը, որոնք երկարաձգվելուց հետո դառնում են ժամկետանց, արտացոլվում են միայն 7.2 տողում:

7.2 տողում լրացվում է գրավատան և քաղաքացիների միջև կնքված ժամկետանց վարկային պայմանագրերի թիվը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

8-րդ տողում լրացվում է 9, 10, 11 տողերի հանրագումարը:

9-րդ տողում լրացվում է 9.1, 9.2 և 9.3 տողերի հանրագումարը:

9.1 տողում լրացվում են բանկերից և վարկային կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների մնացորդները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

9.2 տողում լրացվում են գրավատան մասնակիցներից ներգրավված միջոցների մնացորդները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

9.3 տողում լրացվում են այլ կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

Եթե գրավատունը միջոցներ է ներգրավել արտարժույթով, ապա հաշվետվությունում ներգրավված միջոցներն արտացոլվում են Հայաստանի Հանրապետության դրամով՝ հաշվարկված հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ Կենտրոնական բանկի հայտարարած համապատասխան արտարժույթի փոխարժեքով:

10-րդ տողում լրացվում են գրավատան կողմից ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ հաշվեգրված և դեռևս չվճարված տոկոսները:

10.1 տողում լրացվում են գրավատան կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվեգրված և դեռևս չվճարված տոկոսները:

11-րդ տողում լրացվում են գրավատան այն պարտավորությունները, որոնք չեն ընդգրկվել 9-րդ և 10-րդ տողերում:

12-րդ տողում լրացվում է 12.1, 12.2, 12.3, 12.4 տողերի հանրագումարը:

12.1 տողում լրացվում է գրավատան կանոնադրական կապիտալի մեծությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

12.2 տողում լրացվում է գրավատան շահույթը (վնասը) հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ: Լրացվում է աճողական կարգով՝ ֆինանսական տարվա սկզբից:

12.2.1 տողում լրացվում է գրավատան՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված շահույթը:

12.3 տողում լրացվում է գրավատան գլխավոր պահուստ մեծությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

12.4 տողում լրացվում են սեփական կապիտալի այլ (որոնք չեն ընդգրկվել 12.1, 12.2, 12.3 տողերի մեջ) տարրերը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

13-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից տրամադրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի առարկաների գնահատված ընդհանուր արժեքը (բացառությամբ իրացման ենթակա գրավի արժեքի) հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ, որը ներառում է՝ ոսկերչական իրերի (13.1 տող), փոխադրամիջոցների (13.2 տող), կենցաղային տեխնիկայի (13.3 տող) և այլ շարժական գույքի (13.4 տող) արժեքների հանրագումարը:

14-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից ի պահ ընդունված գույքի ընդհանուր արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ (բացառությամբ իրացման ենթակա ի պահ ընդունված գույքի ընդհանուր արժեքի), որը ներառում է՝ ոսկերչական իրերի (14.1 տող), փոխադրամիջոցների (14.2 տող), կենցաղային տեխնիկայի (14.3 տող) և այլ շարժական գույքի (14.4 տող) արժեքների հանրագումարը:

15-րդ տողում լրացվում է գրավատան իրացման ենթակա գրավի առարկաների գնահատված ընդհանուր արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ, որը ներառում է՝ ոսկերչական իրերի (15.1 տող), փոխադրամիջոցների (15.2 տող), կենցաղային տեխնիկայի (15.3 տող) և այլ շարժական գույքի (15.4 տողի 4-րդ սյունակ) արժեքների հանրագումարը:

16-րդ տողում լրացվում է գրավատան իրացման ենթակա ի պահ ընդունված գույքի ընդհանուր արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ, որը ներառում է՝ ոսկերչական իրերի (16.1 տող), փոխադրամիջոցների (16.2 տող), կենցաղային տեխնիկայի (16.3 տող) և այլ շարժական գույքի (16.4 տող) արժեքների հանրագումարը:

Սույն կարգի իմաստով՝ իրացման ենթակա գրավ է համարվում գրավի այն առարկան, որի բռնագանձման մասին պարտապանը ծանուցվել է:

Հաշվետվության երկրորդ էջի աղյուսակը կազմվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանների դրությամբ գրավատանն առկա տվյալների համաձայն:

Երկրորդ էջի աղյուսակի 3-րդ և 4-րդ սյունակներին.

1-ին տողում լրացվում է գրավատան կողմից մեկ վարկային պայմանագրով տրամադրված գործող վարկի առավելագույն գումարը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

2-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից մեկ վարկային պայմանագրով տրամադրված գործող վարկի նվազագույն գումարը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

3-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից տրամադրված գործող վարկերի առավելագույն տարեկան տոկոսադրույքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

4-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից տրամադրված գործող վարկերի նվազագույն տարեկան տոկոսադրույքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

5-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից տրամադրված գործող վարկերի առավելագույն պայմանագրային ժամկետը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ՝ արտահայտված օրերով (եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում տեղի է ունեցել վարկային պայմանագրերի երկարաձգում, որոնց երկարաձգման ժամկետներն ավելի երկար են, քան տվյալ պահին գործող առավելագույն ժամկետով պայմանագիրը, ապա լրացվում է երկարաձգված վարկի ժամկետը):

6-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից տրամադրված գործող վարկերի նվազագույն պայմանագրային ժամկետը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ՝ արտահայտված օրերով:

7-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից գործող ներգրավված դրամական միջոցների, այդ թվում՝ վարկային գծի օգտագործված մասի առավելագույն տարեկան տոկոսադրույքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

8-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից գործող ներգրավված դրամական միջոցների, այդ թվում՝ վարկային գծի օգտագործված մասի նվազագույն տարեկան տոկոսադրույքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ:

9-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից գործող ներգրավված միջոցների, այդ թվում՝ վարկային գծի օգտագործված մասի առավելագույն ժամկետը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրու-

թյամբ՝ արտահայտված օրերով: Եթե գրավատունը միջոցները ներգրավել է անժամկետ, ապա հաշվետվությունում լրացվում է «անժամկետ» բառը:

10-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից գործող ներգրավված միջոցների, այդ թվում՝ վարկային գծի օգտագործված մասի նվազագույն ժամկետը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ՝ արտահայտված օրերով: Եթե գրավատունը միջոցները ներգրավել է անժամկետ, ապա հաշվետվությունում լրացվում է «անժամկետ» բառը:

11-րդ տողում լրացվում է գրավատան կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում գրավի առարկաների իրացումից ստացված հասույթը, որը ներառում է՝ ոսկերչական իրերի (11.1 տող), փոխադրամիջոցների (11.2 տող), կենցաղային տեխնիկայի (11.3 տող) և այլ շարժական գույքի (11.4 տող) իրացումից ստացված հասույթների հանրագումարը:

12-րդ տողում լրացվում է գրավի առարկաների իրացումից ստացված հասույթի և վարկերի (ներառյալ՝ տոկոսագումարները և տույժերը) մարմանն ուղղված գումարների դրական կամ բացասական տարբերությունը:

13-րդ տողում լրացվում են գրավատան կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանում վարկերի դիմաց փաստացի ստացված տոկոսները, որոնք մուտքագրվել են դրամարկղ կամ բանկային հաշվին:

14-րդ տողում լրացվում են գրավատան կողմից ներգրավված միջոցների, այդ թվում՝ վարկային գծի օգտագործված մասի դիմաց հաշվետու ժամանակաշրջանում փաստացի վճարված տոկոսները, որոնք ելքագրվել են դրամարկղից կամ բանկային հաշվից:

Հավելված 1
«Գրավատնային գործունեությունն իրականացնող անձանց կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, դրանց ծները և լրացման կարգը»

Ձև թիվ 1
(ամսական)

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՎԱԼԻ, ՏԵՂԱԲԱՇԽՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ, ԳՐԱՎԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ԵՎ Ի ՊԱՅ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԳՈՒՅՔԻ ԳՆԱՀԱՏՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ, ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ՝ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՕՐՎԱ ՎԵՐՋԻ ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄՆԱՑՈՐԴԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Գրավատան անվանումը _____
 Ամսաթիվը _____ թ.

(հազար դրամ)

Հաշվետու ամսվա հերթական օրը	Գրավի առարկաների գնահատված արժեքը	Տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը	Ի պահ ընդունված առարկաների արժեքը	Ապահովագրական գումարի չափը	Դրամական միջոցների ընդհանուր ծավալը	Ներգրավված միջոցների ընդհանուր ծավալը
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

Հանձնման ամսաթիվ _____ թ.

Գրավատան տնօրեն _____
 Կ.Տ. Գլխավոր հաշվապահ _____

Հավելված 2
«Գրավատնային գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, դրանց ծները և լրացման կարգը»

Ձև թիվ 2
(եռամսյակային)

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԵՂԱԲԱՇԽՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ, ՍԵՓԱԿԱՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ՏԱՐԻՆԵՐԻ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ԳՐԱՎԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Գրավատան անվանումը _____

Ամսաթիվը _____ թ.

(հազար դրամ)

Հ/հ	Ցուցանիշների անվանումը	Նախորդ ժամանակաշրջանում	Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ
1	2	3	4
1	Ընդհանուր ակտիվներ		
2	Տրամադրված վարկերի ընդհանուր ծավալ, այդ թվում՝		
2.1	Երկարաձգված վարկերի ընդհանուր ծավալ		
2.2	Ժամկետանց վարկերի ընդհանուր ծավալ		
3	Տրամադրված վարկերի դիմաց հաշվեգրված տոկոսներ, այդ թվում՝		
3.1	Հաշվետու ժամանակաշրջանում տրամադրված վարկերի դիմաց հաշվեգրված տոկոսներ		
4	Դրամարկղի մնացորդ		
5	Բանկային հաշիվներում դրամական միջոցների գումար		
6	Այլ ակտիվներ		
7	Վարկային պայմանագրերի ընդհանուր թիվը, այդ թվում՝		
7.1	Երկարաձգված վարկային պայմանագրերի թիվը		
7.2	Ժամկետանց վարկային պայմանագրերի թիվը		
8	Ընդհանուր պարտավորություններ		
9	Ներգրավված դրամական միջոցների ընդհանուր գումար, այդ թվում՝		
9.1	Բանկերից/վարկային կազմակերպություններից ներգրավված միջոցներ		
9.2	Մասնակիցներից ներգրավված միջոցներ		
9.3	Այլ կազմակերպություններից ներգրավված միջոցներ		
10	Ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվեգրված տոկոսներ, այդ թվում՝		
10.1	Հաշվետու ժամանակաշրջանում ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվեգրված տոկոսներ		
11	Այլ պարտավորություններ		
12	Սեփական կապիտալ, այդ թվում՝		
12.1	Կանոնադրական կապիտալ		
12.2	Շահույթ/վնաս, այդ թվում՝		
12.2.1	Հաշվետու ժամանակաշրջանում ստացված շահույթ		
12.3	Գլխավոր պահուստ		
12.4	Սեփական կապիտալի այլ տարրեր		
13	Գրավ ընդունված առարկաների ընդհանուր արժեք, այդ թվում՝		
13.1	ոսկերչական իրեր		
13.2	փոխադրամիջոցներ		
13.3	կենցաղային տեխնիկա		
13.4	այլ շարժական գույք		
14	Ի պահ ընդունված առարկաների ընդհանուր արժեք, այդ թվում՝		
14.1	ոսկերչական իրեր		
14.2	փոխադրամիջոցներ		
14.3	կենցաղային տեխնիկա		
14.4	այլ շարժական գույք		
15	Իրացման ենթակա գրավի առարկաների ընդհանուր արժեք, այդ թվում՝		
15.1	ոսկերչական իրեր		
15.2	փոխադրամիջոցներ		
15.3	կենցաղային տեխնիկա		
15.4	այլ շարժական գույք		
16	Իրացման ենթակա ի պահ ընդունված գույքի ընդհանուր արժեք, այդ թվում՝		
16.1	ոսկերչական իրեր		
16.2	փոխադրամիջոցներ		
16.3	կենցաղային տեխնիկա		
16.4	այլ շարժական գույք		

Հանձնման ամսաթիվ _____ թ.

Գրավատան տնօրեն _____

Կ.Տ. Գլխավոր հաշվապահ _____

(հազար դրամ)

Գ/հ	Ցուցանիշների անվանումը	Նախորդ ժամանակա- շրջանում	Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ
1	2	3	4
1	Մեկ վարկային պայմանագրով տրամադրված վարկի առավելագույն ծավալ		
2	Մեկ վարկային պայմանագրով տրամադրված վարկի նվազագույն ծավալ		
3	Տրամադրված վարկերի առավելագույն տարեկան տոկոսադրույք		
4	Տրամադրված վարկերի նվազագույն տարեկան տոկոսադրույք		
5	Տրամադրված վարկերի առավելագույն ժամկետ		
6	Տրամադրված վարկերի նվազագույն ժամկետ		
7	Ներգրավված դրամական միջոցների առավելագույն տարեկան տոկոսադրույք		
8	Ներգրավված դրամական միջոցների նվազագույն տարեկան տոկոսադրույք		
9	Ներգրավված դրամական միջոցների առավելագույն ժամկետ		
10	Ներգրավված դրամական միջոցների նվազագույն ժամկետ		
11	Գրավի առարկաների իրացումից ստացված հասույթ, այդ թվում՝		
11.1	ոսկերչական իրեր		
11.2	փոխադրամիջոցներ		
11.3	կենցաղային տեխնիկա		
11.4	այլ շարժական գույք		
12	Գրավի առարկաների իրացումից ստացված հասույթի և վարկերի (ներառյալ՝ տոկոսագումարները և տույժերը) մարմանն ուղղված գումարների դրական և բացասական տարբերությունը		
13	Տրամադրված վարկերի դիմաց փաստացի ստացված տոկոսները		
14	Ներգրավված դրամական միջոցների դիմաց փաստացի վճարված տոկոսները		

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի նոյեմբերի 16-ի թիվ 366-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին*

Նպատակ ունենալով բարձրացնել ապահովագրական ընկերությունների գործունեության նկատմամբ վերլուծական և վիճակագրության հավաքագրման գործընթացների արդյունավետությունը,

հիմք ընդունելով «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 85-րդ հոդվածի 2-րդ մասը,

դեկլարելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 20-րդ հոդվածի «ե», «իա» կետերով, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ և 70-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի նոյեմբերի 16-ի «Ապահովագրական ընկերությունների հաշվետվությունների ձևերը, դրանցում ներառվող տեղեկատվությունը, ներկայացնելու կարգը և ժամկետները» կանոնակարգ 3/04-ը հաստատելու մասին» թիվ 366-Ն որոշմամբ հաստատված «Ապահովագրական ընկերությունների հաշվետվությունների ձևերը, դրանցում ներառվող տեղեկատվությունը, ներկայացնելու կարգը և ժամկետները» կանոնակարգ 3/04-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 3/04) կատարել հետևյալ փոփոխությունները.

1) Կանոնակարգ 3/04-ի 4-րդ կետի աղյուսակի 6-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

6	Հաշվետվություն ապահովագրական ծառայություններ սպառող ռեզիդենտ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վերաբերյալ	6	եռամսյակային

2) Կանոնակարգ 3/04-ի Գլուխ 6-ը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ԳԼՈՒԽ 6. ՄՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄՊԱՌՈՂ ՌԵԶԻԴԵՆՏ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ և ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԹԻՎ 6 ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

98. Թիվ 6 հաշվետվությունը բաղկացած է 4 աղյուսակից: Սույն հաշվետվության աղյուսակներում արտացոլվում են ապահովագրական ծառայություններ սպառող ռեզիդենտ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց գծով հաշվեգրած ապահովագրավճարների, վաստակած ապահովագրավճարների, ապահովագրական հատուցումների և ապահովագրական գումարների մեծություններն ըստ ապահովագրության յուրաքանչյուր դասի:

99. Իրավաբանական անձ ապահովադիրների համար վերոնշյալ մեծությունները որոշվում են՝ կախված, թե տվյալ իրավաբանական անձ ապահովադիրը տնտեսության որ ճյուղում է իրականացնում իր գործունեությունը և լրացվում են համապատասխան սյունակում:

100. Ֆիզիկական անձ ապահովադիրների համար վերոնշյալ մեծությունները լրացվում են (ֆիզիկական անձ) սյունակում:

101. Թիվ 6 հաշվետվության 1-ին աղյուսակում լրացվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում հաշվեգրած ապահովագրավճարների և հաշվեգրած վերաապահովագրավճարների մեծությունները:

101.1. Թիվ 6 հաշվետվության 1.1 աղյուսակում լրացվում են ապահովագրության պայմանագրերի գծով հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում վաստակած ապահովագրավճարների մեծությունները, որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

ՎԱ=Ա-Դ-ՉԱՊ_{փոփ}

Որտեղ՝

- ՎԱ - հաշվետու եռամսյակի ընթացքում վաստակած ապահովագրավճարների մեծությունն է՝ ապահովագրության տվյալ դասի գծով
- Ա - ապահովագրության տվյալ դասի գծով հաշվետու եռամսյակի ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրավճարների և հաշվեգրված ապահովագրավճարներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի տարբերությունն է
- Դ - հաշվետու եռամսյակի ընթացքում դադարեցված պայմանագրերի գծով վերադարձվող ապահովագրավճարների և այդ գումարներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի տարբերությունն է
- ՉԱՊ_{փոփ} - չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստի (նվազեցված պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի չափով) փոփոխությունն է հաշվետու եռամսյակի ընթացքում, որը հավասար է հաշվետու եռամսյակի վերջի դրությամբ և հաշվետու եռամսյակի սկզբի դրությամբ սույն կանոնակարգի համաձայն հաշվարկված չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստի տարբերությանը՝ նվազեցված այդ պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի չափով:

* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. փետրվարի 10-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 27.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N7 (519), 16.03.2015):

101.2. Թիվ 6 հաշվետվության 2-րդ աղյուսակում լրացվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում հաշվեգրած ապահովագրական հատուցումների և վերաապահովագրողների մասնակցության չափը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումներում:

101.3. Թիվ 6 հաշվետվության 3-րդ աղյուսակում լրացվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրերով նախատեսված ապահովագրական գումարների և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրերով նախատեսված ապահովագրական գումարներում վերաապահովագրողների մասնակցության չափի մեծությունները (վերաապահովագրական գումարները):

101.4. Իրավաբանական անձ ապահովագիրների տնտեսական գործունեության ճյուղային դասակարգումն իրականացվում է համաձայն Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարի 2013 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 874-Ն հրամանով հաստատված «Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգչի»: Հաշվետվության մեջ օգտագործված գործունեության հիմնական խմբերը համապատասխանում են դասակարգչում օգտագործված խմբերին և ներկայացվում են հետևյալ կերպ.

- 1) **Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն.** Այս խումբն ընդգրկում է բուսական և կենդանական բնական պաշարների շահագործումը: Բաժինը ներառում է մշակաբույսերի աճեցումը, անասնաբուծությունը, անտառային տնտեսությունը, այլ բույսերի և կենդանիների բուծումը գյուղացիական տնտեսություններում կամ բույսերի հավաքումը և կենդանիների որսը բնական միջավայրում:
- 2) **Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում.** Այս խումբը ներառում է բնության մեջ հանդիպող պինդ ապարների և հանքանյութերի արդյունահանումը բոլոր եղանակներով:
- 3) **Մշակող արդյունաբերություն.** Մշակող արդյունաբերության խմբում դասվող տնտեսական միավորներն իրականացնում են տնտեսության այլ ճյուղերի (գյուղատնտեսություն, հանքագործական արդյունաբերություն և այլն) կողմից արտադրվող արտադրանքի, նյութերի բաղադրիչների ձևափոխում, նորոգում, վերականգնում:
- 4) **Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում.** Տվյալ խմբում ներառվում է էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարումը արդյունաբերական կազմակերպություններին և բնակելի զանգվածներին:
- 5) **Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում.** Այս խումբը ներառում է ջրամատակարարումը, կոյուղու, ջրահեռացման և պինդ ու ոչ պինդ թափոնների հավաքման և վերամշակման հետ կապված գործունեությունը:
- 6) **Շինարարություն.** Այս խմբում ներառվում են նոր շինարարությունը, շինարարական օբյեկտների ընդլայնման կամ վերափոխման, նորոգման հետ կապված աշխատանքները, պատրաստի բլոկավոր կոնստրուկցիաներից շենքերի և ժամանակավոր շինությունների կանգնեցումը շինհրապարակներում:
- 7) **Մեծածախ և մանրածախ առևտուր.** Ավտոմեքենաների և մոտոցիկլետների նորոգում: Այս խմբում ներառվում են ցանկացած ապրանքների մեծածախ և մանրածախ առևտուրը (ապրանքի վաճառք առանց ձևափոխման) և ապրանքների վաճառքին բնորոշ ծառայությունների մատուցումը:
- 8) **Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն.** Այս խումբը ներառում է մարդատար և բեռնատար տրանսպորտային միջոցների գործունեությունը, խողովակաշարերով փոխադրումները, ուղևորների և բեռների տեղմնալների շահագործումը, բեռների մշակումը, պահպանումը, ինչպես նաև փոստային ծառայությունները:
- 9) **Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում.** Այս խումբը ներառում է կարճաժամկետ բնակության համար հաճախորդներին բնակատեղերի տրամադրման և/կամ տեղում սպառման նպատակով սննդամթերքի և խմիչքների պատրաստումը և վաճառքը (օրինակ՝ ռեստորաններ, սրճարաններ, հյուրանոցներ և այլն): Խմբում չեն ներառվում ամսական կամ տարեկան ժամկետներով բնակարանների վարձակալության տրամադրումը և կերակրատեսակների ու խմիչքների պատրաստումը և վաճառքը, որոնք նախատեսված չեն տեղում սպառման համար:
- 10) **Տեղեկատվություն և կապ.** Այս խումբը ներառում է տեղեկատվության փոխանցման հաղորդակցման ուղիների, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառի գործունեությունը, տվյալների կամ այլ տեղեկատվության մշակման ծառայությունները:
- 11) **Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն.** Այս խմբում ներառվում է առևտրային բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, ներդրումային ընկերությունների և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեությունը (վճարահաշվարկային կազմակերպություններ, գրավատներ, արտարժույթի դիլերային-բրոքերային

գործունեություն իրականացնողներ, այլ բրոքերային ու դիլերային գործունեություն իրականացնողներ, ապահովագրական միջնորդներ և այլն): Այս բաժնում չեն ներառվում Կենտրոնական բանկի հետ իրականացված գործառնությունները:

- 12) **Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն.** Այս խումբը ներառում է անշարժ գույքի առք և վաճառքը, վարձակալության տրամադրումը, գնահատումը:
  - 13) **Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն.** Այս խումբը ներառում է համապատասխան մասնագիտական որակավորման, գիտելիքների և հմտությունների օգնությամբ սպառողներին ծառայությունների մատուցումը, վերլուծական և հետազոտական աշխատանքների իրականացումը:
  - 14) **Վարչարարական և օժանդակ գործունեություն.** Այս խումբը ներառում է գործունեության բոլոր այն տեսակները, որոնք օժանդակում են հիմնական տնտեսական գործունեությանը: Նախորդ խմբից այս խումբը տարբերվում է նրանով, որ այս խմբի գործունեության հիմնական նպատակը մասնագիտական գիտելիքի փոխանցումը չէ: Այս խմբում ներառվում են վարձույթը և լիզինգը, զբոսաշրջային գործակալությունների գործունեությունը և այլն:
  - 15) **Պետական կառավարում և պաշտպանություն.** Պարտադիր սոցիալական ապահովություն: Այս հատվածը ներառում է պետական կառավարման բնագավառում գործունեությունը: Ներառվում է պետական կենտրոնական, մարզային և համայնքային կառույցներում ներգրավված կազմակերպությունների գործունեությունը: Այն ներառում է ընդհանուր պետական կառավարման և սոցիալական ու տնտեսական քաղաքականության ոլորտների հսկումը, պաշտպանության, արդարադատության, ոստիկանության, հարկադրման, միջազգային հարաբերությունների ոլորտներում կառավարական ծրագրերի կառավարումը:
  - 16) **Կրթություն.** Այս խումբը ներառում է տարբեր մակարդակների կրթություն և ցանկացած մասնագիտական ուսուցում:
  - 17) **Առողջապահություն.** Այս խումբը ներառում է առողջապահական բնագավառում գործունեությունը և ծառայությունների մատուցումը:
  - 18) **Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ.** Այս խումբը ներառում է մշակույթի, սպորտի, հանգստի և զվարճությունների բնագավառում հասարակությանը մատուցվող ծառայությունները:
  - 19) **Սպասարկման այլ ծառայություններ.** Այս բաժինը ներառում է անդամության վրա հիմնված կազմակերպությունների գործունեությունը, համակարգիչների, անձնական օգտագործման և կենցաղային արտադրատեսակների նորոգումը և ուրիշ խմբավորումներում չներառված այլ անհատական ծառայությունների մատուցումը:»:
- 3) Կանոնակարգ 3/04-ի Հավելված 6-ը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն Հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի մայիսի 1-ին:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
12 փետրվարի 2015 թ., N 12-Ն

«Հավելված 6
«Ապահովագրական ընկերությունների հաշվետվությունների ձևերը, դրանցում ներառվող տեղեկատվությունը, ներկայացնելու կարգը և ժամկետները» կանոնակարգ 3/04 հավելվածի

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԹԻՎ 6

**ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄՊԱՌՈՂ ՌԵԶԻԴԵՆՏ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
Եռամսյակային**

ԱՐՅՈՒՄԱԿ 1. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐՆԵՐԻ ԵՎ ՎԵՐԱԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐՆԵՐԻ ԳԾՈՎ

Ապահովագրական ընկերության անվանումը _____
Անսաթիվը _____ թ.

Ապահովագրության դաս		Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն		Համագործակալություններ, բացահամայնության շահագործում		Մշակող արդյունաբերություն		Էլեկտրականության, գազի, ջրի, ջրի և լավորակ օդի նատակարարում		Զրամատակարարում, կոյուղի, բախոմների կառավարում և վերամշակում		Շինարարություն	
		ապահովագրավճարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրավճարներ	ապահովագրավճարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրավճարներ	ապահովագրավճարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրավճարներ	ապահովագրավճարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրավճարներ	ապահովագրավճարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրավճարներ	ապահովագրավճարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրավճարներ
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Ոչ կյանքի ապահովագրություն, այդ թվում՝												
1.1	Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն												
1.2	Առողջության ապահովագրություն												
1.3	Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն												
1.4	Երկաթուղային տրանսպորտի ապահովագրություն												
1.5	Օդանավերի ապահովագրություն												
1.6	Ջրային փոխադրամիջոցների ապահովագրություն												
1.7	Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն												
1.8	Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն												
1.9	Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն												
1.9.1	այդ թվում՝ բազմաբնակարան շենքերի բնակարանների և առանձնատների ապահովագրություն												
1.10	Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կանավոր ապահովագրություն												
1.11	Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն												
1.12	Ջրային փոխադրամիջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն												

[illegible][illegible]

(հագար դրամ)

[illegible]

ԱՂՅՈՒՄԱԿ 1.1. ԿԱՍՏԱԿԱԾ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

Ապահովագրության դաս		Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն	Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանման շահագործում	Մշակող արդյունաբերություն	Էլեկտրականության, գազի, ջրի, ջրի և լավորակ օդի մատակարարում	Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերանշակում	Շինարարություն	Մեծածախ և մանրածախ առևտուր Ավտոմեքենաների և մոտոցիկլետների մոլորոցում	Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ռէ կլանքի ապահովագրություն, այդ թվում՝								
1.1	Ղեկավար պատահարներից ապահովագրություն								
1.2	Սնունդի ապահովագրություն								
1.3	Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն								
1.4	Երկաթուղային տրանսպորտի ապահովագրություն								
1.5	Օդանավերի ապահովագրություն								
1.6	Ջրային փոխադրամիջոցների ապահովագրություն								
1.7	Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն								
1.8	Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն								
1.9	Գույքի հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն								

[illegible][illegible]

ԱՐՅՈՒՄԱԿ 2. ԱՊԱՐԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԱՊԱՐԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒՄ ՎԵՐԱԱՊԱՐԿԱԳՐՈՂԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՓԻ ԳԾՈՎ

Ապահովագրության դաս	Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն		Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործում		Մշակող արդյունաբերություն		Էլեկտրականության, գազի, ջրի և ջրամատակարարման մատակարարում		Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերանշակում	
	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերաապահովագրական գումարներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 Ոչ կյանքի ապահովագրություն, այդ թվում՝										
1.1 Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն										
1.2 Առողջության ապահովագրություն										
1.3 Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն										
1.4 Երկաթուղային տրանսպորտի ապահովագրություն										
1.5 Օդանավերի ապահովագրություն										
1.6 Ջրային փոխադրամիջոցների ապահովագրություն										
1.7 Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն										
1.8 Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն										
1.9 Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն										
1.9.1 այդ թվում՝ բազմաբնակարան շենքերի բնակարանների և առանձնատների ապահովագրություն										
1.10 Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն										
1.11 Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն										
1.12 Ջրային փոխադրամիջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն										
1.13 Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն										
1.14 Վարկի ապահովագրություն										
1.15 Երաշխիքի տրամադրում										
1.16 Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն										
1.17 Դատական և արտադատական ծախսերի ապահովագրություն										
1.18 Աջակցության ապահովագրություն										
1.19 Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն										
2 Կյանքի ապահովագրություն, այդ թվում՝										
2.1 Կյանքի ապահովագրություն										
2.2 Ամուսնության, ծննդի ապահովագրություն										
2.3 Ներդրումային ակտիվներին կապվող ապահովագրություն										
2.4 Տոնտին ապահովագրություն										
2.5 Կապիտալի հատուցման ապահովագրություն										
2.6 Կուտակային կենսաթոշակային միջոցների կառավարում										
3 ԸՆԴԱՄԵՆԸ										

[illegible][illegible]

ԱՐՅՈՒՄԱԿ 3. ԱՊԱՐԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ԵՎ ՎԵՐԱԱՊԱՐԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ԳԾՈՎ

Ապահովագրության դաս	Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն		Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանման շահագործում		Մշակող արդյունաբերություն		Էլեկտրականության, գազի, ջրային և լավորակ օդի մատակարարում		Զրամատակարարում, կրթության, բնակարանային կառավարում և վերանայում	
	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերապահովագրական գումարներ	ապահովագրական գումարներ	այդ թվում՝ վերապահովագրական գումարներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 Ոչ կյանքի ապահովագրություն, այդ թվում՝										
1.1 Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն										
1.2 Առողջության ապահովագրություն										
1.3 Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն										
1.4 Երկաթուղային տրանսպորտի ապահովագրություն										
1.5 Օդանավերի ապահովագրություն										
1.6 Ջրային փոխադրամիջոցների ապահովագրություն										
1.7 Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն										
1.8 Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն										
1.9 Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն										
1.9.1 այդ թվում՝ բազմաբնակարան շենքերի բնակարանների և առանձնատների ապահովագրություն										
1.10 Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն										
1.11 Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն										
1.12 Ջրային փոխադրամիջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն										
1.13 Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն										
1.14 Վարկի ապահովագրություն										
1.15 Երաշխիքի տրամադրում										
1.16 Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն										
1.17 Դատական և արտադատական ծախսերի ապահովագրություն										
1.18 Աջակցության ապահովագրություն										
1.19 Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն										
2 Կյանքի ապահովագրություն, այդ թվում՝										
2.1 Կյանքի ապահովագրություն										
2.2 Ամուսնության, ծննդի ապահովագրություն										
2.3 Ներդրումային ակտիվների կապվող ապահովագրություն										
2.4 Տոնտին ապահովագրություն										
2.5 Կապիտալի հատուցման ապահովագրություն										
2.6 Կուտակային կենսաթոշակային միջոցների կառավարում										
3 ԸՆԴԱՄԵՆԸ										

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

«Սրբալույս Մյուռոնի կաթսա» հուշադրամը շրջանառության մեջ դնելու և դրա նկարագրությունը հաստատելու մասին*

Չինք ընդունելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «է» կետը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ռ ո շ ու մ է .

1. 2015 թվականի մարտի 30-ից շրջանառության մեջ դնել «Սրբալույս Մյուռոնի կաթսա» հուշադրամը:

2. Հաստատել սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված հուշադրամի նկարագրությունը, որը հուշադրամի էսքիզների հետ մեկտեղ ներկայացված է Հավելվածում (կցվում է):

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ԶԱՎԱԴՅԱՆ
12 փետրվարի 2015 թ., N 17-Ն

Հավելված
Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2015 թվականի փետրվարի 10-ի թիվ 17-Ն որոշմամբ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՍՐԲԱԼՈՒՅՍ ՄՅՈՒՐՈՆԻ ԿԱԹՍԱ» ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը թողարկել է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում պահվող Սրբալույս Մյուռոնի կաթսային նվիրված հուշադրամ:

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված է ՀՀ զինանշանը: Զինանշանից ներքև հուշադրամի անվանական արժեքն է՝ «1000 դրամ dram» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակագրությունը, իսկ աջ եզրագծով ուղղահայաց մակագրված է «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»:

Հուշադրամի դարձերեսին պատկերված է Սրբալույս Մյուռոնի կաթսան: Վերևի եզրագծով «ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆ HOLY ETCHMIADZIN» մակագրություններն են և «է» տառը: Ներքևի եզրագծով մակագրված են «ՍՐԲԱԼՈՒՅՍ ՄՅՈՒՐՈՆԻ ԿԱԹՍԱ», «CAULDRON FOR HOLY CHRISM», թողարկման տարեթիվը՝ «2014, ՌՆԿԳ» և նախշ:

Հուշադրամի բնութագիրը

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	25,0 գ
Չափը	27,0 x 47,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 2500 հատ

Հուշադրամը հատվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

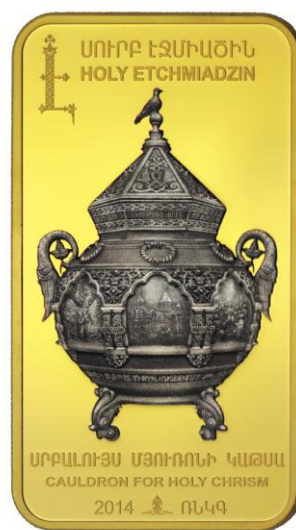
* Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:

Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2015 թ. փետրվարի 10-ին:

Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 24.02.2015 թ. (ՀՀԳՏ N6 (518), 2.03.2015):

«ՍՐԲԱԼՈՒՅՍ ՄՅՈՒՌՈՆԻ ԿԱԹՍԱ»

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ ԴԻՄԵՐԵՍԻ ԵՎ ԴԱՐՁԵՐԵՍԻ ԷՍՔԻԶՆԵՐԸ

**ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ
ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ**

(ՓԵՏՐՎԱՐ 2015)

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամենամսյա պարբերականի «Դրամավարկային ամփոփագիր» բաժինը ներառում է դրամավարկային, արտաքին, հարկաբյուջետային և իրական հատվածների, ՀՀ վճարահաշվարկային և ֆինանսական համակարգերի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Իրական հատվածի (բացառությամբ բնականոն գնաճի) և արտաքին հատվածում ընդգրկված ապրանքների արտահանման ու ներմուծման վերաբերյալ տեղեկատվության աղբյուրը ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունն է (<http://www.armstat.am>), իսկ հարկաբյուջետային, արտաքին հատվածի, դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրության, բնականոն գնաճի և ՀՀ վճարահաշվարկային համակարգի վերաբերյալ տեղեկատվության աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկը: Դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրությունում ընդգրկված է դրամավարկային ցուցանիշների, ֆինանսական շուկայի և ֆինանսական համակարգի հիմնական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Վճարային հաշվեկշիռը, միջազգային ներդրումային դիրքը և արտաքին պարտքը կազմվում և հրապարակվում են եռամսյակային կտրվածքով՝ փետրվար, մայիս, օգոստոս և նոյեմբեր ամիսների տեղեկագրերում:

Դրամավարկային ցուցանիշները կազմված են համաձայն ՀՀ ԿԲ «ՀՀ դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրության ձեռնարկի», որը տեղադրված է ՀՀ ԿԲ «Տնային էջի» «Վիճակագրություն» բաժնում:

Դրամավարկային ցուցանիշների, միջազգային պահուստների և արտաքին պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ենթակա է վերանայման եռամսյակային և տարեկան կտրվածքով՝ նշված ցուցանիշներում ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնություններն ընդգրկելու նպատակով: Եռամսյակային տվյալները վերանայվում են (համարվում են վերջնական) հաշվետու եռամսյակի ավարտից երկու ամիս հետո, իսկ տարեկան տվյալները՝ հաշվետու տարվա ավարտից երեք ամիս հետո:

Վիճակագրական տվյալների հրապարակման ժամանակացույցը տեղադրված է ՀՀ ԿԲ «Տնային էջի» «Վիճակագրություն» բաժնում:

Հարցերի և առաջարկությունների համար դիմել
Վիճակագրության վարչություն
Հեռախոս՝ (374 10) 592-562
Ֆաքս՝ (374 10) 592-564
Էլ. փոստ՝ sd.mpd@cba.am

«Դրամավարկային ամփոփագիրը», ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ այլ հրապարակումները տեղադրվում են ՀՀ կենտրոնական բանկի «Տնային էջում», որի հասցեն է՝
<http://www.cba.am>

Իրական հատվածի ցուցանիշներ	168
Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ	
Գների ինդեքսներ	
Գնաճ	
Գնաճին առավելապես նպաստած ապրանքախմբերը	
Բնականոն գնաճ	
Բնականոն գնաճին առավելապես նպաստած ապրանքատեսակները	
Արտաքին հատվածի ցուցանիշներ	171
Ապրանքների արտահանում և ներմուծում	
Ըստ երկրների ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով ֆիզիկական անձանց փոխանցումները	
Ըստ երկրների ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով ֆիզիկական անձանց ոչ առևտրային նպատակով կատարված փոխանցումները	
Դրամական փոխանցումների ներհոսքն ըստ վճարային հաշվեկշռի	
Իրական և անվանական արդյունավետ փոխարժեք	
ՀՀ վճարային հաշվեկշռ (ստանդարտ ներկայացում ըստ «Վճարային հաշվեկշռի կազմման ձեռնարկի» 6-րդ հրատարակության մեթոդաբանության)	
ՀՀ միջազգային ներդրումային դիրք (ստանդարտ ներկայացում ըստ «Վճարային հաշվեկշռի կազմման ձեռնարկի» 6-րդ հրատարակության մեթոդաբանության)	
ՀՀ համախառն արտաքին պարտք (ստանդարտ ներկայացում ըստ «Վճարային հաշվեկշռի կազմման ձեռնարկի» 6-րդ հրատարակության մեթոդաբանության)	
Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պահուստների կառուցվածքը	
ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտավորությունների կառուցվածքը	
Պետական բյուջեի ցուցանիշներ	186
Կենտրոնական բանկի և Գանձապետարանի փոխհարաբերությունները	
Դրամավարկային ցուցանիշներ	187
Փողի ագրեգատներ և փողի բազմարկիչներ	
Սեզոնայնորեն հարթեցված փողի ագրեգատներ	
ՀՀ կենտրոնական բանկի ամփոփ ցուցանիշներ	
ՀՀ առևտրային բանկերի ամփոփ ցուցանիշներ	
ՀՀ վարկային կազմակերպությունների ամփոփ ցուցանիշներ	
ՀՀ ավանդային կազմակերպությունների ամփոփ ցուցանիշներ	
ՀՀ ավանդային կազմակերպությունների զուտ արտաքին ակտիվներ	
Դոլարայնացման մակարդակը Հայաստանի Հանրապետությունում	
Ֆինանսական շուկա	197
Տոկոսադրույթներ	
Բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույթը	
Ֆինանսական շուկայում ՀՀ ԿԲ գործառնությունների տոկոսադրույթները	
Ֆինանսական շուկայում ՀՀ ԿԲ գործառնությունների ծավալը	
ՀՀ ԿԲ կողմից կնքված արժութային սվոպ գործառնությունների ծավալները և միջին տոկոսադրույթները	
Ռեպո շուկայի շրջանառությունը	
Միջբանկային բորսայական վարկերի տոկոսադրույթ	
Առևտրային բանկերի կողմից տնտեսությունից ներգրավված ավանդների և տրամադրված վարկերի ծավալները և տոկոսադրույթները	
Բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով և արտարժույթով տրամադրված վարկերի տոկոսադրույթներն ըստ մարզերի	
Պետական կարծաժամկետ պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխման ծավալները և եկամտաբերությունը	
Պետական միջին ժամկետայնության արժեկտրոնային պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխման ծավալները և եկամտաբերությունը	
Պետական երկարաժամկետ արժեկտրոնային պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխման ծավալները և եկամտաբերությունը	
ՊՊ երկրորդային շուկայում իրականացված գործառնությունները	
Պետական (գանձապետական) պարտատոմսերում ներդրողների կառուցվածքը	

ՀՀ եվրոպարտատոմսերով երկրորդային շուկայում իրականացված գործառնությունները ՀՀ ԿԲ կողմից արժութային շուկայում իրականացված գործառնությունները Արժութային շուկայում իրականացված գործառնությունները ՀՀ ֆոնդային բորսայում արտարժութային գործառնությունների ծավալները Արժութային շուկայում ձևավորված ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար միջին փոխարժեքը Արժութային շուկայում ձևավորված ՀՀ դրամ/Եվրո միջին փոխարժեքը Արժութային շուկայում ձևավորված ՀՀ դրամ/ՌԴ ռուբլի միջին փոխարժեքը	214
Վարկային ներդրումներ Առևտրային բանկերի վարկերն ըստ տնտեսության հատվածների Առևտրային բանկերի վարկային ներդրումներն ըստ ժամկետայնության Առևտրային բանկերի վարկային գործառնությունների գործիքակազմը Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի ծյուղային կառուցվածքը Առևտրային բանկերի չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռն ըստ ոլորտների ՀՀ առևտրային բանկերի ընդհանուր միջբանկային ավանդները և վարկերը Վարկային կազմակերպությունների վարկերն ըստ տնտեսության հատվածների Վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումներն ըստ ժամկետայնության Վարկային կազմակերպությունների վարկային գործառնությունների գործիքակազմը Վարկային կազմակերպությունների կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի ծյուղային կառուցվածքը	225
Առևտրային բանկերի ավանդներ Առևտրային բանկերի ավանդներն ըստ տնտեսության հատվածների	227
Ֆինանսական կազմակերպությունների հիմնական ցուցանիշներ Ֆինանսական կազմակերպությունների քանակը և կառուցվածքը ՀՀ բանկերի հիմնական ցուցանիշները և դրանց փոփոխությունը ՀՀ առևտրային բանկային հիմնական տնտեսական նորմատիվների մեծությունը ՀՀ վարկային կազմակերպությունների հիմնական ցուցանիշները և դրանց փոփոխությունը Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր կապիտալի համարժեքության նորմատիվի մեծությունը ՀՀ ապահովագրական ընկերությունների հիմնական ցուցանիշները և դրանց փոփոխությունը Ներդրումային ծառայություններ մատուցող ընկերությունների հիմնական ցուցանիշներ Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված գործարքներ Կառավարման վերցված միջոցներ Պահառության վերցված արժեթղթեր ՀՀ վճարահաշվարկային կազմակերպությունների հիմնական ցուցանիշները և դրանց փոփոխությունը Գրավատների ցուցանիշներ Արտարժույթի փոխանակման կետերի կողմից իրականացված գործառնություններ	234
Վճարահաշվարկային համակարգ Կենտրոնական բանկի վճարահաշվարկային համակարգերով կատարված դրամական փոխանցումներ ՀՀ տարածքում անկանխիկ վճարային գործիքներով բանկային համակարգում իրականացված փոխանցումներ ՀՀ առևտրային բանկերի և օտարերկրյա բանկերի կողմից թողարկված վճարային քարտերով իրականացված գործառնությունները ՀՀ տարածքում՝ ըստ սպասարկման միջոցների ՀՀ բանկերի կողմից թողարկված քարտերով իրականացված գործառնություններն արտասահմանում	

ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Անվանում	2015թ. հունվար	2015թ. հունվարի իրական աճի ինդեքսը 2014թ. հունվարի նկատմամբ (%)	2015թ. փետրվար	2015թ. փետրվարի իրական աճի ինդեքսը 2014թ. փետրվարի նկատմամբ (%)
Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշ		101.3		103.6
Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը (նլն ՀՀ դրամ)	87042.6 ¹	93.7	92256.1	102.6
Գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքը (նլն ՀՀ դրամ)	16998.6	101.8	26004.9	104.9
Շինարարության ծավալը (նլն ՀՀ դրամ)	7672.0	102.2	11999.1	100.0
Առևտրի շրջանառության ծավալը (նլն ՀՀ դրամ)	120502.0	92.6	149351.7	93.6
Ծառայությունների ծավալը (նլն ՀՀ դրամ)	83863.1	103.8	81191.9	105.3
Էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը (նլն կվտ/ժամ)	649	80.3	579.6	87.1
Մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձ (ՀՀ դրամ)	173217 ¹	106.5 ^{1,2}	174450 ³	105.3 ²

ԳՆԵՐԻ ԻՆԴԵՔՍՆԵՐ

2015 թ.	Ապառողջական գների ինդեքս	Արդյունաբերական արտադրանքի գների ինդեքս	Գների ինդեքս կապիտալ շինարարությունում	Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման գների ինդեքս
Նախորդ ամսվա նկատմամբ (%)				
Հունվար	102.5	99.5	100.0	101.5
Փետրվար	99.8	98.4	102.5	99.0
2015 թ. փետրվարը 2014 թ. փետրվարի համեմատությամբ	104.8	105.8	105.6	104.2

ԳՆԱՃ

Ժամանակաշրջան	2013	2014	2015	2015	2015
Ճախտորդ ամսվա նկատմամբ (%)				Ճախտորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ (%)	Ճախտորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ (%)
Հունվար	2.9	2.8	2.5	2.5	4.3
Փետրվար	-0.4	-1.2	-0.2	2.3	5.4
Մարտ	0.4	-0.4			
Ապրիլ	-0.1	0.5			
Մայիս	0.0	-0.8			
Հունիս	-0.1	-1.8			
Հուլիս	0.4	-0.9			
Օգոստոս	0.3	0.7			
Սեպտեմբեր	-0.2	0.4			
Հոկտեմբեր	0.3	1.0			
Նոյեմբեր	0.9	1.3			
Դեկտեմբեր	1.1	3.0			
Տարեկան (Ճախտորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ)	5.6	4.6			
Տարեկան (Ճախտորդ տարվա նկատմամբ)	5.8	3.0			

ԳՆԱՃԻ Ն ԱՌԱՎԵԼԱԿԵՍ ՆՊԱՍՏԱԾ ԱՊՐԱՆՔԱՄԲԵՐՆԸ²

Անվանում	2015 թ. փետրվարը 2014 թ. հունվարի նկատմամբ (%)	Նպաստումը գնաճին (տոկոսային կետ) ³
ՍԳԻ	-0.2	
Պարենային ապրանքներ (մերանյալ՝ ոգելից խմիչք և ծխախոտ), որից՝	99.4	-0.32
Միլոգ	96.6	-0.12
Հացամթերք	98.9	-0.12
Բանջարեղեն և կարտոֆիլ	98.1	-0.12
Հրուշակեղեն	103.8	0.08
Կենդանական և բուսական յուղեր	98.3	-0.06
Մսամթերք	100.4	0.04
Ոչ պարենային ապրանքներ, որից՝	100.7	0.11
Անձնական օգտագործման մեքենաներ և վառելանյութ	95.8	-0.10
Գեղահարդարման ապրանքներ	105.1	0.10
Դեղամիջոցներ	103.0	0.05
Լվացող միջոցներ	103.1	0.05
Հագուստ և գործվածք	99.3	-0.02
Ծառայություններ, որից՝	100.2	0.07
Տրանսպորտի	98.8	-0.04
Բուժսպասարկման	101.1	0.04
Բնակարանային, կոմունալ	100.1	0.02
Հանգստի կազմակերպման	102.7	0.02

ԲՆԱԿԱՆՈՆ ԳՆԱՃ²

Ժամանակաշրջան	2013	2014	2015
<i>Ճախտորդ ամսվա նկատմամբ (%)</i>			
Հունվար	0.79	0.17	1.07
Փետրվար	0.21	-0.45	0.03
Մարտ	0.53	0.02	
Ապրիլ	0.51	0.14	
Մայիս	0.38	0.05	
Հունիս	0.54	-0.19	
Հուլիս	0.09	0.30	
Օգոստոս	0.11	0.81	
Սեպտեմբեր	0.28	1.01	
Հոկտեմբեր	0.29	0.47	
Նոյեմբեր	0.06	0.37	
Դեկտեմբեր	-0.19	1.11	
<i>Ճախտորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ (%)</i>			
Հունվար	3.63	3.03	3.68
Փետրվար	3.73	2.35	4.23
Մարտ	4.20	1.82	
Ապրիլ	4.71	1.44	
Մայիս	5.30	1.09	
Հունիս	5.50	0.43	
Հուլիս	5.49	0.63	
Օգոստոս	5.70	0.32	
Սեպտեմբեր	5.34	0.47	
Հոկտեմբեր	4.85	1.15	
Նոյեմբեր	4.51	1.46	
Դեկտեմբեր	3.69	2.75	

ԲՆԱԿԱՆՈՆ ԳՆԱՃԻ Ն ԱՌԱՎԵԼԱՊԵՍ ՆՊԱՍՏԱԾ ԱՊՐԱՆՔԱՏԵՍԱԿՆԵՐԸ²

Ամվանում	Նպաստումը բնականոն զնաճին (տոկոսային կետ)
<i>Ճախտորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ</i>	
Բնականոն զնաճ. այդ թվում՝	4.23
Խոզի միս	0.35
Պանիր տնական (կովի կաթից)	0.23
Ծառայություններ զբոսաշրջության՝ արտասահմանյան ուղերթ	0.21
Նրբերչիկ	0.19
Մածուն	0.19
Թթվասեր	0.15
Ծառայություններ կարճաժամկետ ապրելու համար	0.15
Եփած երչիկ	0.14
Կոնֆետներ	0.14
Կարամել	0.12
Ձու	0.08
Ծխախոտ «Գառնի»	0.07
Մակարոն	0.07
Բրինձ	0.07
Բենզին	-0.14

¹ Տվյալները վերանայվել են ՀՀ ԱՎԾ կողմից:

² Ըստ ՀՀ ԿԲ հաշվարկների՝ ՀՀ ԱՎԾ տվյալների հիման վրա:

³ Ըստ ՀՀ ԱՎԾ նախնական տվյալների:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄ ԵՎ ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ¹

Անվանում	2015 թ. հունվար (մլն ԱՄՆ դոլար)	2015 թ. հունվարը 2014 թ. հունվարի մկատմամբ (%)	2015 թ. հունվար - փետրվար (մլն ԱՄՆ դոլար)	2015 թ. հունվար-փետրվարը 2014 թ. հունվար-փետրվարի մկատմամբ (%)
Արտահանում (ՖՕԲ)	75.6	78.1	163.1	74.8
Ներմուծում (ՄԻՖ)	196.9	66.8	429.4	71.4
Առևտրային հաշվեկշռի պակասուրդ	121.3	61.3	266.3	69.5

¹ 2015 թ. հունվարի արտաքին առևտրի ցուցանիշներն ամբողջական չեն՝ պայմանավորված եՏՄ երկրների միջև փոխադարձ առևտրի ցուցանիշների ոչ ամբողջական հավաքագրմամբ, և դրանք հետագայում ենթակա են ճշգրտման:

ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՓՈՆԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկիր	2014 թվական					
	Փետրվար			Յունվար - փետրվար		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	99641	19210	80431	186884	33165	153719
ԱՄՆ	10309	12664	-2354	19608	21118	-1511
Ուկրաինա	1780	1256	524	2887	2431	456
Ղազախստան	1688	242	1446	3162	435	2727
Գերմանիա	2493	2548	-56	4794	5080	-286
Իսպանիա	691	3585	-2894	1244	4254	-3011
Ֆրանսիա	1689	1238	450	3051	3161	-110
ԱՄԷ	3444	3837	-393	5025	7282	-2257
Չինաստան	166	3806	-3640	402	9354	-8952
Թուրքիա	164	1749	-1585	286	3018	-2732
Այլ երկրներ	16652	20282	-3630	33879	35349	-1470
Ընդամենը	138716	70417	68300	261222	124648	136574

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկիր	2015 թվական					
	Փետրվար			Յունվար - փետրվար		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	49635	21909	27726	88006	36210	51796
ԱՄՆ	12320	7734	4586	23592	13452	10140
Ուկրաինա	567	719	-152	1267	1108	159
Ղազախստան	978	194	784	1867	268	1599
Գերմանիա	2125	7340	-5215	4051	8900	-4849
Իսպանիա	560	1052	-492	1076	2022	-946
Ֆրանսիա	1722	984	739	2881	1970	911
ԱՄԷ	2313	1507	806	3253	3419	-166
Չինաստան	92	2083	-1991	272	6035	-5762
Թուրքիա	144	979	-835	1281	1833	-552
Այլ երկրներ	17049	15467	1582	32128	28895	3234
Ընդամենը	87505	59965	27540	159675	104111	55563

ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՅՈՎ ՖԻՋԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՅ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ

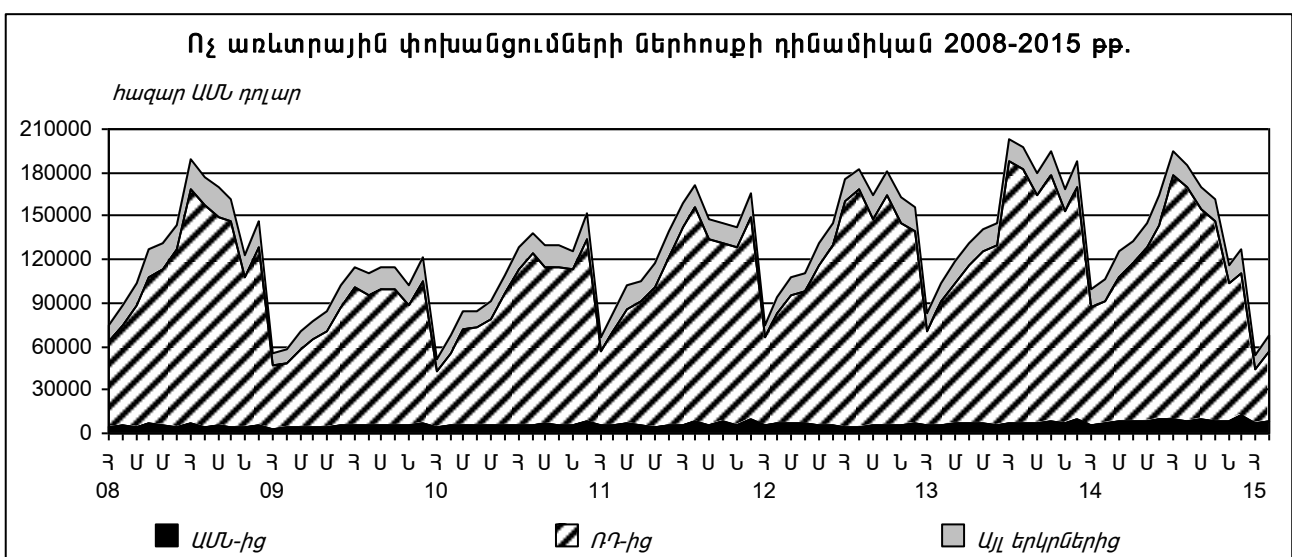
հազար ԱՄՆ դոլար

Երկիր	2014 թվական					
	Փետրվար			Հունվար - փետրվար		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	83550	16599	66951	164263	27804	136459
ԱՄՆ	7296	4244	3052	13275	6444	6831
Ուկրաինա	1202	983	219	2296	1909	387
Ղազախստան	1261	163	1098	2602	295	2307
Գերմանիա	1370	640	730	2574	1448	1125
Իսպանիա	516	318	198	1002	541	461
Ֆրանսիա	1252	536	716	2321	1153	1168
ԱՄԷ	1722	689	1033	2184	1264	920
Չինաստան	30	667	-636	104	1705	-1601
Թուրքիա	140	356	-216	237	573	-336
Այլ երկրներ	7438	4125	3313	14496	7147	7349
Ընդամենը	105777	29320	76457	205354	50282	155071

հազար ԱՄՆ դոլար

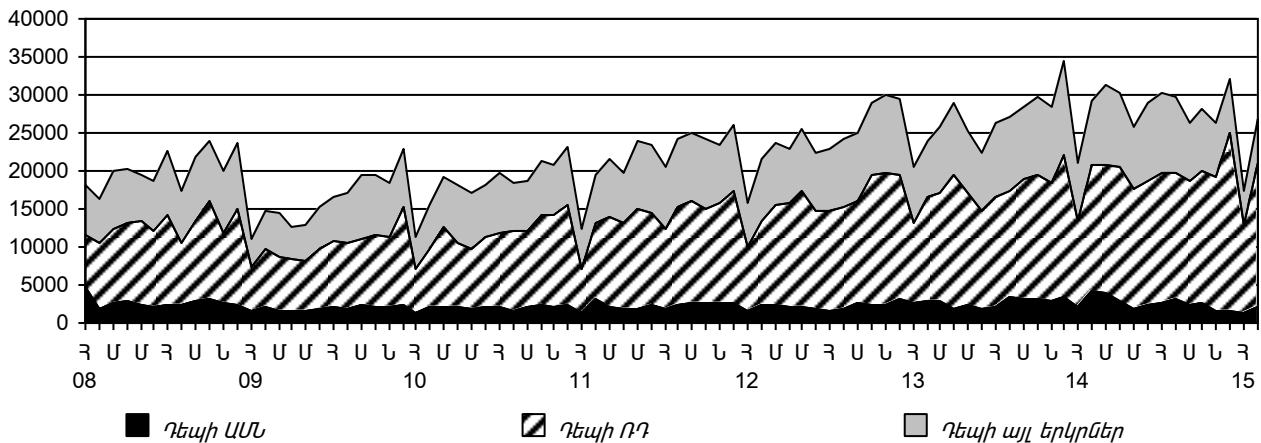
Երկիր	2015 թվական					
	Փետրվար			Հունվար - փետրվար ¹		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	47726	18956	28770	84947	30347	54600
ԱՄՆ	8573	2087	6486	15955	3481	12474
Ուկրաինա	566	553	13	1266	883	383
Ղազախստան	828	190	638	1489	264	1224
Գերմանիա	1285	490	795	2275	923	1353
Իսպանիա	488	238	250	875	422	453
Ֆրանսիա	1027	409	618	1902	789	1113
ԱՄԷ	343	291	51	631	474	158
Չինաստան	37	350	-313	113	995	-882
Թուրքիա	114	211	-97	241	368	-126
Այլ երկրներ	7126	3068	4058	12686	5344	7341
Ընդամենը	68113	26844	41269	122381	44290	78090

¹ Տվյալները վերանայվել են:

Ոչ առևտրային փոխանցումների արտահոսքի դինամիկան 2008-2015 թթ.

հազար ԱՄՆ դոլար

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐՇՈՍՔԻ ԸՍՏ ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿՇՈՒ

մլն ԱՄՆ դոլար

Ցուցանիշներ	2013	2014				
		I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.	Տարեկան
Դրամական փոխանցումներ	2159.6	387.5	485.8	593.9	558.9	2026.0
Աշխատողների զուտ աշխատավարձ ¹	939.2	139.1	210.8	284.1	257.7	891.7
Աշխատողների աշխատավարձ ²	1209.4	179.1	271.5	365.9	331.8	1148.3
Որպես ծառայություն դասակարգված սեզոնային աշխատողների աշխատանքների դիմաց ստացված զուտ եկամուտներ ³	187.3	27.7	42.1	56.7	51.4	177.9
Որպես ծառայություն դասակարգված սեզոնային աշխատողների աշխատանքների դիմաց ստացված եկամուտներ	241.3	35.7	54.2	73.0	66.2	229.1
Անձնական տրանսֆերտներ	963.9	208.0	221.3	239.6	240.9	909.7
Կապիտալ տրանսֆերտներ	69.2	12.7	11.6	13.5	8.9	46.7

¹ Չուտ աշխատավարձը/եկամուտը սեզոնային աշխատողների կողմից ստացված աշխատավարձն է եկամուտն է առանց եկամտահարկի, տրանսպորտային ծախսերի և արտերկրում կատարված այլ ծախսումների:

² Ներառված չեն վճարային հաշվեկշռի համար կատարված այլ լրահաշվարկները, մասնավորապես՝ ԴՀ տարածքում տեղաբաշխված անկլավային տարածքում ռեզիդենտ աշխատողների ստացած աշխատավարձերը:

³ Արտերկիր սեզոնային աշխատանքի մեկնողների մի մասի ստացած եկամուտը դասակարգվում է ոչ թե որպես աշխատավարձ, այլ որպես ծառայությունների արտահանում, քանի որ նրանց դեպքում չկան գործատու-աշխատող հարաբերություններ: Գնահատականը տրված է 2011 թվականից՝ հիմնվելով հարցումների տվյալների վրա:

ԻՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՓՈԽԱՐԺԵՐ (Ի ՆԴԵՐՍ)^{1,2}

2014	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ	Հ	Օ	Ս	Հ	Ն	Դ
Իրական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	133.4	131.9	131.2	132.0	130.1	128.4	128.9	131.7	134.8	138.2	141.9	138.6
Անվանական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	221.3	222.4	223.8	225.7	225.4	227.3	230.4	234.3	240.5	245.5	249.8	238.6
2015	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ	Հ	Օ	Ս	Հ	Ն	Դ
Իրական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	143.8	149.9										
Անվանական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	243.0	256.2										

¹ 2013 թ. հունվարին ամբողջ շարքը վերանայվել է, քանի որ հաշվարկի մեջ ընդգրկվել են 12 (նախկինում՝ 11) գործընկեր երկրների տվյալները՝ բացառելով մարդասիրական օգնությունը, բնական գազի, նավթի և ադամանդի առևտուրը՝ 2007-2011 թթ. կշիռներով (նախկինում՝ 2003-2007 թթ.), 1997=100:

² Բոլոր տվյալները ներկայացված են ըստ ԿԲ գնահատումների և պարբերաբար ենթակա են վերանայման:

**ՀՀ ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿԵԾԻՌ (ՍՏԱՆԴԱՐՏ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ ԸՍՏ «ՎՃԱՐԱՅԻՆ Ն
ՀԱՇՎԵԿԵԾՈՒ ԿԱԶՄՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԻ» 6-Բ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ
ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ)^{1,2}**

մլն ԱՄՆ դոլար

Ցուցանիշներ	2013	2014				
		I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.	Տարեկան
1	2	3	4	5	6	7
ԸՆԹԱՑԻՎ ՉԱՇԻՎ	-839.2	-447.0	-159.8	-165.0	-91.6	-863.3
Կրեդիտ	5110.5	1126.4	1308.9	1649.2	1488.2	5572.7
Դեբետ	5949.8	1573.4	1468.6	1814.2	1579.8	6436.0
Ապրանքներ և ծառայություններ	-2204.4	-467.7	-499.8	-547.4	-656.8	-2171.8
Կրեդիտ	2733.5	696.5	765.4	998.8	834.7	3295.3
Դեբետ	4937.9	1164.2	1265.2	1546.1	1491.5	5467.1
Ապրանքներ	-2092.3	-454.5	-490.0	-548.7	-575.7	-2068.9
Կրեդիտ	1635.9	367.2	394.8	454.2	448.9	1665.1
Դեբետ	3728.1	821.7	884.8	1002.8	1024.6	3734.0
Ապրանքների առևտուրն ըստ վճարային հաշվեկշռի հիմքի	-1997.2	-431.6	-476.4	-531.9	-565.8	-2005.7
Կրեդիտ	1562.3	350.5	377.0	428.8	426.8	1583.1
Դեբետ	3559.5	782.1	853.4	960.7	992.6	3588.9
որից՝ վերաարտահանում (կրեդիտ)	80.6	28.7	24.8	34.0	33.4	121.0
Ապրանքների վերավաճառքի գծով զուտ արտահանում (կրեդիտ)	-	-	-	-	-	-
Ոչ մոնետար ոսկի	-95.1	-22.9	-13.5	-16.8	-9.9	-63.2
Կրեդիտ	73.6	16.7	17.9	25.3	22.0	81.9
Դեբետ	168.7	39.6	31.4	42.1	32.0	145.1
Ծառայություններ	-112.1	-13.2	-9.9	1.3	-81.1	-102.8
Կրեդիտ	1097.7	329.3	370.5	544.6	385.8	1630.3
Դեբետ	1209.8	342.5	380.4	543.3	466.9	1733.1
Այլ կողմերին պատկանող նյութական ռեսուրսների վերամշակման ծառայություններ	6.0	1.6	0.8	0.9	1.6	4.8
Կրեդիտ	6.0	1.6	0.8	0.9	1.6	4.8
Դեբետ	-	-	-	-	-	-
Ապրանքներ վերամշակման համար հաշվետու երկրում - ապրանքներ վերադարձված (կր), ապրանքներ ստացված (դր)	6.0	1.6	0.8	0.9	1.6	4.8
Կրեդիտ	72.8	28.2	23.7	19.4	26.2	97.4
Դեբետ	66.8	26.6	22.8	18.5	24.6	92.5
Ապրանքներ վերամշակման համար արտերկրում - ապրանքներ ուղարկված (կր), ապրանքներ վերադարձված (դր)	-	-	-	-	-	-
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Դեբետ	-	-	-	-	-	-
Տեխնիկական սպասարկման և վերանորոգման ծառայություններ	-4.5	-0.2	-0.3	-0.3	-0.4	-1.2
Կրեդիտ	2.3	0.5	0.6	0.6	0.6	2.3
Դեբետ	6.8	0.7	0.9	0.9	1.0	3.5
Տրանսպորտ	-300.7	-64.5	-61.3	-71.3	-84.9	-282.1
Կրեդիտ	171.5	38.8	45.4	51.1	43.9	179.2
Դեբետ	472.2	103.3	106.7	122.5	128.9	461.4
որից՝ մարդատար	-51.8	-9.8	-11.5	-12.8	-15.6	-49.7
Կրեդիտ	25.1	4.8	8.0	9.9	5.0	27.6
Դեբետ	76.9	14.6	19.5	22.6	20.6	77.3
Բեռնատար	-245.5	-53.3	-49.6	-58.1	-68.5	-229.5
Կրեդիտ	129.8	30.0	32.6	36.1	34.7	133.5
Դեբետ	375.3	83.3	82.2	94.2	103.3	362.9
Այլ	-3.4	-1.5	-0.3	-0.5	-0.8	-3.0
Կրեդիտ	16.6	4.0	4.8	5.2	4.2	18.1
Դեբետ	20.0	5.5	5.0	5.7	5.0	21.1
Ծովային տրանսպորտ	-61.4	-13.6	-14.6	-16.4	-16.9	-61.6
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Դեբետ	61.4	13.6	14.6	16.4	16.9	61.6
Օդային տրանսպորտ	-52.7	-10.5	-10.1	-12.6	-17.9	-51.2
Կրեդիտ	37.4	7.9	12.8	13.4	6.9	41.0
Դեբետ	90.0	18.5	22.9	26.1	24.8	92.2
Տրանսպորտի այլ տեսակներ	-186.4	-40.3	-36.5	-42.2	-50.1	-169.1
Կրեդիտ	133.9	30.8	32.6	37.6	37.0	137.9
Դեբետ	320.3	71.1	69.1	79.8	87.0	307.0

1	2	3	4	5	6	7
Փոստային և սուբհանդակային ծառայություններ	-0.2	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.3
Կրեդիտ	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2
Ղեբեստ	0.5	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5
Ծանախարհորդություն ³	-44.4	8.6	-8.5	2.4	-67.6	-65.1
Կրեդիտ	458.0	199.4	212.7	356.2	209.8	978.2
Ղեբեստ	502.5	190.8	221.2	353.9	277.4	1043.4
Գործնական	-23.1	7.4	17.2	50.2	-1.9	73.0
Կրեդիտ	166.1	58.1	71.7	116.9	56.6	303.3
Ղեբեստ	189.3	50.7	54.4	66.7	58.5	230.3
Անձնական	-21.3	1.2	-25.8	-47.8	-65.8	-138.1
Կրեդիտ	291.9	141.3	141.0	239.3	153.2	674.9
Ղեբեստ	313.2	140.1	166.8	287.2	219.0	813.0
Շինարարություն	214.5	32.2	49.8	66.4	60.3	208.7
Կրեդիտ	222.3	33.2	50.3	67.0	60.9	211.4
Ղեբեստ	7.8	1.0	0.5	0.6	0.6	2.7
Ապահովագրություն և կենսաթոշակային ծառայություններ	-37.4	-6.6	-7.3	-8.4	-8.9	-31.3
Կրեդիտ	19.5	4.7	4.9	5.4	5.4	20.4
Ղեբեստ	56.9	11.3	12.2	13.8	14.4	51.7
Ֆինանսական ծառայություններ	-1.7	-0.2	-0.4	-2.1	-1.5	-4.2
Կրեդիտ	9.0	2.2	2.1	2.5	2.3	9.1
Ղեբեստ	10.7	2.4	2.5	4.6	3.8	13.3
Հեռահաղորդակցության, համակարգչային և տեղեկատվական ծառայություններ	67.1	19.6	19.5	21.5	24.7	85.3
Կրեդիտ	110.5	29.1	30.3	34.6	35.8	129.8
Ղեբեստ	43.4	9.4	10.9	13.1	11.1	44.5
Այլ գործնական ծառայություններ	-21.0	-4.8	-5.1	-8.9	-5.3	-24.2
Կրեդիտ	52.6	10.0	11.8	14.3	13.7	49.8
Ղեբեստ	73.6	14.8	17.0	23.1	19.0	74.0
Անձնական, մշակութային և զվարճանքի ծառայություններ	9.3	0.3	2.9	3.1	3.0	9.3
Կրեդիտ	19.0	3.3	4.7	5.1	5.8	18.9
Ղեբեստ	9.6	2.9	1.8	2.0	2.8	9.6
Պետական ապրանքներ և ծառայություններ	0.6	0.9	0.3	-1.8	-2.1	-2.8
Կրեդիտ	26.9	6.5	6.9	6.9	5.9	26.3
Ղեբեստ	26.3	5.6	6.6	8.8	8.0	29.1
Այլ գործնական եկամուտներ	540.5	-151.2	157.8	194.7	354.4	555.7
Կրեդիտ	1259.1	192.6	282.7	378.4	359.2	1212.9
Ղեբեստ	718.5	343.8	124.9	183.8	4.8	657.2
Աշխատողների վարձատրություն	1051.0	138.4	225.4	324.1	287.4	975.4
Կրեդիտ	1228.3	184.3	276.7	371.0	337.0	1168.9
Ղեբեստ	177.3	45.9	51.2	46.9	49.6	193.5
Ներդրումային եկամուտներ	-510.5	-289.6	-67.6	-129.5	67.0	-419.7
Կրեդիտ	30.7	8.3	6.0	7.4	22.2	43.9
Ղեբեստ	541.2	298.0	73.6	136.9	-44.8	463.7
Ուղղակի ներդրումներից	-323.7	-190.1	-9.6	-71.0	105.4	-165.3
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Ղեբեստ	323.7	190.1	9.6	71.0	-105.4	165.3
Եկամուտ կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցությունից	-294.6	-189.9	-9.4	-70.8	105.9	-164.2
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Ղեբեստ	294.6	189.9	9.4	70.8	-105.9	164.2
Շահաբաժիններ և գանձումներ քվադի-կորպորացիաների եկամուտներից	-82.5	-3.2	-1.8	-4.8	-0.2	-9.9
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Ղեբեստ	82.5	3.2	1.8	4.8	0.2	9.9
Վերաներդրված եկամուտ	-212.1	-186.7	-7.6	-66.0	106.1	-154.2
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Ղեբեստ	212.1	186.7	7.6	66.0	-106.1	154.2
Տոկոսավճարներ	-29.1	-0.2	-0.2	-0.2	-0.5	-1.1
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Ղեբեստ	29.1	0.2	0.2	0.2	0.5	1.1
Պորտֆելային ներդրումներից	1.0	-6.8	-8.4	-7.7	-6.7	-29.8
Կրեդիտ	14.9	3.9	3.3	2.8	3.7	13.7
Ղեբեստ	13.8	10.8	11.7	10.6	10.4	43.5
Ներդրումային եկամուտ կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցությունից	-0.1	0.0	-1.1	0.0	0.0	-1.1
Կրեդիտ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ղեբեստ	0.1	-	1.1	0.0	-0.0	1.2
Տոկոսավճարներ	1.1	-6.9	-7.3	-7.7	-6.7	-28.6
Կրեդիտ	14.9	3.9	3.3	2.8	3.7	13.7
Ղեբեստ	13.7	10.8	10.6	10.6	10.4	42.3

1	2	3	4	5	6	7
Այլ ներդրումներից	-187.8	-92.7	-49.6	-50.8	-31.6	-224.7
Կրեդիտ	15.9	4.4	2.7	4.6	18.5	30.2
Դեբետ	203.7	97.1	52.3	55.3	50.2	254.9
Գանձումներ քվազի-կորպորացիոն եկամուտներից	-	-	-	-	-	-
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Դեբետ	-	-	-	-	-	-
Տոկոսավճարներ	-187.8	-92.7	-49.6	-50.7	-31.6	-224.6
Կրեդիտ	15.9	4.4	2.7	4.6	18.5	30.2
Դեբետ	203.7	97.1	52.3	55.3	50.2	254.8
Պահուստային ակտիվներից	-	-	-	-	-	-
Կրեդիտ	-	-	-	-	-	-
Դեբետ	-	-	-	-	-	-
Երկրորդային եկամուտներ	824.6	171.9	182.2	187.7	210.9	752.7
Կրեդիտ	1117.9	237.3	260.8	272.0	294.4	1064.5
Դեբետ	293.4	65.4	78.6	84.3	83.5	311.8
Պետական կառավարում	120.9	19.6	21.6	25.6	45.3	112.1
Կրեդիտ	124.7	20.3	22.4	26.2	46.6	115.5
Դեբետ	3.8	0.6	0.8	0.6	1.3	3.3
Ֆինանսական կազմակերպություններ, ոչ ֆինանսական կազմակերպություններ, տնային տնտեսություններ և ՏՏՈՍԱԿ	703.7	152.3	160.6	162.1	165.6	640.6
Կրեդիտ	993.2	217.1	238.4	245.8	247.8	949.0
Դեբետ	289.5	64.8	77.8	83.7	82.2	308.4
Անձնական տրանսֆերտներ (ընթացիկ տրանսֆերտներ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ տնային տնտեսությունների միջև)	785.9	161.2	170.0	191.2	190.6	713.0
Կրեդիտ	963.9	208.0	221.1	239.6	240.9	909.6
Դեբետ	178.0	46.8	51.1	48.4	50.3	196.6
Այլ ընթացիկ տրանսֆերտներ	-82.2	-8.9	-9.4	-29.0	-25.0	-72.4
Կրեդիտ	29.3	9.1	17.3	6.2	6.9	39.5
Դեբետ	111.5	18.0	26.6	35.3	31.9	111.8
ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԴԱՇԻՎ	76.1	11.0	18.4	15.8	9.4	54.6
Կրեդիտ	94.7	16.2	21.2	18.9	13.9	70.1
Դեբետ	18.7	5.2	2.8	3.0	4.4	15.4
Կապիտալ տրանսֆերտներ	76.1	11.0	18.4	15.8	9.4	54.6
Կրեդիտ	94.7	16.2	21.2	18.9	13.9	70.1
Դեբետ	18.7	5.2	2.8	3.0	4.4	15.4
Պետական կառավարում	10.6	2.9	2.4	3.9	3.1	12.4
Կրեդիտ	11.6	2.9	2.4	3.9	3.1	12.4
Դեբետ	1.0	-	-	-	-	-
Ֆինանսական կազմակերպություններ, ոչ ֆինանսական կազմակերպություններ, տնային տնտեսություններ և ՏՏՈՍԱԿ	65.5	8.1	15.9	11.9	6.3	42.3
Կրեդիտ	83.1	13.3	18.7	15.0	10.7	57.7
Դեբետ	17.6	5.2	2.8	3.0	4.4	15.4
Զուտ վարկավորում (+), զուտ փոխառություն (-) ընթացիկ և կապիտալ հաշիվներից	-763.2	-436.0	-141.4	-149.1	-82.1	-808.7
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՇԻՎ	-1030.2	-376.5	-143.2	-106.6	-236.3	-862.5
Զուտ վարկավորում (+), զուտ փոխառություն (-) ֆինանսական հաշվից	-1030.2	-376.5	-143.2	-106.6	-236.3	-862.5
Ուղղակի ներդրումներ	-351.5	-207.6	-23.2	-128.6	-5.6	-365.0
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	18.7	14.3	3.7	-5.3	5.2	17.8
Բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն	18.7	5.0	3.5	6.1	5.2	19.8
Բաժնետիրական կապիտալ առանց վերաներդրված եկամտի	18.7	5.0	3.5	6.1	5.2	19.8
Վերաներդրված եկամուտ	-	-	-	-	-	-
Պարտքի գործիքներ	-	9.3	0.1	-11.3	-	-2.0
Զուտ պարտավորությունների ստանձնում	370.2	221.8	26.9	123.4	10.7	382.8
Բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն	399.3	369.5	4.1	110.5	-87.6	396.6
Բաժնետիրական կապիտալ առանց վերաներդրված եկամտի	187.2	182.8	-3.5	44.5	18.5	242.4
Ուղղակի ներդրում ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում	187.2	182.8	-3.5	44.5	18.5	242.4
Ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունն ուղղակի ներդրողի մոտ (հակառակ ներդրում)	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7
Փոխկապակցված կազմակերպությունների միջև	-	-	-	-	-	-
Վերաներդրված եկամուտ	212.1	186.7	7.6	66.0	-106.1	154.2
Պարտքի գործիքներ	-29.1	-147.7	22.8	12.8	98.3	-13.8
Ուղղակի ներդրողն ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում	-29.1	31.9	11.6	5.5	20.9	69.9
Ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունն ուղղակի ներդրողի մոտ (հակառակ ներդրում)	-	-	42.4	-	-	42.4
Փոխկապակցված կազմակերպությունների միջև	-	-179.6	-31.2	7.4	77.4	-126.0
Պորտֆելային ներդրումներ	-689.1	38.2	-4.8	14.2	-4.2	43.3
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	5.4	5.4	-0.7	0.0	-1.6	3.1
Բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն	0.9	-0.0	-0.1	0.0	1.2	1.1
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-
Պետական կառավարում	0.9	-0.0	-0.1	0.0	1.2	1.1
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-
Պարտքի արժեթղթեր	4.5	5.5	-0.6	-0.0	-2.9	2.0
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	4.5	5.5	-0.6	-0.0	-2.9	2.0
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-
Զուտ պարտավորությունների ստանձնում	694.5	-32.7	4.1	-14.2	2.6	-40.1
Բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն	-1.8	0.0	0.0	0.7	-	0.7
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-
Պետական կառավարում	-1.7	0.0	0.0	0.7	-	0.7
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-0.1	-	-	-	-	-
Պարտքի արժեթղթեր	696.3	-32.7	4.1	-14.8	2.6	-40.8
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	-2.4	-3.0	-0.6	6.8	0.1	3.3
Պետական կառավարում	698.7	-29.7	4.8	-21.6	2.5	-44.1
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական ածանցյալներ (բազառությամբ պահուստների) և աշխատողների ֆոնդային օպցիոններ	-0.6	0.1	-0.4	0.8	0.8	1.2
Այլ ներդրումներ	-459.7	74.7	69.4	61.2	-87.6	117.7
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	-88.6	-41.1	23.7	89.1	331.4	403.1
Զուտ ֆինանսական պարտավորությունների ստանձնում	371.1	-115.8	-45.7	27.8	419.0	285.4
Այլ կապիտալ	3.1	1.3	0.9	-	-	2.2
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	3.1	1.3	0.9	-	-	2.2
Զուտ ֆինանսական պարտավորությունների ստանձնում	-	-	-	-	-	-
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	-545.2	0.2	75.8	7.4	322.0	405.4
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	-107.5	-37.4	11.6	0.2	201.5	176.0
Կենտրոնական բանկ	-0.0	-0.0	-0.0	-0.0	0.0	0.0
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	54.5	-5.1	36.2	-60.4	-26.7	-56.0
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-162.0	-32.2	-24.6	60.6	228.1	231.9
Զուտ պարտավորությունների ստանձնում	437.7	-37.6	-64.1	-7.1	-120.6	-229.4
Կենտրոնական բանկ	0.1	0.1	0.4	-0.3	-0.2	0.1
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	437.6	-37.7	-64.5	-6.9	-120.4	-229.5
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-
Վարկեր	107.3	68.3	-12.1	15.9	-421.8	-349.7
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	24.1	4.5	-4.4	48.7	102.9	151.8
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	18.8	3.3	-5.8	12.2	71.0	80.7
կարճաժամկետ	-16.9	15.1	-5.1	21.0	53.5	84.6
երկարաժամկետ	35.7	-11.9	-0.8	-8.8	17.5	-3.9

1	2	3	4	5	6	7
Պետական կառավարում	-0.9	-0.2	-0.2	-0.3	-0.2	-1.0
Վարկեր և փոխառություններ ԱՄՆ հետ (բացառությամբ պահուստների)	-	-	-	-	-	-
Այլ կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-
Այլ երկարաժամկետ	-0.9	-0.2	-0.2	-0.3	-0.2	-1.0
Այլ հատվածներ	6.1	1.5	1.6	36.7	32.2	72.0
կարճաժամկետ	2.6	1.5	1.6	36.4	32.3	71.8
երկարաժամկետ	3.5	-	-	0.3	-0.1	0.2
Զուտ պարտավորությունների ստանձնում	-83.3	-63.8	7.7	32.8	524.7	501.5
Կենտրոնական բանկ	-91.6	-16.7	-14.5	-5.3	-1.0	-37.6
Փոխառություններ և վարկեր ԱՄՆ հետ	-99.4	-25.0	-18.5	-11.6	-1.1	-56.3
Այլ կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-
Այլ երկարաժամկետ	7.8	8.3	4.0	6.3	0.1	18.7
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	123.5	-51.5	-16.1	11.6	279.9	223.9
կարճաժամկետ	6.8	1.7	1.9	5.1	159.6	168.4
երկարաժամկետ	116.7	-53.2	-18.0	6.4	120.3	55.5
Պետական կառավարում	-401.9	-7.5	1.6	20.1	151.0	165.1
Վարկեր և փոխառություններ ԱՄՆ հետ	-92.7	-24.7	-24.7	-4.7	-4.5	-58.5
Այլ կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-
Այլ երկարաժամկետ	-309.2	17.1	26.2	24.7	155.6	223.7
Այլ հատվածներ	286.7	12.0	36.7	6.5	94.9	150.0
կարճաժամկետ	2.5	0.7	-0.4	-4.5	-0.6	-4.8
երկարաժամկետ	284.1	11.3	37.1	11.0	95.5	154.8
Ապահովագրական կենսաթոշակային և ստանդարտացված ծրագրեր	3.8	-1.5	0.8	1.5	-0.4	0.3
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	3.7	-1.3	0.4	1.7	-0.5	0.4
Այլ հատվածներ	3.7	-1.3	0.4	1.7	-0.5	0.4
Զուտ պարտավորությունների ստանձնում	-0.0	0.3	-0.4	0.2	-0.0	0.0
Այլ հատվածներ	-0.0	0.3	-0.4	0.2	-0.0	0.0
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	-9.2	9.9	8.0	24.4	8.0	50.4
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	-0.5	-5.3	10.0	24.6	28.8	58.0
Կենտրոնական բանկ	-0.3	0.0	0.2	-0.1	-0.1	-0.0
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	-1.8	-0.5	1.4	0.1	3.5	4.6
Պետական կառավարում	1.3	-0.0	-0.2	-0.4	-1.4	-2.0
Այլ հատվածներ	0.4	-4.8	8.6	25.0	26.7	55.5
Զուտ պարտավորությունների ստանձնում	8.8	-15.3	1.9	0.2	20.8	7.6
Կենտրոնական բանկ	-0.1	-0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	7.0	3.9	3.4	11.5	0.2	19.0
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	1.8	-19.1	-1.5	-11.4	20.5	-11.4
Այլ հաշիվներ ստացվող/վճարվող	-19.5	-3.5	-4.0	12.1	4.6	9.2
Զուտ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում	-11.6	-3.0	5.2	13.8	-1.3	14.8
Կենտրոնական բանկ	0.2	-0.1	-0.2	-	0.1	-0.2
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	-12.7	-3.0	5.6	1.2	-4.8	-1.0
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	0.9	0.1	-0.1	12.7	3.4	16.0
Զուտ պարտավորությունների ստանձնում	7.9	0.6	9.2	1.8	-5.9	5.6
Կենտրոնական բանկ	-0.0	0.0	-0.0	0.0	-0.0	0.0
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	7.1	-0.4	2.0	16.4	-14.6	3.3
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	0.8	1.0	7.3	-14.6	8.7	2.3
ՀՓԻ (պարտավորությունների զուտ ստանձնում)	0.0	0.0	-0.0	-0.0	-0.0	-0.0
Պահուստային ակտիվներ	470.6	-281.9	-184.1	-54.1	-139.7	-659.7
Մոնետար ոսկի	-	-	-	-	-	-
Հատուկ փոխառության իրավունք	-30.3	-1.5	-0.0	-0.1	6.1	4.4
Պահուստային դիրքեր ԱՄՆ-ում	-	-	-	-	-	-
Այլ պահուստային ակտիվներ	500.9	-280.4	-184.0	-54.0	-145.8	-664.2
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	108.9	-164.2	-149.8	-45.7	122.3	-237.4
Պահանջներ դրամավարկային մարմինների նկատմամբ	107.1	-183.4	-163.8	-56.3	124.3	-279.0

1						
Պահանջներ այլ միավորների նկատմամբ	1.7	19.2	13.9	10.6	-2.1	41.6
Արժեթղթեր	391.8	-116.2	-33.9	-53.7	-267.9	-471.6
Պարտքի գործիքներ	391.8	-116.2	-33.9	-53.7	-267.9	-471.6
Կարճաժամկետ	-153.0	0.0	29.2	-23.0	-10.0	-3.8
Երկարաժամկետ	544.7	-116.2	-63.1	-30.6	-257.9	-467.8
Բաժնետիրական կապիտալին և ներդրումային ֆոնդերին մասնակցություն	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական ածանցյալներ	0.1	-0.0	-0.3	0.2	-0.2	-0.2
Այլ պահանջներ	0.2	-	-0.0	45.0	0.0	45.0
ԶՈՒՏ ՍԽԱԼՆԵՐ ԵՎ ԲԱՑՁՈՂՈՒՄՆԵՐ	-267.1	59.5	-1.7	42.6	-154.2	-53.8

¹ 2011 թվականի 1-ին եռամսյակից սկսած ՀՀ վճարային հաշվեկշիռը, միջազգային ներդրումային դիրքն ու արտաքին պարտքը կազմվում են ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից և հրապարակվում եռամսյակային կտրվածքով «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամենամսյա պարբերականում:

² ՀՀ վճարային հաշվեկշիռը, միջազգային ներդրումային դիրքը և համախառն արտաքին պարտքը 2012 թվականի առաջին եռամսյակից սկսած կազմվում է համաձայն «Վճարային հաշվեկշռի կազմման ձեռնարկի» 6-րդ հրատարակության:

³ 2013-ի համեմատ 2014 թ. «Ճանապարհորդություն» հոդվածի մեծ աճը պայմանավորված է տվյալների հաշվարկման համար հիմք հանդիսացող գործակիցների վերանայմամբ, որը դեռևս չի տարածվել նախորդ տարիների վրա: Այդ գործակիցների տարածումը նախորդ տարիների վրա իրականացվելու է ՀՀ ԱՎԾ կողմից մինչև 2014թ. տարեկան արդյունքներն ամփոփելը:

ՀՀ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԴԻՐՔ (ԸՍՏ «ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿՈՒ ԿԱԶՄՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԻ» 6-Դ ՀՐԱՏԱՐԱՆԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ)

մլն ԱՄՆ դոլար

Ցուցանիշներ	Ներդրումային դիրքը 30.09.2014 թ.	Փոփոխություններ՝ իրականացված ի հաշիվ				Ընդհանուր փոփոխություններ	Ներդրումային դիրքը 31.12.2014 թ.
		գործառնու- թյունների	այլ արժեքային փոփոխությունների	փոխարժեքի փոփոխությունների	զմեղի փոփոխությունների		
1	2	3	4	5	6	7	8
ԶՈՒՏ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԴԻՐՔԸ	-8437.2	-236.3	7.3	738.9	47.3	557.2	-7880.0
ԱԿՏԻՎՆԵՐ	3943.4	199.2	-0.1	-95.7	-1.5	101.8	4045.3
Ուղղակի ներդրումներ	340.5	5.2	-	-0.0	-	5.1	345.7
Բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն	202.5	5.2	-	-0.0	-	5.1	207.7
Ուղղակի ներդրողն ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում	202.4	5.2	-	-	-	5.2	207.6
Ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունն ուղղակի ներդրողի մոտ (հակառակ ներդրում)	-	-	-	-	-	-	-
Փոխկապակցված կազմակերպությունների միջև	0.1	-	-	-0.0	-	-0.0	0.1
Պարտքի գործիքներ	138.0	-	-	-	-	-	138.0
Ուղղակի ներդրողն ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում	-	-	-	-	-	-	-
Ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունն ուղղակի ներդրողի մոտ (հակառակ ներդրում)	138.0	-	-	-	-	-	138.0
Փոխկապակցված կազմակերպությունների միջև	-	-	-	-	-	-	-
Պորտֆելային ներդրումներ	24.0	-1.6	-	-3.2	-	-4.9	19.2
Բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն	3.2	1.2	-	-0.6	-	0.7	3.9
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-	-
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	3.2	1.2	-	-0.6	-	0.7	3.9
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-	-
Պարտքի գործիքներ	20.8	-2.9	-	-2.6	-	-5.5	15.3
Կենտրոնական բանկ	11.5	-	-	-1.6	-	-1.6	9.9
կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
երկարաժամկետ	11.5	-	-	-1.6	-	-1.6	9.9
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	9.3	-2.9	-	-1.0	-	-3.9	5.4
կարճաժամկետ	0.3	-0.1	-	-0.0	-	-0.1	0.2
երկարաժամկետ	9.0	-2.8	-	-1.0	-	-3.8	5.2
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-	-
կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
երկարաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-	-
կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
երկարաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական ածանցյալներ (բացառությամբ պահուստների) և աշխատողների ֆոնդային օպցիոններ	0.6	4.0	-	-0.5	-	3.5	4.2
Այլ ներդրումներ	1914.9	331.4	-0.1	-59.2	-	272.1	2187.0
Այլ կապիտալ	19.8	-	-	-0.0	-	-0.0	19.8
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	1379.5	201.5	-	-17.3	-	184.2	1563.7
Կենտրոնական բանկ	90.0	0.0	-	-0.0	-	-0.0	90.0
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	389.1	-26.7	-	-16.6	-	-43.3	345.8
կարճաժամկետ	384.6	-26.1	-	-16.5	-	-42.6	342.0
երկարաժամկետ	4.5	-0.6	-	-0.0	-	-0.6	3.9
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	900.4	228.1	-	-0.7	-	227.4	1127.8
կարճաժամկետ	887.1	240.7	-	-	-	240.7	1127.8
երկարաժամկետ	13.3	-12.6	-	-0.7	-	-13.3	-

1	2	3	4	5	6	7	8
Վարկեր	340.3	102.9	-	-21.6	-	81.4	421.6
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր և փոխառություններ ԱՄՖ հետ (բացառությամբ պահուստների)	-	-	-	-	-	-	-
Այլ կարծաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ երկարաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	145.6	71.0	-	-7.1	-	63.9	209.5
կարծաժամկետ	94.2	53.5	-	-6.7	-	46.8	141.0
երկարաժամկետ	51.5	17.5	-	-0.4	-	17.1	68.6
Պետական կառավարում	13.9	-0.2	-	-	-	-0.2	13.7
Վարկեր և փոխառություններ ԱՄՖ հետ (բացառությամբ պահուստների)	-	-	-	-	-	-	-
Այլ կարծաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ երկարաժամկետ	13.9	-0.2	-	-	-	-0.2	13.7
Այլ հատվածներ	180.8	32.2	-	-14.5	-	17.7	198.4
կարծաժամկետ	148.0	32.3	-	-14.5	-	17.8	165.8
երկարաժամկետ	32.8	-0.1	-	-0.0	-	-0.1	32.7
Ապահովագրական, կենսաթոշակային և ստանդարտացված ծրագրեր	7.2	-0.5	-	-1.0	-	-1.5	5.7
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	128.5	28.8	-0.0	-16.6	-	12.2	140.6
Կենտրոնական բանկ	0.2	-0.1	-	-0.0	-	-0.2	0.1
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	11.8	3.5	-	-1.2	-	2.3	14.2
Պետական կառավարում	4.7	-1.4	-	-	-	-1.4	3.3
Այլ հատվածներ	111.7	26.7	-0.0	-15.4	-	11.4	123.1
Այլ հաշիվներ ստացվող-այլ	39.6	-1.3	-0.1	-2.8	-	-4.2	35.4
Կենտրոնական բանկ	-	0.1	-	-0.0	-	0.1	0.1
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	25.0	-4.8	-	-2.5	-	-7.3	17.6
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	14.7	3.4	-0.1	-0.3	-	3.0	17.7
Պահուստային ակտիվներ	1663.3	-139.7	-	-32.8	-1.5	-174.0	1489.3
Մոնետար ոսկի	-	-	-	-	-	-	-
Ոսկյա ձուլակտոր	-	-	-	-	-	-	-
Հատուկ փոխառության իրավունք	0.3	6.1	-	-0.2	-	5.9	6.2
Պահուստային դիրքը ԱՄՖ-ում	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պահուստային ակտիվներ	1663.0	-145.8	-	-32.6	-1.5	-180.0	1483.1
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	375.8	122.3	-	-5.6	-	116.7	492.5
Պահանջներ դրամավարկային մարմինների նկատմամբ	303.0	124.3	-	-3.0	-	121.3	424.3
Պահանջներ այլ միավորների նկատմամբ	72.8	-2.1	-	-2.5	-	-4.6	68.2
Արժեթղթեր	1242.0	-267.9	-	-27.1	-1.5	-296.5	945.5
Պարտքի գործիքներ	1242.0	-267.9	-	-27.1	-1.5	-296.5	945.5
կարծաժամկետ	10.1	-10.0	-	-0.1	0.0	-10.1	-
երկարաժամկետ	1231.9	-257.9	-	-27.0	-1.6	-286.4	945.5
Բաժնետիրական կապիտալին և ներդրումային ֆոնդերին մասնակցություն	-	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական ածանցյալներ	0.1	-0.2	-	0.0	-	-0.2	-0.1
Այլ պահանջներ	45.2	0.0	-	0.0	-	0.0	45.2
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	12380.6	435.5	-7.4	-834.6	-48.9	-455.4	11925.2
Ուղղակի ներդրումներ	4823.8	10.7	5.6	-571.0	-18.8	-573.5	4250.3
Բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն	4054.2	-87.6	7.4	-500.5	-18.8	-599.5	3454.7
Ուղղակի ներդրող և ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում	4046.3	-87.6	7.4	-499.4	-18.8	-598.4	3448.0
Ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում ուղղակի ներդրողի մոտ (հակառակ ներդրում)	-	-	-	-	-	-	-
Փոխկապակցված կազմակերպությունների միջև	7.8	-	-	-1.1	-	-1.1	6.7
Պարտքի գործիքներ	769.6	98.3	-1.9	-70.5	-	26.0	795.6
Ուղղակի ներդրող և ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում	463.1	20.9	-1.9	-61.3	-	-42.3	420.8
Ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում ուղղակի ներդրողի մոտ (հակառակ ներդրում)	42.9	-	-	-6.1	-	-6.1	36.8
Փոխկապակցված կազմակերպությունների միջև	263.6	77.4	-	-3.0	-	74.3	337.9
Պորտֆելային ներդրումներ	721.9	2.6	-0.2	-2.3	-30.1	-29.9	692.0
Բաժնետիրական կապիտալին և ներդրումային ֆոնդերին մասնակցություն	16.3	-	-0.2	-1.7	-	-1.9	14.4
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	15.0	-	-0.2	-1.6	-	-1.7	13.3
Այլ հատվածներ	1.3	-	-	-0.2	-	-0.2	1.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Պարտքի գործիքներ	705.6	2.6	-	-0.5	-30.1	-28.0	677.6
Կենտրոնական բանկ	-	-	-	-	-	-	-
կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
երկարաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	12.8	0.1	-	-0.4	-	-0.4	12.4
կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
երկարաժամկետ	12.8	0.1	-	-0.4	-	-0.4	12.4
Պետական կառավարում	692.8	2.5	-	-0.1	-30.1	-27.6	665.2
կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
երկարաժամկետ	692.8	2.5	-	-0.1	-30.1	-27.6	665.2
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-	-
կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
երկարաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական անաճյալներ (բացառությամբ պահուստների) և աշխատողների ֆոնդային օպցիոններ	0.3	3.2	-	-0.3	-	2.9	3.3
Այլ ներդրումներ	6834.6	419.0	-12.8	-261.0	-	145.1	6979.7
Այլ կապիտալ	1.4	-	-	-0.8	-	-0.8	0.6
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	1016.1	-120.6	-	-25.5	-	-146.0	870.1
Կենտրոնական բանկ	0.4	-0.2	-	-0.0	-	-0.2	0.2
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	1015.7	-120.4	-	-25.4	-	-145.8	869.9
կարճաժամկետ	633.0	-172.9	-	-19.9	-	-192.7	440.3
երկարաժամկետ	382.7	52.5	-	-5.5	-	46.9	429.6
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր	5497.8	524.7	-12.1	-210.9	-	301.7	5799.5
Կենտրոնական բանկ	451.8	-1.0	-	-10.3	-	-11.3	440.4
Վարկեր և փոխառություններ ԱՄՆ հետ (բացառությամբ պահուստների)	298.3	-1.1	-	-6.8	-	-7.9	290.5
Այլ կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ երկարաժամկետ	153.4	0.1	-	-3.5	-	-3.5	150.0
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացի Կենտրոնական բանկից	1133.0	279.9	-	-22.3	-	257.6	1390.6
կարճաժամկետ	132.8	159.6	-	-2.1	-	157.5	290.2
երկարաժամկետ	1000.3	120.3	-	-20.1	-	100.1	1100.4
Պետական կառավարում	2619.4	151.0	-	-72.7	-	78.3	2697.7
Վարկեր և փոխառություններ ԱՄՆ հետ (բացառությամբ պահուստների)	160.2	-4.5	-	-3.7	-	-8.2	152.1
Այլ կարճաժամկետ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ երկարաժամկետ	2459.1	155.6	-	-69.1	-	86.5	2545.6
Այլ հատվածներ	1293.7	94.9	-12.1	-105.6	-	-22.9	1270.8
կարճաժամկետ	7.8	-0.6	23.2	-2.7	-	19.9	27.7
երկարաժամկետ	1285.9	95.5	-35.3	-102.9	-	-42.8	1243.1
Ապահովագրական, կենսաթոշակային և ստանդարտացված ծրագրեր	0.8	-0.0	-	-0.1	-	-0.2	0.7
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	125.2	20.8	-0.7	-17.7	-	2.3	127.5
Կենտրոնական բանկ	0.1	0.0	-	-0.0	-	0.0	0.1
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	31.1	0.2	-	-0.8	-	-0.6	30.6
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	94.0	20.5	-0.7	-16.9	-	2.9	96.8
Այլ հաշիվներ վճարվող-այլ	62.8	-5.9	-	-3.0	-	-8.9	53.9
Կենտրոնական բանկ	0.1	-0.0	-	-0.0	-	-0.0	0.0
Ավանդային կազմակերպություններ՝ բացառությամբ Կենտրոնական բանկի	53.5	-14.6	-	-0.9	-	-15.5	38.0
Պետական կառավարում	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	9.2	8.7	-	-2.1	-	6.6	15.9
ՀՓԻ	130.5	-0.0	-	-3.0	-	-3.0	127.5

ՀՀ ՀԱՄԱՆԱՌ-Ն ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԱՐՏՔ (ԸՍՏ «ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԼՇՈՒ ԿԱԶՄՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԻ» 6-ԸՆ ՀՐԱՏԱՐԱՆԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ)

մլն ԱՄՆ դոլար

	30.06.13	30.09.13	31.12.13	31.03.14	30.06.14	30.09.14	31.12.14
Պետական կառավարման մարմիններ	3037.3	3790.7	3405.0	3414.7	3442.8	3312.2	3362.8
Կարճաժամկետ	-	-	0.0	-	-	-	-
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-
Պարտքի գործիքներ	-	-	0.0	-	-	-	-
Վարկեր	-	-	-	-	-	-	-
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտքային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-	-
Երկարաժամկետ	3037.3	3790.7	3405.0	3414.7	3442.8	3312.2	3362.8
Հատուկ փոխառության իրավունք (ՀՓԻ), տեղաբաշխում	-	-	-	-	-	-	-
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-
Պարտքի գործիքներ	0.5	687.3	702.0	707.3	727.9	692.8	665.2
Վարկեր	3036.8	3103.3	2703.0	2707.4	2715.0	2619.4	2697.7
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտքային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-	-
Կենտրոնական բանկ	676.2	691.4	644.7	629.9	614.9	582.8	568.2
Կարճաժամկետ	0.5	0.4	0.3	0.3	0.7	0.6	0.3
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	0.4	0.1	0.1	0.2	0.7	0.4	0.2
Պարտքի գործիքներ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր	-	-	-	-	-	-	-
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1
Այլ պարտքային պարտավորություններ	0.1	0.2	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Երկարաժամկետ	675.6	691.0	644.5	629.6	614.2	582.2	567.9
Հատուկ փոխառության իրավունք (ՀՓԻ), տեղաբաշխում	132.3	135.0	135.5	136.0	136.0	130.5	127.5
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-
Պարտքի գործիքներ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր	543.3	556.0	509.0	493.6	478.1	451.8	440.4
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտքային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-	-
Ավանդային կազմակերպություններ (բացի Կենտրոնական բանկից)	2081.9	2061.2	2402.0	2307.6	2236.0	2246.2	2341.5
Կարճաժամկետ	788.4	705.0	972.7	907.6	859.2	850.4	799.1
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	683.4	559.6	796.4	726.9	671.2	633.0	440.3
Պարտքի գործիքներ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր	80.8	101.2	125.2	126.4	128.5	132.8	290.2
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	4.1	13.5	13.8	17.6	21.0	31.1	30.6
Այլ պարտքային պարտավորություններ	20.0	30.7	37.3	36.7	38.5	53.5	38.0
Երկարաժամկետ	1293.5	1356.2	1429.3	1400.0	1376.8	1395.8	1542.5
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	326.6	355.4	351.9	381.1	374.9	382.7	429.6
Պարտքի գործիքներ	10.0	10.3	10.5	7.5	6.9	12.8	12.4
Վարկեր	956.9	990.6	1066.9	1011.4	995.1	1000.3	1100.4
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտքային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-	-
Այլ հատվածներ	1193.8	1281.5	1347.4	1509.2	1443.2	1397.7	1384.2
Կարճաժամկետ	178.2	178.5	176.9	129.5	137.9	108.6	137.7
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-
Պարտքի գործիքներ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր	137.3	137.5	135.2	12.6	12.3	7.8	27.7
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	33.5	33.4	33.1	102.1	103.1	93.0	95.5
Այլ պարտքային պարտավորություններ	7.4	7.6	8.7	14.9	22.5	7.8	14.6
Երկարաժամկետ	1015.6	1103.0	1170.5	1379.7	1305.3	1289.1	1246.4
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-
Պարտքի գործիքներ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր	924.3	1009.1	1073.2	1374.1	1301.6	1285.9	1243.1
Առևտրային վարկեր և կանխավճարներ	24.1	24.3	26.2	3.2	1.7	1.0	1.4
Այլ պարտքային պարտավորություններ	67.2	69.7	71.1	2.4	2.1	2.3	1.9
Ուղղակի ներդրումներ՝ միջֆիրմային վարկեր	926.7	928.4	895.5	725.4	755.1	769.6	795.6
Ուղղակի ներդրողը ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունում	926.7	928.4	895.5	435.3	453.2	463.1	420.8
Ուղղակի ներդրմամբ ձեռնարկությունը ուղղակի ներդրողի մոտ (հակառակ ներդրում)	-	-	-	-	43.0	42.9	36.8
Փոխկապակցված կազմակերպությունների միջև	-	-	-	290.0	258.9	263.6	337.9
Համախառն արտաքին պարտք	7915.8	8753.2	8694.6	8586.7	8492.0	8308.4	8452.3

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՄՏՆԵՐԻ
ԿԱՌԱՌՅՎԱԾՔԸ¹**

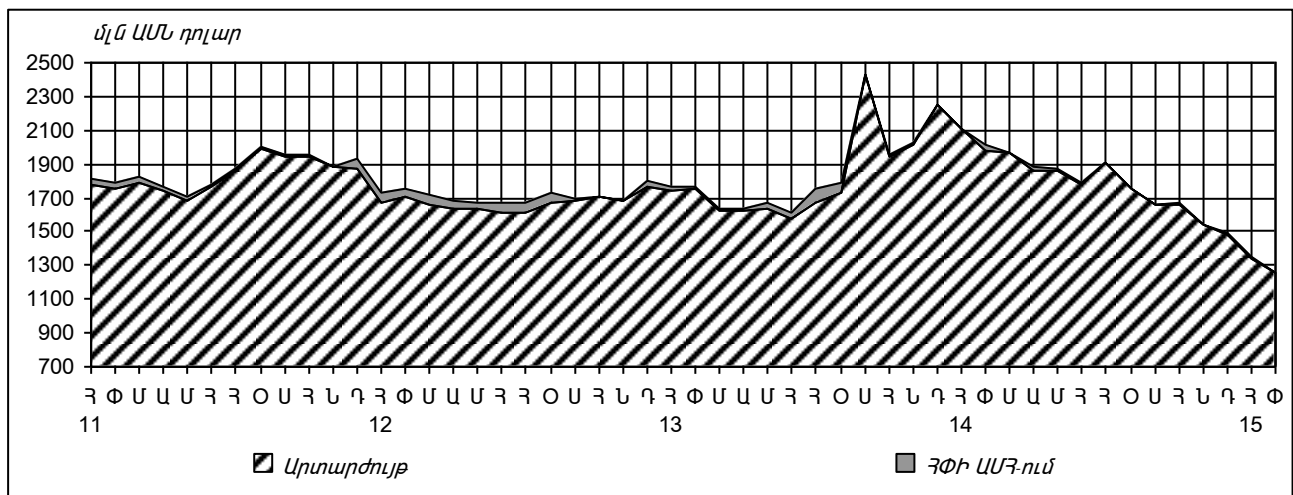
մլն ԱՄՆ դոլար

Ցուցանիշներ	2014	2015	
	դ ³	Հ	Փ
Համախառն միջազգային պահուստներ	1489.3	1351.1	1260.9
Ոսկի	0.0	0.0	0.0
ՀՓԻ ԱՄՅ-ում	6.2	6.1	5.5
Պահուստային դիրքը ԱՄՅ-ում	0.0	0.0	0.0
Արտարժույթ ²	1483.1	1345.1	1255.4

¹ Հաշվարկված է փաստացի փոխարժեքներով:

² Ընդգրկված են միայն փոխարկելի արտարժույթով ակտիվները:

³ Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

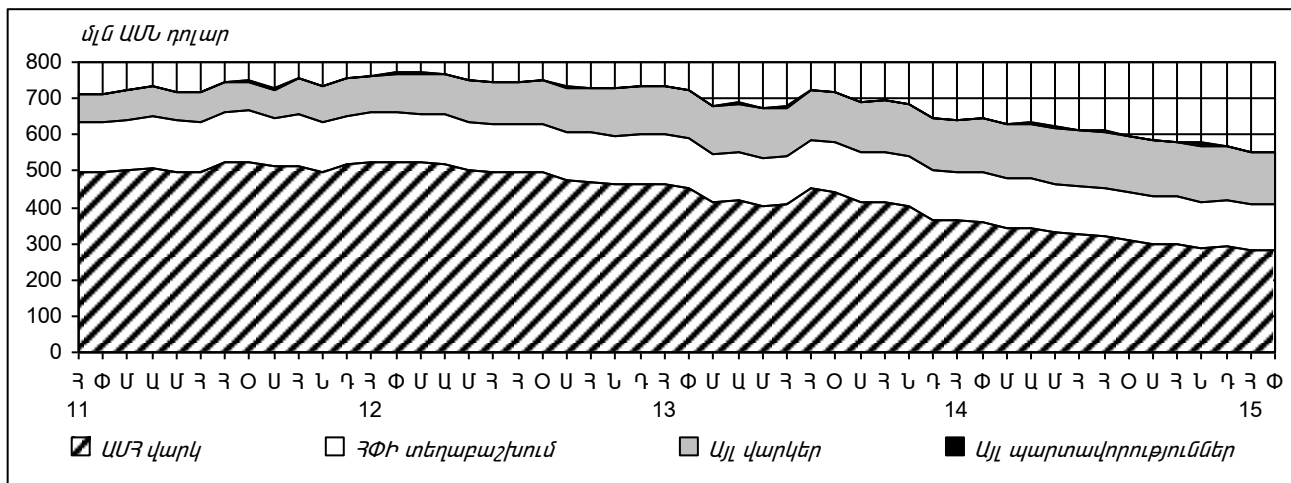
ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԸ¹

մլն ԱՄՆ դոլար

Ցուցանիշներ	2014	2015	
	դ ²	Հ	Փ
Համախառն արտաքին պարտավորություններ	568.2	549.6	551.6
ԱՄՀ վարկ	290.5	282.7	283.3
ՀՓԻ տեղաբաշխում	127.5	124.0	124.4
Այլ վարկեր	150.0	142.6	143.4
Այլ պարտավորություններ	0.3	0.3	0.5

¹ Հաշվարկված է փաստացի փոխարժեքներով: Ընդգրկված են փոխարկելի արտարժույթով և ՀՀ դրամով պարտավորությունները:

² Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

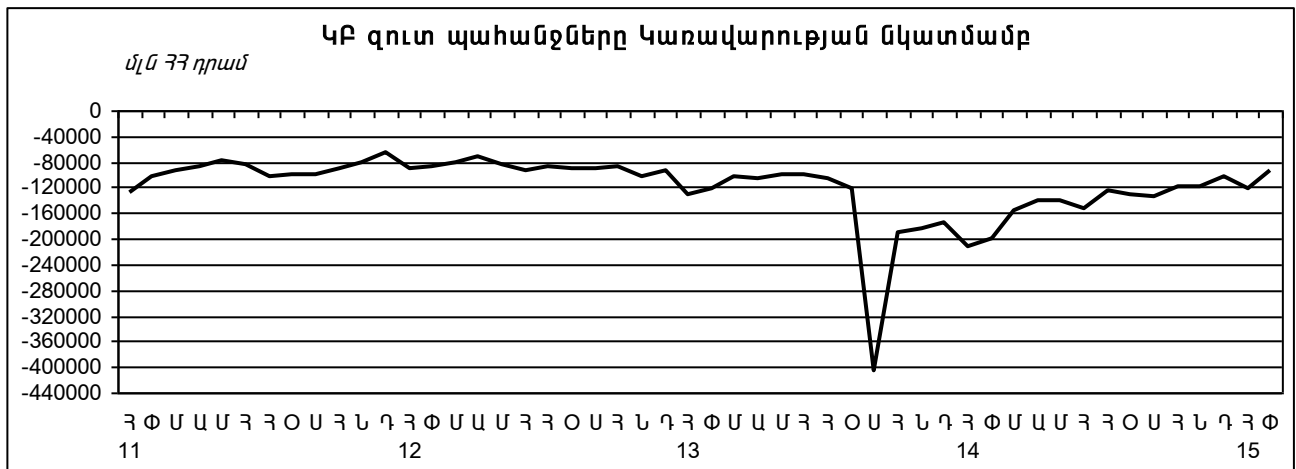

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԵՎ ԳԱՆՁԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՓՈԽՂԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

մլն ՀՀ դրամ

	Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ		Կառավարության հաշիվներ և ավանդներ					Զուտ պահանջներ Կառավարության նկատմամբ
	պետական պարտատոմսեր	ընդամենը	Կառավարության հաշիվներ և ավանդներ դրամով	Կառավարության հաշիվներ արտարժույթով	ԾԻԳ-երի միջոցներ դրամով	ԾԻԳ-երի միջոցներ արտարժույթով	ընդամենը	
2014								
Դեկտեմբեր	14634	14634	113933	2166	0	674	116772	-102138
2015								
Հունվար	14951	14951	133806	1212	0	676	135693	-120742
Փետրվար	14283	14283	105337	1525	0	679	107540	-93258

ՓՈՂԻ ԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐ ԵՎ ՓՈՂԻ ԲԱԶՄԱՐԿԻՉՆԵՐ

	Փողի բազա ¹ (նլճ թՅ դրամ)	Շրջանառությունում կանխիկ դրամ (նլճ թՅ դրամ)	Ցպահանջ ավանդներ դրամով (նլճ թՅ դրամ)	M1 ² (նլճ թՅ դրամ)	Ժամկետային ավանդներ դրամով (նլճ թՅ դրամ)	M2 ³ (նլճ թՅ դրամ)	Կրտսերություն ավանդներ (նլճ թՅ դրամ)	M2X ⁴ (նլճ թՅ դրամ)	Փողի բազմարկիչ ⁵	Դրամային բազմարկիչ ⁶
2014										
Դեկտեմբեր	886765	348359	182886	531245	287032	818277	855918	1674196	1.89	1.09
2015										
Հունվար	833398	306359	170327	476687	283933	760620	853215	1613834	1.94	1.08
Փետրվար	807073	302795	175306	478101	286234	764335	857720	1622055	2.01	1.11

¹ Փողի բազան ընդգրկում է ԿԲ-ից դուրս կանխիկ թՅ դրամը, թՅ ԿԲ-ում առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվները (դրամով և արտարժույթով) և ռեզիդենտների այլ հաշիվները (դրամով և արտարժույթով):

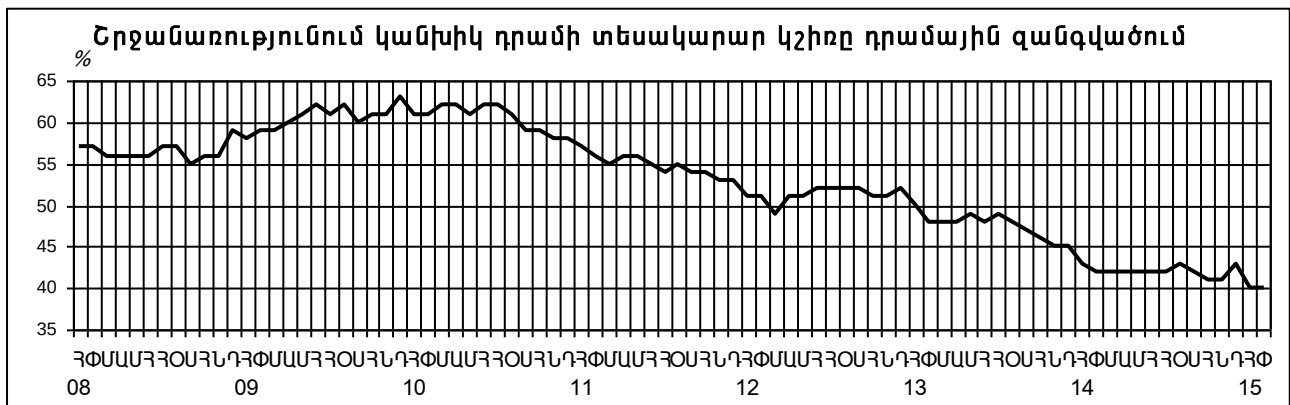
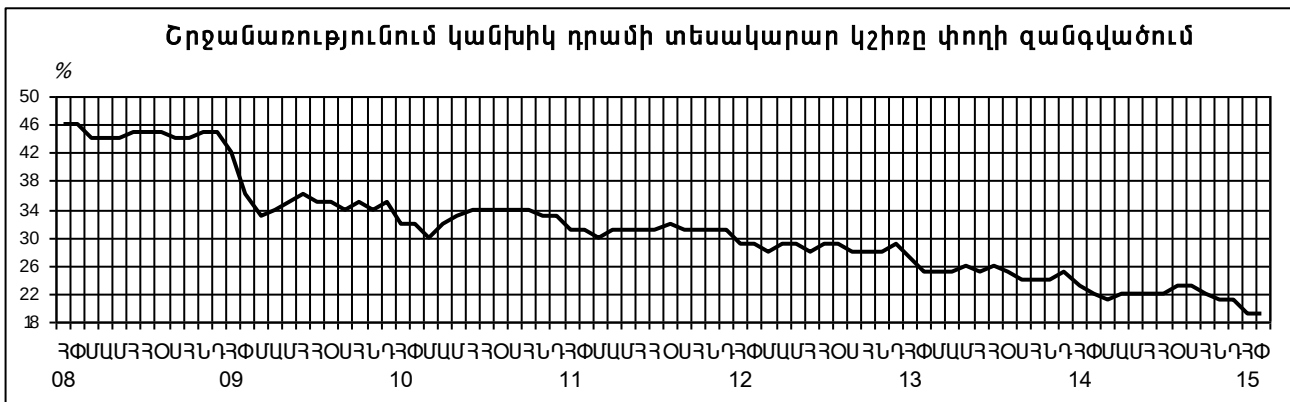
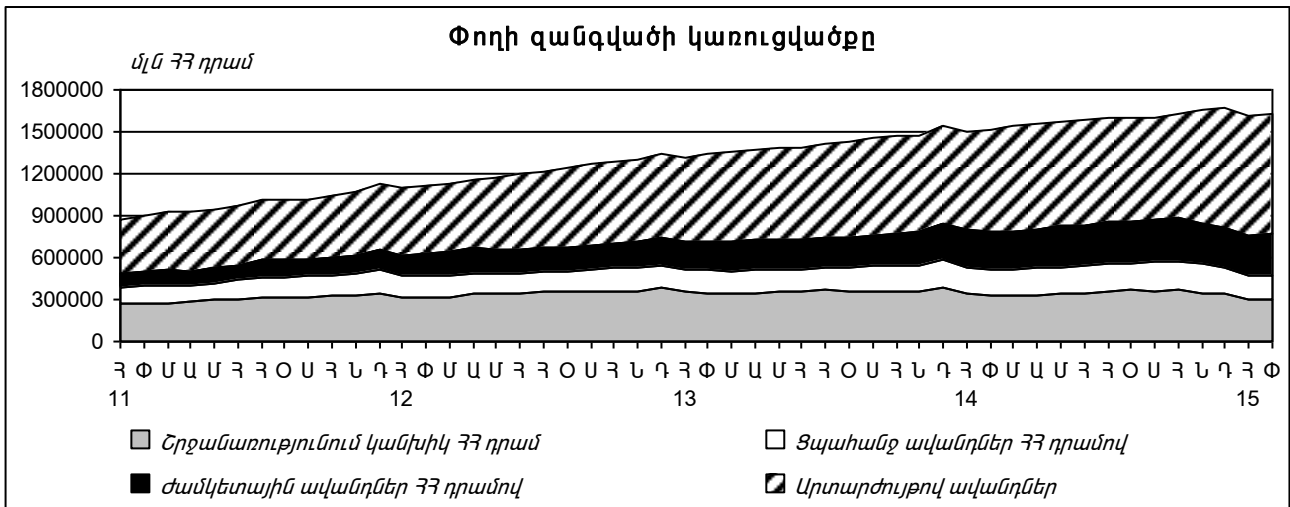
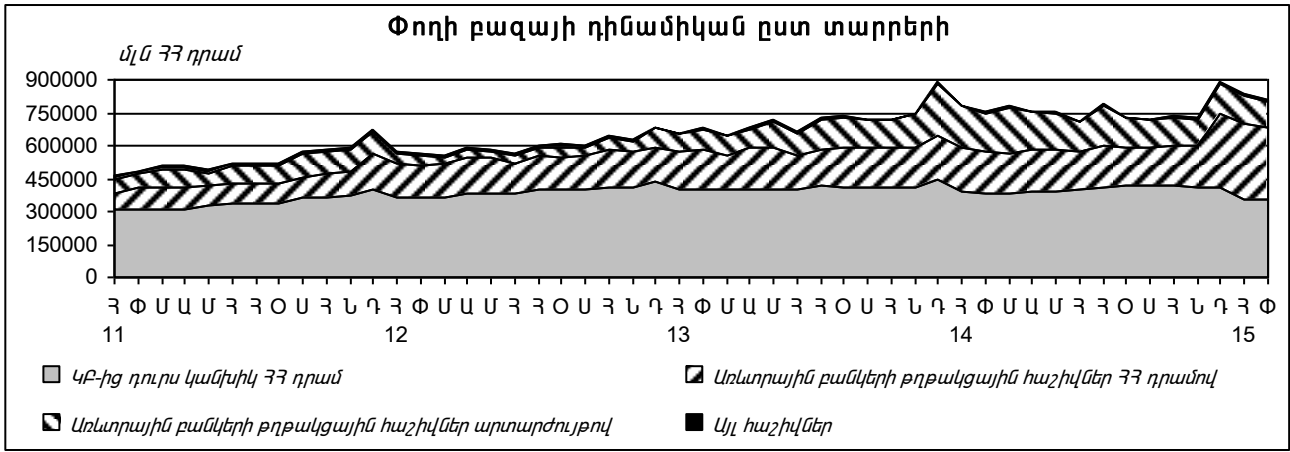
² M1-ն ընդգրկում է շրջանառությունում կանխիկ թՅ դրամը և ռեզիդենտների թՅ դրամով ցպահանջ ավանդները (ներառյալ՝ հաշիվները) և փոխառությունները:

³ M2-ը դրամային զանգվածն է, ընդգրկում է M1-ը և ռեզիդենտների թՅ դրամով ժամկետային ավանդները և փոխառությունները:

⁴ M2X-ը փողի զանգվածն է, ընդգրկում է M2-ը և ռեզիդենտների արտարժույթով ավանդները (ներառյալ՝ հաշիվները) և փոխառությունները:

⁵ Փողի զանգվածի (M2X) և փողի բազայի հարաբերակցությունն ամսվա վերջի դրությամբ:

⁶ Դրամային զանգվածի (M2) և փողի բազայի դրամային բաղադրիչների հանրագումարի հարաբերակցությունն ամսվա վերջի դրությամբ:

ՄԵԶՈՆԱՅՆՈՐԵՆ ՀԱՐԹԵՑՎԱԾ ՓՈՂԻ ԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐ¹

մլն ՀՀ դրամ

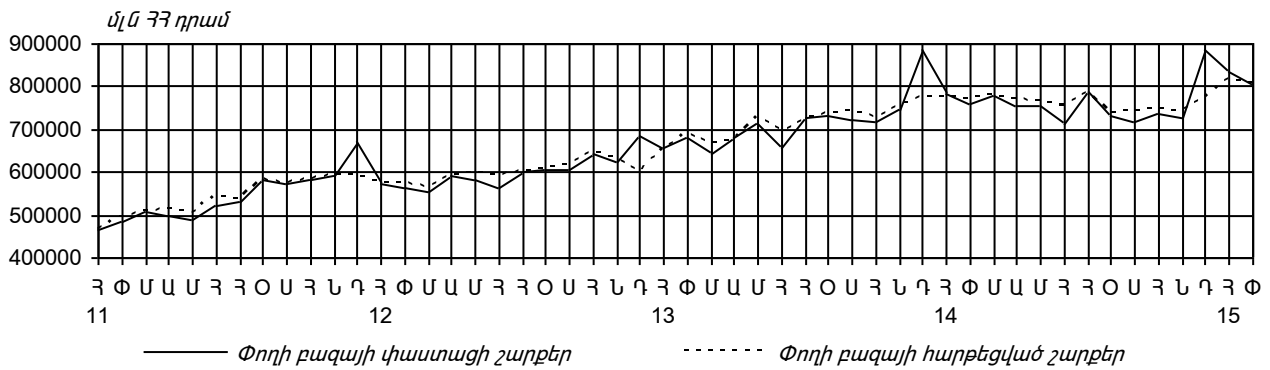
Ժամկետ	Փողի բազա	Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	M1	M2	M2X
2014					
Հունվար	775528	347412	540199	805371	1506049
Փետրվար	767193	345862	537678	803251	1521983
Մարտ	779965	346075	533420	804818	1540685
Ապրիլ	768103	348594	546306	817480	1558493
Մայիս	765638	349374	546081	830438	1579862
Հունիս	755014	352032	550924	843076	1595356
Հուլիս	784154	349393	550852	851979	1599276
Օգոստոս	738340	355405	548786	855534	1606434
Սեպտեմբեր	739065	352907	548443	864037	1599525
Հոկտեմբեր	745869	352190	552801	871640	1625640
Նոյեմբեր	741413	339468	532040	838986	1646509
Դեկտեմբեր	769928	343826	541309	784645	1638777
2015					
Հունվար	814285	316685	497707	782567	1630150
Փետրվար	806307	318488	502297	787929	1634703

¹ Փողի ագրեգատները ներկայացված են սեզոնայնությունից զտված տեսքով:

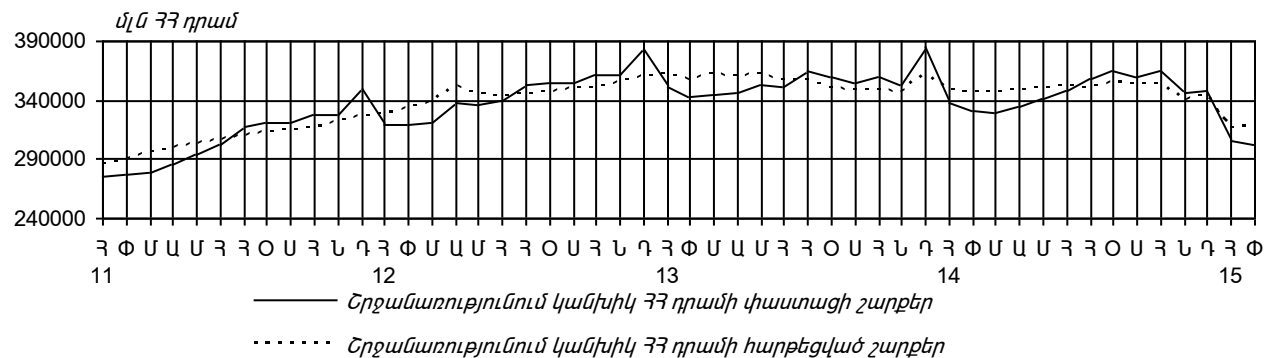
Ընդ որում, յուրաքանչյուր տարի փողի ագրեգատների հարթեցված շարքերը վերանայվում են և հրապարակվում «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամենամսյա պարբերականի տարվա առաջին համարում:

Շարքերի սեզոնային հարթեցումն իրականացվել է՝ օգտագործելով *Census X-12-ARIMA* հարթեցման եղանակը:

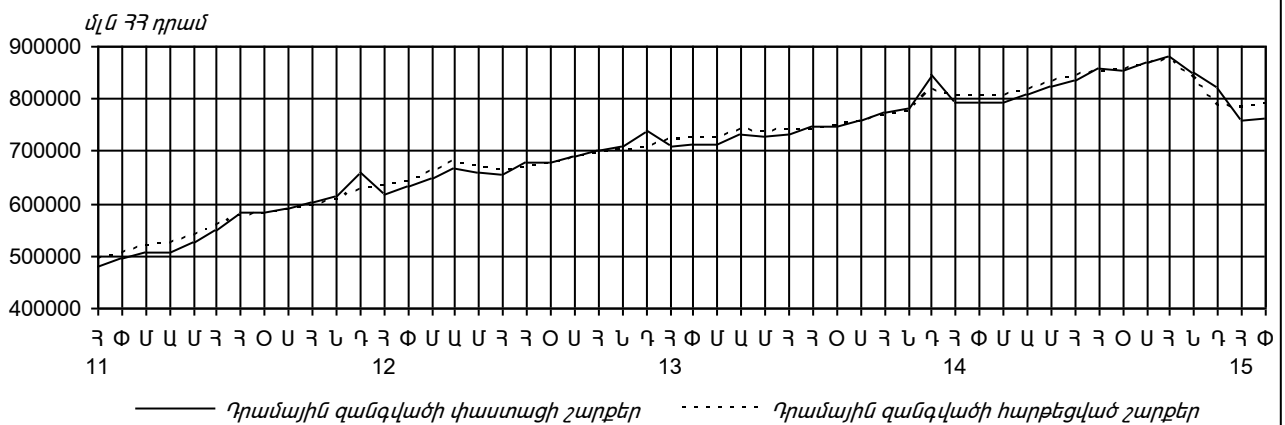
Փողի բազայի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

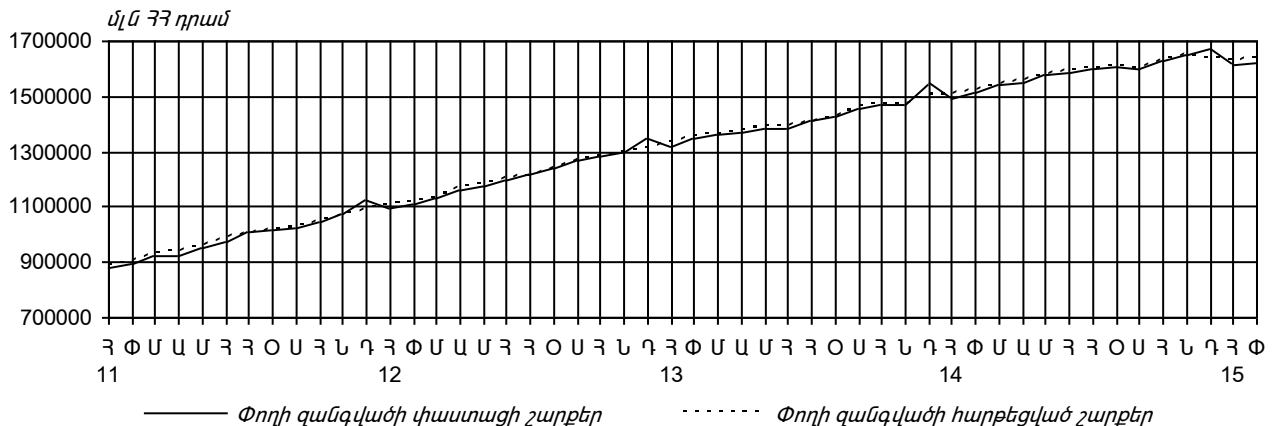
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

Դրամային զանգվածի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

Փողի զանգվածի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2014	2015	
	Դ ²	Հ	Փ
<i>(մնացորդը ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)</i>			
ՁՈՒՏ ՄԻՋԱՋԱՅԻՆ ՊԱՂՈՒՍՆԵՐ¹	392796	346451	310114
ՁՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	493969	486946	496959
Կառավարություն	-102138	-120742	-93258
Բանկեր	312508	321451	301287
այդ թվում՝ ռեպո համաձայնագրեր	182603	221522	202672
ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի ներգրավման սվոպ	0	0	0
Դրամական միջոցների ներգրավում (-)	0	-2701	0
Դրամական միջոցների ներգրավման սակարկություններ (-)	0	0	0
Հակադարձ ռեպո (-)	0	0	0
ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի տրամադրման սվոպ (-)	-5813	-5862	-11902
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	0	0	0
Ձուտ այլ ակտիվներ	283599	286238	288930
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	886765	833398	807073
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	412345	355649	351813
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ ՀՀ դրամով	334554	346979	334148
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ արտարժույթով	135944	125231	115000
Այլ հաշիվներ	3922	5538	6113
Այլ հաշիվներ ՀՀ դրամով	3167	4860	5299
Այլ հաշիվներ արտարժույթով	755	679	814
<i>(փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)</i>			
ՁՈՒՏ ՄԻՋԱՋԱՅԻՆ ՊԱՂՈՒՍՆԵՐ	-	-46345	-36338
ՁՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	-7023	10013
Կառավարություն	-	-18604	27485
Բանկեր	-	8942	-20164
այդ թվում՝ ռեպո համաձայնագրեր	-	38919	-18850
Դրամական միջոցների ներգրավում (-)	-	2701	-2701
Դրամական միջոցների ներգրավման սակարկություններ (-)	-	0	0
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	-	0	0
Ձուտ այլ ակտիվներ	-	2639	2692
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	-	-53368	-26325
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-56696	-3836
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ ՀՀ դրամով	-	12425	-12832
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ արտարժույթով	-	-10713	-10232
Այլ հաշիվներ	-	1616	574
Այլ հաշիվներ ՀՀ դրամով	-	1693	439
Այլ հաշիվներ արտարժույթով	-	-77	135
<i>(տոկոսային փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)</i>			
ՁՈՒՏ ՄԻՋԱՋԱՅԻՆ ՊԱՂՈՒՍՆԵՐ	-	-11.8	-10.5
ՁՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	-1.4	2.1
Կառավարություն	-	-18.2	22.8
Բանկեր	-	2.9	-6.3
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	-	0.0	0.0
Ձուտ այլ ակտիվներ	-	0.9	0.9
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	-	-6.0	-3.2
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-13.7	-1.1
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ ՀՀ դրամով	-	3.7	-3.7
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ արտարժույթով	-	-7.9	-8.2
Այլ հաշիվներ	-	41.2	10.4

¹ Ձուտ միջազգային պահուստները (ՁՄՊ) իրենցից ներկայացնում են փոխարկելի արտարժույթով արտաքին ակտիվների և փոխարկելի արտարժույթով ու դրամով արտաքին պարտավորությունների տարբերությունը: ՁՄՊ-ն հաշվարկված է ծրագրային փոխարժեքներով՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 410.00 դրամ, 1 ՀՓԻ = 1.5147 ԱՄՆ դոլար, 1 եվրո = 1.3275 ԱՄՆ դոլար, 1 ՄԲ ֆունտ ստեռլինգ = 1.5313 ԱՄՆ դոլար:

² Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
ԶԱՍ (փոխարկելի արտարժույթով)	-810547	-771453	-738820
Արտաքին ակտիվներ փոխարկելի արտարժույթով	250404	244347	257670
Արտաքին պարտավորություններ փոխարկելի արտարժույթով (-)	-971748	-925733	-907536
Արտաքին պարտավորություններ ՀՀ դրամով (-)	-89203	-90067	-88954
ԶՆԱ	2147192	2102706	2088468
Զուտ պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	181612	198438	200254
Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	236878	253167	255073
Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ (-)	-55266	-54729	-54819
Զուտ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	232350	210581	201297
Պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	533379	523017	496695
Պարտավորություններ ԿԲ նկատմամբ (-)	-301029	-312436	-295398
Տնտեսություն	2138789	2100319	2088979
Ձեռնարկություններ	1215333	1187245	1180072
Դրամով	179452	183365	183559
Արտարժույթով	1028614	997553	990222
Արժեթղթեր	7267	6326	6291
Տնային տնտեսություններ	824210	816657	811867
Դրամով	513361	507167	497029
Արտարժույթով	310849	309491	314838
Շահույթ չի ետապնդող կազմակերպություններ	64186	62098	62371
Դրամով	7264	5315	4695
Արտարժույթով	56922	56783	57676
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	35060	34319	34668
Դրամով	25954	24576	25810
Արտարժույթով	9105	9742	8858
Զուտ այլ ակտիվներ	-405559	-406632	-402061
Արտաքին ակտիվներ ՀՀ դրամով	29315	31228	30462
Արտաքին ակտիվներ ոչ փոխարկելի արտարժույթով	371	334	855
Արտաքին պարտավորություններ ոչ փոխարկելի արտարժույթով (-)	-18	-22	-36
Ներդրումներ փայաբաժիններում	14058	10233	10225
Միջբանկային պահանջներ	69364	62805	51687
Այլ ակտիվներ	202757	204208	207890
Միջբանկային պարտավորություններ (-)	-67995	-59739	-47683
Բանկերի կողմից թողարկված պարտատոմսեր (-)	-1848	-1844	-1864
Կապիտալ հաշիվներ (-)	-468977	-475961	-480233
Այլ պարտավորություններ (-)	-182586	-177872	-173366
ԱՎԱՆՂՆԵՐ	1336645	1331254	1349648
Դրամով ավանդներ	480659	474911	489854
Ցպահանջ ավանդներ	180789	166712	171095
Ժամկետային ավանդներ	299870	308199	318759
Արտարժույթով ավանդներ	855986	856342	859794
Ցպահանջ ավանդներ	209092	213027	218128
Ժամկետային ավանդներ	646895	643316	641666

ՀՀ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

ՆԼՈՐ ԴՅ ՈՐԱՄ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
ԶԱՍ (փոխարկելի արտարժույթով)	-66575	-68245	-65108
Արտաքին ակտիվներ փոխարկելի արտարժույթով	1188	1551	1319
Արտաքին պարտավորություններ փոխարկելի արտարժույթով (-)	-49067	-51347	-48351
Արտաքին պարտավորություններ ԴՀ դրամով (-)	-18696	-18449	-18076
ԶՆԱ	97764	99613	96255
Զուտ պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	-14994	-14914	-15071
Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	2640	2699	2525
Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ (-)	-17635	-17613	-17596
Զուտ պահանջներ ավանդային կազմակերպությունների նկատմամբ	53478	70161	79209
Պահանջներ ավանդային կազմակերպությունների նկատմամբ	83212	99576	107956
Պարտավորություններ ավանդային կազմակերպությունների նկատմամբ (-)	-29734	-29415	-28748
Տնտեսություն	174079	171700	169646
Ձեռնարկություններ	41101	40375	36459
Դրամով	13618	12993	12877
Արտարժույթով	21955	21791	18199
Արժեթղթեր	5527	5591	5383
Տնային տնտեսություններ	129283	128094	129987
Դրամով	91858	91235	92989
Արտարժույթով	37425	36859	36997
Շահույթ չի ետապնդող կազմակերպություններ	3041	3049	3060
Դրամով	1462	1466	1470
Արտարժույթով	1580	1583	1591
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	654	181	141
Դրամով	464	181	141
Արտարժույթով	190	0	0
Զուտ այլ ակտիվներ	-114799	-127333	-137529
Արտաքին ակտիվներ ԴՀ դրամով	113	118	169
Արտաքին ակտիվներ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով)	1	3	3
Արտաքին պարտավորություններ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով) (-)	0	0	0
Ներդրումներ փայաբաժիններում	4	4	4
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	6203	6099	6292
Այլ ակտիվներ	10084	10614	10571
Պարտավորություններ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ (-)	-6203	-6099	-6292
Թողարկված պարտատոմսեր (-)	-4044	-3274	-3301
Կապիտալ հաշիվներ (-)	-110578	-123877	-133741
Այլ պարտավորություններ (-)	-10379	-10921	-11234
ՓՈՒՍԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	31189	31368	31147
ԴՀ դրամով փոխառություններ	21187	21401	21041
Ցպահանջ փոխառություններ	487	479	480
Ժամկետային փոխառություններ	20701	20923	20561
Արտարժույթով փոխառություններ	10002	9967	10106
Ցպահանջ փոխառություններ	34	34	34
Ժամկետային փոխառություններ	9968	9932	10071

ՀՀ ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ¹

մլն ՀՀ դրամ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2014	2015	
	Դ ⁶	Հ	Փ
<i>(մնացորդը ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)</i>			
ՋՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ²	-484326	-493246	-493815
ՋՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	2158521	2107081	2115870
Կառավարություն	64479	62782	91925
Տնտեսություն	2309570	2269568	2257022
Ձեռնարկություններ և կազմակերպություններ	1256433	1227620	1216531
որից՝ կուտակված տոկոսներ	27146	28272	29012
Տնային տնտեսություններ	957361	948624	945716
որից՝ կուտակված տոկոսներ	13308	14954	15176
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	67228	65148	65431
որից՝ կուտակված տոկոսներ	592	738	833
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	28548	28176	29343
որից՝ կուտակված տոկոսներ	89	100	109
Զուտ այլ ակտիվներ	-215528	-225269	-233076
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ³	818277	760620	764335
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ⁴	1674196	1613834	1622055
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	348359	306359	302795
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով ⁵	182886	170327	175306
որից՝ կուտակված տոկոսներ	224	177	265
Ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	287032	283933	286234
որից՝ կուտակված տոկոսներ	7964	8156	8375
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	855918	853215	857720
Ցպահանջ ⁵	206625	208181	213980
որից՝ կուտակված տոկոսներ	39	35	66
Ժամկետային	649293	645034	643740
որից՝ կուտակված տոկոսներ	9294	9264	9594
<i>(փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)</i>			
ՋՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	-8921	-568
ՋՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	-51440	8789
Կառավարություն	-	-1697	29143
Տնտեսություն	-	-40002	-12546
Ձեռնարկություններ և կազմակերպություններ	-	-28814	-11089
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	1126	740
Տնային տնտեսություններ	-	-8737	-2908
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	1646	222
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	-	-2080	284
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	147	94
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	-	-372	1167
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	11	9
Զուտ այլ ակտիվներ	-	-9741	-7808
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ	-	-57658	3716
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ	-	-60361	8221
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-42000	-3564
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-12559	4979
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-47	88
Ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-3099	2301
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	192	218
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	-	-2703	4505
Ցպահանջ	-	1556	5799
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-4	30
Ժամկետային	-	-4260	-1294
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-30	331

(տողկոսային փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)			
ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	-1.8	-0.1
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	-2.4	0.4
Կառավարություն	-	-2.6	46.4
Տնտեսություն	-	-1.7	-0.6
Չեռնարկություններ և կազմակերպություններ	-	-2.3	-0.9
Տնային տնտեսություններ	-	-0.9	-0.3
Շահույթ չի ետապնդող կազմակերպություններ	-	-3.1	0.4
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	-	-1.3	4.1
Զուտ այլ ակտիվներ	-	-4.5	-3.5
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ՋԱՆԳԱԾ	-	-7.0	0.5
ՓՈՂԻ ՋԱՆԳԱԾ	-	-3.6	0.5
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-12.1	-1.2
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-6.9	2.9
Ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-1.1	0.8
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	-	-0.3	0.5
Ցպահանջ	-	0.8	2.8
Ժամկետային	-	-0.7	-0.2

¹ Ընդգրկված են ՀՀ կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ցուցանիշները:

² ՋԱԱ-ն իրենից ներկայացնում է փոխարկելի արտարժույթով ակտիվների և փոխարկելի արտարժույթով ու դրամով արտաքին պարտավորությունների տարբերությունը: Կենտրոնական բանկի ՋԱԱ-ն հաշվարկված է ծրագրային փոխարժեքներով (1 ԱՄՆ դոլար = 410.00 դրամ, 1 ՀՓԻ = 1.5147 ԱՄՆ դոլար, 1 եվրո = 1.3275 ԱՄՆ դոլար, 1 ՄԲ ֆունտ ստեռլինգ = 1.5313 ԱՄՆ դոլար), առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ՋԱԱ-ն՝ փաստացի փոխարժեքներով:

³ Ընդգրկում է կանխիկը շրջանառությունում, ռեզիդենտների՝ դրամով ցպահանջ և ժամկետային ավանդներն ու փոխառությունները:

⁴ Ընդգրկում է կանխիկը շրջանառությունում, ռեզիդենտների՝ դրամով ցպահանջ և ժամկետային ավանդներն ու փոխառությունները, արտարժույթային ավանդներն ու փոխառությունները:

⁵ Ներառյալ՝ հաշիվները:

⁶ Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ¹

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2014	2015	
	Դ ³	Հ	Փ
Կենտրոնական բանկի զուտ արտաքին ակտիվներ ²	437571	382199	339710
Համախառն արտաքին ակտիվներ	707450	644208	603793
Համախառն արտաքին պարտավորություններ (-)	-269879	-262009	-264083
Առևտրային բանկերի զուտ արտաքին ակտիվներ	-780879	-739914	-707539
Համախառն արտաքին ակտիվներ	280090	275909	288987
Համախառն արտաքին պարտավորություններ (-)	-1060970	-1015822	-996526
Վարկային կազմակերպությունների զուտ արտաքին ակտիվներ	-66460	-68124	-64936
Համախառն արտաքին ակտիվներ	1303	1672	1491
Համախառն արտաքին պարտավորություններ (-)	-67763	-69796	-66427
Ընդամենը	-409768	-425839	-432766

¹ ՀՀ կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների զուտ արտաքին ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են ինչպես փոխարկելի, այնպես էլ ոչ փոխարկելի արտարժույթներով և դրամով համախառն արտաքին ակտիվների և համախառն արտաքին պարտավորությունների տարբերությունը:

² ՀՀ ԿԲ զուտ արտաքին ակտիվները հաշվարկված են փաստացի փոխարժեքներով:

³ Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ չրջանառության գործառնությունները:

ԴՈՒԱՐԱՅՆԱՑՄԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

%

	D1	D2	D3	D4	D5
2014					
Դեկտեմբեր	50.7	63.9	54.5	74.4	65.9
2015					
Հունվար	52.1	64.1	56.7	74.5	65.6
Փետրվար	51.8	63.5	55.0	74.4	65.9

D1-ը ռեզիդենտների արտարժույթային ավանդների և փողի զանգվածի հարաբերակցությունն է:

D2-ը ռեզիդենտների արտարժույթային ավանդների և ռեզիդենտների ընդհանուր ավանդների հարաբերակցությունն է:

D3-ը ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց արտարժույթով ցպահանջ ավանդների կշիռն է ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց ընդհանուր ցպահանջ ավանդներում:

D4-ը ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց արտարժույթով ժամկետային ավանդների կշիռն է ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց ընդհանուր ժամկետային ավանդներում:

D5-ը ռեզիդենտ իրական հատվածին արտարժույթով տրամադրված վարկերի և ռեզիդենտ իրական հատվածին տրամադրված ընդհանուր վարկերի հարաբերակցությունն է:

ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐ

Ցուցանիշներ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
ԱՎԱՆՂՆԵՐ			
Մինչև 1 տարի ժամկետով			
Իրավաբանական անձանց			
ՀՀ դրամով	11.6	10.6	11.9
ԱՄՆ դոլարով	5.3	5.8	4.6
Ֆիզիկական անձանց			
ՀՀ դրամով	13.1	14.4	16.1
ԱՄՆ դոլարով	5.3	5.4	5.4
1 տարուց ավելի ժամկետով			
Իրավաբանական անձանց			
ՀՀ դրամով	12.7	9.6	14.2
ԱՄՆ դոլարով	6.6	7.1	7.5
Ֆիզիկական անձանց			
ՀՀ դրամով	13.3	15.5	15.0
ԱՄՆ դոլարով	7.3	7.1	7.1
ՎԱՐԿԵՐ			
Մինչև 1 տարի ժամկետով			
Իրավաբանական անձանց			
ՀՀ դրամով	12.9	14.1	15.2
ԱՄՆ դոլարով	9.3	8.9	9.8
Ֆիզիկական անձանց ¹			
ՀՀ դրամով	20.8	21.6	22.2
ԱՄՆ դոլարով	13.5	15.8	15.4
1 տարուց ավելի ժամկետով			
Իրավաբանական անձանց			
ՀՀ դրամով	14.7	12.5	14.1
ԱՄՆ դոլարով	10.9	11.0	10.2
Ֆիզիկական անձանց ¹			
ՀՀ դրամով	17.8	17.5	17.6
ԱՄՆ դոլարով	14.7	15.5	16.3
Ֆիզիկական անձանց հիփոթեքային վարկեր			
ՀՀ դրամով	11.9	11.5	11.3
ԱՄՆ դոլարով	12.2	12.9	13.1
Սպառողական վարկեր			
ՀՀ դրամով	19.2	19.5	19.9
ԱՄՆ դոլարով	14.8	16.0	16.3
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված պարտատոմսերի եկամտաբերությունը ^{2,3}			
Պետական կարծաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը ³	-	-	15.2
Պետական միջինժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը ³	12.5	-	-
Պետական երկարաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը ³	14.0	-	-

¹ Ներառում է ֆիզիկական անձանց հիփոթեքային, սպառողական և այլ վարկերի տոկոսադրույքները, ինչպես նաև ֆիզիկական անձ տնտեսավարող սուբյեկտներին տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքները:

² Ներառված են բոլոր ժամկետայնության արժեթղթերը:

³ Ներկայացված են առաջնային շուկայում տեղաբաշխված արժեթղթերի միջին կշռված եկամտաբերությունները:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՏՈԿՈՍԻ ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅՔԸ

Ժամկետ	Բանկային տոկոս
03.12.2002-03.02.2003	19.0
04.02.2003-30.03.2003	18.0
31.03.2003-05.05.2003	19.0
06.05.2003-12.06.2003	18.0
13.06.2003-29.06.2003	17.0
30.06.2003-02.11.2003	18.0
03.11.2003-08.12.2003	17.0
09.12.2003-02.02.2004	18.0
03.02.2004-03.03.2004	17.0
04.03.2004-04.05.2004	18.0
05.05.2004-03.06.2004	17.0
04.06.2004-02.11.2004	16.0
03.11.2004-07.12.2004	15.0
08.12.2004-02.05.2005	16.0
03.05.2005-27.06.2005	17.0
28.06.2005-07.08.2005	18.0
08.08.2005-31.10.2005	17.0
01.11.2005-08.03.2006	16.0
09.03.2006-05.07.2006	15.0
06.07.2006-31.07.2006	14.0
01.08.2006-28.08.2006	15.0
29.08.2006-02.11.2006	14.0
03.11.2006-28.12.2006	13.0
29.12.2006-28.02.2007	14.0
01.03.2007-01.07.2007	13.0
02.07.2007-02.12.2007	12.0
03.12.2007-06.10.2008	11.0
07.10.2008-20.01.2010	12.0
21.01.2010-08.11.2010	13.0
09.11.2010-	12.0

**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀՏ ԿԲ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ**

%

Գործողության ժամկետը	Գործառնության տեսակը		
	Վերաֆինանսավորման տոկոսադրույք (ռեպո)	Ներգրավվող ավանդներ	Լոնքարդային ռեպո ¹
12.12.2012-12.02.2013	8.00	6.50	9.50
13.02.2013-26.03.2013	8.00	6.50	9.50
27.03.2013-14.05.2013	8.00	6.50	9.50
15.05.2013-25.06.2013	8.00	6.50	9.50
26.06.2013-13.08.2013	8.00	6.50	9.50
14.08.2013-24.09.2013	8.50	7.00	10.00
25.09.2013-12.11.2013	8.50	7.00	10.00
13.11.2013-24.12.2013	8.00	6.50	9.50
25.12.2013-11.02.2014	7.75	6.25	9.25
12.02.2014-24.03.2014	7.50	6.00	9.00
25.03.2014-13.05.2014	7.50	6.00	9.00
14.05.2014-24.06.2014	7.25	5.75	8.75
25.06.2014-12.08.2014	7.00	5.50	8.50
13.08.2014-23.09.2014	6.75	5.25	8.25
24.09.2014-24.11.2014	6.75	5.25	8.25
25.11.2014-02.12.2014	6.75	5.25	10.25
03.12.2014-23.12.2014	6.75	5.25	21.00
24.12.2014-22.01.2015	8.50	7.00	20.00
23.01.2015-10.02.2015	9.50	8.00	17.00
11.02.2015-	10.50	9.00	14.50

¹ Մինչև 2010 թ. փետրվարը այս գործառնությունը կոչվել է Լոնքարդային վարկ:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀՏ ԿԲ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾԱՎԱԼԸ

մլն ՀՀ դրամ

Ժամկետը	Էլիմնական ռեպո ¹	Կառուցվածքային ռեպո ¹	Հավաքած ռեպո համաձայնագրեր ¹	Ներգրավվող ավանդներ ¹	Ավանդային սակարկություններ ¹	Լոնքարդային ռեպո ¹	Պետական պարտատոմսերի առջ	Պետական պարտ. վաճառք
2014								
Դեկտեմբեր	120000	-	-	-	-	2656992	882	-
2015								
Հունվար	120000	-	-	2700	-	2359847	-	-
Փետրվար	450000	-	-	720	-	1854472	-	-

¹ Սարունները հանված չեն:

**ՀՀ ԿՐ ԿՈՂՄԻՅ ԿՆՔՎԱԾ ԱՌԺՈՒԹԱՅԻՆ ՄՎՈՊ ԳՈՐԾԱՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԾԱՎԱԼ ՆԵՐՇ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐՇ**

հազար ԱՄՆ դոլար

Ժամկետ	Արտարժույթի տրամադրման սվտայի ծավալը ¹	Միջին կշռված տոկոսադրույթը	Արտարժույթի ներգրավման սվտայի ծավալը ¹	Միջին կշռված տոկոսադրույթը
2014				
Դեկտեմբեր	589470	20.92	11000	10.00
2015				
Հունվար	-	-	-	-
Փետրվար			12500	10.5

հազար եվրո

Ժամկետ	Արտարժույթի տրամադրման սվտայի ծավալը ¹	Միջին կշռված տոկոսադրույթը	Արտարժույթի ներգրավման սվտայի ծավալը ¹	Միջին կշռված տոկոսադրույթը
2014				
Դեկտեմբեր	58460	20.88	-	-
2015				
Հունվար	-	-	-	-
Փետրվար	-	-	-	-

¹ Մարումները հանված չեն:

ՈՒՊՈ ՇՈՒԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԸ¹

Ցուցանիշներ	մինչև 7 օր		8 – 14 օր		15 – 28 օր		29 օր և ավելի		Ընդամենը		որից՝ միջբանկային գործարքներ	
	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%
2015												
Հունվար	59733	21.74	22352	20.88	3083	16.77	5938	12.61	91106	20.77	1600	17.13
Առավելագույն տոկոսադրույթ		24.00		24.00		21.00		21.00		24.00		20.50
Նվազագույն տոկոսադրույթ		12.75		15.00		10.00		9.00		9.00		15.00
Ստանդարտ շեղում		2.42		2.03		4.25		2.78		2.7		2.66
Փետրվար	72076	17.30	19585	17.13	3458	17.09	5855	12.20	100974	16.97	-	-
Առավելագույն տոկոսադրույթ		22.00		21.00		21.00		19.00		22.00		-
Նվազագույն տոկոսադրույթ		13.75		14.00		14.00		10.50		10.50		-
Ստանդարտ շեղում		1.95		1.75		1.51		3.50		1.96		-
Ընդամենը	131810	19.32	41937	19.13	6540	16.94	11793	12.41	192080	18.77	1600	17.13
Առավելագույն տոկոսադրույթ		24.00		24.00		21.00		21.00		24.00		20.50
Նվազագույն տոկոսադրույթ		12.75		14.00		10.00		9.00		9.00		15.00
Ստանդարտ շեղում		3.14		2.79		2.83		3.11		3.14		2.66

¹ Զի ներառում ռեպո շուկայում ՀՀ ԿՐ գործառնությունները:

**ՄԻՋՔԱՆԿԱՅԻՆ ԲՈՐՄԱՅԱԿԱՆ ՎԱՐԿԵՐԻ ԾԱՎԱԼԸ ԵՎ ՄԻՋԻՆ
ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔԸ**

Ամսաթիվ	Վարկային ռեսուրսների ծավալ (միջին օրական) (մլն ՀՀ դրամ) ¹	Վարկային ռեսուրսների տոկոսադրույք (%)
2014		
Հունվար	15769	7.67
Փետրվար	23683	7.55
Մարտ	28198	7.44
Ապրիլ	33286	7.41
Մայիս	31562	7.12
Հունիս	23169	6.40
Հուլիս	21920	7.01
Օգոստոս	31238	6.50
Սեպտեմբեր	32307	6.59
Հոկտեմբեր	29962	6.62
Նոյեմբեր	29416	7.22
Դեկտեմբեր	8381	20.07
2015		
Հունվար	2083	24.00
Փետրվար	1667	22.27

¹ Ամսվա ընթացքում տրամադրված վարկային ռեսուրսների ծավալը հարաբերած է 21-ի:

**ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԻՅ ՆԵՐԳՐԱՎԱԾ
ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԵՎ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ԾԱՎԱԼ ՆԵՐՔ ԵՎ
ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ (ՓԵՏՐՎԱՐ 2015)**

հազար միավոր

Ցուցանիշներ	Մինչև 15 օր					16-30 օր					31-60 օր				
	Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ			
		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում
Վարկեր															
Իրավաբանական անձանց															
ՀՀ դրամով	1110329	14.6	18.0	19.2	1.7	2065392	10.0	15.4	22.0	2.9	4660297	10.9	13.7	24.0	3.0
ԱՄՆ դոլարով	3114	9.0	9.4	16.0	2.7	8570	8.3	9.8	18.6	3.1	26173	7.8	9.3	16.0	2.4
Եվրոյով	0	0	0	0	0	28	16.8	17.0	18.7	0.8	3	16.0	16.0	16.0	0.0
Ֆիզիկական անձանց															
ՀՀ դրամով	98640	12.0	20.2	24.0	3.3	1112876	11.5	21.8	24.0	3.3	761043	11.6	21.9	24.0	3.3
ԱՄՆ դոլարով	52	7.5	13.4	21.4	4.3	1089	8.3	18.2	22.0	3.3	306	8.5	16.5	21.8	2.9
Եվրոյով	15	15.9	15.9	15.9	0.0	62	15.8	16.8	20.0	1.6	47	12.4	16.0	20.0	1.9
Ավանդներ															
Իրավաբանական անձանցից															
ՀՀ դրամով	1329000	6.5	14.5	18.0	4.5	1779435	7.0	14.0	17.3	2.5	6538891	2.0	6.7	18.0	4.2
ԱՄՆ դոլարով	1914	2.8	6.7	11.0	5.8	7192	0.2	1.0	2.1	0.7	1091	2.3	5.3	7.5	1.7
Եվրոյով	0	0	0	0	0	555	1.5	1.6	1.6	0.1	35	4.0	4.0	4.0	0.0
Ֆիզիկական անձանցից															
ՀՀ դրամով	385165	1.0	13.0	15.3	4.0	1847236	4.5	13.8	18.0	3.6	2155097	6.3	15.0	17.0	3.1
ԱՄՆ դոլարով	20	0.3	8.0	9.0	2.9	7629	0.1	3.3	9.5	2.6	4094	0.4	3.5	9.0	2.3
Եվրոյով	5	6.0	6.0	6.0	0.0	589	0.1	1.3	2.0	0.8	487	1.5	2.6	6.0	1.1

Ցուցանիշներ	61-90 օր					91-180 օր					181 օրից 1 տարի				
	Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ			
		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում
Վարկեր															
Իրավաբանական անձանց															
ՀՀ դրամով	4404939	13.0	16.4	22.0	2.6	894548	12.0	15.5	24.0	2.8	3350751	12.1	14.8	21.0	2.1
ԱՄՆ դոլարով	20632	8.0	10.7	16.0	1.6	17964	8.0	9.1	16.0	2.5	12925	8.6	10.6	16.2	1.8
Եվրոյով	1901	7.0	9.7	13.0	2.3	561	8.2	9.1	16.0	2.4	1316	6.6	7.2	19.2	3.6
Ֆիզիկական անձանց															
ՀՀ դրամով	1390081	12.0	22.4	24.0	2.8	6361078	12.2	23.1	24.0	3.0	6803103	14.3	21.4	23.8	2.3
ԱՄՆ դոլարով	973	10.3	17.0	19.4	2.2	7176	11.3	14.8	22.0	2.4	3396	9.3	15.2	22.3	3.2
Եվրոյով	16	13.0	13.8	16.0	1.1	279	7.7	10.8	21.0	3.7	116	9.5	15.6	19.7	2.4
Ավանդներ															
Իրավաբանական անձանցից															
ՀՀ դրամով	758373	14.0	15.3	18.0	1.0	1489210	7.5	13.6	19.0	3.7	9005418	8.0	14.4	18.0	3.3
ԱՄՆ դոլարով	6399	2.0	3.0	3.8	0.9	13193	2.1	2.8	8.0	1.7	14361	3.5	8.5	11.0	1.8
Եվրոյով	97	4.5	4.5	4.5	0.0	0	0	0	0	0	10014	2.5	4.8	4.8	1.6
Ֆիզիկական անձանցից															
ՀՀ դրամով	2545353	5.0	15.9	18.0	3.7	5579617	7.5	17.1	18.0	3.2	8045001	7.6	16.4	17.6	2.8
ԱՄՆ դոլարով	4692	1.5	3.4	9.4	2.4	11040	1.7	6.2	9.0	1.9	25406	3.0	6.4	9.4	1.5
Եվրոյով	432	1.1	2.7	6.5	1.4	1414	0.3	4.7	7.0	1.8	2485	0.3	4.9	7.0	1.6

Ցուցանիշներ	1-5 տարի					5 տարուց ավելի				
	Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ			
		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում
Վարկեր										
Իրավաբանական անձանց										
ՀՀ դրամով	7245880	12.5	14.1	24.0	3.0	134466	9.5	13.0	19.2	3.3
ԱՄՆ դոլարով	46766	9.0	10.1	17.8	1.8	4560	8.5	11.5	18.0	2.4
Եվրոյով	4952	7.5	8.6	22.5	3.3	279	11.0	11.4	16.8	3.1
Ֆիզիկական անձանց										
ՀՀ դրամով	15101908	12.0	18.5	23.4	2.5	7183628	9.5	15.6	21.6	3.3
ԱՄՆ դոլարով	20071	10.5	16.6	20.7	2.5	6597	8.0	15.5	20.8	3.1
Եվրոյով	1014	10.8	16.7	21.0	2.7	311	13.2	16.0	20.7	2.3
Ավանդներ										
Իրավաբանական անձանցից										
ՀՀ դրամով	1488909	9.5	15.3	17.9	2.5	253843	5.5	7.4	7.8	1.1
ԱՄՆ դոլարով	22596	5.0	7.7	8.0	0.9	3000	6.0	6.0	6.0	0.0
Եվրոյով	2091	3.1	5.7	6.0	1.6	0	0	0	0	0
Ֆիզիկական անձանցից										
ՀՀ դրամով	4365467	9.3	15.0	17.8	2.3	65163	7.0	12.0	14.0	2.0
ԱՄՆ դոլարով	46255	3.8	7.1	9.5	1.4	220	5.0	6.2	10.0	1.3
Եվրոյով	3942	3.0	4.6	7.0	1.1	0	0	0	0	0

**ԲԱՆԿԵՐԻ ԵՎ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ՓԵՏՐՎԱՐ
ԱՄՍՎԱԸՆԹԱՅԹՈՒՄ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐՆԵՐՆ ԸՍՏ
ՄԱՐԶԵՐԻ ¹**

Մարզ	ՀՀ դրամ											
	Ընդամենը				որից՝ բանկեր				որից՝ վարկային կազմակերպություններ			
	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք
Գեղարքունիք	23.6	20.1	14.5	21.0	23.7	16.7	14.8	21.6	22.2	20.9	14.2	20.4
Արագածոտն	22.2	21.6	12.7	20.8	23.8	22.3	12.3	19.2	21.4	21.5	15.0	21.3
Արարատ	22.7	20.1	13.3	19.8	23.8	17.0	14.2	18.9	17.7	21.0	12.7	20.3
Արմավիր	20.5	19.8	11.5	19.4	21.8	18.9	11.3	19.3	16.2	19.9	12.7	19.5
Լոռի	22.2	22.0	11.8	21.4	22.2	22.2	11.8	20.0	22.2	22.0	0.0	22.0
Սյունիք	23.1	21.8	12.2	21.0	23.0	19.5	12.1	19.7	24.0	22.0	14.0	21.9
Տավուշ	23.6	20.0	12.9	19.7	23.6	15.0	13.1	16.8	18.0	21.8	12.0	21.6
Վայոց ձոր	21.0	18.6	10.6	17.9	20.2	24.0	14.8	19.9	24.0	17.5	6.0	16.5
Կոտայք	20.3	18.9	12.3	17.3	20.2	16.4	12.3	15.8	21.3	22.2	0.0	22.2
Շիրակ	22.1	23.0	8.8	22.5	22.0	21.8	14.0	21.9	24.0	23.4	7.5	23.0
Երևան	20.7	18.6	12.3	18.9	20.7	16.8	12.3	18.8	20.4	23.4	12.4	19.7
Ընդամենը	20.8	19.7	12.3	19.2	20.8	17.4	12.3	18.9	20.4	21.5	12.3	20.4

Մարզ	Արտարժույթ											
	Ընդամենը				որից՝ բանկեր				որից՝ վարկային կազմակերպություններ			
	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք
Գեղարքունիք	15.1	17.0	16.2	16.2	15.1	17.4	16.2	16.2	0.0	16.0	0.0	16.0
Արագածոտն	14.6	16.7	17.2	16.4	14.6	16.9	16.7	16.5	0.0	15.8	18.0	16.0
Արարատ	13.5	15.5	12.3	14.5	13.5	15.6	12.2	14.4	0.0	14.7	15.3	14.8
Արմավիր	10.5	12.1	12.3	11.6	10.5	11.9	12.3	11.5	0.0	16.1	0.0	16.1
Լոռի	14.3	15.8	12.4	15.2	14.3	16.0	12.1	15.1	0.0	15.4	16.0	15.4
Սյունիք	11.3	14.0	12.4	12.9	11.3	13.7	12.3	12.5	0.0	14.5	16.0	14.6
Տավուշ	14.3	15.6	16.7	15.4	14.3	15.3	18.4	15.3	0.0	16.1	10.0	15.8
Վայոց ձոր	12.0	14.4	12.5	13.8	12.0	13.8	12.5	13.2	0.0	15.9	0.0	15.9
Կոտայք	13.6	13.2	9.2	11.0	13.6	13.0	9.2	10.8	0.0	15.7	19.0	15.9
Շիրակ	14.6	16.6	16.6	15.8	14.6	16.5	17.5	15.8	0.0	16.8	15.2	16.1
Երևան	11.0	11.4	12.4	11.5	10.9	11.1	12.3	11.3	15.5	17.9	14.5	16.6
Ընդամենը	10.9	12.3	12.0	11.6	10.9	12.0	11.8	11.5	15.5	16.4	14.8	16.1

¹ Ներկայացված են վարկերի միջին կշռված տոկոսադրույքներն ըստ վարկային ռեզիստորի տվյալների:
 Վարկային ռեզիստորում հաշվառվում են 1.5 մլն ՀՀ դրամին համարժեք գումարը գերազանցող բոլոր տեսակի պարտավորությունները, ինչպես նաև դասակարգված բոլոր տեսակի պարտավորություններն առանց սահմանաչափի:
 Վարկերի մեջ ներառված են միայն վարկերը և վարկային գծերը:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՏԵՂԱԲԱՇՆՄԱՆ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ ԵՎ ԵԿԱՄՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ¹

Ժամկետ		1 – 3-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2015	Հունվար	-	-	-	-
	Փետրվար	7000	10666	7000	14.37

Ժամկետ		6-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2015	Հունվար	-	-	-	-
	Փետրվար	6000	14146	6000	16.61

Ժամկետ		9-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2015	Հունվար	-	-	-	-
	Փետրվար	4000	6531	4000	14.71

Ժամկետ		12-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2015	Հունվար	-	-	-	-
	Փետրվար	-	-	-	-

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻՋԻՆ ԺԱՄԿԵՏԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԺԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՏԵՂԱԲԱՇՆՄԱՆ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ ԵՎ ԵԿԱՄՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ¹

Ժամկետ		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2015	Հունվար	-	-	-	-
	Փետրվար	-	-	-	-

ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ԱՐԺԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՏԵՂԱԲԱՇՆՄԱՆ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ ԵՎ ԵԿԱՄՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ¹

Ժամկետ		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերությունը (%)
2015	Հունվար	-	-	-	-
	Փետրվար	-	-	-	-

¹ Եկամտաբերությունը հաշվարկված է տվյալ ժամկետայնության արժեքի եկամտաբերությունների կշռված միջինով:

ՊՊ ԵՐԿՐՈՐԴԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ ԳՈՐԾԱԴՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ¹

Ցուցանիշներ	մինչև 6 ամիս ²		6 ամսից 1 տարի ²		1 – 2 տարի ²		2 – 5 տարի ²		5 – 7 տարի ²		7-ից ավելի տարի ²		Ընդամենը	
	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%
2015														
Դուրյակար	150	8.86	311	10.46	900	9.74	1133	11.40	476	14.32	4735	13.73	7705	12.73
Առավելագույն տոկոսադրույք		9.30		12.92		10.30		13.64		14.70		15.42		15.42
Նվազագույն տոկոսադրույք		8.64		8.90		9.50		10.55		12.96		12.75		8.64
Ստանդարտ շեղում		0.47		2.21		0.37		0.80		0.96		0.81		1.76
Փետրվար	3278	16.31	1587	14.14	200	13.07	1483	12.48	5	13.23	5049	13.16	11602	14.09
Առավելագույն տոկոսադրույք		16.96		14.71		13.07		13.64		13.38		13.65		16.96
Նվազագույն տոկոսադրույք		14.00		14.00		13.07		9.94		12.90		12.76		9.94
Ստանդարտ շեղում		1.37		0.29				1.06		0.28		0.25		1.47
Ընդամենը	3428	15.98	1898	13.54	1100	10.35	2616	12.01	481	14.30	9784	13.44	19307	13.55
Առավելագույն տոկոսադրույք		16.96		14.71		13.07		13.64		14.70		15.42		16.96
Նվազագույն տոկոսադրույք		8.64		8.90		9.50		9.94		12.90		12.75		8.64
Ստանդարտ շեղում		2.26		1.87		1.22		1.14		0.77		0.51		1.80

¹ Ներառված չեն ԴՀ եվրոպարտատոմները:

² Մինչև մարտի մնացած ժամկետայնություն:

ՊԵՏԱԿԱՆ (ԳԱՆՁԱՊԵՏԱԿԱՆ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՂ ՆԵՐԻ ԿԱԴՈՒՅՎԱԾՔ¹

մլն ԴՀ դրամ

Ներդրողներ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
Ռեզիդենտներ ² , այդ թվում՝	289443	285016	288343
ԴՀ բանկեր	62769	35252	60802
Ոչ բանկ գործակալներ և դիլերներ	-	-	0
Ոչ բանկ ներդրողներ	34939	35273	37035
ԴՀ ԿԲ	191735	214491	190506
Ոչ ռեզիդենտներ	446	368	487
Ընդամենը	289890	285383	288830

¹ Ներառված չեն ԴՀ եվրոպարտատոմները: Տվյալները ներկայացված են անվանական արժեքով՝ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և ներառում են ռեպո համաձայնագրերով ձեռք բերված պետական պարտատոմները:

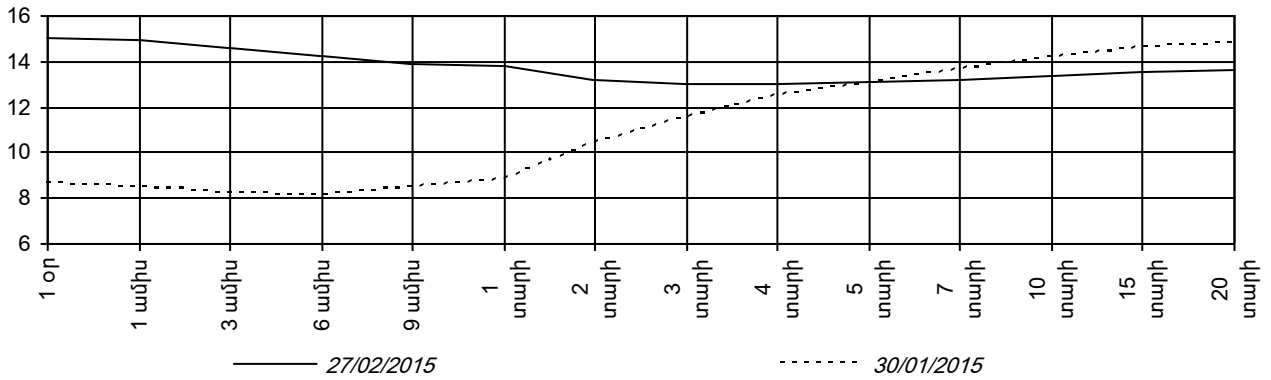
² Չեն ներառվում ԴՀ ֆինանսների նախարարության կողմից հետգնված պարտատոմները:

ՀՀ ԵՎՐՈՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐՈՎ ԵՐԿՐՈՐԴԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ
ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ¹

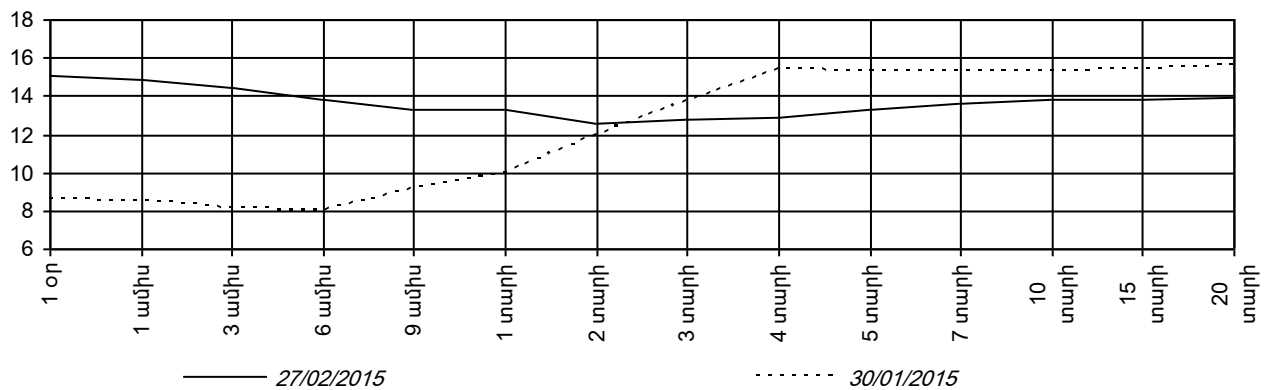
	Ծավալ (մլն ԱՄՆ դոլար)	%
2015		
Հունվար	32.3	6.33
Առավելագույն տոկոսադրույք		7.27
Նվազագույն տոկոսադրույք		5.51
Ստանդարտ շեղում		0.48
Փետրվար	24.2	6.63
Առավելագույն տոկոսադրույք		6.98
Նվազագույն տոկոսադրույք		6.20
Ստանդարտ շեղում		0.20
Ընդհանուր	56.5	6.46
Առավելագույն տոկոսադրույք		7.27
Նվազագույն տոկոսադրույք		5.51
Ստանդարտ շեղում		0.42

¹ ՀՀ Եվրոպաբարտառոմների մարման ժամկետը 7 տարի է:

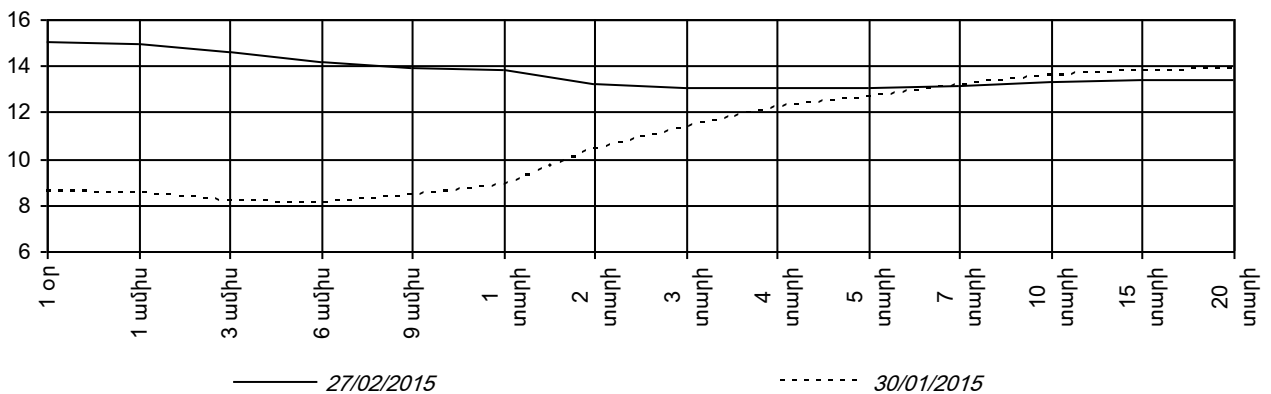
Արժեկտրոնային պարտատոմսերի սփոթ եկամտաբերության կոր

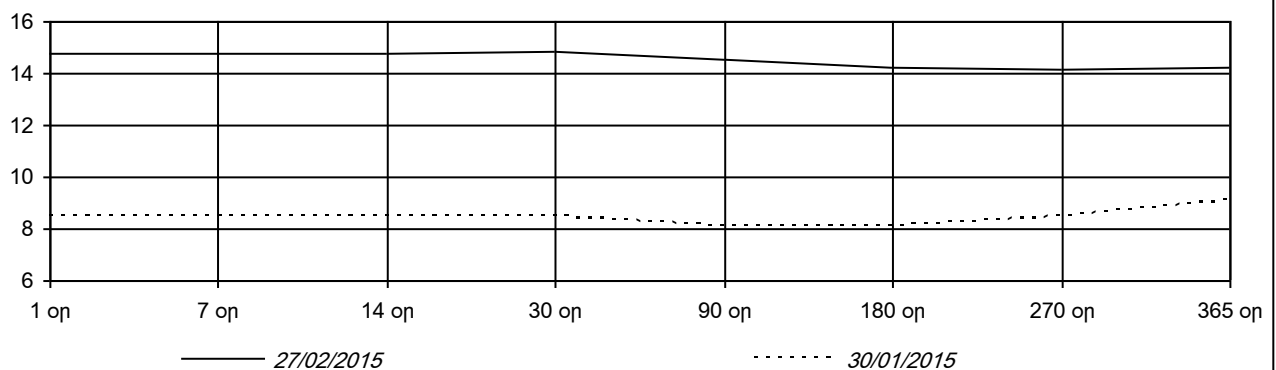
Արժեկտրոնային պարտատոմսերի ֆորվարդ եկամտաբերության կոր

Արժեկտրոնային պարտատոմսերի մինչև մարում եկամտաբերության կոր

Ձեռչատոկոսային պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր

**ՀՀ ԿԲ ԿՈՂՄԻՅԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ
ԳՈՐԾԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Ժամկետ	Առք		Վաճառք	
	Գումար (հազար ԱՄՆ դոլար)	Փոխարժեք (ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար)	Գումար (հազար ԱՄՆ դոլար)	Փոխարժեք (ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար)
2015				
Հունվար	-	-	84700	477.65
Փետրվար	-	-	56000	477.89

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ ԳՈՐԾԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ¹

Արժույթը	Արտարժույթի առք							
	Միջբանկ.		Բորսա		Ներքանկ.		Ընդամենը՝ առք	
	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք
2015								
ԱՄՆ դոլար								
Հունվար	102.70	477.45	4.00	470.74	264.08	474.09	370.78	474.99
Փետրվար	68.25	478.02	14.95	479.44	293.54	477.42	376.74	477.61
Ընդամենը	170.95	477.68	18.95	477.60	557.62	475.84	747.52	476.31
Եվրո								
Հունվար	-	-	-	-	19.97	548.78	19.97	548.78
Փետրվար	0.90	545.30	-	-	23.82	541.38	24.72	541.52
Ընդամենը	0.90	545.30	-	-	43.79	544.76	44.69	544.77

Արժույթը	Արտարժույթի վաճառք							
	Միջբանկ.		Բորսա		Ներքանկ.		Ընդամենը՝ վաճառք	
	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք	Ծավալ (մլն միավոր)	Փոխարժեք
2015								
ԱՄՆ դոլար								
Հունվար	101.20	477.44	4.00	470.74	332.70	477.45	437.90	477.39
Փետրվար	67.75	478.01	14.95	479.44	316.81	479.24	399.51	479.04
Ընդամենը	168.95	477.67	18.95	477.60	649.51	478.32	837.41	478.18
Եվրո								
Հունվար	-	-	-	-	33.09	561.16	33.09	561.16
Փետրվար	0.90	545.30	-	-	46.18	546.40	47.08	546.38
Ընդամենը	0.90	545.30	-	-	79.27	552.56	80.17	552.48

¹ Չեն ներառում ԿԲ արժույթային գործառնությունները:

**ՀՀ ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՈՐՄԱՅՈՒՄ ԱՐՏԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԾԱՎԱԼ ՆԵՐԸ**

Ժամկետ	Գործարքների քանակը	Գործարքների միջին կշռված փոխարժեքը	Գործարքների ծավալը (հազար միավոր)	
			ընդամենը	այդ թվում՝ բանկեր
2015				
ԱՄՆ դոլար				
Հունվար	29	470.74	4.00	4.00
Փետրվար	103	479.44	14.95	14.95
Ընդամենը	132	477.60	18.95	18.95
Եվրո				
Հունվար	-	-	-	-
Փետրվար	-	-	-	-
Ընդամենը	-	-	-	-

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՀՀ ԴՐԱՄ / ԱՄՆ ԴՈՒԱՐ ՄԻՋԻՆ ՓՈՆԱՐԺԵԸ

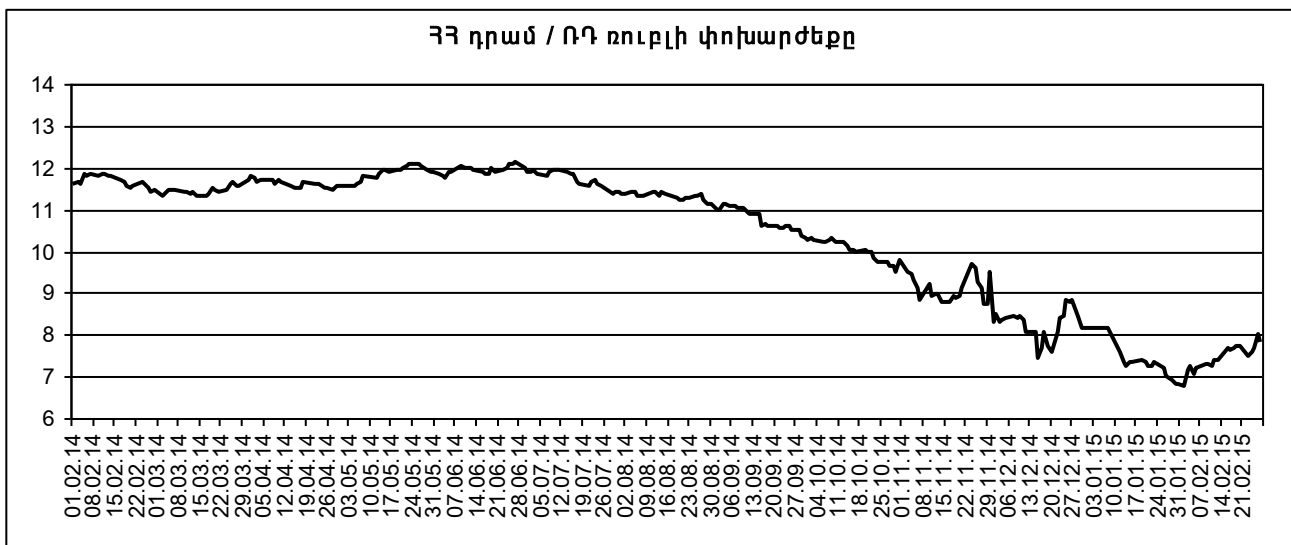
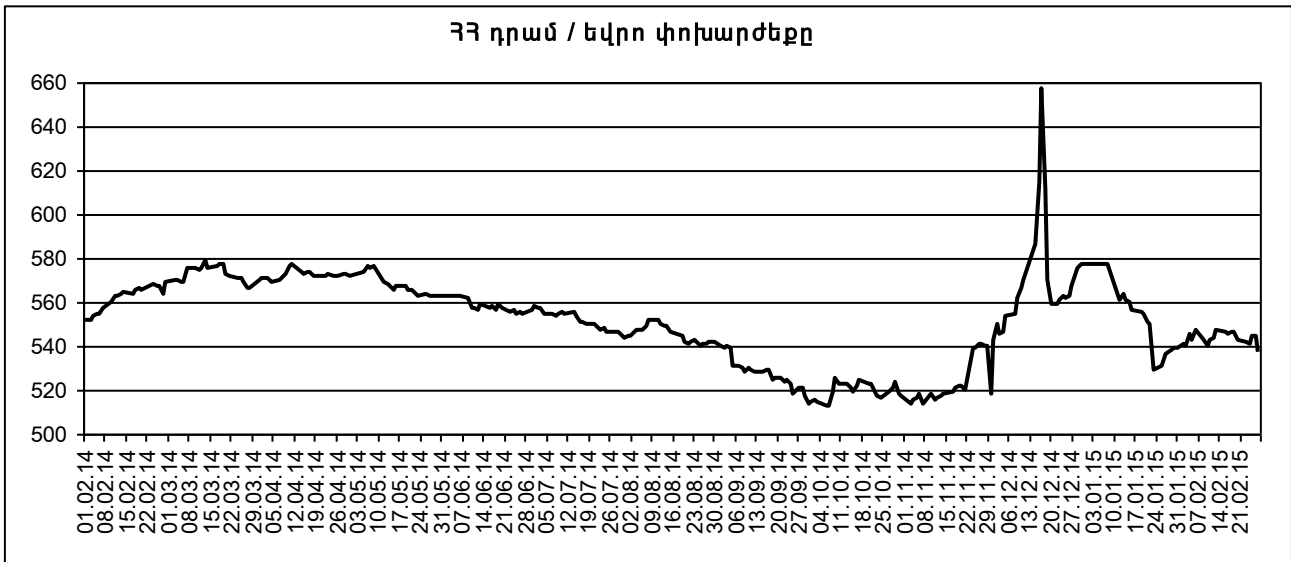
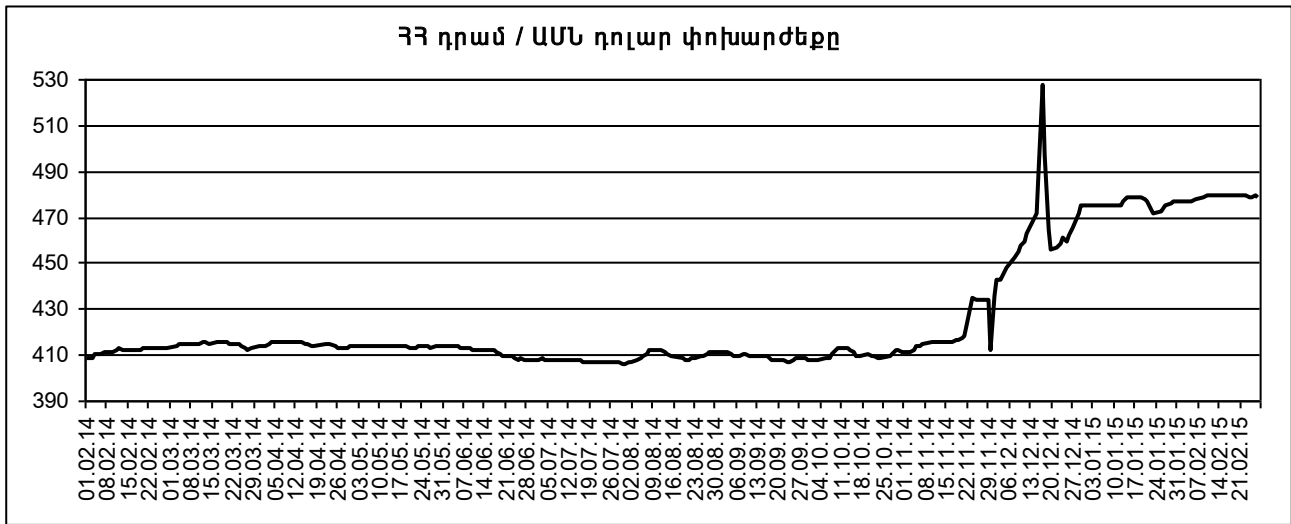
Ամսաթիվ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
1	435.26	-	-
2	442.33	-	476.64
3	442.48	474.97	476.23
4	443.83	474.97	476.51
5	447.86	474.97	476.51
6	-	-	477.46
7	-	-	-
8	452.50	474.97	-
9	455.08	-	478.62
10	457.31	-	478.85
11	459.09	-	479.47
12	462.81	474.93	479.05
13	-	477.04	478.91
14	-	478.09	-
15	471.78	478.24	-
16	490.34	478.45	478.83
17	527.20	-	479.06
18	497.00	-	479.48
19	464.57	478.28	479.16
20	455.75	477.91	478.95
21	-	476.39	-
22	456.17	473.04	-
23	458.51	471.02	478.91
24	461.10	-	478.63
25	459.30	-	478.72
26	461.58	472.10	479.11
27	465.09	474.48	478.76
28	-	-	-
29	471.46	475.56	-
30	474.97	476.74	-
31	474.97	476.74	-
Ժամանակահատվածի վերջ	474.97	476.74	478.76
Ժամանակահատվածի միջին	463.53	475.73	478.39

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՀՀ ԴՐԱՄ / ԵՎՐՈ ՄԻՋԻՆ ՓՈԽԱՐԺԵԶ

Ամսաթիվ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
1	542.55	-	-
2	549.95	-	540.84
3	545.45	577.47	539.76
4	546.58	577.47	545.75
5	553.91	577.47	542.65
6	-	-	546.88
7	-	-	-
8	554.72	577.47	-
9	561.84	-	542.95
10	566.65	-	540.33
11	570.33	-	542.76
12	575.04	561.08	543.29
13	-	563.34	547.30
14	-	561.23	-
15	585.95	560.31	-
16	614.20	556.34	546.01
17	656.94	-	545.27
18	611.86	-	546.13
19	570.17	555.52	545.95
20	559.34	554.95	542.65
21	-	551.14	-
22	559.36	549.72	-
23	561.03	529.14	541.74
24	562.68	-	540.95
25	562.23	-	544.16
26	562.85	530.88	544.99
27	567.13	536.78	537.12
28	-	-	-
29	575.61	537.95	-
30	577.47	539.38	-
31	577.47	539.38	-
Ժամանակահատվածի վերջ	577.47	539.38	537.12
Ժամանակահատվածի միջին	570.85	554.58	543.37

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՀՀ ԴՐԱՄ / ՌԴ ՈՈՒԲԱԻ ՄԻՋԻՆ ՓՈՆԱՐԺԵԸ

Ամսաթիվ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
1	8.32	-	-
2	8.49	-	6.79
3	8.30	8.15	7.14
4	8.34	8.15	7.24
5	8.39	8.15	7.07
6	-	-	7.22
7	-	-	-
8	8.43	8.15	-
9	8.40	-	7.28
10	8.42	-	7.31
11	8.36	-	7.26
12	8.07	7.58	7.40
13	-	7.33	7.39
14	-	7.25	-
15	8.04	7.36	-
16	7.46	7.35	7.70
17	7.70	-	7.64
18	8.08	-	7.67
19	7.74	7.41	7.74
20	7.60	7.34	7.74
21	-	7.23	-
22	8.07	7.25	-
23	8.39	7.36	7.50
24	8.46	-	7.59
25	8.81	-	7.68
26	8.78	7.21	8.00
27	8.85	7.01	7.84
28	-	-	-
29	8.42	6.91	-
30	8.15	6.83	-
31	8.15	6.83	-
Ժամանակահատվածի վերջ	8.15	6.83	7.84
Ժամանակահատվածի միջին	8.25	7.41	7.46

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՎԱՐԿԵՐՆԸ ՍՏ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ ¹

մլն ՀՀ դրամ

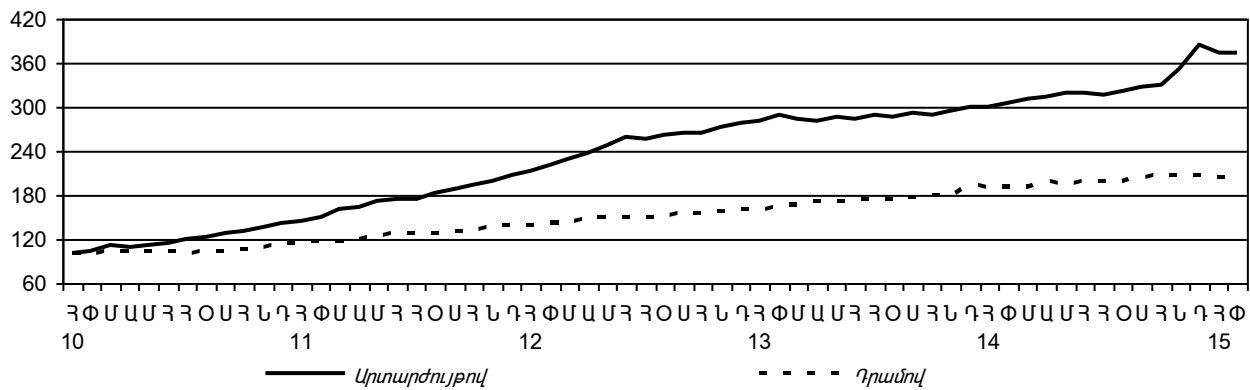
Վարկեր	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
Ուեզիդենտներին	2091377	2051013	2038616
Դրամով	714849	708129	698353
Արտարժույթով	1376528	1342884	1340263
Այդ թվում՝			
Ձեռնարկություններին	1181094	1152829	1144922
Դրամով	175480	179286	179147
Մասնավոր	173443	177291	177402
Պետական	2037	1995	1745
Արտարժույթով	1005615	973543	965776
Մասնավոր	986549	954847	946388
Պետական	19065	18696	19387
Տնային տնտեսություններին ²	812194	803098	798080
Դրամով	506312	499114	488876
Արտարժույթով	305882	303984	309204
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին	63628	61397	61580
Դրամով	7226	5281	4656
Արտարժույթով	56402	56116	56925
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններին	34460	33689	34034
Դրամով	25832	24448	25674
Արտարժույթով	8629	9241	8360
Ոչ ռեզիդենտներին ³	96979	83080	81224
Դրամով	15881	16833	16328
Արտարժույթով	81099	66247	64896
Ընդամենը՝ վարկեր (առանց կուտակված տոկոսների)	2188357	2134094	2119840
Ընդամենը՝ կուտակված տոկոսներ	42492	45197	46512
Ընդամենը՝ վարկեր (կուտակված տոկոսներով)	2230848	2179291	2166352

¹ Առանց կուտակված տոկոսների: Վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆակտորինգային, լիզինգային գործառնությունները և ռեպո համաձայնագրերը:

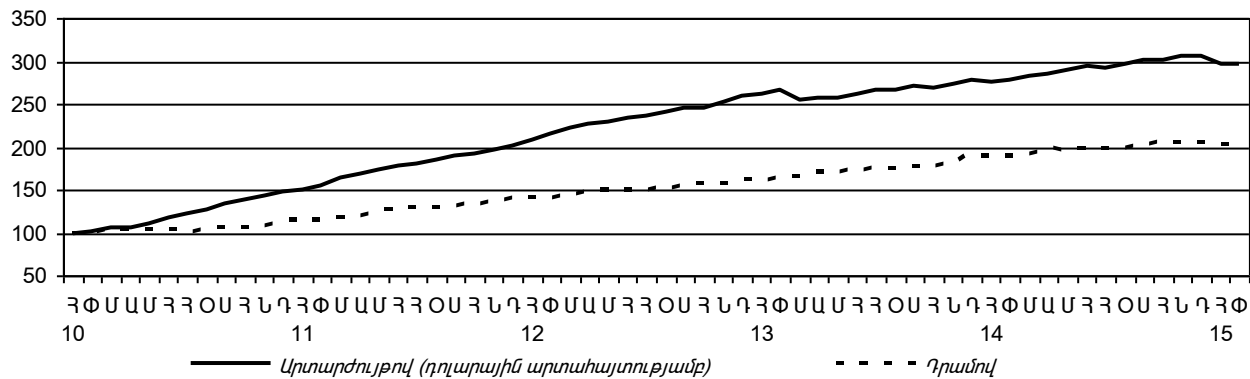
² Ներառյալ՝ բանկի աշխատակիցներին և բանկի հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը:

³ Ընդգրկված են ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններին, ձեռնարկություններին, տնային տնտեսություններին և շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին տրամադրված վարկերը:

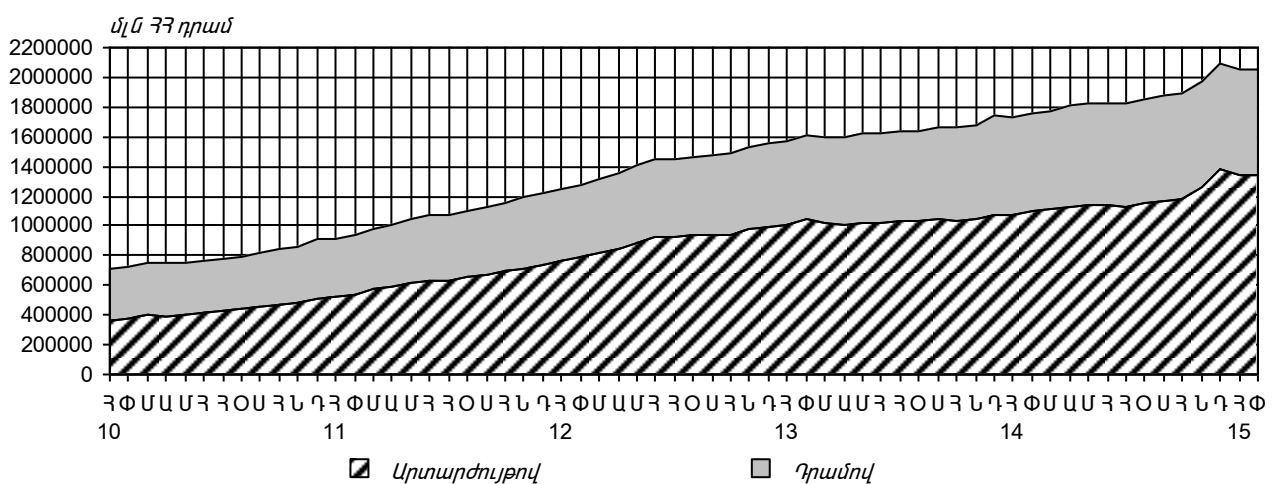
Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի վարքագիծն ըստ արժույթի (2010 թ. հունվարը = 100)

Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի վարքագիծն ըստ արժույթի (2010 թ. հունվարը = 100)

Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերն ըստ արժույթի

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐՆԸ ՍՏԺԱՄԼԵՏԱՅՆ ՈՒԹՅԱՆ¹

Ցուցանիշներ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
<i>մնացորդը (մլն ՀՀ դրամ)</i>			
Ժամկետային վարկային ներդրումներ	1994525	1940561	1916790
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	342391	312627	295433
երկարաժամկետ	1652135	1627935	1621357
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	123270	125512	129529
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	53110	51059	53139
երկարաժամկետ	70160	74453	76389
Ժամկետանց վարկային ներդրումներ	32531	35820	37525
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	20367	23990	25504
երկարաժամկետ	12164	11829	12021
Ընդամենը՝ վարկային ներդրումներ	2150326	2101893	2083843
<i>կշիռն ընդհանուր վարկային ներդրումներում (%)</i>			
Ժամկետային վարկային ներդրումներ	92.8	92.3	92.0
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	5.73	5.97	6.22
Ժամկետանց վարկային ներդրումներ	1.5	1.7	1.8
Ընդամենը՝ վարկային ներդրումներ	100.0	100.0	100.0
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	19.3	18.4	18.0
երկարաժամկետ	80.7	81.6	82.0

¹ Ներառված չեն միջբանկային պահանջները: Կարճաժամկետ են համարվում մինչև 1 տարի մարման ժամկետով, իսկ երկարաժամկետ՝ 1 տարուց ավելի մարման ժամկետով վարկային ներդրումները:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԱՅԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԻՔԱԿԱԶՄԸ

Ժամկետ	Ակրեդիտիվներ ¹		Բանկային երաշխիքներ ²		Ֆակտորինգ		Ֆինանսական վարձակալություն	
	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը ³ (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը ³ (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը ³ (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը ³ (%)
2014								
Դեկտեմբեր	36139	1.1	67009	2.0	22525	0.7	4788	0.1
2015								
Հունվար	30499	0.9	61275	1.8	22026	0.7	4802	0.1
Փետրվար	29985	0.9	61016	1.8	20946	0.6	4659	0.1

¹ Ներառված են ինչպես ակրեդիտիվների գծով հաճախորդների նկատմամբ պահանջները, այնպես էլ ակրեդիտիվների գծով հաճախորդների սառեցված հաշիվները:

² Ներառված են երաշխավորությունների գծով հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունները:

³ Ներկայացված է կշիռը բանկերի ընդհանուր ակտիվներում:

**ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՌԵՋԻՏԵՆՏՆԵՐԻ Ն ՏՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ
ՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔ՝**

մլն ՀՀ դրամ

Ծյուղեր	Հունվար 2015			Փետրվար 2015		
	ՀՀ դրամ	արտաժույթ	ընդամենը	ՀՀ դրամ	արտաժույթ	ընդամենը
Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, արժուրային սվապ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ Ծյուղերի, այդ թվում՝	710730	1366819	2077549	695910	1352755	2048665
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն, այդ թվում՝	48737	100461	149198	47966	110001	157967
բուսաբուծություն	22583	42605	65188	22294	50117	72410
անասնապահություն	22173	30429	52602	21764	32587	54351
անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ	655	11670	12325	636	11724	12360
ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	1528	8364	9892	1495	8273	9768
Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում, այդ թվում՝	14122	51085	65207	14159	47733	61893
մետաղական հանքաքարի արդյունահանում	446	28219	28665	434	28919	29353
չհանյուղի արդյունահանում	827	2473	3300	755	2456	3211
Մշակող արդյունաբերություն, այդ թվում՝	31132	164187	195320	30317	163303	193620
սննդի արդյունաբերություն, այդ թվում՝	15086	40259	55345	14418	38429	52847
մսի մշակում և պահածոյացում	4152	6147	10299	4078	6062	10140
մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում	2069	5182	7251	1999	5172	7171
կաթնամթերքի արտադրություն	2744	11398	14142	2302	11916	14218
հացի և ալյուրե հրուշակեղենի արտադրություն	2453	11539	13992	2279	9452	11732
խմիչքների արդյունաբերություն	4566	49292	53857	4480	49494	53974
ծխախոտի արդյունաբերություն	0	1369	1369	0	1353	1353
մանածագործական արտադրատեսակների և հագուստի արտադրություն	310	3348	3658	330	3366	3696
կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն	258	474	732	204	455	659
փայտանյութի, թղթի, փայտե և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն (բացի կահույքից)	744	4035	4779	732	4015	4747
պոլիգրաֆիական գործունեություն	900	2290	3189	881	2323	3204
քիմիական նյութերի արտադրություն	770	8458	9228	779	8475	9254
դեղագործական արտադրատեսակների արտադրություն	44	1324	1368	42	1292	1334
ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	536	4509	5045	581	4623	5204
ոչ մետաղական արտադրատեսակների արտադրություն	1126	14306	15432	1096	14325	15421
հիմնային մետաղների արտադրություն	0	8427	8427	0	8984	8984
մետաղե պատրաստի արտադրատեսակների արտադրություն (բացի մեքենաներից և սարքավորումներից)	2482	6533	9015	2552	6599	9152
համակարգիչների, էլեկտրոնային, օպտիկական և էլեկտրական սարքավորումների արտադրություն	177	2938	3115	159	2882	3042
կահույքի արտադրություն	875	2484	3359	846	2625	3471
մեքենաների և սարքավորումների նորոգում և տեղակայում	634	1711	2346	629	1665	2294
Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում, այդ թվում՝	27937	117055	144991	27120	116757	143877
էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, փոխանցում և բաշխում	27548	82622	110170	26697	84247	110944
Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	895	1496	2391	692	1498	2190
Շինարարություն, այդ թվում՝	25175	97862	123037	22759	93502	116261
բնակելի և ոչ բնակելի շենքերի շինարարություն	17484	70478	87961	15224	66444	81668
ճանապարհների և երկաթուղիների շինարարություն	2107	17555	19662	1992	17795	19787
Առևտուր, այդ թվում՝	69903	299618	369520	68218	296218	364436
ավտոմեքենաների, մոտոցիկլետների և դրանց պահեստամասերի առևտուր և նորոգում	919	8330	9250	950	8467	9417
մեծածախ առևտուր	21869	169451	191320	22089	168945	191034
մանրածախ առևտուր	47114	121833	168947	45179	118808	163987
Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն, այդ թվում՝	8872	31236	40108	8618	31249	39867
տաքսու ծառայություններ	1673	5847	7520	1532	5925	7456
ավտոճանապարհային բեռնափոխադրումներ և փոխադրման ծառայություններ	3365	11254	14620	3296	11274	14570
օդային տրանսպորտի գործունեություն	2638	10688	13326	2631	10660	13291
պահեստավորում և պահպանում	102	1344	1446	98	1315	1413
Կեցության և համրային սննդի կազմակերպում, այդ թվում՝	9463	67393	76856	9218	70169	79387
հյուրանոցների և համանման բնակատեղերի տրամադրման ծառայություններ	3515	34438	37953	3456	35164	38620
համրային սննդի կազմակերպում	5391	29629	35020	5195	31592	36787

Ծյուղեր	Դունվար 2015			Փետրվար 2015		
	ԴԴ դրամ	արտարժույթ	ընդամենը	ԴԴ դրամ	արտարժույթ	ընդամենը
Տեղեկատվություն և կապ, այդ թվում՝	6962	7385	14346	6736	7317	14053
իրատարակչական գործ	220	951	1171	218	956	1174
հեռուստառադիոձրագրերի կազմում և հեռարձակում	512	1740	2252	387	1863	2249
հեռահաղորդակցություն	5631	4041	9672	5554	3926	9480
համակարգչային ծրագրավորում և հարակից գործունեություն	221	349	570	213	287	500
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն, այդ թվում՝	28311	73158	101470	28586	58930	87516
առևտրային բանկեր	2450	54064	56514	1800	42118	43918
վարկային կազմակերպություններ	809	5464	6273	896	4547	5443
ապահովագրական ընկերություններ	4883	11	4893	4430	10	4441
ներդրումային ընկերություններ	17746	3973	21719	19368	4001	23369
այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	2424	9647	12071	2092	8254	10346
Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն, այդ թվում՝	1281	27333	28614	1254	27882	29136
սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի առք և վաճառք	170	2988	3159	163	2897	3060
Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն, այդ թվում՝	1415	11800	13215	1437	11793	13230
իրավաբանական և հաշվապահական գործունեություն	165	2952	3117	174	3008	3182
ճարտարապետական և ճարտարագիտական գործունեություն	102	411	513	95	402	497
գիտական հետազոտություններ և մշակումներ	31	4773	4804	29	4793	4822
գովազդային գործունեություն	765	3017	3782	780	2971	3752
Կրթություն, այդ թվում՝	1120	1923	3043	1153	1877	3031
բարձրագույն կրթություն	924	1173	2097	955	1167	2122
Առողջապահություն	2550	6280	8830	2519	6359	8879
Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	583	6503	7087	587	6440	7027
Տնտեսության այլ ծյուղեր, այդ թվում՝	12197	105355	117552	12800	104470	117270
ոսկերչական արտադրատեսակների և զարդերի արտադրություն	180	3549	3728	1367	2343	3710
զբոսաշրջություն	255	400	654	250	399	649
Հիփոթեկային վարկեր, այդ թվում՝	71662	99394	171056	72010	98933	170944
անշարժ գույքի ձեռքբերման հիփոթեկային վարկեր	57407	79014	136421	57989	78707	136696
անշարժ գույքի վերանորոգման հիփոթեկային վարկեր	11361	14969	26330	11232	14871	26103
անշարժ գույքի կառուցապատման հիփոթեկային վարկեր	2894	5411	8305	2789	5356	8145
Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	348414	97295	445709	339760	98320	438081
քարտային վարկեր	83675	92385	176060	81144	93499	174642
ավտովարկեր	19866	186	20052	19183	178	19361
կենցաղային և համակարգչային տեխնիկայի ձեռքբերման վարկեր	40059	0	40059	38914	0	38914
ոսկու գրավով վարկեր	99610	172	99782	100157	196	100353
այլ սպառողական վարկեր	105195	4534	109729	100353	4431	104784

¹ Աղյուսակի մասով պատմական շարքերը տեղադրված են ԴԴ ԿԲ տմային էջի «Վիճակագրություն» բաժնի «Դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրություն» ենթաբաժնում:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՉԱՇՆԱՏՈՂ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՏԵՄԱԿԱՐԱՐ ԿՇԻՌՆ ԸՍՏ ՈՒՈՐՏՆԵՐԻ ¹

%

	31.12.2014	31.01.2015	28.02.2015
Չաշխատող ակտիվներ	6.15	7.42	7.94
1. Ուեզիդենտների չաշխատող ակտիվներ	5.94	7.19	7.70
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն	0.55	0.73	0.77
Մշակող արդյունաբերություն, այդ թվում՝	0.61	0.63	0.67
սննդի արդյունաբերություն	0.08	0.05	0.06
քիմիական նյութերի արտադրություն	0.00	0.00	0.00
մետաղե պատրաստի արտադրատեսակների արտադրություն՝ բացի մեքենաներից և սարքավորումներից	0.02	0.02	0.03
Էլեկտրականության, գազի, ջուլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	0.14	0.14	0.31
Շինարարություն	0.87	1.02	1.12
Առևտուր	1.06	1.46	1.52
Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	0.41	0.34	0.30
Տեղեկատվություն և կապ	0.00	0.00	0.01
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն	0.01	0.01	0.01
Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.49	0.50	0.47
Հիփոթեկային վարկեր	0.40	0.51	0.58
Սպառողական վարկեր	1.24	1.64	1.69
2. Ոչ ուեզիդենտների չաշխատող ակտիվներ (ընդամենը)	0.20	0.22	0.24

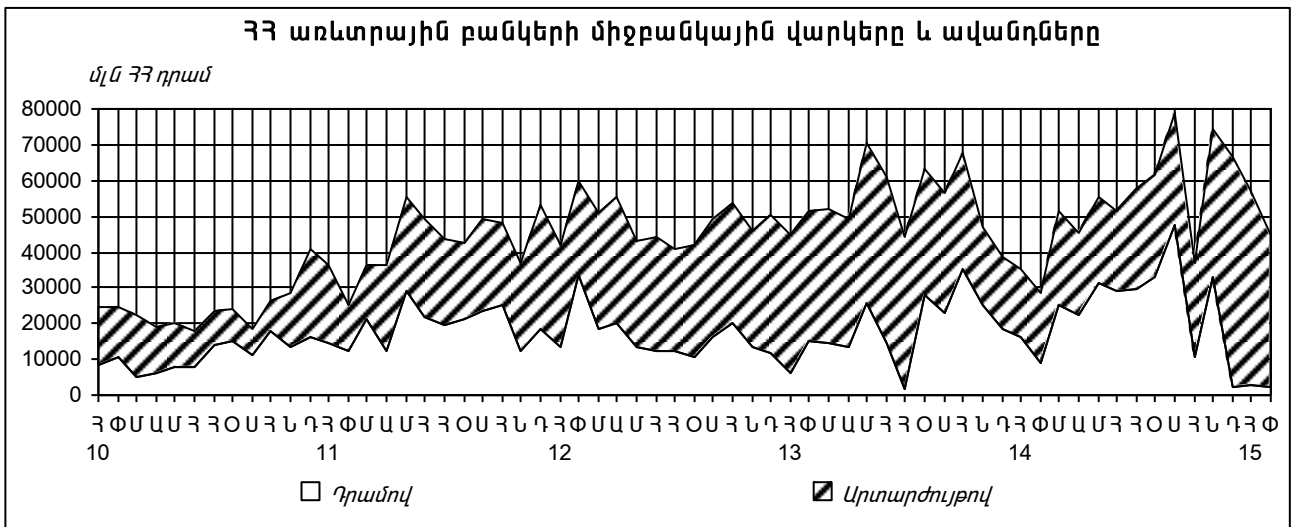
¹ Չաշխատող ակտիվներում ներառված են վարկերը և դեբիտորական պարտքերը: Չաշխատող ակտիվներում ընդգրկված են հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի դատվ դատակարգված ակտիվները:

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՋԲԱՆԿԱՅԻՆ ԱՎԱՆԴՆԵՐԸ ԵՎ ՎԱՐԿԵՐԸ

մլն ՀՀ դրամ

Ժամկետ	Միջբանկային ավանդներ			Միջբանկային վարկեր ¹		
	ՀՀ դրամով	արտարժ.	ընդամենը	ՀՀ դրամով	արտարժ.	ընդամենը
2014						
Դեկտեմբեր	0	0	0	2114	64469	66583
2015						
Հունվար	0	0	0	2862	54102	56965
Փետրվար	0	0	0	2417	42525	44942

¹ Ներառյալ՝ միջբանկային ռեպո համաձայնագրերը:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐԿԵՐՆ ԸՍՏ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ՝

մլն ՀՀ դրամ

Վարկեր	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
Ռեզիդենտներին	167235	164676	162860
Դրամով	106363	104755	106340
Արտարժույթով	60872	59922	56520
Այդ թվում՝			
Ձեռնարկություններին	35582	34783	31099
Դրամով	13541	12917	12807
Մասնավոր	12891	12267	12151
Պետական	650	650	656
Արտարժույթով	22041	21867	18292
Մասնավոր	22035	21861	18286
Պետական	6	6	6
Տնային տնտեսություններին ²	127993	126700	128602
Դրամով	90920	90219	91955
Արտարժույթով	37073	36481	36647
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին	3008	3013	3019
Դրամով	1440	1439	1438
Արտարժույթով	1568	1574	1580
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններին	652	180	140
Դրամով	462	180	140
Արտարժույթով	190	0	0
Ոչ ռեզիդենտներին ³	116	118	169
Դրամով	86	94	144
Արտարժույթով	30	24	24
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ ՎԱՐԿԵՐ	167351	164795	163029

¹ Առանց կուտակված տոկոսների: Վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆակտորինգային, լիզինգային գործառնությունները և ռեպո համաձայնագրերը:

² Ներառյալ՝ վարկային կազմակերպության աշխատակիցներին և վարկային կազմակերպության հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը:

³ Ընդգրկված են ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններին, ձեռնարկություններին, տնային տնտեսություններին և շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին տրամադրված վարկերը:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ԺԱՄԿԵՏԱՅՆՈՒԹՅԱՆ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ ¹	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
<i>մնացորդը (մլն ՀՀ դրամ)</i>			
Ժամկետային վարկային ներդրումներ	165069	162415	160702
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	39407	37889	39016
երկարաժամկետ	125662	124526	121687
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	1104	1061	998
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	311	289	258
երկարաժամկետ	793	773	740
Ժամկետանց վարկային ներդրումներ	899	1039	1103
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	892	1030	1096
երկարաժամկետ	7	8	7
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆ՝ վարկային ներդրումներ	167072	164515	162804
<i>Կշիռն ընդհանուր վարկային ներդրումներում (%)</i>			
Ժամկետային վարկային ներդրումներ	98.8	98.7	98.7
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	0.7	0.7	0.6
Ժամկետանց վարկային ներդրումներ	0.5	0.6	0.7
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆ՝ վարկային ներդրումներ	100.0	100.0	100.0
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	24.3	23.8	24.8
երկարաժամկետ	75.7	76.2	75.2

¹ Ներառված չեն պահանջները վարկային կազմակերպությունների և բանկերի նկատմամբ:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՅԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԻՔԱԿԱԶՄԸ

Ժամկետ	Երաշխավորություններ ¹		Ֆակտորինգ		Ֆինանսական վարձակալություն	
	մլն ՀՀ դրամ	Կշիռը ² (%)	մլն ՀՀ դրամ	Կշիռը ² (%)	մլն ՀՀ դրամ	Կշիռը ² (%)
2014						
Դեկտեմբեր	2544	0.0	24	0.0	9957	3.7
2015						
Հունվար	2277	0.0	21	0.0	9724	3.4
Փետրվար	2140	0.0	23	0.0	9926	3.4

¹ Ներառված են հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունները:

² Ներկայացված է կշիռը վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվներում:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ՌԵԶԻԴԵՆՏՆԵՐԻ Ն ՏՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔ՝

մլն ՀՀ դրամ

Ծյուղեր	Հունվար 2015			Փետրվար 2015		
	ՀՀ դրամ	արտաժույթ	ընդամենը	ՀՀ դրամ	արտաժույթ	ընդամենը
Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, արժուքային սվոպ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ Ծյուղերի, այդ թվում՝	189815	68275	258091	199611	64785	264396
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն, այդ թվում՝	38561	12643	51203	39784	13351	53135
բուսաբուծություն	18735	4286	23021	19550	4558	24108
անասնապահություն	18846	7676	26522	19170	8067	27236
անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ	14	1	14	14	1	15
ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	392	624	1016	409	634	1043
Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում, այդ թվում՝	68	563	631	67	571	638
մետաղական հանքաքարի արդյունահանում	1	261	261	1	254	255
չհիմնյութի արդյունահանում	68	260	328	66	267	333
Մշակող արդյունաբերություն, այդ թվում՝	7645	3697	11342	7609	3781	11390
սննդի արդյունաբերություն, այդ թվում	2571	1312	3883	2553	1278	3831
մսի մշակում և պահածոյացում	133	548	681	124	536	660
մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում	477	90	567	459	87	546
կաթնամթերքի արտադրություն	300	128	428	289	122	410
հացի և ալյուրե հրուշակեղենի արտադրություն	505	470	976	517	460	977
խմիչքների արդյունաբերություն	810	235	1045	784	230	1014
ծխախոտի արդյունաբերություն	0	-	0	0	-	0
մանածագործական արտադրատեսակների և հագուստի արտադրություն	539	107	646	537	117	654
կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն	361	50	411	344	49	393
փայտանյութի, թղթի, փայտե և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն (բացի կահույքից)	121	190	311	119	211	330
պոլիգրաֆիական գործունեություն	78	116	193	71	112	183
քիմիական նյութերի արտադրություն	186	3	189	186	3	189
դեղագործական արտադրատեսակների արտադրություն	452	1	453	483	-	483
ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	394	456	850	381	543	924
ոչ մետաղական արտադրատեսակների արտադրություն	932	257	1189	955	259	1213
հիմնային մետաղների արտադրություն	0	8	8	0	8	8
մետաղե պատրաստի արտադրատեսակների արտադրություն (բացի մեքենաներից և սարքավորումներից)	290	284	573	286	296	582
համակարգիչների, էլեկտրոնային, օպտիկական և էլեկտրական սարքավորումների արտադրություն	238	9	247	233	9	242
կահույքի արտադրություն	317	456	774	318	450	768
մեքենաների և սարքավորումների նորոգում և տեղակայում	183	167	351	185	171	356
Էլեկտրականության, գազի, զուլդու և լավորակ օդի մատակարարում, այդ թվում՝	662	3703	4365	661	1093	1754
էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, փոխանցում և բաշխում	660	3661	4321	659	1051	1711
Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	11	7	18	11	7	17
Շինարարություն, այդ թվում՝	1447	3539	4986	1497	3436	4933
բնակելի և ոչ բնակելի շենքերի շինարարություն	1132	2241	3374	1184	2243	3427
ճանապարհների և երկաթուղիների շինարարություն	90	986	1076	88	998	1086
Առևտուր, այդ թվում՝	10979	13527	24506	10974	12459	23433
ավտոմեքենաների, մոտոցիկլետների և դրանց պահեստամասերի առևտուր և նորոգում	162	299	462	165	307	472
մեծածախ առևտուր	904	2835	3739	906	2346	3252
մանրածախ առևտուր	9826	10277	20104	9818	9682	19500
Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն, այդ թվում՝	1951	1731	3683	1975	1781	3756
տաքսու ծառայություններ	1389	744	2133	1418	723	2141
ավտոճանապարհային բեռնափոխադրումներ և փոխադրման ծառայություններ	519	838	1357	513	909	1423
օդային տրանսպորտի գործունեություն	1	0	1	1	0	1
պահեստավորում և պահպանում	14	126	141	13	126	139
Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում, այդ թվում՝	594	1006	1600	584	1012	1596
հյուրանոցների և համանման բնակատեղերի տրամադրման ծառայություններ	87	345	432	85	339	424
հանրային սննդի կազմակերպում	300	545	845	293	557	850

Ծյուղեր	Հունվար 2015			Փետրվար 2015		
	ՀՀ դրամ	արտարժույթ	ընդամենը	ՀՀ դրամ	արտարժույթ	ընդամենը
Տեղեկատվություն և կապ, այդ թվում՝	114	5461	5575	112	5478	5590
իրատարակչական գործ	8	47	55	7	45	52
հեռուստառադիոհաղորդումների կազմում և հեռարձակում	32	5303	5335	30	5326	5356
հեռահաղորդակցություն	9	3	11	8	2	10
համակարգչային ծրագրավորում և հարակից գործունեություն	56	70	126	54	68	123
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն	85233	8607	93840	93396	8465	101861
այդ թվում՝ վարկեր, ավանդներ	41873	4141	46014	49801	3416	53217
այդ թվում՝ թղթակցային հաշիվներ	-	-	-	-	-	-
առևտրային բանկեր	38634	8576	47210	38688	8331	47020
այդ թվում՝ վարկեր, ավանդներ	38634	8576	47210	38688	8331	47020
այդ թվում՝ թղթակցային հաշիվներ	-	-	-	-	-	-
վարկային կազմակերպություններ	5364	18	5382	5429	124	5554
ապահովագրական ընկերություններ	-	-	-	-	-	-
ներդրումային ընկերություններ	-	-	-	70	-	70
այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	7	-	7	7	-	7
Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն, այդ թվում՝	7	24	31	7	27	34
սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի առք և վաճառք	1	6	6	1	6	7
Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն, այդ թվում՝	176	254	430	173	300	473
իրավաբանական և հաշվապահական գործունեություն	57	45	102	57	95	152
ճարտարապետական և ճարտարագիտական գործունեություն	3	14	17	3	13	16
գիտական հետազոտություններ և մշակումներ	2	15	17	2	15	17
գովազդային գործունեություն	103	78	180	100	74	174
Կրթություն, այդ թվում՝	172	33	205	171	28	199
բարձրագույն կրթություն	109	10	119	106	10	115
Առողջապահություն	807	545	1352	806	537	1342
Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	147	257	404	144	264	409
Տնտեսության այլ ծյուղեր, այդ թվում՝	4152	1974	6126	4175	1970	6144
ուսկերչական արտադրատեսակների և զարդերի արտադրություն	61	545	606	59	531	589
զբոսաշրջություն	36	48	84	38	47	85
Հիփոթեկային վարկեր, այդ թվում՝	8203	10605	18809	8287	10125	18412
անշարժ գույքի ձեռքբերման հիփոթեկային վարկեր	6302	4116	10418	6397	4191	10588
անշարժ գույքի վերանորոգման հիփոթեկային վարկեր	1843	6019	7862	1832	5342	7174
Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	28886	99	28985	29178	100	29278
քարտային վարկեր	1	-	1	1	-	1
ավտովարկեր	353	-	353	324	-	324
կենցաղային և համակարգչային տեխնիկայի ձեռքբերման վարկեր	1090	1	1091	1085	1	1086
ուսկու գրավով վարկեր	6622	18	6640	7912	19	7931
այլ սպառողական վարկեր	20820	79	20898	19856	79	19935

¹ Աղյուսակի մասով պատմական շարքերը տեղադրված են ՀՀ ԿԲ տնային էջի «Վիճակագրություն» բաժնի «Դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրություն» ենթաբաժնում:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԱՎԱՆԴՆԵՐՆ ԸՍՏ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ ¹

մլն ՀՀ դրամ

Ավանդներ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
Ոչ ռեզիդենտներից ²	437780	415305	396675
Արտարժույթով	411370	386876	367250
Դրամով	26411	28429	29425
Ռեզիդենտներից	1319733	1314223	1331798
Դրամով	472970	467117	481586
Ցպահանջ (ներառյալ հաշիվներ)	180543	166541	170831
Ձեռնարկություններից	78684	71257	73714
Մասնավոր	72298	65602	67096
Պետական	6386	5655	6617
Տնային տնտեսություններից	71419	65256	68040
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	25584	25418	23692
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	4855	4609	5386
Ժամկետային	292427	300576	310756
Ձեռնարկություններից	38878	34561	32914
Մասնավոր	37893	33630	32010
Պետական	985	931	903
Տնային տնտեսություններից	186093	184999	186588
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	17164	17418	19450
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	48691	61229	68229
Ռեպո համաձայնագրերի գծով պարտավորություններ ռեզիդենտների հանդեպ (բացառությամբ միջբանկային գործառնությունների)	1602	2370	3576
Արտարժույթով	846763	847106	850212
Ցպահանջ (ներառյալ հաշիվներ)	209052	212991	218061
Ձեռնարկություններից	107664	107969	115849
Մասնավոր	104125	104172	112815
Պետական	3539	3798	3034
Տնային տնտեսություններից	85641	85389	83296
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	11208	12019	12385
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	4540	7614	6532
Ժամկետային	637711	634115	632150
Ձեռնարկություններից	57058	54623	47034
Մասնավոր	53448	50973	43349
Պետական	3610	3650	3684
Տնային տնտեսություններից	550999	548689	551281
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	16668	17102	19620
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	12986	13701	14216
Ընդամենը՝ ավանդներ (առանց կուտակված տոկոսների)	1757514	1729527	1728473
Ընդամենը՝ կուտակված տոկոսներ	21976	21247	21861
Ընդամենը՝ ավանդներ (կուտակված տոկոսներով)	1779490	1750774	1750335

¹ Առանց կուտակված տոկոսների:

² Ընդգրկված են ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունների, ձեռնարկությունների, տնային տնտեսությունների և շահույթ չհետապնդող կազմակերպությունների ցպահանջ (ներառյալ՝ հաշիվները) և ժամկետային ավանդները:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՅՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ ԵՎ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԸ

	2014	2015	
	դ	շ	փ
Բանկերի քանակը	22	22	22
Բանկերի քանակն ըստ կազմակերպչիրավական ձևի	22	22	22
ԲԲԸ	4	4	4
ՓԲԸ	17	17	17
ՍՊԸ	1	1	1
Կոոպերատիվ	0	0	0
Օտարերկրյա փայատերերի մասնակցությամբ	19	19	19
այդ թվում՝ 50%-ից ավելի	14	14	14
այդ թվում՝ 95%-ից ավելի	12	12	12
Բանկերի կանոնադրական հիմնադրամներում օտարերկրյա մասնակիցների բաժինը (տոկոսներով)	66.5	67.6	67.6
Վարկային կազմակերպությունների քանակը	32	32	32
Օտարերկրյա փայատերերի մասնակցությամբ	15	15	15
այդ թվում՝ 50%-ից ավելի	9	9	9
այդ թվում՝ 95%-ից ավելի	6	6	6
Վարկային կազմակերպությունների կանոնադրական հիմնադրամներում օտարերկրյա մասնակիցների բաժինը (տոկոսներով)	22.3	19.4	17.7
Ապահովագրական ընկերությունների քանակը ¹	7	7	7
այդ թվում՝ կյանքի ապահովագրության լիցենզիա ունեցող	0	0	0
այդ թվում՝ ոչ կյանքի ապահովագրության լիցենզիա ունեցող	7	7	7
Օտարերկրյա փայատերերի մասնակցությամբ	3	3	3
այդ թվում՝ 50%-ից ավելի	3	3	3
այդ թվում՝ 95%-ից ավելի	1	1	1
Ապահովագրական բրոքերներ	2	2	2
Արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայություն մատուցող անձինք	29	29	29
այդ թվում՝ ներդրումային ծառայություն մատուցող բանկ	21	21	21
այդ թվում՝ ներդրումային ծառայություն մատուցող ընկերություն	8	8	8
Հաշվետու թողարկող հանդիսացող ընկերությունների քանակը	16	16	16
Գրավատների քանակը	142	142	141
ժամանակաշրջանում լիցենզավորված	1	0	2
ժամանակաշրջանում լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչված	0	0	3
Փոխանակման կետերի քանակը ²	241	224	235
ժամանակաշրջանում լիցենզավորված	0	0	0
ժամանակաշրջանում լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչված	0	0	4
Արժույթային դիլերների քանակը	1	1	1
Վճարահաշվարկային կազմակերպություններ	8	8	8
Ակտիվների կառավարիչներ	4	4	4
Ֆոնդեր, այդ թվում՝	11	11	11
կենսաթոշակային ֆոնդեր	8	8	8
պարտադիր	6	6	6
կամավոր	2	2	2
ներդրումային ֆոնդեր	2	2	2
վենչուրային ֆոնդեր	1	1	1

¹ Ներկայացված է լիցենզավորված և գործող ապահովագրական ընկերությունների քանակը:

² Ներկայացված են գործող փոխանակման կետերը և մասնաճյուղերը: Ներառված չեն ժամանակավորապես գործունեությունը դադարեցված փոխանակման կետերը:

ՀՀ ԲԱՆԿԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ³

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	31.01.2015	28.02.2015	(28.02.2015) – (31.01.2015)
Հիմնական կապիտալ	476672	473411	-3261
Կանոնադրական հիմնադրամ	299543	299543	0
Շահույթ / վնաս ¹	126602	126507	-95
այդ թվում՝			
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս)	-2483	-2497	-14
Տոկոսային եկամուտներ	26331	49966	23635
Տոկոսային ծախսեր	17248	32370	15122
Ոչ տոկոսային եկամուտներ	6461	13301	6840
Ոչ տոկոսային ծախսեր	9126	18599	9473
Այլ ծախսեր ²	8901	14794	5893
Ընդհանուր պարտավորություններ	2885638	2850248	-35390
այդ թվում՝			
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	9173	14758	5585
Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)	592766	560651	-32115
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	506022	505892	-130
Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական և ֆիզ. անձանց նկատմամբ	455428	449039	-6389
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ	1103227	1106422	3195
Ընդհանուր ակտիվներ	3362311	3323660	-38651
այդ թվում՝			
Կանխիկ դրամական միջոցներ	117411	121872	4461
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում (ներառյալ ԿԲ)	472228	449068	-23160
Այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)	74704	68014	-6689
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	41200	36618	-4582
Պետական արժեթղթեր	255151	254871	-280
այդ թվում՝ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր			
Այլ արժեթղթեր	25268	22079	-3190
Վարկեր իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց	2025621	2013661	-11960
Վարկային ներդրումներ	2151881	2123637	-28244
այդ թվում՝			
Ստանդարտ վարկեր	1976039	1937566	-38473
Հսկվող վարկեր	92343	96862	4519
Ոչ ստանդարտ վարկեր	50666	54040	3374
Կասկածելի վարկեր	32833	35169	2336

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎՆԵՐԻ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

%

Ցուցանիշներ	Փաստացի ցուցանիշներ 31.01.2015	Փաստացի ցուցանիշներ 28.02.2015	ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նվազագույն սահմանաչափերը
Ն1 ¹ (ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների հարաբերություն)	14.50	14.55	12
Ն2 ¹ (բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների հարաբերություն)	25.12	24.96	15
Ն2 ² (բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների գումարների հարաբերություն)	129.37	142.64	60

¹ Ներառված է նախորդ և ընթացիկ ժամանակաշրջանների շահույթի (վնասի) գումարը:

² Ընդգրկված են ակտիվների զուտ մասհանումները, շահութահարկը, հաշվարկված շահաբաժիններն ու արտասովոր եկամուտ/ծախսը:

³ Ներկայացված են ՀՀ-ում գործող 22 բանկերի տվյալներ, որից մեկը պետական բանկ է:

**ՀՀ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱՆԻԾՆԵՐԸ ԵՎ
ԴՐԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ**

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	31.01.2015	28.02.2015	(28.02.2015) – (31.01.2015)
Հիմնական կապիտալ	123200.9	132971.9	9771.0
Կանոնադրական հիմնադրամ	99256.0	108663.0	9407.0
Շահույթ / վնաս ¹	21831.9	22498.9	667.0
այդ թվում՝			
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս)	408.1	1147.6	739.5
տոկոսային եկամուտներ	3342.2	6155.8	2813.6
տոկոսային ծախսեր	1204.3	2284.5	1080.2
ոչ տոկոսային եկամուտներ	654.2	1562.3	908.1
ոչ տոկոսային ծախսեր	1164.0	2369.4	1205.3
զուտ մասհանումներ	1148.1	1760.9	612.8
այլ ծախսեր ²	70.8	156.2	85.4
Ընդհանուր պարտավորություններ	160526.9	156521.8	-4005.0
այդ թվում՝			
Բանկերից ներգրաված միջոցներ	39898.6	34849.2	-5049.4
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված միջոցներ	51897.0	52403.0	506.0
Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց նկատմամբ	513.0	514.0	1.0
Ժամկետային պարտավորություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց նկատմամբ	38548.5	38818.9	270.4
Ընդհանուր ակտիվներ	283726.5	289493.0	5766.5
այդ թվում՝			
Կանխիկ դրամական միջոցներ	2338.5	2360.1	21.6
Բանկային հաշիվներ	10223.8	10614.7	390.9
Այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	87291.0	95146.0	7855.0
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6281.0	6361.0	80.0
Վարկեր	153954.4	152010.3	-1944.1
Ֆինանսական վարձակալություն	9796.0	9994.0	198.0
Պետական արժեթղթեր	2694.0	2520.0	-174.0
Այլ արժեթղթեր	5625.0	5427.0	-198.0
Վարկային ներդրումներ	249596.7	239621.1	-9975.6
այդ թվում՝			
Ստանդարտ վարկեր	233871.4	233871.4	0.0
Հսկվող վարկեր	11196.0	11514.9	318.9
Ոչ ստանդարտ վարկեր	3006.9	2921.3	-85.6
Կասկածելի վարկեր	1522.4	1647.3	124.9

**ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՊԻՏԱԼԻ
ՀԱՄԱՐԺԵՔՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԻ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆԸ**

%

Ցուցանիշ	31.01.2015	28.02.2015	Սահմանաչափը
Ն ¹ (ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների հարաբերություն) ³	27.20	32.00	2 – 10

¹ Ներառված է նախորդ և ընթացիկ ժամանակաշրջանների շահույթի (վնասի) գումարը:

² Ընդգրկված են ակտիվների շահութահարկը և հաշվարկված շահաբաժինները:

³ Ն¹ նորմատիվի հաշվարկում ընդգրկված են միայն այն վարկային կազմակերպությունների ցուցանիշները, որոնք, համաձայն իրենց կանոնադրության, հրապարակային օֆերտայի միջոցով ներգրավում են փոխառություններ:

**ՀՀ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ
ԴՐԱՆՑ ՓՈՓՈՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	31.01.2015	28.02.2015	(28.02.2015) – (31.01.2015)
Դրամական միջոցներ	75	72	-2
Բանկային հաշիվներ	1371	982	-389
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	6273	5612	-661
Վերաապահովագրողների բաժինն ապահովագրական պահուստներում	2813	2747	-67
Հատուցումների գծով պահանջներ	307	308	1
Ավանդներ բանկերում	14159	13169	-991
Տրամադրված փոխառություններ	583	824	240
Արժեթղթեր	4366	5401	1036
Ռեպո համաձայնագրով վաճառված արժեթղթեր	4183	4024	-159
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր և ապահովագրության գծով կանխավճարներ	2173	2183	10
Հիմնական միջոցներ	2543	2515	-28
Հնարավոր կորուստների անհավաքելիության պահուստներ	-720	-727	-8
Այլ ակտիվներ	6568	6762	193
Ընդամենը՝ ակտիվներ	44694	43871	-823
Դրամ	39908	39031	-877
Արտարժույթ	4786	4839	54
Վճարվելիք գումարներ ապահովագրական հատուցումների գծով	215	181	-35
Համաապահովագրողներին, վերաապահովագրողներին փոխանցվելիք գումարներ	1876	1671	-205
Ներգրավված փոխառություններ և վարկեր	1620	1566	-54
Ապահովագրական պահուստներ՝ այդ թվում	18659	18369	-289
ՉԱՊ	13677	13569	-108
Պահանջների պահուստ	3725	3543	-182
Այլ պահուստներ	1256	1257	1
Ռեպո համաձայնագրեր	3936	3821	-114
Այլ պարտավորություններ	2297	2092	-205
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	28602	27700	-902
Դրամ	26527	25572	-955
Արտարժույթ	2075	2128	53
Կանոնադրական կապիտալ	14108	14108	0
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի չբաշխված շահույթ/վնաս	280	314	34
Նախորդ ժամանակաշրջանի չբաշխված շահույթ/վնաս	995	1010	15
Այլ	709	739	30
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ	16092	16171	79
Այլ ցուցանիշներ			
Ապահովագրական գումարներ	10073662	10027163	-46499
Ապահովագրավճարների համախառն մեծությունը	5271	7397	2127
Վերաապահովագրողին փոխանցված ապահովագրավճարներ	268	443	174
Ապահովագրական հատուցումների համախառն մեծությունը	843	2063	1219
Վերաապահովագրողի բաժինն ապահովագրական հատուցումներում	18	58	40

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՅՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Դ 14	Հ 15	Փ 15
Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ	4929	5018	4463
Զբաղիված շահույթ (վնաս), այդ թվում՝	1422	1499	1231
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի շահույթ	1080	74	17
Միջնորդավճարներ և եկամուտներ ՆԾ մատուցումից (հիմնական և ոչ հիմնական)	367	35	49
Արժեթղթերի վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	212	186	201
Կանոնադրական կապիտալ	2971	2971	2971
Ընդհանուր պարտավորություններ	20482	20569	22254
Ռեզիդենտ բանկերից ներգրաված վարկեր	1126	2446	2453
Ռեպո համաձայնագրեր ռեզիդենտ բանկերի հետ	18456	17371	19040
Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ	25411	25586	26717
Կանխիկ դրամական միջոցներ	4	3	3
Բանկային հաշիվներ	446	668	430
Ռեպո համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթեր	18702	17819	19550
Ռեպո համաձայնագրերով ձեռք բերված արժեթղթեր	0	0	0
Պետական արժեթղթեր	1607	1165	1299
Այլ արժեթղթեր	1540	1499	1633

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՅՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԿՈՂՄԻՅ ԿՆՔՎԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Դ 14	Հ 15	Փ 15
Ներդրումային բանկերի կողմից կնքված գործարքներ	2817193	2516892	2763894
բաժնային արժեթղթեր	16867	6645	20554
այդ թվում՝ բորսայական	-	688	1304
կորպորատիվ պարտատոմսեր	4840	2648	2792
այդ թվում՝ բորսայական	1643	2648	2002
պետական պարտատոմսեր	38427	29854	62411
այդ թվում՝ բորսայական	12129	-	537
ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքներ	2757059	2477744	2678137
այդ թվում՝ բորսայական	-	-	-
Ներդրումային ընկերությունների կողմից կնքված գործարքներ	57351	32270	34137
բաժնային արժեթղթեր	114	4927	991
այդ թվում՝ բորսայական	-	4927	876
կորպորատիվ պարտատոմսեր	394	213	105
այդ թվում՝ բորսայական	394	213	105
պետական պարտատոմսեր	6862	4522	2654
այդ թվում՝ բորսայական	128	4522	75
ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքներ	49981	22608	30387
այդ թվում՝ բորսայական	-	-	-

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԵՐՅՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Դ 14	Հ 15	Փ 15
Կառավարման վերցված դրամական միջոցներ	22	10	5
Կառավարման վերցված արժեթղթեր	159	162	164
այդ թվում՝ ՊՊ	0	0	0

ՊԱՏԱՌՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐՅՎԱԾ ԱՐԺԵՐՆԵՐ

Ցուցանիշներ	Դ 14	Հ 15	Փ 15
Պետական արժեթղթեր (մլն ՀՀ դրամ)	10617	10348	11450
Ոչ պետական արժեթղթեր (մլն հատ)	8	12	10

**ՀՀ ՎՃԱՐԱՏԱԾՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ
ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՅ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ**

հազար ՀՀ դրամ

	31.01.2015	28.02.2015	(28.02.2015) – (31.01.2015)
Համախառն շահույթ/վնաս	255512	402404	146892
Գործառնական շահույթ/վնաս	59351	395974	336623
Այլ ոչ գործառնական շահույթ/վնաս	-76803	16619	93422
Զուտ շահույթ/վնաս շահութահարկի գծով նվազեցումից հետո	-223075	93439	316515
Դրամական միջոցներ և դրամ համարժեքներ	3766118	3775877	9759
Հաշիվներ բանկերում	3306380	4089195	782816
Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ	3742312	2539668	-1202644
Դեբիտորական պարտքեր	3459004	4449820	990816
Համակարգչային ծրագրեր	1049491	1059638	10147
Հիմնական միջոցներ	13472442	12908805	-563637
Այլ ակտիվներ	5561856	5533365	-28491
Ընդհանուր ակտիվներ	33308112	33296731	-11381
Ստացված կարճաժամկետ և երկարաժամկետ փոխառություններ և վարկեր	2677866	2612251	-65615
Կանխավճարային և այլ ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր	7145937	6978542	-167395
Էլեկտրոնային փող	286160	440114	153954
Այլ պարտավորություններ	5236916	5077253	-159663
Ընդհանուր պարտավորություններ	15346879	15108160	-238719
Կանոնադրական կապիտալի զուտ գումար	2808937	2833937	25000
Զբաղիված շահույթ/չծածկված վնաս ընթացիկ ժամանակաշրջանում	-134264	97514	231778
Զբաղիված շահույթ/չծածկված վնաս նախորդ ժամանակաշրջանում	5985079	6146166	161087
Պահուստային կապիտալ	480117	490117	10000
Սեփական կապիտալի այլ տարրեր	8821363	8620836	-200527
Ընդհանուր կապիտալ	17961233	18188571	227338

ԳՐԱՎԱՏՆԵՐԻ ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

Ժամկետ	Տրամադրված վարկերի ծավալ	Ներգրավված միջոցներ
2014		
Դեկտեմբեր	8389	10522
2015		
Հունվար	8845	7538
Փետրվար	9115	8241

**ԱՐՏԱՐԺՈՒՅԹԻ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԿԵՏԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ
ԳՈՐԾԱԴՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Ցուցանիշներ	Դ 14	Գ 15	Փ 15
<i>Շրջանառության ծավալ (հազար միավոր)</i>			
ԱՄՆ դոլար	86370	52424	58679
Եվրո	10252	6909	7080
ՌԴ ռուբլի	2028308	1464712	1363160
<i>Առքի միջին փոխարժեք</i>			
ԱՄՆ դոլար	465.37	472.74	476.51
Եվրո	571.55	547.58	540.30
ՌԴ ռուբլի	8.08	7.06	7.30
<i>Վաճառքի միջին փոխարժեք</i>			
ԱՄՆ դոլար	469.39	476.01	478.20
Եվրո	576.62	552.74	543.28
ՌԴ ռուբլի	8.16	7.11	7.31

ՎՃԱՐԱՏԱԾՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՎՃԱՐԱՏԱԾՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐՈՎ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈՆԱՆՑՈՒՄՆԵՐ

Ցուցանիշներ	Սեպտեմբեր 2014	Հոկտեմբեր 2014	Նոյեմբեր 2014	Դեկտեմբեր 2014	Հունվար 2015	Ամսական շրջանառությունը		Փոփոխությունը (%)
						Փետրվար 2015	Փետրվար 2014	Ամսական
ԿԲ էլեկտրոնային վճարումների համակարգով (առանց բորսայական փոխանցումների)								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	748787	903834	837380	1607295	1016002	1503894	826830	81.89
քանակ	305000	324568	294121	364311	154253	247012	286187	-13.69
ԿԲ Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգ								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	79679	95039	82917	59997	19757	50184	46914	6.97
քանակ	296	413	252	319	152	262	277	-5.42
Ընդամենը փոխանցումներ ²								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	828466	998873	920297	1667292	1035759	1554078	873744	77.86
քանակ	305296	324981	294373	364630	154405	247274	286464	-13.68
Բորսայական գործառնությունների հետ կապված փոխանցումներ								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	5692091	5890705	5308868	5665390	3265281	4468151	5238652	-14.71
քանակ	1976	2123	1884	1997	1100	1567	1869	-16.16
Ընդհանուր փոխանցումներ (ներառյալ բորսայական փոխանցումները)								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	6520556	6889578	6229165	7332682	4301040	6022229	6112396	-1.48
քանակ	307272	327104	296257	366627	155505	248841	288333	-13.70

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԱՆԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՎ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ ՓՈՆԱՆՑՈՒՄՆԵՐ

Ցուցանիշներ	Սեպտեմբեր 2014	Հոկտեմբեր 2014	Նոյեմբեր 2014	Դեկտեմբեր 2014	Հունվար 2015	Ամսական շրջանառությունը		Փոփոխությունը (%)
						Փետրվար 2015	Փետրվար 2014	Ամսական
Թղթային վճարային հանձնարարականներ ^{2,3}								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	218972	229717	331819	237768	111353	167825	115389	45.44
քանակ	387205	408604	391004	646252	289054	400661	319757	25.30
Էլեկտրոնային վճարային հանձնարարականներ ³								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	1176615	1327302	1308761	3038311	1195006	1780049	1158867	53.60
քանակ	872375	972179	874200	1181924	611019	843295	700310	20.42
Փոխանցումներ չեկերով								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	438	401	332	538	352	511	1357	-62.34
քանակ	333	321	285	292	143	211	548	-61.50
Քարտերով անկանխիկ գործառնություններ								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	11388	12088	11031	16927	9588	9961	8668	14.91
քանակ	392074	401220	392595	511846	392701	400297	313837	27.55
Ընդամենը								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	1407413	1569508	1651942	3293544	1316300	1958345	1284282	52.49
քանակ	1651987	1782324	1658084	2340314	1292917	1644464	1334452	23.23
Քարտերով կատարված գործարքներ ՀՀ-ում								
գումար (մլն ՀՀ դրամ)	107265	123938	103380	170011	75107	90521	92116	-1.73
քանակ	2115246	2186747	2046154	2893480	1730659	1974108	1834976	7.58
Շրջանառվող քարտեր								
ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ	1634598	1671847	1601246	1637972	1511836	1508040	1576619	-4.35

¹ Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգի կողմից ներկայացված վճարման հանձնարարականներ:

² Մեթոդաբանական հստակեցման արդյունքում ԿԲ վճարահաշվարկային համակարգերով կատարված փոխանցումներում այսուհետ չեն ներառվում ԿԲ համախառն թղթային համակարգի ցուցանիշները, ինչպես նաև ճշգրտվել են թղթային վճարային հանձնարարականների ցուցանիշները:

³ Շահառուի բանկին/մասնաճյուղին ներկայացված հանձնարարականներ: Չեն ընդգրկվում առևտրային բանկերի ներբանկային փոխանցումները, բացառությամբ վերջիններիս հաճախորդների միջև իրականացված փոխանցումներին:

**ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԵՎ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ
ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՎՃԱՐԱՅԻՆ ԲԱՐՏԵՐՈՎ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ
ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԸՍՏ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ**

Սպասարկման միջոցներ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
ATM-ով			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	128721	57240	69734
Քանակ	2366676	1359241	1548955
այդ թվում			
ATM-ով կանխիկի մուտքագրում			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	184	125	131
Քանակ	1238	1125	1152
ATM-ով կանխիկացում			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	127961	56770	68888
Քանակ	2313074	1317205	1507596
ATM-ով անկանխիկ գործառնություններ			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	576	345	715
Քանակ	52364	40911	40207
POS տերմինալով և իմպրինտերով			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	37716	24589	18264
Քանակ	372629	245046	247945
POS տերմինալով / իմպրինտերով կանխիկացում			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	24940	17191	12450
Քանակ	67322	27051	43228
POS տերմինալով / իմպրինտերով անկանխիկ գործառնություններ			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	12777	7397	5814
Քանակ	305307	217995	204717
Ինտերնետ միջավայրում գործառնություններ			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	3575	1883	3437
Քանակ	154238	135585	156493
Ընդամենը			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	170012	83712	91435
Քանակ	2893543	1739872	1953393

**ՀՀ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՔԱՐՏԵՐՈՎ ԻՐԱԿԱՆԱՅՎԱԾ
ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՈՒՄ**

Սպասարկման միջոցներ	2014	2015	
	Դ	Հ	Փ
Կանխիկացում			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	2392	1615	1295
Քանակ	33233	21163	17957
Անկանխիկ գործառնություններ			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	5601	6292	3111
Քանակ	156664	151701	107214
Ընդամենը			
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	7993	7908	4406
Քանակ	189897	172864	125171

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

-

ՀՀ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ
ԲԱՆԿ

0010, Երևան
Վ. Սարգսյան փող. 6
<http://www.cba.am>

-

Չափսը՝ 60 x 84 1/8:
27.44 պայմ. տպ. մամուլ: